

**Země betonu a deště**

## 01 V samém středu světa

Když Vincent Reis ve svých čerstvých pěti letech poprvé pocítil nenávist, byla to poněkud matoucí emoce. Nedokázal se totiž rozhodnout, kdo si ji zaslouží nejvíc ze všech.

Byla to Jana, která ho opustila? Nebo učitelka ze školky, která dva dny před koncem prázdnin zavolala Vincentovým rodičům a požádala je o dobrovolnou účast na opravě altánku na zahradě za školkou? Nebo rodiče, kteří tuto žádost neodmítli a zkazili tak Vincentovi celou sobotu? Nebo babi a děda Reisovi, kteří po obědě poslali Vincenta ven s pokynem, aby se vrátil, až bude normální?

Vincent si také přál, aby všechno zase bylo normální. Tak, jako to bylo ještě před týdnem. Jako to bylo dokonce ještě včera. Tedy až na to, jak málem nechal Petra umřít pod koly auta, ale to nakonec dobře dopadlo. Zato dnes

nedopadlo dobře zatím vůbec nic. Nedopadlo, a hlavně nezačalo.

Od úplného rána to byl den k ničemu. Celý svět byl proti Vincentovi a nikdo ho neměl rád. Alespoň on o tom byl přesvědčen, a tak teď seděl na kole přesně na té nejzazší hranici, kam měl dovoleno jet, a chystal se na to šlápnout a jet mnohem dál. Ale nešlo to.

Chvilíčku, a rozjedu se. Jde jen o to najít ten nejsprávnější moment. Nemůžu se dát do pohybu jen tak z ničeho nic. Připravuji se. Dýchám. Ten moment rozjezdu se blíží. Nádech. Hned, jak zase vydechnu, rozjedu se. V tu chvíli, kdy budu mít nejprázdnější plíce. Než začnu zase hnát vzduch opačným směrem. Ještě pár sekund. Tohle všechno už znám. Víím, co to znamená: plíce, vzduch, sekundy. Jana mi tyhle věci vysvětluje, když nechci spát. Jana...

Ale ne! Zamyslel se, a ten moment proběhl a on zůstal na místě. Nemůže vyrazit chvilku po něm. Musí to být správně. Musí počkat na další. Bude to ten další výdech? To další prázdno v plicích? Ne, musí mezi těmi pokusy mít několik normálních nadechnutí. Musí dělat, jakoby nic.

Před kým? Nikdo tady není. Je tady jen on sám, jeho kolo a ta známá ulice.

Přesně pod Vincentovým předním kolem končil krásně hladký nový asfalt a začínala ta zakázaná hrbolatá cesta. Vincent seděl s jednou nohou na šlapce a druhou na zemi. Díval se do dálky a zároveň doblbla, jak říkávala babi Reisová, když ho přistihla zamyšleného, s „vypnutýma očima“, jak tomu zase říkal on. Nemohl se odhodlat ani k útěku, ani k návratu.

A i když mu ještě zbývalo pár let do zjištění, že je možné nenávidět sám sebe, začínal vedle všech, kdo mu od rána ničili život, cítit nenávisť k vlastní nerozhodnosti. Nemohl se pohnout dopředu, dozadu, ani zapnout oči, ani nic, prostě tam stál a potil se a byl vzteklý.

To poslední by na něm nikdo nepoznal. Vincent se nevztekal ani jako malé děti, ani jako Petr, ani jako puberťačka Jana, ani jako Petrův tatínek. Vincent se vztekal do sebe. Tiše zuřil. Bublal vztekem a zuřivě přemýšlel. A čím vzteklejší byl, tím byl nehybnější a na pohled zasněnější. Pohledem zvenčí by nikdo neodhadl, s jakými emocemi bojuje a jakým se poddává. Zvenčí byl prostě jenom zamrzlý.

Tenhle stav zamrznutí Vincent dobře znal. Mnohokrát se mu to stalo právě na tomhle místě, ale naposledy, tedy včera, to bylo úplně jinde a v úplně jiné situaci. Bylo to doma, přesněji kousek od domu, a tentokrát Vincent nebyl sám – i když, jak se to vezme. Viděl Petra pár metrů od sebe a o další kousek vedle Petrova tátu, jak se blíží k

autu. Mohl by na ně zavolat a oba by ho slyšeli. Ale to bylo právě ono: Vincent nemohl zavolat. Jenom svíral v ruce klacek, pro který právě lezl přes koleje, a byl ochromený strachem.

A přitom ten den začal tak hezky, na rozdíl od následujícího. V pátek ráno bylo všechno dokonalé: Vincenta probudila vůně kakaa, které mu připravila Jana, a tak vyskočil z postele, aby s ní posnídal v babiččině kuchyni. Vincentovi ani nevadilo, že maminka už je ve škole, i když se ještě neučí, protože už byl velký – ale ta opravdu velká byla Jana, které bylo patnáct a už měla dokonce kluka, což ale věděl jenom Vincent a musel jí slíbit, že nikomu neřekne, jak ho viděl u ní v pokoji, a ona od té doby byla na něj ještě milejší než dřív, a Vincent ji ještě více bral jako svoji velkou sestru, i když ve skutečnosti byla jeho teta. A vlastně to bylo jedno – maminka Janě odjakživa říkala ségro, a tak ji tak oslovoval i Vincent, i když už mu vysvětlili, že to není jméno, ale že se tak říká sestrám.

Jana celé léto působila, jako by si chtěla Vincenta ještě pořádně užít, než odjede na takzvaný intr, což byla věc, kterou Vincent pořád ještě tak docela nechápal; věděl jen, že to bude znamenat Janinu nepřítomnost. Ale protože ten odjezd byl celé prázdniny v daleké budoucnosti, Vincent se jím zatím nijak zvlášť netrápil, naopak všechny

velice rozumně ujišťoval, že se nic neděje, že bude mít další důvod těšit se na víkend.

„Těšit se na víkend“ byla pro Vincenta zásadní věc už dávno předtím, než začal minulé září chodit do školky a dělit tak dny na všední a volné. Důvod k těšení se spočíval v tom, že víkend vždy přinesl něco nečekaného, něco, co by se jen tak doma nestalo.

Soboty a neděle tak byly Vincentovými prvními dny za obzorem, ačkoli je tak těžko mohl nazvat, když tohle pojmenování objevil až o mnoho později. Zároveň znamenaly pro Vincenta jeho první rutiny (i když tohle slovo zatím taky nepoužíval), protože alespoň v hrubých obrysech měly předem jasně daný průběh: víkendy vlastně začínaly už pátečním odpolednem, kdy tatínek přijel z práce dřív a plnil svou povinnost také se Vincentovi věnovat, protože byl i jeho dítě. Sobotním ránem přebírala velení maminka a vyraželo se na výlet, který většinou obsahoval právě ten vytoužený prvek nečekanosti, ať už v podobě tatínkova bloudění zapříčiněného maminčiným špatným navigováním, nebo aspoň obzvlášť nechutně rozbitého kolene. A v neděli se pak chodilo na oběd k Reisovým, kde vlastně nic moc nečekaného nehrozilo, ale zato babi Reisová dobře vařila a když seděli u stolu všichni pěkně pohromadě, Vincent se ani nemusel moc obávat dědova přísného pohledu, kontrolujícího jeho stolovací návyky.

Tyhle zaběhnuté pořádky jediným telefonátem paní učitelka ze školky narušila, a za to si zasloužila svoji porci Vincentovy nenávisti, ale to ještě nemohl tušit. Prozatím měl před sebou celý pátek a k tomu doslova před sebou hrnek kakaa a makovku z pekárny za rohem.

„Tak jaké máte dnes plány, pane?“ zeptala se Jana.

Vincent s plnou pusou vysvětloval, že musí velice nutně jít ven za Petrem, i když věděl, že Jana ve skutečnosti odpověď dobře zná a že stejně jako každý všední den po celé léto jenom čeká, až Vincent zmizí, aby se mohla věnovat svým záležitostem. I když stejně bude každou chvíli Vincenta kontrolovat jako správná velká ségra, která je vlastně teta.

Když dožvýkal a nechal si otřít máslo asi z poloviny obličeje, běžel rovnou ke dveřím a zvoláním „Já sám!“ připomněl Janě, která ho pronásledovala, že už si přece dávno umí zavázat tkaničky. Jana tedy jen dohlédla, jestli je pořádně utáhnul, aby si nenatloukl hned cestou k vrátkům, a pak za ním zavřela dveře s upozorněním, že nemají dělat blbosti – ale znělo to spíš jako unavený povzdech vyhořelé vychovatelky, která už sundává děti z větví jednou rukou a mezitím dál nevzrušeně listuje časopisem.

Petr už byl samozřejmě venku a hned jak Vincenta přes plot zahlédl, zahulákal na něj, kde se jako fláká. Petr se

totiž jen tak s ničím nesral, což o sobě velice často říkával, ale Vincent věděl, že to jenom opakuje po svém tátovi.

Ti dva se znali celých dlouhých pět let, co byli naživu, čili odnepaměti. Petr byl Vincentovým prvním kamarádem, a i po roce chození do školky zůstal tím nejlepším. Teď v létě spolu trávili skoro každý den (kromě víkendů, pochopitelně), a jediné dvě věci je dokázaly rozdělit: když se z jednoho nebo druhého domu ozvalo volání k jídlu, anebo když se pohádali. I to ale vždycky velice rychle přešlo, a tak Vincent skutečně až do onoho konce léta nepoznal nenávist. A když později vzpomínal a hodnotil svoje dětství, musel přiznat, že popravdě za svých prvních pět let poznal dost málo zlého na tomto světě.

Byl to nový svět a říkalo se, že je lepší; zatím se to říkalo. Devadesátá léta byla ještě tak mladá, že neměla ani jméno – říkalo se jim prostě teď, dneska. V ulici šuměly břízy a zahradní hadice a i ty nejdelší dny končily příliš brzo, ale člověk věděl, že hned ráno začne další, že každá píchlá duše na kole se zalepí, že i ten nejvíc nevrlý soused nakonec hodí míč zpátky, a že tím nejhorším, co se může stát, je vyprovokovat Petrova tátu třeba tím, že mu někam zašantročí zrovna to kladivo, které nejvíc potřeboval. Ale i tenhle mrak se vždycky přehnal a slunce zase zalilo jejich dva domy i celou ulici, protože stejně jako sousedova lavička, i celý svět byl čerstvě natřený.

Vincent dosud žil bezpečně uprostřed toho barevného světa, v městečku Ostrov, kde bylo všechno přehledně rozděleno na dobré a zlé, a když si člověk náhodou nebyl jistý, dospělí znali odpověď na každou otázku – a stejně tak i Jana. Velká ségra Jana, která se podívala z okna dřív, než se Petr stihnul pochlubit Vincentovi svými novými botami, protože na ni bylo spolehnutí. Možná se občas příliš ponořila do učebnice nebo do nového čísla Superdívky, kde vycházela rubrika Poradna lásky, ale o to rychleji pak zase vyběhla Vincenta zkontrolovat, když si uvědomila svou odpovědnost.

A tak, s jistotou, že se nemůže nic stát, kluci proběhli každý svými vrátky a začali ověřovat Petrovo přesvědčení o pozitivním vlivu nových bot na kvalitu jeho zacházení s míčem. Vincent nebyl nijak nadšený, že ta kvalita se prozatím projevila pouze výrazně silnějšími kopy, a spíš se Petrovým ranám vyhýbal, než aby se je snažil zachytit. Když pak pro míč doběhl, oplácel Petrovi stejnou mincí a vyslal míč jeho směrem vší silou, a tak se ulicí každou chvíli nesly výkřiky „Ty vole!“, následované nervózním rozhlížením, protože ani nové boty, ani dokonale zavázané tkaničky nebyly zárukou včasného útěku před pohlavkem od Petrova táty.

Na rozdíl od Vincentova tatínka, který přes týden odjížděl pracovat do redakce v Praze a o víkendech byl takzvaně s rodinou, Petrův táta byl nepředvídatelný.

Přijížděl a odjížděl svým džípem, jak ho napadlo, jindy zase celý den něco kutil na zahradě a lidi přijížděli za ním a chtěli opravit pilu nebo jen tak stát a žvanit, anebo nahlásit, kde viděli hnízdit luňáka, a Petrova máma pak měla vždycky největší starost, aby je hlavně ten osel netahal do baráku s těma botama od bláta.

Zrovna dnes byl jeden z těch dní, kdy džíp Petrova táty stál zatím nehnutě na ulici. A jak se tak Petr s Vincentem předháněli, kdo kopne silněji, došlo k nevyhnutelnému – míč zůstal pod autem. A to ne jen tak zakutálený, ale přímo zaražený. Po chvilce dohadování, jestli by se měl pokoušet ho vyprostit ten, kdo ho tam kopnul, nebo ten, kdo je na řadě, se Vincent podvolil a řekl, že se tedy zkusí podívat za koleje po nějakém vhodném klacku, kterým by šel míč vyšťourat.

„Neboj, budu hlídat,“ ujistil ho Petr, protože oba věděli, že běhání přes koleje je věc, kterou dospělí (včetně Jany) těžce nesou.

A tak se Vincent dvakrát důkladně rozhlédl, jestli zrovna nejede vlak, a už byl po ramena ve vysoké trávě za trati. Šmátral kolem sebe, ale žádný kus dřeva ne a ne najít. Občas se ohlédl na Petra, který velice nenápadně postával u auta s připravenou výmluvou, že Vincent běžel na záchod zrovna do druhého domu, než ze kterého se někdo přijde zeptat, co to tam vyvádějí a proč je na ulici místo dvou kluků jenom jeden.

Když pak Vincent zase jednou zkontroloval situaci za sebou a Petra neviděl, první, co ho napadlo, bylo slovíčko „kretén“ (které ho ostatně Petr naučil). On se tady plahočí, pot ho pálí na rukou pořezaných stébly, a ten kretén si klidně někam odejde. Ještě že už v pondělí začíná školka, protože Vincent se teď bude bavit jenom s ostatními kamarády a s Petrem víckrát nepromluví. Jenže pak se podíval pořádně a viděl, že Petr nikam neodešel. Místo toho se s tím zase jednou nesere, je celý zalezlý pod autem a snaží se míč uvolnit holýma rukama.

„To taky mohl říct rovnou,“ pomyslel si Vincent a chtěl přelézt přes koleje zpátky, aby kamarádovi pomohl.

V tom se ale za autem mihl stín. Kdyby se u Šnajdrů poctivě zavírala vrátka jako u Vincenta, jistě by Petr svého tátu slyšel včas. Takhle ale o jeho příchodu neměl tušení a co nevidět bude pozdě. Velkej Petr nasedne, rozjede se a z malýho Petra udělá placatýho.

Vincent tam stál, neviditelný v trávě, a nemohl se ani pohnout, ani vydat hlásku. Byl zamrzlý, ale ne jako při svých zásecích v zamyšlení – teď byl ochromený strachem.

Petr umře, a navíc to bude Vincentova vina. A přitom by stačilo zavolat „Strejdo!“, a pak už by se vidělo. Jenže to nešlo.

Strejda Petr se blížil, ani jednoho z kluků neviděl a buď se domníval, že jsou oba u Reisů na zahradě, nebo mu to spíš bylo jedno – však on se jako malý taky vracel domů až za soumraku a vy s tím dozorem naděláte, jen ať si někde rozbijou držku, to je naučí.

Vincent nutně potřeboval zázrak, nebo aspoň Janu.

„Kde vězíš,“ zaúpěl Vincent, ale jenom v duchu, protože hlasivky ho ne a ne poslechnout.

Jana se přece musí objevit. Celé prázdniny na Vincenta dává pozor, aby se neopakovalo to, kdy ho na začátku léta ztratila. Babička i Vincentovi rodiče jí pak velmi důrazně promlouvali do duše, a nebýt toho, že Vincent dodržel slib neprozradit tajemství o jejím klukovi, možná by byla na Vincenta i našťvaná – a možná byla i tak, ale nahlas mu ani jednou nic nevyčetla a opravdu na něj pozor dávala. Tak kde je teď? Musí se objevit. Nechce přece Vincenta zase ztratit, tak jako na začátku prázdnin, hned první den, kdy ho dostala na starost.

Jana tehdy v prvotním nadšení otrhala s Vincentem snad všechny keře angreštu, co měli vzadu na zahradě. Pak ale poměrně rychle ztratila zájem a s úlevou nechala Vincenta, ať se zabaví s Petrem. Vzhledem k nečekanému dešti se kluci pro začátek zabavili konzumací obrovské mísy onoho čerstvě sklizeného angreštu. Jana se ale dopustila té chyby, že je namísto zahnání dovnitř do domu

nechala sedět na verandě. Kluci tak seděli na plastových židlích za dveřmi, cpali se a pozorovali déšť, až ten najednou ustal.

A protože Petr byl odjakživa ten akčnější, přišel právě on s nápadem, že se vydají k potoku. Vincenta by samotného nenapadlo vzdálit se od domu, ale vlastně mu nepřipadalo nic divného na tom, že s Petrem vyrazí do lesa, ve kterém to docela dobře znal z procházek s rodiči, díky kterým věděl i to, jak najít Mořičovský vodopád – a že není nijak dramaticky daleko.

A tak šli, a protože ani jeden z nich ještě nenosil hodinky, čas je dvakrát netrápil. Ostatně, nejspíš by je netrápil ani tak – bylo přece léto, začaly jejich první prázdniny a po dešti se zase všechno rychle ohřálo, i v lese, kde z listů dosud padaly opožděné kapky.

Těch pár hodin, které potřebovali na cestu k vodopádu a zpátky, uteklo tak příjemně (a až na pár vzájemných strčení do louže nekonfliktně), že pro ně návrat byl skutečným šokem.

Hned na začátku ulice, kde si ještě společně prozpěvovali přisprostlou písničku, si Vincent všiml, že kromě auta strejdy Petra stojí před domem i tatínkovo auto. Tehdy ho poprvé napadlo, že se možná vracejí docela pozdě, když už je tatínek doma z práce – což byla pravda jenom napůl: pozdě se vraceli, ale zároveň byl

tatínek doma podstatně dříve, než by se patřilo. Postupně začalo docházet i Petrovi, že něco není tak úplně v pořádku, a tak se šourali pořád pomaleji, až k nim dolehlo vzrušené překřikování několika dospělých; jen zatím nevěděli, jestli ty známé hlasy zaznívají na zahradě u Šnajdrů, nebo u Reisů.

„...policii...“ rozeznali oba kluci najednou a podívali se na sebe. Teď už byl vyplašený i Petr – i když možná víc z následné odpovědi, která zněla zhruba v tom smyslu, že to v žádném případě, a že až se ti darebáci objeví, čeká je něco, co ještě nezažili.

„Peťane, našeho malýho rozhodně nikdo mlátit nebude,“ ozvalo se. To už byli tak blízko, že Vincent bezpečně rozeznal tatínkův hlas.

„A u mě doma nesáhneš ani na vašeho,“ dodal za pár vteřin, když se dva malí zablácení nalezenci odvážili k posledním několika krokům a nesměle se dokodrcali k Reisům.

První reagovala Vincentova babička, která se k nim rozeběhla, a za ní zůstaly dva páry rodičů a ubrečená Jana.

Obě maminky se hrnuly hned za babičkou, zatímco Vincentův tatínek a strejda Petr si zlostně měřili jeden druhého, až nakonec velkej Petr vyštěknul, že se ještě

uvidí, a prošel kolem hloučku u vrátek. Vincent, schoulený v babiččině objetí a zároveň zahrnován proudem maminčiných výčitek, navzdory všemu humbuku okolo pociťoval v sobě neuvěřitelnou hrdost na tatínka, který se nebojí nikoho a ničeho. Bylo to naposledy v životě, co takhle nekriticky tatínka obdivoval.

Respekt ze strejdy Petra Vincenta pak provázel celé léto, i když věděl, že mu nikdy nic neudělá, že nakonec ani Petra neseřezal, a že vlastně umí být hodný a taky velice srandovní – jak se ukázalo třeba, když se zase jednou obě sousedící rodiny sešly u společného opékání buřtů, nebo prostě jen tak, když měl dobrou náladu.

Vincent nevěděl, jakou náladu má velkej Petr právě teď, ale ať už by byla jakákoli, nedokázal se překonat a zabránit mu jakýmkoli způsobem v tom, aby přejel autem vlastního syna.

A Jana se objevila; samozřejmě že se objevila. V první chvíli, když ji Vincent zahlédl vycházet z domu, se zdálo, že už je stejně pozdě. Ale Jana běžela tak rychle, že než velkej Petr vylovil klíče z kapsy, už byla u něj a něco s ním začala projednávat.

Nebylo jim rozumět, nicméně se nezdálo, že by zjišťovala, kde jsou kluci. Spíš to působilo, že se pokouší strejdu Petra odlákat. O něčem mluvili a postupně se přesouvali ke Šnajdrům – i když velkej Petr možná působil

nevrle a věčně někam spěchal, nikdy si nenechal ujít příležitost někoho o něčem poučit. (A ještě raději vysvětloval vlastnímu synovi, co všechno dělá špatně, ale to se zhoršovalo až s postupem let.)

Jakmile se na moment ztratili z dohledu, oba kluci využili situace.

Petr, který už pochopil, v jakém se ocitl nebezpečí, vycouval zpod džípu a vítězoslavně se s míčem v podpaží zazubil na Vincenta, který mezitím přeběhl zpátky přes koleje. Oba se beze slova rozběhli na zahradu k Reisům, a až tam si vydechli dvouhlasným „ty vole“. I tak jim bylo jasné, že ještě není všemu konec a Jana jim záhy vyčte, jak je vůbec mohlo napadnout lézt pod auto, za koleje, a vůbec kamkoli z dohledu. Vzorná jedničkářka Jana, jejíž největší odvaz bylo to, že si v nepřítomnosti babičky a Vincentových rodičů vodila domů kluka, jim teď oběma dá spravedlivou přednášku.

Ale nakonec je překvapila. Sotva se za strejdovým džípem zaprášilo, Jana prošla vrátky, praštila jimi za sebou a postavila se před kluky, aby procedila přes zuby jediné dvě ledové věty.

„Ty,“ podívala se napřed na Petra, „už nikdy nelez pod auto, debile. A s tebou,“ otočila se na Vincenta, „jsme vyrovnání.“

Pak zašla do domu a už je ani jednou nezkontrolovala; věděla, že v nejbližších hodinách žádnou hloupost nevyvedou, aspoň Vincent si v duchu sliboval, že v tomhle se na něj může spolehnout. Stejně jako se on může spolehnout na ni. To byla jeho úplně největší jistota na světě.

Jistota, kterou ztratil hned druhý den ráno. Ale ještě po zbytek pátku bylo všechno v pořádku. Vincent zanedlouho vyměnil Petrovu společnost za členy své rodiny, jak se postupně vraceli domů: první vždy v pátek přicházela maminka, poté její a Janina matka, tedy Vincentova babička, a nakonec tatínek. Najednou byl zase plný dům a Vincenta pořád ještě netížilo, že už za dva dny Jana zmizí na ten tajemný internát. Jeho dojem z nadcházejícího víkendu byl pořád ještě takový, že se na něj těšil stejně jako vždycky.

Aniž by si to Vincent uvědomoval, právě tohle si přál ze všeho nejvíc: aby všechno bylo jako vždycky. A byl přesvědčený, že bude. Ráno vstanou dřív, než by bylo ve volný den nutné, takže navzdory přetrvávajícímu letnímu počasí bude ještě chladno. Maminka prozradí Vincentovi a tatínkovi, kam se tentokrát vydají. Pod schodištěm potkají babičku, která ještě má do důchodu daleko, ale už nemůže dospat, a tak jim sdělí, před kolika lety se právě na tenhle hrad nebo zámek nebo muzeum byla podívat

ona. Janu naopak ani nezahlédnou, protože tu jen tak něco nepřinutí vylézt z postele, když nemusí.

Pak usadí Vincenta na zadní sedačku, maminka rozbalí papírovou mapu a tatínek bude prvních pár kilometrů bručet, že nechápe rozdíl mezi cílem jejich cesty a zámkem v Ostrově, ale brzy se mu nálada zlepší a bude s Vincentem blbnout a maminka mu bude říkat „malej Jarda“ a odpoledne přijedou zpátky a Vincent bude tak unavený, že brzo usne. A v neděli půjdou na oběd k babi a dědovi Reisovým, kde se možná zdrží, takže tam večer Vincent taky usne, ale to nevadí, protože i když už váží nejméně tunu, tatínek ho odnese spícího do auta a pojedou domů a Vincent se cestou nanejvýš napůl probudí a zamžourá a uvidí, že všechno je v pořádku.

Ale nakonec nic nebylo v pořádku. V sobotu ráno si hned po probuzení Vincent uvědomil, že je v pokoji podezřele moc světla, a v domě podezřele ticho. Chvilku se povaloval, zíral do stropu a uvažoval, čím to může být. V hlavě mu ještě povlávaly zbytky divokých snů, neklidně se zavrtával do deky ve snaze najít pohodlnější polohu, až ji nakonec odkopal a vyskočil z postele.

„Zrovna jsem pro tebe chtěla jít, spáči,“ bylo první, co slyšel od maminky, když vešel do obývacího pokoje. Pak ho vyzvala, aby si vzal v kuchyni na stole snídani, a dál v klidu žehlila; maminka se chovala, jako by neměla mozek.

Tatínek seděl na gauči s víkendovou přílohou *Svobodných novin*, do kterých vzácně také přispíval, a kontroloval, jestli mu zase někdo neproškrtal jeho pečlivě vypointovanou recenzi na nejnovější trháč v kinech; jeho chování nebylo o nic rozumnější než maminčino.

„Vy jste se zbláznili?“ zeptal se konečně Vincent a protíral si pěstičkou pravé oko. „Jak to, že nikam nejedeme?“

Maminka odložila syčící žehličku.

„Ty už jsi večer u té televize usínal, vid’? Říkala jsem ti, že volala slečna učitelka.“

Vincent si matně vybavoval večerní drnčení telefonu, ale splývalo mu s honičkami ve filmu a s následnými sny.

Jak se ukázalo, nebyl to sen. Slečna učitelka večer skutečně volala, protože na poslední chvíli vypadli nějací jiní rodiče, kteří měli pomáhat na pozemku školky opravit a natřít starý altán, v němž se minulý rok Vincent dozvěděl, co Anička nemá v kalhotkách. Zapojí se tedy Vincentovi rodiče – to pořád neznělo až tak špatně.

„A já... vám budu pomáhat, že jo?“ zeptal se Vincent.

„Tebe odvezeme za chvíli k našim,“ oznámil mu tatínek, „tak se rychle najež a obleč.“

To už bylo horší. Být u Reisových už v sobotu a ještě sám? To je přece bláznivý nápad.

„A proč nemůžu zůstat doma s Janou a babičkou?“

Maminka si povzdychla.

„Tys byl včera opravdu utahanej, co?“

Vysvětlila mu, že babička se na poslední chvíli rozhodla strávit s Janou pěkný matko-dceřin víkend, a vyrazily spolu do Prahy, kde Jana pak už zůstane na celý příští týden. Proto ho musí odvézt k Reisovým, proto se ze spodní kuchyně neozývá řinčení nádobí, proto bylo všechno takové divné. (I maminka byla divná, ale těžko mohla Vincentovi v tuhle chvíli vysvětlovat, že má taky špatnou náladu, protože s ní se babička tenhle bonding pěstovat neobtěžovala, když byla v Janině věku.)

Vincent byl zoufalý a chtělo se mu brečet. Potřeboval za někým běžet a postěžovat si, potreboval nejvíc ze všech lidí na světě běžet za Janou, za velkou ségrou-tetou, jenže právě ona tady nebyla, právě ona ho zradila.

Když ho rodiče popohnali do kuchyně, aby něco snědl, zoufalství přecházelo ve vztek, a Vincent nevěděl, co přesně chce udělat, ale rozhodně neměl ani tu nejmenší chuť dělat, co po něm chtějí ostatní. Chuť neměl ani k jídlu, což se setkalo jen se suchou maminčinou poznámkou, že

babi ho hladý umřít nenechá, takže je to jedno, hlavně už musí vyrazit.

Poté, co ho rodiče vysadili u Reisů a rozloučili se s ním, Vincent se na chvíli cítil překvapivě o něco lépe. Jednak mu zmizeli z očí bezprostřední původci jeho roztrpčení, kteří byli jako vyměnění, a také se mu dostalo nečekané příležitosti zase jednou prozkoumat tatínkovy staré hračky, nechat si od dědy vyprávět o jeho práci, kde mají opravdové roboty, a vůbec prožít vlastně docela zajímavé dopoledne. A tak si Vincent na svůj vztek, zvolna přerůstající v první poznanou nenávist, nějakou dobu ani nevzpomněl. Dokud nepřišel čas oběda.

Oběd byl odjakživa to první, co měl Vincent spojené s pobytem u babi a dědy Reisů, protože na ten nedělní tam chodil s rodiči opravdu odjakživa; nikdy to nebylo jinak. Ale stejně jako by byl Vincent nesvůj, kdyby nějakou neděli zničehonic k Reisům nešli, dnes byl rozhozený z toho, že je zde o den dřív, bez rodičů, a ještě po tom šokujícím zjištění o Janině předčasném odjezdu.

Bylo mu jasné, že pokud nedokáže potlačit své rozčarování, nakonec se dočká od dědy napomenutí. Děda totiž, jak Vincentovi vysvětlila maminka, když ho jednou označil za zlého, byl přísný. Být přísný znamená, že má rád pořádek a chce, aby z Vincenta vyrostl slušný člověk a rovný chlap. Proto u Reisů platila všechna ta

pravidla ohledně chování u stolu, ohledně toho, na co smí Vincent sahat a kam nesmí na zahradě sám chodit.

Vincentovi se líbilo označení rovný chlap, protože tušil, že přesně takovým rovným chlapem je děda Reisů. Krásně se to k němu hodilo, u Reisů totiž všechno bylo takové rovnější. I když byl jejich dům podle Vincentových měřítek taky starý (tedy starší než on), přece jen i on svým pohledem rozeznal o něco modernější, úhlednější tvary jak domu, tak zahrady kolem něj. A pak tady byl takzvaný bazén, dominanta zadní části zahrady a jedno z těch míst, kam Vincent bez dozoru nesměl chodit.

Nešlo totiž o opravdový bazén na koupání, ale o betonové jezírko plné leknínů, a jak Vincent mockrát slyšel, opravdu neskutečně hluboké. A právě k tomuhle bazénu (který sice nebyl rovný, ale aspoň naprosto dokonale kulatý) se chtěl Vincent vydat, když napětí u oběda vyvrcholilo tím, že už dokonce i babi Reisů Vincenta okřikla a ani se ho nezastala, když děda zavelel, ať kouká běžet ven a vrátí se, až bude normální.

„Vy nejste—“ vyhrkl ještě Vincent ve dveřích, ale v polovině věty ho navzdory naštvání na celý svět odvaha opustila a zamumlal jen: „...mě nemáte rádi.“

Babi a děda Reisů ho nechali jít a Vincent se už uprostřed žulového schodiště rozhodl, že když podle nich není normální, nebude se chovat normálně a nebude

dodržovat pravidla. Místo pískoviště zamířil k bazénu, a protože se u něj vlastně nedalo nic moc dělat, jen si dřepnul k okraji, nasupeně zíral na hladinu a čas od času hodil po leknínech kamínek z cestičky.

Poznal podle zavlnění záclony v okně, že ho babi pozoruje, a na chvilku mu zatrnulo, ale když se nic nestalo, seděl dál a přemítal, na koho je vlastně nejvíc naštvaný.

I když Janin odjezd a nečekaná změna rodinného programu spolu nesouvisely, měly ty dvě věci něco společného. Obojí byla zrada, obojí znamenalo, že nikomu nezáleží na tom, co si Vincent přeje, co má rád, s kým chce být, jaká drobná každodenní očekávání si přeje naplnit.

Vincent odjakživa neměl problém strávit spoustu času bez jakékoli viditelné činnosti, bez nějaké zábavy, jen tichým přemítáním. Ale ani s takovou vydatnou porcí duševní potravy, jakou byla čerstvě objevená, doposud přesně nenasměrovaná nenávisť, nebylo možné prosedět na jednom místě celý den.

A tak se nakonec zvednul, popadnul v otevřené garáži svoje zdejší kolo, vyvedl ho na ulici a začal kroužit od jednoho povoleného konce k druhému v naději, že se třeba objeví děvčata z posledního domu vzadu.

Holky Vágnerojc znal Vincent stejně dlouho jako Petra, celý život, i když je potkával mnohem méně často. Ale narozdíl od Petrova domu se u toho jejich neodvážil zazvonit, vždycky se s nimi viděl jen, když samy vyběhly ven. A když se ani po Vincentově vytrvalém kroužení tentokrát neobjevily, Vincent na ně taky dostal vztek. Další zklamání dnešního dne, další důvod k naštvání ho uvrhl zpět k černým myšlenkám, které se ho držely od rána. Znechuceně zašlápl brzdu a zastavil na místě, kde ulice pokračovala neopraveným hrubým povrchem.

Spustil pravou nohu na zem a přemítal, jestli tentokrát poruší zákaz a rozjede se dál, než má dovoleno. Je dost naštvaný, aby se tentokrát po dlouhém zírání do prázdna neotočil a nejel zase se skloněnou hlavou zpátky? Celé tělo měl napjaté. Vždycky, když už čekal, že vrátí nohu na šlapku a rozjede se, něco ho zastavilo a on zůstal bez hnutí.

Nikdo tady není. Nikdo mu nebrání, aby se rozjel do vedlejší ulice, nebo domů, nebo do školky za rodiče. Nebo do Prahy za Janou, aby jí vyčetl, že ho opustila, a babičce, že jí tam vzala. Ale Praha byla daleko, to už věděl. Vlastně všechno a všichni jsou daleko. Nikdo mu v ničem nebrání, a zároveň mu nikdo s ničím nepomůže.

Proč se vlastně rozhodovat, kam nasměrovat svou nenávist? Naštvali ho všichni. Všichni ho opustili, všichni udělali něco, co se mu nelíbí. Zůstal tady sám na celém

světě, pod sebou šedý asfalt a někde nahoře kabonící se nebe. Stojí tady sevřený těmi dvěma tmavě šedými plochami, a i ty už začíná nesnášet, jsou právě teď celým jeho světem a on ten svět nemá rád, protože nikdo nemá rád jeho.

Začalo pršet a Vincent měl nejvíc ze všeho chuť tady zůstat a nastydnout, aby se o něj všichni museli starat, jako to před rokem udělal Petrův bratranec, když měl jít poprvé do školy a nechtělo se mu.

Ale Vincent nebyl ani Petrův bratranec, ani Petr, a jestli bylo už v jeho pěti letech jasné, že mu něco schází, byla to odvaha. A tak se po chvíli otočil a zajel kolem domu rovnou do garáže; cestou se spustil takový liják, že i za těch pár metrů Vincent úplně promoknul. Už se připravoval na to, že bude mít další problém, až našlape mokřýma nohama na schodech, ale dveře, kterými se dalo projít přímo z garáže do domu, byly dnes z nějakého důvodu zamčené.

Vincentovi začínala být zima, ale obíhat dům se mu nechtělo. Venku pořád lilo jako z konve, provazce vody bombardovaly příjezdovou cestu a navíc bušily do zvednutých vrat garáže tak silně, že napřed ani neslyšel, jak babi Reisů volá jeho jméno.

„...Pepo, on nikde není!“ dolehlo k Vincentovi.

Takže ho venku v dešti hledají oba. Vincent po tom všem rozhodně nechtěl, aby zase dopadl jako když šel u Petra na záchod a nepodařilo se mu pak odemknout, takže nakonec všichni běhali kolem domu a volali „Kde jsi?“, na což odpovídal „Tady!“ a jim to kdovíproč nestačilo k tomu, aby ho vysvobodili.

Vyšel tedy z garáže a obešel jeden roh domu. Ukázalo se, že leknínový bazén zas tak hluboký není. Děda v něm stál po pás ve vodě, další voda mu stékala po obličeji a babi mu zrovna podávala smeták, se kterým přiběhla z domu. Děda po něm natáhnul ruku a pak ho hned zahodil, sáhnul babi na rameno a kývnul směrem k Vincentovi.

„Neřekneš to mámě?“ zeptal se Vincent, když ho babi nesla zabaleného do ručníku po schodech nahoru do koupelny, ačkoli si nebyl tak docela jistý, jestli něco provedl.

„Úplně se klepeš, ty ťululum,“ řekla babi místo odpovědi a postavila ho na podlahu, aby mohla napustit vanu.

Vincentovi se tak zřídka poštěstilo koupat se u Reisů, že mezitím vždycky zapomněl, jak je to příjemné. Jak tady vana plná pěny úplně jinak voní, jak má babi Reisů připravené mnohem hebké ručníky. Jak má tady pocit, jako by se najednou přenesl do úplně jiného světa.

A vlastně přenesl. Od rána vystřídal tolik nálad, že si připadal jako úplně jiný člověk, než když ho rodiče přivezli. I proto na tuhle sobotu mnohem později vzpomínal jako na jeden z těch prvních dnů za obzorem, dnů, kdy člověk je vytržen ze svého obvyklého stereotypu a nemusí k tomu ani pořádat expedici na Antarktidu, prostě je jenom něco jinak.

Vzpomínal na tenhle den častěji než na dny plné mnohem dramatičtějších událostí, snad protože si ho vybavoval do takových detailů, i když se mu v pozdějším věku vzpomínky pletly jedna přes druhou a sobota splývala s pátkem. Jednotlivé obrazy z toho dne ale viděl před sebou navždy dokonale jasně.

Pamatoval si, jak se rodiče vrátili zrovna, když ho babička vytáhla z ještě teplé vody a oblékla ho do trička a tepláků po tatínkovi, jak se smíchem vyprávěli, že jim náhlý déšť zničil celodenní práci, jak se pak rozhodli, že když už se tady takhle vyskytli, mohou tady dnes zůstat a udělat si hezký společný večer.

A byl to hezký večer. Vincent už ani náznakem neměl pocit, že ho nikdo nemá rád. Naopak, když se babi a děda Reisů a tatínek s maminkou všichni usadili v obývací a povídali si, Vincent byl na tom nejbezpečnějším místě na světě. Za okny se pomalu stmívalo a tři generace Reisů seděly v měkkém světle lampy s béžovým stínidlem.

Tatínek s dědou řešil něco o autech (jedno z mála témat, která nesklouzla k dědově těžko skrývanému zklamání z toho, že jeho syn zvolil intelektuální povolání namísto pořádné práce), maminka probírala s babi nadcházející školní rok, a Vincent se střídavě dožadoval pozornosti všech dospělých, dokud ho tohle poštuchování a prozkoumávání spodních polic v obývací stěně nevyčerpalo do spokojené ospalosti.

Podruhé ten den ho babi Reisů vzala do náruče, tentokrát suchého a mžourajícího, a odnesla ho do tatínkova starého dětského pokoje. Podobně jako koupelna, i peřiny v tatínkově posteli voněly jinak než doma; Vincent jaksi matně tušil, že to nějakým způsobem souvisí s tím, že děda pracuje v Německu. Babi Reisů se jen chvilku zdržela u usínajícího Vincenta, pak zašeptala dobrou noc a tiše za sebou zavřela dveře, zatímco okno naproti posteli nechala napůl otevřené.

Vincentovi ještě chybělo pár let k tomu, aby poznal nespavost, které se nikdy nezbaví, a tak ten večer usnul velice rychle. Přesto stihl i zachumlaný pod dekou pocítit závan chladu od okna, kterým sem pronikal šum nedaleké silnice. Byla to jen chvilčka, kdy ho v teplé posteli zamrazilo, a hned se propadl do klidného spánku. I tak se tenhle pocit chladu pronikajícího oknem stal tou nejvýraznější vzpomínkou.

Vždy, když si vzpomněl na tenhle den, na rozčarování ze zmizení Jany a zradu rodičů, i na to, jak se nakonec všechno otočilo a on mohl zase být celý večer bezstarostné dítě chráněné před všemi nástrahami světa, skončil nevyhnutelně u toho posledního momentu.

Bylo to jako varování, že tohle bezpečí a bezstarostnost má skončit, jako náznak, že se z pohodlného místa uprostřed světa bude muset vydat i někam, kde tak útulno není. Takhle to samozřejmě začal vnímat mnohem později, ale o to silnější měl pocit, že tehdy večer jenom na mžik usnul a když se probudil, už nebyl dítě.

Mohla to být náhoda, a možná se jen Vincent snaží zpětně dát vlastnímu životu nějaký srozumitelný tvar. Ale takhle se rozhodl to brát: v den, kdy pocítil nenávist, už se jenom jednou vyspal a jeho dětství zmizelo.

## 02 Fascinoma

Po rozvodu rodičů zůstala jedinou spolehlivě neměnnou věcí ve Vincentově životě pravidelné vyhlížení víkendů s tátou.

Pořád platilo, že začínaly už v pátek odpoledne, a Vincent se na ně neskutečně těšil; mnohem víc než na ty strávené s mámou a jejím novým partnerem. Vincentovi mámin kolega, kterého takzvaně „přivedla domů“, nijak nevadil, ale taky ho nijak zvlášť nebavil. Mnohem víc než hru na spořádanou rodinu se zeměpisářem Bořkem si užíval cesty do Prahy.

Nebylo to tak hned od začátku. Reisovi se rozvedli, když bylo Vincentovi osm, a táta zpočátku přijížděl každý druhý pátek do Ostrova, vyzvednul si Vincenta a vzal ho na víkend k babi a dědovi Reisovým.

Představovalo pro něj jisté pohodlí vracet se takto do rodného hnízda, nechat se nakrmit a užívat si čas strávený

se synem, kterého – vzhledem k nízké frekvenci těchto setkání – nenamáhal obtěžovat nějakým vychováváním; byl prostě zábavným tátou, který dělá srandy a vrací se sem z toho velkého města, kde je všechno o tolik jiné, barevnější a zajímavější než těch pár ulic mezi domovem a školou, co znal Vincent.

Jenže babi a děda Reisovi se netajili tím, že jsou na straně své bývalé snachy, a tátou záhy otrávil poslouchat výčitky na téma, že neudržel rodinu pohromadě a jaký život vede. A tak bylo brzy rozhodnuto, že Vincent už je dost velký na to, aby naopak jezdil on za tátou.

Zpočátku ho máma vodila na vlak (a jednou nebo dvakrát Jana, která se právě v pátek odpoledne vracela z intru, ale tento doprovod se neosvědčil; Jana Vincenta rozčilovala tím, jak se snažila působit extrémně dospěle – byl pak nabručený a to zas otrávil ji), a táta na něj čekal v Praze na nádraží. Později už vyražel na cestu sám, ale i ve dvanácti ještě musel na všechny strany hlásit odjezd, příjezd a vůbec průběh cesty a bezvadný stav vlakové soupravy svým prvním mobilním telefonem.

„Nějakej novej objev?“ ptal se vždy Vincent, když dorazil do tátovy garsonky.

Objevem byla pochopitelně míněna žena, i když táta své známosti nazýval „holkami“, což Vincentovi připadalo zvláštní. Předpokládal totiž, že jejich věk bude přibližně

stejný jako tátův, tedy velmi vysoký. Vždyť tátovi už bylo přes třicet. Ale právě proto Vincent svým způsobem obdivoval jeho staromládenecký životní styl, který ve Vincentových očích neoddělitelně souvisel s tím, že táta žije v Praze, a ne v malém bezvýznamném městečku jako je Ostrov.

Vincent měl Ostrov rád, ale neubránil se narůstajícímu komplexu z jisté malosti a obyčejnosti svého rodného městečka, která vynikla zvlášť ve srovnání s Prahou.

Praha se jako jediné místo, které Vincent dosud navštívil, blížila obrovským neusínajícím městům plným mrakodrapů a taxíků a bezdomovců, jaké znal Vincent z filmů. Měla do nich daleko, jistě, ale pro Vincenta procházky s otcem představovaly aspoň ozvěnu betonové džungle světových metropolí, jistou naději, že je možné se z ušmudlaného maloměsta dostat do toho, co považoval za skutečný svět.

Společně s Davidem, kterého během prvních let školní docházky vyměnil za Petra coby svého nejlepšího kamaráda, byli pevně rozhodnutí za tři roky najít střední školu v Praze. Naprosto jim zatím nezáleželo na oboru nebo kvalitě; hlavně být v Praze – a pak už jim nic nezabrání dobýt celý svět. Vincentovi rodiče se neshodli téměř na ničem, i v tomto případě byla na jedné straně tátova podpora a mámin skepticismus, ale nakonec spolu

vlastně oba souhlasili v tom, že je ještě spousta času a že se ukáže.

Zatím se ukázalo tolik, že Vincent proplul bez větších obtíží prvním rokem druhého stupně základní školy.

Obtížemi je myšlena zejména jakákoli domácí příprava, které se Vincent nevěnoval, protože to neměl zapotřebí. Jeho výsledky ve škole sice za moc nestály, ale tím se Vincent netrápil – proč vynakládat zbytečné úsilí tam, kde jakákoli snaha navíc nepřináší nic, co by za to úsilí stálo. Stačilo mu udržet se tak nějak kolem průměru, což pohodlně zvládal, a věděl, že pokud nezačne vyloženě propadat, nehrozí mu doma žádné nepříjemnosti, krom občasného mámina kroucení hlavou nad žakovskou knížkou.

„Moc tu školu prožíváš, protože jsi učitelka. Za jedničky si člověk nic nekoupí,“ poučoval přechytrělý Vincent mámu, když vzdychala, že z něj nic nebude a navíc jí v práci svým bídým prospěchem dělá ostudu.

„Bořku, řekni mu taky něco,“ zkoušela máma dohnat svého partnera k nějaké výchovné aktivitě, ale tichý zeměpisář se zdráhal znepřátelit si nevlastního syna, a tak, když už se vyjádřil, měl spíš pro Vincenta pochopení než výtky, a máma pak kroutila kromě hlavy i očima, a zdálo se, že nejradši by ještě zakroutila někomu krkem.

„Kdyby sis vzal aspoň trochu příklad z Martiny,“ dodávala pak jen odevzdaně a odcházela opravovat diktáty s hlavou schovanou za Bořkovým globusem.

Jeho první holka Martina (a v tomto případě Vincentovi slovo „holka“ přišlo v pořádku, neboť jim oběma bylo dvanáct let) měla naprosto opačný přístup.

Domácí úkoly vypracovávala poctivě doma, všechny sešity udržovala v dokonalé úhlednosti a z žádného předmětu si neodnesla jinou než nejlepší známku. Potud nebyla pro Vincenta zajímavá. Její zvyklosti vzorné žáčky však kontrastovaly se stylem oblékání, který začala v minulém roce vyznávat, a s její zálibou v tvrdé muzice. A právě svým hudebním vkusem upoutala Vincenta, který už nějakou dobu žil po hudební stránce výhradně metalem a příbuznými žánry.

Jako malý Vincent tátův kravál nesnášel; až postupem času přišel zkresleným kytarám na chuť. Napřed si každý druhý víkend odvážel v batůžku vypůjčená cédéčka z tátovy sbírky, později se je s pomocí Davidova počítače naučil kopírovat, a ještě později mu táta začal nosit ochutnávky od kolegy z redakce *Kontextu*, zejména samozřejmě vzorky z hudebních vod natolik okrajových, že o nich ani v hudební rubrice nevycházely recenze a tátův kolega je sháněl pro vlastní potřebu.

„To byl... tak trošku chaos, ne?“ podívoval se občas táta, posluchač tradičnějších forem metalu, některým na jeho vkus až moc avantgardním počínům.

A čím víc bylo něco pro tátu už moc, tím byl Vincent nadšenější – zjištění, že po klasickém období spatřily světlo světa kapely, které dokázaly do metalového základu zakomponovat nástroje navíc, exotické formy zpěvu nebo elektroniku, mu způsobovalo doslova extázi a on byl stále více pohlcen.

Tak se stalo, že Vincentovy pražské víkendy obsahovaly všechny tři věci, kterými byl s přicházející pubertou okouzlen – byl ve velkém městě, dostával přísun čerstvé hudební potravy a k tomu mohl společně s otcem dlouho do noci hovořit a především rozebírat opačné pohlaví.

Táta mluvil s Vincentem o svých vztazích a polovztazích otevřeně, byť ne vulgárně – rozhodně ne tak moc, jako když se o mnoho let později ptal jeho partnerky na její lesbické zkušenosti. Zatím se omezoval na téměř nesexuální popis svých zkušeností; Vincent tak znal jména a vlastnosti asi poloviny Pražanek v přijatelném věku a formě, a zbytek si domyslel díky tomu, že David měl počítač nejen supervýkonný, ale hlavně připojený k internetu. Táta byl pro Vincenta doposud víceméně hrdinou a on si strašně přál být jednou jako on, což ale před Martinou celkem prozíravě nezmiňoval.

Ostatně, v těch týdnech, kdy Vincent začal chodit s Martinou, se ani moc nezabýval svou oblíbenou představou, že po tátově vzoru jednou bude žít jako hrdina Klemperova slavného románu *Samota opěťovaného chťiče*. Měl v té době hlavu plnou jenom jí, trávil s ní téměř všechna odpoledne a dokonce toužil po Martinině společnosti natolik, že se mu občas podařilo i vstát o něco dřív, aby s ní mohl jít do školy. A to o hodně dřív. Martina totiž postupně nosila čím dál roztrhanější džíny a její kostkované košile začínaly připomínat brnění, ale pořád ještě jí přirozená inteligence velela mít na paměti, že zodpovědné chování je způsob, jak se vyhnout problémům.

„I rebel se potřebuje nasnídat, vzdor vyžaduje spoustu energie,“ řekla jednou Vincentovi, když se podívoval její rozporuplné osobnosti, a on, aby ji neurazil, se nevyptával, kde takové moudro vyčetla.

Martina byla rebel-intelektuál; čtenářské svaly vytrénované krásnou literaturou jí umožnily hltat spisky anarchistů se stejnou chutí jako snídani. Vstávala tedy pořád ještě každý den v přesně stanovený čas, a na rozdíl od Vincenta nikdy nezaspala. Když o dvacet let později vynesli z jejího bytu mrtvé tělo, zbylo tam několik stovek krabiček od mražených lasagní z diskontního řetězce HT-Mart – Martina svůj boj s kapitalismem prohrála fyzicky i morálně, ale do poslední chvíle s plným žaludkem.

Vincent zaspával často, a to z nikterak záhadných příčin.

Poté, co se objevily jeho potíže s usínáním, zvykl si ponocovat se sluchátky na uších a přehrávat dokola čerstvé přírůstky i prověřené stálice; často odpadal až nad ránem, sluchátka mu zůstala na hlavě a on pak jako první věc po probuzení musel rozmotávat kabelový chuchvalec. Později se smířil s tím, že bez nich v žádném případě neusne, a nechával si je zcela záměrně. Za celou noc je odložil jen ve chvílích, kdy šel na záchod nebo do ledničky; tehdy potkával občas mámu, která sama končila s přípravou na vyučování později, než by bylo zdrávo.

„Zhasni už, zase nevstaneš,“ neodpustila si ho napomenout, a když si všimla jeho otláčených uší, dodala: „Nebo se uškrtíš.“

Někdy Vincent potkal Bořka a ten neříkal nic. Jen se tvářil sklesle; pravděpodobně si nemohl vybavit, jestli má v Olomouckém kraji větší podíl průmysl dřevozpracovatelský, nebo petrochemický. Vincent byl rád, že ho Bořek nenutí k tomu, aby laskavě šel konečně spát, protože ani jemu, ani mámě už neměl sílu posté vysvětlovat, že ticho a tma mu nijak nepomůžou. Neměl na tyhle debaty sílu. Byl vyčerpaný, ale spát nemohl.

„Má to po mně, ten náš kluk,“ prohlásila babička, která v přízemí také vždy dlouho do noci svítila.

Tohle vysvětlení nejspíš zcela nezahnalo mámino sebeobviňující podezření, že Vincent trpí nějakým zasutým traumatem z rozvodu rodičů, ale jemu stačilo. Když se k nespavosti občas přidala bolest hlavy a on stál u otevřeného okna, aby se nadýchal čerstvého vzduchu, viděl na zdi Petrova domu světlo z babiččiny kuchyně a to mu vždy připomnělo, že se nedá nic dělat – je prostě nespavec po babičce.

Někdy ho napadlo sejít za ní po schodech a podívat se, co dělá. Uvažoval, jestli babička netráví celé noci v lítosti nad tím, že je sama.

S Vincentovým druhým dědou, kterého sotva znal z jedné či dvou návštěv, se rozvedla už dávno; Vincent věděl, že Jana vyrůstala bez otce od ještě útlejšího věku než on sám. Neříká si dnes babička, že to třeba mohlo dopadnout jinak? Nebo že si měla včas najít někoho jiného? Nezávidí dokonce babi a dědovi Reisů jejich spořádaný urovnaný život? Byl zvědavý, ale ne dost, a taky ne dost oprsklý, aby jí kladl takové otázky, a tak nakonec vždycky zavřel okno a pustil si do uší nějaký nářez.

Od posluchačského nadšení bývá jenom krůček k tomu, aby člověk někde splasil první otrískanou kytaru a pokoušel se zahrát svoje oblíbené songy nebo dokonce něco složit.

Vincent tenhle krok nikdy neudělal. Učit se na hudební nástroj byla další činnost, kterou vyhodnotil jako zbytečnou námahu, protože by stejně neměl s kým hrát. David byl spíš výtvarně zaměřený, Martina taky, a navíc přece jenom holka, a s Petrem příliš vřelé vztahy neudržoval.

Vincent nedokázal říct, jak se stalo, že se za poslední roky s Petrem tak odcizili. Prostě to nějak vyplynulo. V první třídě ještě seděli spolu v lavici, postupně se každý z nich více bavil s ostatními spolužáky, a nakonec to došlo tak daleko, že se Vincent přidal ke skupině kluků, která Petrovi velmi nepříjemnovala pobyt ve škole.

Nešlo nikdy o fyzickou šikanu – bylo to horší. Několik frajírků ze třídy si vybralo Petra jako terč svého posměchu a Vincent, snad protože to byla ta nejpohodlnější věc, jim napřed posloužil jako morální podpora v roli mlčící většiny, a později ještě povzbudil jejich útoky na Petrův vzhled, účes a brýle tím, že v nestřeženém okamžiku vytrhl z Davidova sešitu Petrovu karikaturu, již si David jen tak narychlo načmáral pro vlastní potřebu. Dehonestující obrázek se pak Vincentovým přičiněním šířil po celé škole a Petr už se rádoby vtipných přezdívek nezbavil do konce základky.

Byly to časy, kdy klukům ještě pořád byly od nejranějšího věku vštěpovány nesmysly typu „chlapi nepláčou“ a podobně, a Petr byl navíc syn Peťana Šnajdra

– a jako takový nemohl dát najevo, že ho něco trápí. Kromě pár výbuchů vzteku (za něž pochopitelně sklídl automaticky další posměch) Petr dusil svoje neštěstí v sobě, a Vincent tak snadno podlehl dojmu, že se vlastně nic neděje, že jen tak blbnou. O to víc výčitek si pak od Petra vyslechl v mnoha následujících letech, když se z nich opět stali přátelé, kterými ve dvanácti nebyli ani zdaleka.

Pro Vincenta byli dvěma nejdůležitějšími vrstevníky David Gabriel a Martina Králiková. K Davidovi chodíval hrát počítačové hry (protože u Vincenta doma doposud byli vybaveni pouze jakýmsi zastaralým křápem, který si na prostý tisk dokumentu vyžádal mnoho těžce prodýchaných minut a spíše než elektrinou byl napájen kletbami), a Martinu chodil vyzvedávat s vidinou hraní úplně jiných her, nicméně největší množství času jim zabralo chození jako takové.

Těch pár kilometrů, které našlapal o víkendu s tátou po Praze, nebylo nic proti celým prochozeným dnům s Martinou. Chodili spolu do školy (když vstal), chodili spolu ze školy (když nebyl po škole), a chodili spolu do boreckého lesoparku, kde prokličkovali mezi rybníky k nejzazší lavičce, aby nikdo nerušil jejich zdráhavé pokusy o tělesné sblížování.

„Viděl jsem na naší lavičce cicmat se dvě holky,“ chtěl jednou Vincent říct Martině, když přišla do jeho krámu pro

lasagne, ale nakonec se mu to nezdálo jako vhodný otvůrák po mnohaletém mlčení. Nicméně fakt, že onu lavičku stále považoval za „jejich“, dokazovalo, jak důležitých pro Vincenta bylo těch pár měsíců v létě 2002.

V srpnu ještě netušil, že půjde jen o jedno léto, nicméně se otázkou, jak dlouho jim to vydrží, dost často zabýval. Z tichého přemýšlivého dítěte se stával tichým přemýšlivým teenagerem a i ve chvílích největší zamilovanosti mu bylo jasné, že se tady nemůže jednat o záležitost na celý život. Otázkou jen bylo, co přesně se pokazí.

Těch možností bylo několik. Vincent počítal s tím, že si Martina najde někoho více odpovídajícího její povaze, nějakého většího drsnáka, ideálně z vyššího ročníku.

Taky bylo možné, že se jednoho dne poprvé a naposled pohádají. Počítal i s tím, že ji jednoho dne zkrátka přestane bavit. To byly důvody k ukončení vztahu, které se mohly objevit na její straně. A on? Co by ho mohlo přimět, aby s Martinou už nechtěl být? Vincenta nenapadlo nic; byl dokonce smířený s tím, že potrvá ještě několik let, než mezi nimi dojde k pohlavnímu styku (což byl termín, který Vincent upřednostňoval oproti různým oplzlým výrazům používaným jeho spolužáky, ačkoli to taky zrovna romanticky neznělo) – jejich tělesný kontakt byl i po týdnech vymezen Martininými pravidly, jejichž dodržování striktně vyžadovala.

A vyžadovala je i v letech po Vincentovi; k prvnímu potratu v sedmnácti ji nedovedlo to, že by pravidla porušila ona.

Nakonec se neobjevil žádný důvod k rozchodu, a vlastně ani neproběhl žádný pořádný rozchod. Ten vztah prostě skončil; aspoň ve Vincentově hlavě skončil. Jak Martina prožívala ty dny, kdy jí najednou neodepisoval a nezvedal telefon, tím se začal zaobírat až mnohem později. Tenkrát prostě jenom chtěl, aby mu už přestala zkoušet volat a psát, a zároveň měl obavy z kontaktu, který nevyhnutelně přijde se začátkem školního roku. A pak mu zavolał David.

„No?“

Vincent tušil, že to není jen tak. Přes prázdniny se s Davidem moc nestýkali – z velké části proto, kolik času trávil s Martinou – a rozhodně neměli ve zvyku si telefonovat.

„Byla za mnou Marťa.“

„No... a co chtěla?“

„Ptala se, co s tebou je.“

„Nic. Co by bylo.“

David na druhé straně chvíli mlčel. Nakonec, místo aby Vincentovi vyčetl, do jaké nepříjemné situace ho dostal,

mu položil přímou otázku. A Vincent mu dal skoro přímou odpověď.

„Takže jí to mám říct já?“

„Jo,“ řekl Vincent a první, co pocítil, byla úleva.

Úleva, která dlouho nevydržela. Ještě to odpoledne si začal přát, aby se Martina nespokojila se vzkazem poslaným přes Davida. Přál si, aby se naštvála a došla si pro něj, i kdyby jen proto, aby ho seřvala. Nebo aby aspoň ještě jednou zavolala – tentokrát by jí to určitě zvedl. Ale Martina měla nějakou hrdost, to mu bylo jasné. Byl to skutečný konec, i když sám ještě pořád nevěděl, proč k němu došlo.

Odpověď, kterou rozklíčoval až jako mnohem starší, ležela v Karlových Varech.

O týden dříve se tam Vincent s Martinou vydali místo obvyklé procházky po Ostrově, ale protože nakonec neměli chuť prodírat se srpnovou kolonádou narvanou turisty, šli od nádraží kus po proudu Ohře až do Dalovic. Z vesničky přilepené hned za město vystoupali přes park a kousek lesa na místo, odkud byla krásná vyhlídka zpět na Vary.

Stáli na tom místě přesně deset let předtím, než tu obec nechala vystavět vyhlídkový altán. Zatím tu byla jen skála, nad kterou se na chvíli posadili, a tehdy Martina vykládala

Vincentovi o svém snu, ve kterém vystupoval i on. Bylo to to nejosobnější, co mu kdy řekla; aspoň tak to Vincentovi připadalo. Mluvili spolu těch několik měsíců pořád, vyznávali si lásku a vlastně i o tom sexu padlo nějaké slovo, ale Vincent byl přesvědčen, že ho nikdy nenechala tolik nahlédnout do svého nitra, jako když před ním ztratila ostych natolik, že mu dokázala odhalit, co se jí zdálo.

Pak se vrátili domů a druhý den bylo zase všechno stejné. Ne, po tom krátkém výletě mimo Ostrov bylo všechno dokonce ještě stejnější než dřív. A Vincent, který v dětství nedokázal přijmout nečekanou změnu, a který v dospělosti objevil, jak životně důležité jsou pro něj jeho rutiny, v té době nesnesl, když se něco opakovalo. Proto neviděl žádný film dvakrát, proto poslouchal pořád další a další hudbu, a proto řekl Davidovi, že už Martinu nemiluje. A Martina byla v jistém smyslu ta nejlepší první holka, kterou si kdy mohl vybrat – v září, když začali chodit do školy, se na něj ani nepodívala.

A tak, jako ještě mnohokrát ve Vincentově životě, se mu z něj někdo ztratil a obešlo se to bez dramatu, ale i bez vysvětlení.

Vincent prozevlil zbylé tři roky základní školy převážně ve společnosti Davida, jehož flegmatická povaha mu vyhovovala, a s mírnými obavami očekával, že přestup na střední je rozdělí. David si pořád něco kreslil, a tak nějak všeobecně se předpokládalo, že pokud opravdu půjde

studovat do Prahy, bude se jednat o nějakou uměleckou školu. Vincent oproti tomu neměl žádný skutečný zájem – rozhodně ne takového typu, aby se na jeho základě dalo uvažovat o jakémkoli budoucím povolání.

Vincenta zajímalo všechno a nic. Ve své přirozené zvědavosti nasával informace z různých oborů jen proto, aby je většinou okamžitě zapomněl.

Pro Vincenta nebylo žádné odvětví dostatečně pohlcující, aby jej to motivovalo k hlubšímu studiu té či oné věci – dostatečně uspokojujícím trávením času pro něj bylo samotné poznávání nového, klouzal však ve všem po povrchu. Tento jeho zvyk se naplno rozvinul ve chvíli, kdy dostal svůj první skutečně výkonný počítač. Jednalo se o stroj, který Janin přítel vyměnil za ještě nabušenější sestavu, a Jana tedy při jedné ze svých (v průběhu studia na univerzitě stále řidších) návštěv tohoto nového kamaráda Vincentovi přivezla. Úvodní nadšení, že si konečně může doma zahrát ty skoro nejnovější počítačové hry, rychle vyprchalo – Vincent prostě nebyl herní typ. Z odpolední strávených u Davida si neodnesl dostatečně vypěstované hráčské reflexy, a brzy se s pařanskými pokusy rozloučil.

Počítač však vnesl Vincentovi do života mnohem důležitější fenomén: internet. Připojení, které máma (i na Bořkovu přímluvu) nechala zřídit, bylo na rok 2004 velmi solidní, a čtrnáctiletý Vincent se tak zaprvé velmi rychle

naučil získávat „z různých zdrojů“ hudbu, zadruhé získávat informace o představitelích svých oblíbených žánrů, a zatřetí získávat informace naprosto o všem. I stále ještě relativně mladý internet byl pro Vincenta doslova nekonečným vesmírem v porovnání s domácí knihovničkou i městskou knihovnou.

Vincent četl snad všechno, na co narazil.

Zprvu česky a během posledního roku na základní škole začal celkem obstojně rozumět i textům v angličtině, byť na jeho známkách z tohoto jazyka se to nijak neprojevalo a zůstaly stejně nevalné jako v ostatních předmětech. Popravdě se Vincentův prospěch dokonce mírně zhoršil s tím, jak do jeho probdělých nocí přibýlo kromě rachotu ze sluchátek ještě světlo monitoru.

Nic nebylo platné mámino naléhání, aby se aspoň letmo podíval na netknuté učebnice a nemusel po základní škole pokračovat nějakým naprosto neperspektivním oborem; Vincent beztak co se týkalo budoucího studia neměl cíl, a bez cíle není snahy. Trávil tak už všechny noci v týdnu čtením a poslechem, ve škole pak celé dopoledne jenom polehával na lavici a na obavy rodičů (byť táta byl mnohem větší pohodář a do ničeho ho moc netlačil) reagoval s tím, že „to nějak dopadne“.

Dopadlo to tak, že Vincentova neochota se namáhat a Davidova přirozená laxnost je přiměla jít cestou

nejmenšího odporu a podat si přihlášku přímo na ostrovskou střední školu, na nicneříkající obor „veřejná správa“, v podstatě ponejvíc z toho důvodu, aby nemuseli nikam dojíždět. A taky proto, že na tuhle školu, a tenhle obor obzvlášť, přijali doslova každého, kdo se podíval tím směrem.

„Vždyť je to jako bych šel na gympl, taky by mi to bez vejšky k ničemu nebylo,“ říkal mámě, když kroutila hlavou, jako by už tehdy tušila, že Vincent se se svým přístupem k vysoké škole ani nepřiblíží.

„No jasně,“ říkal tátovi, když ten vyjádřil domněnku, že si Vincent chce setrváním v rodném městečku prodloužit dětství.

Ale jako dítě se Vincent necítil. Čtením všech těch blogů a encyklopedií si tříbil názory a připadal si velice vyzrálý. V podstatě jediné, co mu podle jeho názoru chybělo k dospělosti, bylo potkat holku, se kterou tento symbolický práh překročí. A shodně s Davidem očekával, že k onomu seznámení dojde prakticky okamžitě po nástupu na střední. Bude jim patnáct, do třídy se jim nahrnou děvčata z okolních vesnic a městeček a kluci si ještě budou vybírat.

Zatím však za sebou ještě neměli ani (vesměs formální) přijímačky. Bylo jaro 2005, celá třída plašila kvůli blížícímu se konci posledního školního roku, jen Vincent s Davidem

se nenechali ničím rozhodit a v klidu si podali přihlášky na SŠ Ostrov.

Jediným dalším spolužákem, kterého nezachvátila nervozita z možného nepřijetí na vybranou školu, byl Petr. Coby syn velkého Pešana si byl jistý, že na jakémkoli technickém oboru po něm jenom chňapnou, a potřebnými známkami disponoval také; koneckonců, nedostatek kamarádů mu ponechal víc než komfortní množství času, aby se do školy relativně zodpovědně připravoval.

Mezi Petrem a Vincentem nebylo dávno (pokud vůbec někdy) žádné otevřené nepřátelství a vyhýbat se jeden druhému taky tak docela nemohli; přece jen byli pořád ještě sousedé a občas dokonce šli společně ze školy. Na jedné z těch cest se k nim přidal i David, který předešlého dne dostal k narozeninám nový telefon, schopný zaznamenat dvacetivteřinové video, což mělo za následek krátkou, leč o to významnější sérii událostí.

Prodloužili si tehdy cestu domů přes zámecký park, kde nakonec zůstali skoro do večera a experimentovali s Davidovým telefonem. Ukázalo se, že do velmi omezujících dvaceti vteřin je možné s trochou snahy vtěsnat i náročnější filmová díla než parodie reklam a televizního zpravodajství – jejich práce to odpoledne vyvrcholila sehráním epické scény „Dobytí Bastily“, jež v počtu dvou herců a jednoho kameramana působila skutečně velmi věrohodně.

Když se pak na lavičce, shluklí kolem miniaturního displeje, hihňali dokola přehrávaným záznamům, přišel Petr s přelomovou myšlenkou.

„Co kdybychom si koupili kameru?“ nadhodil, a jeho nápad zprvu zanikl ve všeobecném veselí. Po chvíli už ale všichni tři rozvíjeli fantazie, co všechno by se dalo natočit, kdyby nemuseli počítat každou sekundu.

Nutno říct, že David a Vincent považovali tyto velkolepé plány skutečně za pouhou fantazii; ani jeden z nich neměl dostatečně rozhazovačné rodiče na to, aby existovala jakákoli reálná šance nákup kamery uskutečnit. U Petra to bylo jinak. Velkej Petr sice taky nebyl ten typ otce, který synovi koupí na co si ukáže, ale zato prosazoval zásadu „když malej něco chce, ať si na to vydělá“.

Stačilo, aby Petr zašel za otcem s tím, že potřebuje nějakou brigádu. A zatímco Vincent a David na nějaké natáčení brzo skoro zapomněli (a blbnutí s telefonem je ještě dřív přestalo bavit), Petr se v příštích týdnech vrhnul na sázení stromků a podobné výdělečné činnosti, které mu Peťan díky známým z lesa byl schopen dohodit. Ostatně času na to měl dost; poslední měsíce devítky byly jen takový dojezd, do školy se nijak připravovat nemusel a přijímačky (kterým se Vincent a David nakonec vyhnuli a byli přijati pouze na základě pololetního vysvědčení, byť prolezli jen tak tak na samém konci tabulky) měl už za sebou – čekala ho po prázdninách taktéž ostrovská

střední, v jeho případě samozřejmě technický obor, a sice „seřizovač CNC“.

Petr tedy rychle nashromáždil do kasičky potřebné dvě třetiny ceny vyhlédnuté kamery, otec mu za projevenou snahu velkoryse dodal zbytek peněz, a jednoho rána, měsíc před koncem školního roku, Petr vítězoslavně vytáhl na Davida s Vincentem svůj nový kus elektroniky. Školní hodiny se toho dne vlekly ještě víc, než bylo v těch zbytečných posledních měsících zvykem. Hned po posledním zazvonění vyběhli všichni tři ze školy a zamířili rovnou do parku, aby vyzkoušeli Petrovu novou hračku.

Pár hodin si vystačili s tím, že zkoušeli přibližovat, zpomalovat, nahrávat staticky i v pohybu, vyzkoušeli dokonce svůj první primitivní filmový trik se zmizením osoby, až konečně David položil onu zásadní otázku:

„No jo, ale co teda natočíme?“

„Porno,“ navrhnul Vincent, ale když se po sobě všichni tři rozhlédli, rychle usoudili, že by to v této sestavě nebyla až taková zábava.

Padaly další návrhy, až nakonec došli k tomu, že nejrozumnější, co můžou udělat, je natočit akční fantasy. V podstatě celý děj měl sestávat z toho, že si dva čarodějové budou v různých prostředích rozmlacovat obličej, přičemž zvukové a vizuální efekty se „dodělají na

počítači“. Aspoň je o tom ujistil Petr, který ke kameře obdržel i cédéčko se softwarem na střih videa, takže se na něj spolehli a mohli začít řešit název.

„Rozhodující souboj,“ zaduněl temně Petr.

Vincent namítal, že to působí, jako kdyby rovnou točili poslední díl, ale David řekl, že přece můžou potom natočit prequel, vole. Když tedy dali dohromady název, chatrnou zápletku (hodný čaroděj Božimír měl bojovat s démonickým Krutonošem, aby mu zabránil v získání všemocných Vidlí utrpení; Božimíra hrál Vincent a Krutonoše David, protože si dokázal rychleji opatřit jaksepatří krutě vyhlížející masku, a to tak, že si ji pochopitelně sám vyrobil) a seznam písniček určených k použití jako soundtrack, mohli začít se samotným natáčením.

Vybírali ze zjevných důvodů lokace tak, aby se co možná nejvíc vzdálili od města, ale i tak se občas nevyhnuli nevyžádané společnosti.

Bylo přece léto, jejich první filmové léto ze tří. Školu nechali za sebou a prožívali svoje filmové prázdniny – včetně některých víkendů, protože Vincent už nějakou dobu úspěšně bojkotoval plány na společně strávený čas, které stále dělala máma s Bořkem. Za tátou do Prahy však stále jezdil pravidelně každý druhý pátek, a nečekaným

řízením osudu dokonce jednu cestu málem absolvoval společně s Martinou.

V průběhu léta si totiž všichni tři členové filmové společnosti ReŠnaGa (spojení jmen Reis, Šnajdr, Gabriel – Vincent byl autorem názvu, David loga a Petr vložil základní kapitál, tedy záznamové zařízení) začali uvědomovat, že ve třech se přece jenom natáčí dost na houby. A to i když se za kamerou střídají a mají tak k dispozici celkem tři herce, s parukou půjčenou od Davidovy sestry čtyři. Tehdy David využil změn, které s ním prováděla puberta a které se naplno projevily v blízké době na střední – dívky mu nedokázaly odolat. Bez většího přemlouvání se mu tak podařilo Martinu přivést „na plac“, jak tomu znalecky říkali.

Jelikož většina jejich natáčení probíhala jako improvizace, postupovali stejně i s nově naverbovanou herečkou. Rychle její postavě vymysleli jméno (přírozeně Marta – nemuseli chodit daleko), počkali, až se patřičně strašidelně naličí, čímž jejich film poprvé začal obsahovat cosi jako herecký make-up, a vzápětí už ji coby zkušenější filmoví tvůrci poučovali, jak má správně deklamovat osudové věty a výkřiky. Pravda byla taková, že svým nejistým projevem mezi ně herecky výborně zapadla.

Stejně jako vždy, i dnes se natáčení skládalo převážně z pauz. Brzy tedy došlo nevyhnutelně k tomu, že zatímco Petr a David cosi štelovali na kameře, Vincent s Martinou

osaměl opodál. Teprve teď, když nebyli ve skupince čtyř, Vincent pocítil jistý ostych před osobou, k níž se před třemi lety zachoval ne zcela mile. Naštěstí nastalé ticho prolomila Martina.

„Nejedeš na Kondomy?“ zeptala se.

Pod přezdívkou „Kondomy“ byli známí crust-punkoví psychotici Totální nasazení prezervativu, kteří již pátým rokem objížděli republiku s těmi nejzvrácenějšími pochystávkami ze svého chaoticky konceptuálního alba *Epos o Dildomešovi*. Vincent napřed odpověděl zamítavě, protože české kapely ho nezajímaly, ale když zjistil, že pražské vystoupení Kondomů vychází zrovna na sobotu, kdy bude u táty, nechal se zviklat.

Vlastně by se jednalo o jeho úplně první koncert, protože zahraniční kapely, které oblíbal, neměly ve zvyku příliš často zavítat do středoevropské kotliny. A navíc mu teprve nedávno bylo patnáct a máma s Bořkem ho odmítali pustit v podstatě kamkoli jinam než do ostrovského kina.

„Tak asi jo,“ připustil a byl rád, že do Prahy jezdí už v pátek, a tak nehrozí, že by seděl dvě hodiny ve stejném vlaku jako Martina.

Hned jak k tátovi dorazil, řekl mu o zítřejším koncertu. Ani ho nenapadlo, že by mu jeho benevolentnější rodič

chtěl snad bránit v návštěvě této vysoce kulturní události; spíš se trochu obával, že táta bude chtít jít s ním, a tím ho tak trošku znemožní před Martinou, kterou tam zcela jistě potká ve společnosti jejího přítele, Hnusáka Edýho. Táta ho však příjemně překvapil, když řekl, že se mu to zrovna hodí, protože v sobotu náhodou má proběhnout jakási nezvykle načasovaná novinářská projekce, a nejspíš by tak stejně nechal Vincenta ve svém bytě samotného.

Vincent okamžitě vytušil, že táta spíš chce využít příležitost strávit sobotní večer v příjemné dámské společnosti, což ale nerozpatlával a bral to jako záruku tiché dohody, že se o Kondomech nedozví máma a nebude ho tím pádem celý večer bombardovat zprávami, jestli dorazil v pořádku domů.

„A co ten váš velkoilm, jak to pokračuje?“ zeptal se táta, když vyrazili pěšky pro lístky na Kondomy (u TNP nehrozilo, že by snad bez včasného zakoupení vstupenek Vincent dorazil na místo a zjistil, že je narváno, ale vlastně se začínal docela těšit; chtěl už vstupenku držet v ruce a mohl tak i tátovi ušetřit pár korun za předprodejovou cenu).

„Natačení je v pohodě... ale to stříhání nám to kazí. Strašně trvá, než se to přetáhne do počítače, a pak třeba zjistíme, že tam není nic slyšet.“

„Vítej v branži,“ zasmál se táta, který si tykal s filmovými režiséry a dělal rozhovory se světovými hvězdami, ale sám nikdy nic nenatočil.

„Proč vlastně taky něco nezkusíš – myslím jako opravdovej film? Když se se všema znáš a jsi v tom fondu, víš, jak to chodí...“

Vincent se takhle ptal naposled jako malý, a odpověď se vlastně nezměnila, jen zněla možná trochu unaveněji.

„Právě proto,“ řekl táta, „právě protože vím, jak je to těžký v téhle zemi udělat film – natož dobřej.“

„A to tě ani nenapadlo to zkusit? Není to... já nevím, to chceš pořád jenom říkat ostatním, že to dělají špatně?“

„Ty moje recenze nečteš, vid'? Já i docela chválím. Radši chválím. Jsem spokojenější, když mě něco nadchne.“

„Ale já vím, nemám ty názory jakože ‚co dokázal, ať to napřed předvede sám, než začne kritizovat, blablabla‘. Ale český film jsi nepochválil snad nikdy, ne? A když znáš ty podmínky—“

„—ale já k těm podmínkám přihlížím. A nejenom já. O tomhle se vede docela komplexní – a dlouhodobá – debata, do jaký míry je možný pořád dokola tu místní tvorbu omlouvat. Třeba Tonda si myslí, že bychom vůbec neměli brát ohledy na ty nesrovnatelné rozpočty a tak,

protože to diváka vůbec nemusí zajímat, když dá za vstupenku stejně. Na druhou stranu ale i on pak říká ,na český film tady bylo dobré tohle nebo tamto', vlastně mu stačí hrozně málo, aby ho to potěšilo, třeba už jenom když se v českém filmu dá pochopit, proč někdo dělá to, co dělá."

Tonda byl tátův kolega z rozhlasového pořadu *Procentáž*, vysílaného poslední rok dva na soukromé stanici Rádio Bomba. Vincent doposud neslyšel jediný díl, protože navzdory dosud dobrému vztahu s tátou nezvládal slyšet jeho hlas – k poslechu *Procentáže* se dostal až později, když zjistil, že táta pod přezdívkou Reibovák spoluvytváří (taktéž ve spolupráci s Tondou) obsah humoristického serveru Hnojště.

Tehdy Vincent naznal, že tátův smysl pro velmi černý humor je mu blízký – což do té doby netušil, protože s tátou sice vždycky byla zábava, ale před synem se dost kontroloval a nebyl nikdy tak morbidní a nekorektní jako na Hnojšti. Ostatně, i ve dvojici s Tondou byl Tomáš Reis tím poněkud slušnějším; od programátora Tondy se člověk příliš velké porce humanismu nedočkal.

Na rozdíl od Tomáše nebyl Antonín Antoš profesionálním filmovým publicistou, ale pouze o něco zasvěcenějším filmovým fanouškem, který se k recenzování dostal před lety díky tomu, že podomácku daboval ze zahraničí pašované videokazety, od čehož byl

krůček k oficiálnějšímu tlumočení novinářských projekcí filmových premiér.

Tondův zvyk pohybovat se v šedé zóně ekonomiky a nulové zábrany ohledně internetového pirátství se později vyplatily i Vincentovi, když pro vlastní tvorbu potřeboval sehnat různé hudební programy s pokud možno nulovými výdaji. Zatím však znal jenom jeho jméno, a svůj první doposlechnutý díl *Procentáže* si pustil až dlouho po svém prvním absolvovaném koncertu.

„...proč někdo dělá to, co dělá,“ znělo Vincentovi v uších ještě druhý den večer, když ho táta vypustil samotného do legendárního undergroundového klubu Astral.

A proč někdo nedělá to, co by dělat chtěl, kladl si Vincent další otázku – stohy popsaných papírů v tátově bytě se nedaly přehlédnout a Vincent dobře věděl, že jsou to zárodky seriálových scénářů. Bylo mu z toho trochu těžko.

Tátovi je 37; je jasné, že svoji šanci už propásl a nikdy ten vysněný sitcom nedopíše, natož aby se jeho scénáře realizovaly, pomyslel si Vincent při vstupu do temných prostor Astralu, kde už postávaly hloučky fanoušků TNP, od civilně vypadajících po nejrůzněji probodaná individua.

Nesmím takhle dopadnout – já budu v životě dělat to, co chci, říkal si Vincent. My ten film dokončíme, i kdyby jen

proto, abychom pak začali pracovat na něčem pořádném. Kdyby byl k sobě o něco upřímnější, musel by pokračovat přiznáním, že pro něj film není tím, co chce v životě dělat. Vincent žije hudbou. Jenže to už zahlédl Martinu; k Vincentovu překvapení byla sama.

„Edýmu to nevyšlo a Zuzanu nepustili, protože její máma jí našla v kapse trávu,“ vysvětlila Martina, když si ho všimla a poodešli spolu trochu stranou, aby se aspoň trochu slyšeli. Na pódiu už začínala spouštět svůj humbuk předkapela, grindcoroví Západočeši Depilace s materiálem ze svého debutu *Kdopa si do toho utřel šošona?*

Vincent pak celý večer setrval v Martinině blízkosti a byl rád, že kromě krátké pauzy před nástupem hlavních hvězd mezi nimi nehrozilo žádné trapné ticho. Randál Kondomů je ohlušoval a Vincent, i když si ten sonický teror ve změti zpocených těl užíval, pochopil, že neučit se na žádný nástroj byla správná volba.

Navštívil v dalších letech ještě mnoho koncertů, tentokrát už svých skutečně oblíbených kapel, ale jedno věděl hned a nikdy se to nezměnilo: jeho místo rozhodně není tam nahoře, s kytarou nebo za bicími. Pořád mu však zbývalo několik měsíců k objevu, že hudba se dá produkovat i elektronicky, a pár let k pochopení, že to je způsob tvorby, kterého se už nikdy nezbaví.

„To byl... tak trošku chaos, ne?“ zeptal se Vincent v pokusu napodobit tátův tón, aby zněl dospěle, když se po posledním romantickém songu vymotali na čerstvý noční vzduch.

„Šlo to,“ zhodnotila Martina a Vincent si znovu uvědomil kontrast mezi jejím drsným zjevem a klidnou povahou. Uměla se projevit, ale většinou byla spíš nemluvá. Měla jasné názory, ale s nikým se (většinou, zatím) nehádala. Měla svou hrdost, ale snad dokázala i odpustit – to Vincent nevěděl, protože se nezeptal. Zeptal se jenom, jestli chce doprovodit na nádraží. Bylo to pěkných pár bloků a Vincent se pak musel vracet o to delší cestou do tátova bytu, ale řekl, že mu to nevadí, a byla to pravda.

Ochladilo se a byla už tma, ale město, kterým procházeli, ještě žilo a ševelilo. Vincent si posteskl, jak je Ostrov oproti Praze mrtvý a nezajímavý, tedy nejen v noci, ale celkově. Zapomenutá díra v Sudetech, kde se člověk narodí, jenom aby vypadl.

„Měl jsi jít taky aspoň do Varů,“ řekla Martina. Úplně zapomněl, že až za pár týdnů ReŠnaGa nastoupí na ostrovskou střední, Martina, na rozdíl od nich, začne studovat grafický design v Karlových Varech. Měla možná o něco menší talent než David, ale o to více cílevědomosti. Martina byla rebel-dříč.

„Simtě, Vary jsou taky trapný,“ prohlásil Vincent, a to bylo poslední, co si z onoho večera pamatoval, pokud šlo o jejich rozhovor. Tento jeho nabubřelý výrok mu utkvěl, protože se sám sobě za něj v následujících letech mnohokrát vysmál, ale dál už si noc vybavoval jen mlhavě, spíš v podobě pocitů a dojmů, než že by dokázal zrekonstruovat, o čem konkrétně se bavili.

Věděl, že mluvili dlouze a že těch pár minut cesty i čekání na vlak uběhlo moc rychle, věděl, že mu na jednu stranu bylo líto, když Martina nastupovala do vagónu a on se vydal nočním městem k tátovu bytu, ale zároveň se mu šlo lehce a příjemně. Měl ještě zalehlé uši, byl ve městě, které – aspoň ve srovnání s rodnou dírou – neusíná, a byla krásná letní noc.

Z těch tří věcí, kterým Vincent propadl v úvodních letech svého dospívání, měl ke každé trochu jiný vztah.

Okouzlení velkými městy se časem proměnilo v poznání, že mu stačí jen je občas navštívit a nasát jejich atmosféru, ale žít by v žádném z nich nemohl. Bez hudby vydržel někdy i celé měsíce, a to i v době, kdy ji začal sám skládat, a dokonce i později, kdy se hudbou živil. Zato bez noci nikdy nevydržel dlouho. Bdění v době, kdy člověk jinak vnímá a možná není schopen uvažovat zcela rozumně, ale o to víc je v kontaktu se svými emocemi a inspirací, Vincent potřeboval přímo zoufale, a když se mu ho někdy nedostávalo, trpěl a nebyl sám sebou. Ve své

potřebě temnoty měl jasno už v době, kdy sám sebou ještě zdaleka nebyl.

## 03 Jak ji potkal

Jestliže v posledních ročnících základní školy Vincent občas v hodinách polehával na lavici, na střední se mu hned od začátku začalo stávat, že regulérně usnul.

Na vině bylo samozřejmě jeho ponocování, a pak taky fakt, že během výuky necítil dvakrát velkou potřebu být duchem přítomný. Předměty typu „Základy účetnictví“ nebo „Obchodní korespondence“ ho opravdu nenaplňovaly, mezi učiteli nezaznamenal jedinou výraznější osobnost, a nejvíc ze všeho byl otrávený ze svých spolužáků.

Z naprosté většiny se jednalo o spolužačky, přesto ani on, ani David během prvních dvou let nenavázali žádný vztah, jak si ještě před příchodem na střední představovali.

Lišily se příčiny, proč ani jeden z nich nemá přítelkyni, ale výsledek byl stejný – zatímco o Vincenta nejevily zájem spolužačky, David, po kterém šlely, neměl zase

zájem o ně. David byl totiž estét, jeho výtvarný cit pro krásu se projevoval i zde, a tak zůstával navzdory vzbouřeným hormonům sám, protože mu prostě žádná nebyla dost dobrá.

Ti dva se bavili převážně jenom spolu, což zpočátku pochopitelně vedlo k podezření, že jsou gayové, ale časem je zbytek třídy začal víceméně brát takové, jací byli; měli společnou přezdívku „dva flegmouši“ a ostatní je nechávali víceméně na pokoji; nedočkali se nějakého nepříjemného zacházení nebo dokonce šikany, a to ani ze strany těch pár kluků, kteří do třídy také chodili.

S Tomášem, Ondrou a Vojtou, řečeným Dymbek, se však Vincent také nespřátelil, a to ani na základě podobného hudebního vkusu. Všichni tři byli pravověrní metalisti, kteří nenáviděli pop a cokoli, co mělo šanci dostat se do normálního rádia.

Jenže pro Vincenta byla důležitá hudba jako taková a nevyžíval se v rozebírání, která kapela se zpronevěřila svým žánrovým kořenům nebo začala produkovat podbízivější hudbu v zájmu masového úspěchu – a vůbec celé tohle dělení do subkultur přišlo Vincentovi trapné, nepotřeboval nikam takzvaně patřit. Vystačil si s Davidem a Petrem a vesměs všechny ostatní považoval za idioty.

Znechucení dospělými by se dalo přičítat Vincentovu věku. On však byl stejně otrávený i ze svých vrstevníků.

Připadali mu všichni ploší, nezajímaví, předvídatelní (i když si nedělal iluze, že by snad oni o něm měli lepší mínění – věděl, že je poměrně nudný člověk). Se svým okolím si zkrátka neměl o čem povídat.

Ve sporech třídy s učiteli se Vincent nemohl postavit ani na jednu stranu: stejně jako po zbytek života, už tady měl Vincent dojem, že sleduje hádky dvou totožně pomatených oponentů, neschopných podívat se na jakýkoli problém zvnějšku, aspoň trochu mimo svůj vlastní sobecký zájem. A tak se s nimi prostě moc nebavil, což nebylo zase tak obtížné vzhledem k jejich nezájmu.

Vzpomínal občas na večery s Janou, kdy se jí vyptával na další a další věci, jen aby ji udržel co nejdéle u svojí postele. Vyrůstal pak na základě těch rozhovorů v domněnku, že spousta společenských záležitostí je už dávno vyřešená, a že rozumný moderní člověk nejen přistupuje k lidem bez rozdílu, ale hlavně už vůbec nemá potřebu se k těmto tématům minulosti vracet.

Ukázalo se, že tomu tak docela není. Na ostrovské střední bylo stále normální dělit lidi podle původu, barvy, orientace... a to celkem nevybíravými způsoby. Jestli vůbec někdy žil v mylném přesvědčení, že děvčata jsou křehké květinky, které neprodukují pachy a obdařují svět svou laskavou a pečující povahou, pobyt v jedné místnosti s dvaceti dospívajícími ženami ho velice rychle dovedl do reality. Ano, dalo se to brát jako pouhý ostřejší slovník

drzých teenagerů, jenže Vincentovu školní zkušenost pak ještě na druhé straně doplňovalo noční prodlévání u počítače, z něžž bylo jasné, že není vyřešeno vůbec nic. Jak se internet rozšiřoval a pokrýval už všechny vrstvy společnosti, stávalo se z něj o dost odpornější místo. Odporné jako lidská povaha sama.

Ostatně, to byl Vincentův základní životní postoj v té době. Vincent nebyl idealistou, který si maluje, že jsou lidé všichni stejně dobří; naopak věřil, že všichni shodně nestojí za nic. Proto mu připadalo tak pošetilé identifikovat se s nějakou skupinou jen na základě toho, že je s někým stejně starý, stejného pohlaví, nebo že pochází náhodou ze stejné země.

A tak se rozespale potácel mezi nudou v lavici a mžouráním do monitoru, a vlastně jedinými světlými chvilkami byla odpoledne mezi tím, kdy s ReŠnaGou natáčeli svůj druhý film.

„Rozhodující souboj“ se totiž ukázal být především soubojem s jejich technickými možnostmi. Krátce po svých prvních filmových prázdninách se tak ReŠnaGa shodla, že film obsahující velkolepou akci a triky nebyl tou nejlepší volbou pro první projekt.

„Co dokument? Nebo jenom nějakou reportáž?“ nadhodil David, když jednou seděli v parku a konečně

došli k závěru, že je třeba se držet při zemi a vybrat si realističtější námět.

„To by vypadalo jako nějaký úkol do školy,“ namítl Petr.

Vincent se k němu hned přidal.

„A o čem bys chtěl dělat reportáž? O tom, že starosta krade? Stejně nás nikam nepustí. Nebudeme přece natáčet něco neškodného, jakože se dětičky připravují na vole drakiádu.“

„Tak něco vymyslete,“ pokrčil rameny David, který neměl ve zvyku se zvlášť důrazně projevovat, ani když své nápady považoval za dobré. I v dospělosti, v rámci svého pořadu „Gabriel kontra...“ předkládal publiku své názory klidně, rozvážně, jak se slušelo na jednu polovinu někdejšího dua flegmoušů.

Nechali to uležet a rozešli se každý k sobě domů, s „Rozhodujícím soubojem“ navždy nedokončeným a budoucností nejasnou. Osvětlil ji Vincent, když na jednom amatérském literárním serveru, kam nahlédl pro inspiraci, narazil na detektivní povídku „Smrtonosná osmisměrka“ od neznámého autora vystupujícího pod přezdívkou Ludva.

Nejednalo se o žádné světoborné dílo, ale Vincentovi stačil k nadšení název. Vincent zbožňoval dobré názvy; často přišel k nějaké nové kapele jenom na základě

dostatečně zajímavého pojmenování nějakého jejího počinu. Pokládal název za stejně důležitý jako dílo samo – neuměl si představit, že by někdo pracoval třeba na pětisetstránkové knize a pak nechal na obálku vytisknout třeba nějakou rádoby vtipnou slovní hříčku.

„Smrtonosná osmisměrka“ byla takovým projektem, který si zasloužil důstojné pojmenování – vždyť na něm pracovali celé dva roky, ačkoli to samozřejmě nemohli tušit ve chvíli, kdy se do této práce pustili. Zbylé dvě třetiny RešnaGy Vincentův návrh přijaly nejen kvůli onomu názvu, ale především právě na základě toho, že původní povídka měla velmi přímočarý děj, minimum postav a téměř žádné akční scény.

Místo auta mohli použít Petrovu motorku, jako policejní stanice posloužil Davidův pokoj a umělou krev vyrobí o dost snadněji než zamýšlené digitální ohnivé koule do „Souboje“. Morální otázku ohledně autorství zodpověděli prozatím tak, že v případě zdárného dokončení kontaktují Ludvu, a jistě ho velmi potěší převedení jeho dvoustránkové povídky do audiovizuální podoby. No a v případě neúspěchu není co řešit.

Neúspěch si však zatím nepřipouštěli. I když minuty natočeného materiálu přibývaly pomalu, a i když rodiče a okolí celkově postupně přestali klást všetečné otázky a brali to prostě tak, že ti tři spolu normálně chodí ven, pořád před sebou měli ten samý cíl. Bylo jim vlastně

jedno, že se příliš nepřibližuje, protože popravdě ono „chození ven“ opravdu bylo příjemným trávením času samo o sobě. Bylo fajn mít něco jako společný koníček, byť doposud bez hmatatelných výsledků.

„Kdy bude premiéra?“ ptával se Vincentův otec, který jako člověk tak trochu z oboru byl tím nejvytrvalejším, co se týkalo zájmu o činnost ReŠnaGy.

„Až to bude hotové,“ odsekával Vincent, ale otcův zájem ho těšil a za jeho úsměvem tušil hrdost na syna, který se nevzdává. Otec, který nikdy nic nenatočil, přece musí vnímat ten rozdíl mezi nimi, nebo ne?

Pořád k němu jezdil každý druhý víkend a pořád nepociťoval potřebu se vůči otci nějak otevřeně bouřit. Jejich rozhovory byly přátelské – snad i proto, že byly stále vzácnější.

Vincent často potřeboval v Praze jen přespat, když do města dorazila některá z těch kapel, které nutně musel vidět naživo, a jindy zase otec někam vyrážel a přenechal Vincentovi svůj byt, jen s občasnou poznámkou, že kdyby si Vincent náhodou chtěl „někoho“ přivést, v hrnku u mikrovlnky je vždycky pár stokorun a „to, co bude potřebovat“ je zase v prvním šuplíku. Ale Vincent ochranu nikdy nepotřeboval a peníze, které si bral coby nepravidelné kapesné, používal pořád jen na dopravu a vstupenky.

V těch chvílích, kdy se Vincent sám vracel noční Prahou do otcova prázdného bytu, se cítil nejdospěleji. Nikdo nehlídal, v kolik hodin dorazil (pozdě – většinou se po koncertu ještě prošel), jestli je střízlivý (byl – Vincent nepil ani pivo, dokud na něj nezačali chodit s ReŠnaGou), zkrátka pociťoval svobodu. Fyzickou i myšlenkovou, a jeho myšlenky se za těch nocí, kdy neměl k dispozici svůj vlastní počítač, rozbíhaly všemi směry, aby se nakonec stočily právě k dospělosti samotné, tedy přesněji k otázce, co to vlastně je.

Doma v Ostrově se dospěle necítil vlastně nikdy. Nebylo divu, když stále žil v domě s matkou, Bořkem, babičkou a prázdným pokojem po Janě, kam si občas zalezl, když na něj dolehl splín. Byl tam rozhodně doma, to ano – a zároveň tam byl stále tak trochu dítětem. Pocit dospělosti se samozřejmě nedostavil s tím, když v patnácti dostal občanku, a Vincent neočekával, že by tomu mělo být jinak o osmnáctých narozeninách. Ty jistě také nepřinesou žádnou náhlou změnu.

Co činí člověka dospělým? To, že bydlí sám, že se sám živí? Že má sex? Že se chová „rozumně“? Vždyť poslední dvě jmenované věci jdou dokonce proti sobě – co je rozumného na tom, když se člověk nechá vláčet pudy nebo emocemi? Říkalo se pořád dokola, že dívky v tomhle věku dospívají rychleji; podle Vincenta šlo ale opravdu pouze o tělesný vývoj.

Na tom, že spolužačky jsou takzvaně víc zaměřené na vztahy, a některé už pravděpodobně souloží – tedy rozhodně o tom píchání neustále mluvily – neviděl dospělého nic. I když na to také myslel, jistěže ano, a ohledně vzhledu spolužaček byl smířlivější než David, a kdyby některá jen trochu chtěla...

Jenže nechtěla, a Vincent tak neměl příležitost zjistit, zda být s někým ve vztahu, tedy se vším všudy, dává člověku nějaký trvalejší pocit dospělosti. A vlastně byl čím dál víc přesvědčený, že tomu tak není a že dokonce ani žádný jiný obrat v životě z člověka neudělá dospělého ze dne na den.

Člověku prostě přibývají roky, až jednoho dne zjistí, v lepším případě, že je dospělý (možná ve chvíli, kdy po něm skáčou děti a on, místo aby je postřílel, jde domluvit hypotéku, aby ti malí rošťáci měli dost místa), v horším případě dokonce starý.

Logicky se dalo předpokládat, že Vincent bude po svém otci, a ten mu v druhé polovině svých třicítek rozhodně starý nepřipadal (vlastně ho vnímal jako o něco mladšího než dřív, protože už to pro něj nebyl ten obrovský chlap a blížila se doba, kdy ho přeroste), otázka byla, jestli se dal považovat za dospělého.

Vincent si vzpomínal, jak mu před časem otec představil jednu svoji stálejší známou a jeli tehdy někam

za Prahu na výlet otcovým autem. Otec, snad jen aby zapůsobil na mladší přítelkyni, uprostřed rozhovoru prohlásil, že se cítí pořád stejně jako v osmnácti, že vlastně nezaznamenal s těmi přibývajícími lety žádný rozdíl.

Vinenta dělala představa, že by tomu tak mělo být i v jeho případě. Prožít celé dlouhé roky a být stále stejným člověkem jako v osmnácti, neprodělat žádnou změnu, nikam se neposunout, nebýt o nic chytřejší? Vincentovi se to zdálo neuvěřitelně smutné.

Na druhou stranu se jeho potřeba nějakého blíže nedefinovaného vývoje tloukla s tím, že se vlastně už považoval za „hotového“ člověka. To, co si myslel o světě a společnosti, mu přišlo natolik samozřejmé, že si nedokázal představit, co by se na tom mohlo změnit.

Čeká ho snad nějaké „velké prozření“, jako když někdo v mládí propadne komunismu a pak se celý život obhazuje, když dostane rozum? Nezdálo se mu reálné, že by něco mohlo převrátit naruby celý jeho světonázor – jak by mohl dojít k odhalení pomýlenosti své ideologie, když žádnou nemá, když se mu vše extrémní zdá potrhlym a naivním, když ve všem hledá střední cesty a vyhýbá se jakémukoli třetění?

Byl často zmatený z toho, jak vnitřně potřebuje nezůstat navždy stejný, a zároveň ho nenapadá, v čem by se mohl

nebo měl měnit. V žádném případě ho však nelákaly laciné seberozejové příručky, kterým podle všeho propadla Jana, takto čerstvě vystudovaná a ještě čerstvěji podnikající.

Rozvoj pro rozvoj bez podstaty, hnát se za tím, co je považováno za úspěch, to Vincent nechtěl. Co chtěl, bylo s někým si o těchto věcech otevřeně popovídat, ale nikoho takového neměl. S otcem už to přestávalo být tak přirozeně snadné, a před Davidem a Petrem si nedovolil takto se obnažit; rozhodně ne, dokud se ve společně stráveném čase pořád ještě věnovali natáčení filmu a ne alkoholu.

Jejich společná odpoledne se však postupně proměňovala ještě předtím, než mezi natáčením začaly vznikat rozestupy dané potřebou „probrat to“ v hospodě. I díky tomu, že práce na „Osmisměrce“ nebyla stále stejná, jim to vydrželo tak dlouho. Zdokonalovali se v práci s kamerou i plánování scén, občas přemluvili někoho z Petrových spolužáků, aby rozšířil řady herců, a celkově si začali připadat jako zkušení tvůrci, když už nemuseli po každé replice čekat, než odezní záchvat smíchu. Největší změnou však pro Vincenta osobně bylo to, když začal pro film skládat hudbu.

Musel si pro začátek vystačit s velmi jednoduchým programem, jehož výstupy ani vzdáleně nepřipomínaly reálné nástroje, to mu ale v tu chvíli vůbec nevadilo. I když

jednoduché melodie a ne zcela smysluplné rytmy měly být určeny pro potřeby ReŠnaGy, Vincent konečně měl něco svého, nějakou činnost, které se po nocích věnoval místo pouhého pasivního poslechu a konzumace online obsahu.

Tvořit něco sám bylo úplně jiné než natáčení ve třech nebo více lidech. Vincent poprvé poznal, jaký je pocit do něčeho se zabrat tak, že zapomněl na čas (který beztak za svých osamělých nocí neřešil; jeho spánkový režim byl už daná věc a matka s Bořkem mu nechávali v kuchyni připravené jídlo, protože nějakou shodou okolností si zvykl chvíli schrupnout zrovna v době, kdy ti dva večeřeli).

Poprvé pocítil uspokojení, které se dostavilo po dlouhém upravování kašdického taktu, a poprvé se musel naučit vypořádat s kritikou, když pak pustil výsledky své obsesivní činnosti Petrovi a Davidovi, kteří se mu vysmáli. Vincent se však nevzdával a vracel se ke svým notám, aby vytvořil něco lepšího, aby je přesvědčil, aby i v těch směšně umělých zvucích slyšeli, co se snaží sdělit.

Jeho nová noční náplň vedla k další změně: Vincent už netrávil celé noci ve svém pokoji. Naučil se vycházet, zprvu tajně, ven a kroužit třeba hodinu po Ostrově.

Procházel se, aby v nočním tichu nechal odpočinout uši namáhané rámostem ze sluchátek vyšponovaných na nejvyšší hlasitost, a taky snad hledal v prázdných ulicích

Ostrova inspiraci – i když to slovo neměl rád. Nepovažoval se za umělce, za někoho, kdo v tvůrčích mukách čeká, až k němu odněkud něco přijde. Skládání bral jako práci, jako něco, co je třeba udělat, vysedět, vypořit.

Na jedné ze svých procházek, kdy se po hodinách v zadýchané místnosti odlepil od židle a vyrazil na čerstvý vzduch, zabloudil k budově mateřské školy, kam chodil před tak strašně dávnou dobou, před více než deseti lety. Trochu ho zarazilo, že se v jednom okně v přízemí ještě svítí, a ještě víc, když světlo zhaslo a do noci vyběhla slečna Helena, jeho někdejší učitelka.

„Dobrý... večer,“ řekl radši včas a hodně nahlas, aby ji nevylekal, když viděl, jak se k němu blíží se skloněnou hlavou.

„Co– Vincente? Ahoj,“ odpověděla zaskočeně.

Na otázku, co tady pohledává, odpověděl popravdě, že se jen tak prochází. Zato ona mu prozradila až mnohem později, že v té době zůstávala dlouho do noci v práci kvůli probíhajícímu rozchodu s dlouholetým partnerem. Ten večer nic nevysvětlovala – ona tady byla ta dospělá. Přesto jí Vincent nabídl doprovod a ona po námitce, že by spíš měl zamířit rovnou domů, uznala, že mají kus společné cesty.

„Často se takhle touláš po nocích?“

„Jenom když nevím, jak dál,“ řekl Vincent, a když mu došlo, jak to zní, dodal: „Myslím dál s tím, co skládám. S hudbou. K filmu.“

Chtěla vědět víc, snad ze zdvořilosti, snad ji opravdu zaujalo, čemu se věnuje. A Vincent, v náhlé důvěře k ženě, která si ho pamatovala jako pětiletého, jí pověděl o svém komponování, o natáčení, a najednou se s ní sloučil slibem, že jí pošle ukázkou.

Sociální sítě se teprve probouzely a Helena byla v některých věcech spíše konzervativní, takže je nezačala používat ani později, ale nasměrovala ho na svůj mail a ujistila ho, že si ráda poslechne, co tvoří, a že mu samozřejmě poskytne nějaké hodnocení.

Vincent vyběhl schody a rozrušeně si začal přehrávat jednotlivé úryvky svých hudebních pokusů. Žádný nebyl dost dobrý, dost reprezentativní. Žádný nevystihoval, o co se snaží. V zoufalství už začal sepisovat omluvu, pak přece jen dvě sotva minutové stopy vybral a připojil jako přílohu k mailu s prostým vzkazem: „Dobrý den, takhle jsem začínal.“ – jednalo se samozřejmě o jeho aktuální a nejpropracovanější nápady, ale to nemohl přiznat. Váhal pak s odesláním několik dní, než s bušícím srdcem zmáčknuł „odeslat“. A dalších pár dní se neozvala ona.

Když konečně dorazila odpověď a když se odvážil ji rozkliknout, četl ji pořád dokola a byl nadšený. Obával se

předem, že ho slečna Helena zpraží podobně jako Petr a David. Počítal s tím, že mu nějakou milosrdnou oklikou doporučí, aby se raději věnoval pletení košíků nebo čemukoli podobně vzdálenému hudbě. A doufal trochu, že ho v nejlepším případě povzbudí k dalším snahám.

Ale Helena odpověděla ještě jinak – byla nadšená. Vincent studoval těch pár vět, hledal náznak neupřímnosti, shovívavé lži – místo toho byl stále více přesvědčený, že Helena to opravdu slyší.

Vyzývala ho, ať pošle něco dalšího, novějšího. A tak Vincent poslal, nakonec poslal, ale ještě předtím jí napsal pár výmluv, proč to nejde hned. Lhal o tom, jak mu celé dny zabere učení a natáčení, aby získal trochu času a doladil nějakou další miniskladbu. Helena pak v odpovědích reagovala nejen na zaslané ukázky, ale i na ostatní věci, které jí napsal. Tak začali po nocích konverzovat, nikoli snad pravidelně, ale docela často.

Vincent se postupně Heleně svěřoval se stále osobnějšími záležitostmi, včetně myšlenek, které si nikdy nedovolil říct nahlas nikomu, koho dosud znal. Bylo to o to snazší, že se od onoho večera neviděli naživo – Vincentovi mohlo skoro připadat, jako by na druhé straně nebyl živý člověk, jako by se vypisoval ze svých trápení do deníku.

Ale Helena byla živý člověk, a – v menší míře než on – postupně také odhalila něco ze svého soukromí. Vincent

získal dojem, že Helena nejen slyší, ale i rozumí. Rozumí jemu, a on snad chápe, co prožívá ona.

Bylo na jednu stranu neuvěřitelně povzbuzující mít někoho, kdo ví, jak člověk věci myslí. A na druhé straně Vincenta zneklidňovalo, že i žena ve věku jeho rodičů může být tak nejistá, tak tápat ve vlastním životě a v tom, jak se stavět ke světu. Copak člověk opravdu nikdy nezmoudří natolik, aby byl sám sobě nějakou jistotou? Zdálo se, že nakonec jsme všichni vrženi do tohoto světa, abychom jen tápali a snažili se ve svých každodenních rozhodnutích vybírat pokud možno tu nejméně špatnou možnost, pořád znovu a znovu, dokud nezemřeme.

I když si psali o životě a smrti a o všem mezi tím, pořád nejčastějším námětem byla hudba – dávno už nejen ta Vincentova. Helena měla na starší ženu překvapivě dobrý vkus, vyměňovali si odkazy na své oblíbené kapely a nečekaně často se shodli. K průniku přispělo i to, že Vincenta už neuspokojovalo točit se pořád dokola v těch nejhrubších riffovačkách, a i v zájmu vlastní tvorby se otevíral melodiím. Otevírání to bylo pomalé a rozvleklé, protože Vincent nesnášel libivou epiku ani pseudoprogresivní pidlikání, ale čas od času narazil na kapelu, která ze svého žánru dokázala vystoupit tím, že dělala věci trochu jinak – anebo si dokonce vymyslela žánr úplně nový.

Takovou kapelou byli i průkopníci instrumentálního post-rocku Kukulkan, které Vincent objevil, když chodil do druháku, a jejichž kombinace metalového základu s melodickým kytarovým fantazírováním byla pro Vincenta přesně to pravé. Bylo tam drčení, ale ne agrese. Melodie, ale ne patos nebo podbízivost. Kukulkan podle Vincenta dokonale spojoval zemitost a vzdušnost; ne náhodou měla většina jejich alb na obalu fotografie zamračené oblohy, která působila, že se z ní co nevidět spustí déšť. Vincent si oblíbil Kukulkan dokonce natolik, že kvůli němu chtěl udělat jedinou výjimku ohledně soundtracku pro *Osmisměrku*. K finální přestřelce v lomu se nechystal složit nic vlastního, ale chtěl použít kukulkaní skladbu „Wasteland“.

Poslední a jediná přestřelka se blížila společně s koncem celého projektu, protože *Osmisměrku* natáčeli chronologicky.

Bylo zase léto, prázdniny mezi druhým a třetím ročníkem střední školy, a kdyby jen trochu chtěli, mohli mít už pár týdnů zpátky hotovo. Místo co nejefektivnější práce si však zvykli chodit o víkendech do hospůdky u Velkého rybníka, který byl zhruba pět kilometrů od Ostrova, a oni tak mohli cestou zpět vystřízlivět z těch tříčtyř piv, co zatím zvládli vypít. Proto, když se v sobotu Vincent chystal vypadnout z domu, celý nervózní, jestli

Petr bude mít půjčené airsoftové zbraně, které slíbil sehnat, zdržela ho matka.

„Ne že se zase vrátíš po čtyřech,“ řekla, a kromě obsahu na tom zatím nebylo nic útočného. Vincent se vůbec nemusel nechat vyprovokovat – už takhle šel pozdě, protože o sobotních dopolednech zpravidla doháněl spánek za celý týden, ať už doma, nebo u otce.

„Jdeme natáčet,“ procedil a chtěl si ještě napustit vodu do lahve na cestu.

„Já to vaše natáčení znám,“ pokračovala matka. Babička něco kutila na zahradě a Bořek jí pomáhal, a tak jim nikdo nebránil tam pod schodištěm na sebe pošťkávat, zatímco venku už čekal Petr. A zřejmě by se načekal ještě mnohem více, kdyby matce nezazvonil telefon.

„Prosím,“ zazpívala mile, a Vincent byl zase jednou znechucený tím, jak se dokázala okamžitě přepnout do úplně jiného tónu, než jaký měla pro něj. Chtěl využít situace a konečně zmizet, ale pak si všiml, jak matka zbledla a sedá si na botník. Tak mávnul ze dveří na Petra, že ještě chvíli, a čekal, co z ní vypadne.

„Dědova žena se zabila v autě,“ řekla matka, když ukončila hovor.

„Cože?“

Vincent ani v nejmenším nepochyboval, že matce už z těch všech větných rozborů přeskočilo. Babi Reisů přece vůbec nemá řidičák, a proč jí říká „dědova žena“?

„Druhého dědy. Mýho táty manželka,“ vysvětlila, když viděla Vincentovo nepochopení.

Vincent si z těch několika letmých návštěv sotva pamatoval, jak vypadá děda, a jeho „novou“ (ani nevěděl, jak dlouho po rozvodu s babičkou se znovu oženil) ženu viděl snad jednou nebo dvakrát.

Těžko se mohl přimět, aby ho ta zpráva zasáhla víc, než kdyby se jednalo o zcela cizího člověka. A Kateřina vlastně byla cizí člověk. I její jméno mu musela matka připomenout. Tak tam s ní chvíli stál a cítil, že není úplně v pohodě teď jenom tak odejít, ale zároveň nevěděl, co by měl vlastně dělat. Zeptal se aspoň, co přesně se stalo, ale matka sama neměla všechny informace; děda jí zřejmě volal velice záhy poté, co se o smrti manželky sám dozvěděl.

Pak přišla zvenku babička. Oznámila Vincentovi, že na něj venku čeká ten chlapec odvedle (jako kdyby neznala jeho jméno, i když vyrůstá celý život pár metrů od ní – Vincenta napadlo, že možná těch sedmnáct let je pouhým mžikem v životě takto staré osoby), a pak teprve si všimla dcery zkroucené na botníku. Vincent nikdy neslyšel babičku mluvit o svém bývalém manželovi špatně; vlastně

o něm nemluvila skoro vůbec. Ale když jí matka vysvětlila, co se stalo, babička reagovala tím nejtemnějším způsobem, jaký u ní kdy zažil.

„Tak třeba si na tebe a Janu teď najde trochu času,“ prohlásila a zmizela v kuchyni. Vincent se v tu chvíli podívil babiččině kruté poznámce, ale v blízké době se mělo ukázat, že její věštba byla pravdivá.

Vincentův děda, kterému zbyl po druhé ženě jenom prázdný dům a leasing na zlikvidované auto, se ve své samotě vrátil do životů svých dcer (ačkoli v případě Jany to bylo vrácení o něco komplikovanější), a tím i do Vincentova života. Ale zatím ještě zbývalo spoustu času i do samotného pohřbu. Vincent přenechal matku Bořkovi, který si pečlivě očistil boty před domem a vcházel chvíli po babičce.

Petr, prohnutý pod tíhou pušek a samopalů, se na Vincenta obořil, proč mu to tak trvá – a cestou k Davidovi pak probírali, jak je život pomíjivý a že brzy přijde čas, kdy si to taky budou muset uvědomit. Když pak všichni tři nastupovali do auta paní Gabrielové, aby je odvezla k lomu, Vincent uvažoval nad tím, že zrovna jeho odvěký kamarád je možná jediným sedmnáctiletým klukem, který dokáže někomu říct: „No, já bych teda brečel, kdybys umřel.“

Petr byl citlivka, to už Vincent věděl. I když mu nedělalo na jedné straně problém vykuchat králíka a být věčně zašpiněný od oleje, zároveň se nevyhýbal slovům jako „čest“ nebo „zodpovědnost“. Vincent skřípal zuby, když Petr sebedojímavě používal velká slova, ale zároveň je bral jako naději, že z Petra nevyroste stejný balvan, jako byl velký Peťan. Ale možná strejda Petr v mládí taky býval méně citově okoralý, možná pod tou slupkou, kterou se Petr postupně začíná obalovat stejně jako otec, taky něco zůstalo, nebo to tam aspoň bývalo kdysi, když mu bylo tolik jako jim teď, když kromě těch lidí, se kterými ho pojí práce, dluhy a službičky, měl taky ještě nějaké opravdové kamarády.

Vincent měl dva, a považoval ta přátelství za o to pevnější. Všiml si i toho, jak se David a Petr liší nejen každý svým způsobem od něj samotného, ale i mezi sebou. Zatímco Petr se snažil být přehnaně mužný a pak nečekaně vyjevil svou citlivou stránku, David byl vlastně skoro přesný opak – pod zevnějškem talentovaného hezounka s andělskýma očima, jimiž stále ještě podlamoval děvčatům kolena, aniž by se ocitl mezi nimi, se skrývalo cosi tvrdého, cosi, o čem Vincent tušil, že by si měl na to dávat pozor. Nepodezíral Davida, že je snad nějakým způsobem zlý nebo zákeřný, jen tak nějak tušil, že v krizové chvíli bude David tím, kdo je vždy především na své vlastní straně.

Vincent, který se sám do žádného rizika extra nehrnul, tohle těžko mohl považovat za úplně zápornou vlastnost, ale zkrátka věděl, že kdyby měl jednomu z nich svěřit svůj život, rozhodně by to byl Petr – teď už zase ano, jako když byli malí a drželi si navzájem žebřík pod třešní.

Naštěstí žádné z hypotetických vypjatých situací filmovou trojici nepotkaly; za poslední dva roky spíš zažili spoustu těch veselých. A právě na ně Vincent vzpomínal, když se autem Davidovy matky blížili k Rokli. Podobně jako před přechodem ze základní na střední školu se lehce obával, že ho v blízké době od jeho přátel něco oddělí. Nejen že se prodlužovaly intervaly mezi jednotlivými natáčeními – ReŠnaGa ani nevedla žádnou debatu o tom, jaký bude další film, až dokončí Osmisměrku.

Všem jim bylo jasné, že už nic dalšího nebude, jen o tom nemluvili nahlas. Narazili na svoje limity a nebyla by žádná zábava pokoušet se vymyslet další film, zase s těmi stejnými omezeními. Ano, Vincentovi bylo jasné, že zbylí dva očekávají stejně jako on blízký konec ReŠnaGy. Otázka byla, jestli se taky stejně jako on zabývají tím, co s nimi bude potom. Rozdělí je absence společného projektu, nebo prostě budou spolu chodit pít? Vincent netušil, jestli se Petr a David aspoň trochu zaobírají těmi samými myšlenkami jako on, jestli je to pro ně aspoň

trochu stejně důležité. A nikdo z nich netušil, že jejich poslední natáčení proběhne právě dnes.

Paní Gabrielová je vysadila u jednoho z vedlejších vjezdů do Rokle, největšího povrchového lomu v republice. Těžba zde byla ukončena před dvěma lety, přesto tady pořád čas od času probíhal nějaký pohyb a přípravy na budoucí proměnu v ráj vodních radovánek, proto bylo snadné paní Gabrielovou přesvědčit, že jsou domluveni se zodpovědnou osobou a mají sem povolený vstup – nebo se aspoň tvářila, že jim věří.

Davidova matka byla pohodářka. Petr měl přesto potřebu ji těsně předtím, než vystoupili, ujišťovat, že „nebudou dělat hlouposti“, za což ho Vincent kopnul tak hlasitě, že už jí to muselo být úplně jasné. Když se všichni tři včetně zbraní vysoukali ven, mrkla paní Gabrielová na Petra s poznámkou, ať na sebe dávají pozor, zatímco Vincent s Davidem po sobě pokukovali s očima obrácenýma v sloup. „Spolehněte se, paní G.“ zavolal na ni ještě ten trohl, a sotva její auto zmizelo na silnici, popadl obrovskou listnatou větev a dramaticky odhalil motorku ukrytou v nejbližším křoví.

„Já to pořád nechápu,“ zamyslel se Vincent, když pozoroval Petra, jak doluje motocykl z prohlubně u cesty, „proč přesně bylo nutné ji sem vozit už včera? Tos nemohl přijet na ní dneska?“

„A jak bych asi jel s těma puškama?“

„No... normálně bys nám je dal do auta a jel za náma, ne?“

„Takhle je to lepší,“ prohlásil Petr a konečně vytlačil motorku na cestu.

„Tak jdeme, jdeme,“ ohlédl se, a když se David a Vincent za ním shodli na tom, že chtěl prostě za každou cenu předvést svůj trik s maskováním, už jenom něco zabručel.

Plán na dnešek byl jasný: už měli natočeno, jak Vincent coby komisař Vondrovic vytluče z komplice hlavního padoucha místo, kde se tento nachází i se svým rukojmím. Následně si Vondrovic „vypůjčil“ motorku od náhodného plážového povaleče (samozřejmě u Velkého rybníka; tu scénu natočili předminulý týden a stálo je to pár piv pro dobrovolníka z řad tamních štamgastů) a dnes tedy zbývalo sehrát příjezd do Rokle, vysvobození rukojmího a následnou přestřelku mezi Vincentem a Davidem, při které se budou různě nahánět po opuštěném lomu. David hrál padoucha, protože mu to tak nějak zůstalo z časů Rozhodujícího souboje, a pokud mu náhodou nebylo po chuti být zase ten zlý, nedal to najevo.

Došli na kraj Rokle a všichni tři odložili náklad – David s Vincentem zbraně a stativ s kamerou, Petr opřel motorku o poslední strom nad srázem.

Zdalo se, že jim okolnosti přejí – počasí bylo rozumné, nebylo ani vedro, ani se neschylovalo k dešti, a hlavně, kam dohlédli, Rokle byla liduprázdná. Petr a David tedy začali vymýšlet, odkud nejlépe natočit Vincentův/Vondrovicův příjezd, zatímco představitel hlavního hrdiny se posadil a rozhlížel po Rokli. Jednak pociťoval z celé ReŠnaGy největší neklid ohledně možného přistižení, a zběžné Petrovo hodnocení „vzduch je čistej“ ho neukojilo, a zadruhé taky nejvíce z těch tří dokázal ocenit působivost té scenérie.

Rozlehlá plocha kamení a prachu byla fascinující. Vincent nikdy Rokli takhle zblízka neviděl, přestože celý život bydlel kousek od ní, a přestože celý život všichni tak nějak cítili její přítomnost. Ale možná to byl jen klam, možná si tak silně začali uvědomovat její existenci až v těch posledních letech, kdy se začalo mluvit o jejím uzavření a o výstavbě přehrady Rokle, která se posléze bude několik let napouštět, aby se tak z největšího lomu stala největší vodní nádrž v zemi.

Na to, kolik se zrovna v téhle zemi vedlo řečí o každé změně, se s Roklí daly události do pohybu nezvykle rychle; snad pomohlo pár obálek na správných místech. Řeči se přesto vedly, ať už o ekologickém hledisku, o ekonomické smysluplnosti projektu, nebo právě o těch obálkách, a vůbec o tom, kdo má největší zájem na rozjetí takto ambiciózního projektu.

Najednou Vincentovi nepřipadal tak absurdní ten sen, který mu před lety vyprávěla Martina na místě s podobně působivým výhledem, jen o pár kilometrů po proudu Ohře dál. Její vize zaplavených Varů mohla být docela klidně vyvolána tím, že starosta Ostrova doma něco utrousil dřív, než úvahy o přehradě vypluly na veřejnost. To, že Martina ve svém snu měla onu vodní plochu, kterou nazvala mořem, umístěnou o těch několik kilometrů jinde, už nebylo v rámci snové logiky nic až tak divného.

„Seděla jsem tady nahoře a dole bylo místo města moře,“ říkala Martina tehdy na skále, „byla noc a foukal vítr, dívala jsem se dolů, ale nikde jsem tě nemohla najít.“

Vincent pozoroval tu členitou poušť před sebou a říkal si, že až to tady za pár let opravdu zmizí pod vodou, rozhodně u toho nebude chybět.

„Haló, budeš tady čumět doblba celý den, nebo můžeme začít?“

Byli na Vincentovy záseky zvyklí, tak ho jen stáhli zpátky na zem, aby se z ní zvedl.

„Můžem. Tak co jste vymysleli?“

Vincent měl – nepřekvapivě – odejít kousek zpátky po cestě, kterou se sem dostali, a pro začátek přijet sem, na kraj Rokle. V dalším záběru se přesunou níž do lomu, až dojde na situaci, kdy David drží Petra pod krkem, načež je

rozptýlen Vincentovým příjezdem, Petrovi se podaří osvobodit a mizí ze záběru, a následně David běží do svého karavanu pro samopal – to, že na příhodném místě stojí karavan, věděl Petr díky své včerejší výpravě, kdy tady zanechal ukrytou mašinu a odkvačil do nejbližší vesnice na autobus.

Vincent se po dvou letech spolupráce s Petrem už ani nenamáhal ptát, proč proboha nenechali motorku stát uprostřed té uličky, a proč ji teď on musí tlačit zpátky. Jet na ní nemohl, protože by se ve své nezkušenosti nedokázal otočit na místě a musel by dojet až k silnici, a tam zase hrozilo další nebezpečí.

„Zvládneš ji nastartovat?“ křikl za ním ještě Petr, který si doposud utahoval z toho, jak Vincenta před pár týdny učil.

„Jasně,“ odpověděl Vincent, zatímco se od těch dvou vzdaloval a myslel na to, že nesmí zapomenout natočit úvodní celkový záběr na Rokli, ke kterému se budou krásně hodit první tóny „Wastelandu“ od Kukulkanu, než začne kytarová smršť, která zase dokonale podbarví následnou akci. Když dorazil asi do poloviny trasy mezi Roklí a místem, kde ho paní Gabrielová vysadila, rozhodl, že už je dost daleko. Než však stačil motorku otočit a připomenout si, jak se ta zatracená věc oživuje, zjistil, že není sám.

Vincent celou dobu počítal s tím, že je zde zastihne nečekaná společnost, přesto byl poněkud překvapen tím, jakou podobu na sebe ta společnost nakonec vzala.

Nutno říct, že pohled na močící dívku by ho asi stejně překvapil za jakýchkoli jiných okolností – něco takového naživo nikdy neviděl. Proto na ni taky několik vteřin nevhodně zíral, než mu došlo, že chudák holka je asi z nich dvou ta v nekomfortnější pozici. O tom byl ujistěn, než se otočil, jejím výrazem vyjadřujícím zoufalství nad zjevným faktem, že v této fázi své zurčící aktivity ji již není schopna ukončit a důstojně odkráčet. Vincent se tedy díval na druhou stranu ještě chvíli poté, co k jeho uším dolehly závěrečné stříkance a (přínejmenším donedávna) suchá tráva zašustila jejím kvapným vzdálením.

Vincent rychle strávil, že jeho první naživo spatřené ženské pohlaví bylo v ne zrovna atraktivní kondici, a zároveň usoudil, že po setkání tohoto typu rozhodně nehrozí, že by se vracela tímto směrem.

Úlevu hledající slečna se však v okolí Rokle nepohybovala sama, a tak, než Vincent stačil nasednout na motorku, nastartovat ji podle Petrem vštípených pokynů a dojet zpět vstříc objektivu ReŠnaGy, Alice a Táňa už se bavily s Petrem a Davidem, tedy zejména s Davidem. Pochopitelně ani jeden z nich nezapnul kameru, i když Vincentův příjezd byl včas ohlášen burácením motoru. Měli teď jiné starosti a Vincent se jim při pohledu

na Táňu nedivil. Táňa byla drobná, zářivě krásná blondýna – přesně ten typ holky, kterým Vincent zpravidla opovrhoval pro jejich pravděpodobnou povrchnost, a zároveň se nemohl ubránit tomu, aby ho na té nejzákladnější úrovni přitahovaly.

A právě teď Táňa opanovala prostor nejen svým zjevem, ale i užvaněností a hlasitým smíchem – na rozdíl od kamarádky, která vypadala, že by se nejradši propadla do země, což Vincent chápal. Nemohl však z těch pár letmých pohledů, které si vyměnili a potvrdili tak, že oba vědí, poznat, že Alice je tak trochu zpátky zcela přirozeně a vždy, nejen ve chvíli, kdy nečekaně narazí na člověka, kterému o pár minut dříve stačilo natáhnout ruku, aby získal vzorek její moči.

„Neměl ses tam tak zdržovat,“ odbyl Vincenta Petr, když ho po vzájemném představení upozornil na promeškaný záběr, a Vincent se radši ani nedíval směrem k Alici.

Táňa a Alice, jak klukům vysvětlily, neměly v Rokli žádný speciální cíl. Prostě se vydaly na odpolední procházku z nedaleké vesničky, kde žily. Obě byly o rok starší než kluci, obě chodily na gympl ve Varech a obě projevovaly nadšený zájem o to, co tady kluci dělají (jinými slovy, obě dělaly totéž, jen Táňa hlasitěji). Čím víc kluci zodpovídali dotazy ohledně natáčení, čím víc se předháněli v tom, kdo se vytasí s vtipnější historkou, tím jasnější bylo, že dnes už nic nenatočí.

A popravdě, nějaký film byl to poslední, co pány z ReŠnaGy v tuhle chvíli zajímalo. Aktuálně byli zcela omámeni tím, že se na světě objevily konečně zástupkyně opačného pohlaví, které s nimi jednaly přátelsky a uvolněně – hlavně Vincent a Petr byli šokováni touto novinkou. David byl zvyklý, že na něm holky můžou oči nechat, to ani jednoho nepřekvapilo. Co rozhodně bylo pro Vincenta a Petra překvapením, byla Davidova reakce. Vypadal totiž, že Tánin zájem opětuje.

Takže přece jen není gay (už ani oni si nebyli jistí), opravdu jenom čekal na takovou, která se mu bude zdát dost hezká. A ano, Táňa byla moc hezká, a když se k tomu přidalo její výrazné vystupování, na které David nezvykle aktivně reagoval, za chvíli to vypadalo, že Petr, Vincent i nebohá Alice mizí někde ve stinném pozadí za hlavní scénou, kde to jiskří mezi těmi dvěma.

Místo toho, aby jeden film dokončili, začal se tady jiný odehrávat: krátká, ale o to intenzivnější lovestory mezi Davidem a Táňou. Když dusno mezi nimi začalo být nesnesitelné (aspoň pro jejich okolí), začal Vincent doufat, že si konečně vymění kontakty nebo se domluví na nějakém rande, aby to všichni zúčastnění měli pro dnešek za sebou.

„...takže nevadí, že s sebou nemám plavky?“ ptal se provokativně David a Vincenta ta otázka zase vrátila do reality poté, co byl posledních pár minut trochu mimo.

Mluvili o nějakém bazénu... bazénu u Táni, že? To tam jako chce jít teď?

„Moment,“ upozornil na sebe, „ty se někam chystáš? Nemáme tady náhodou rozdělanou práci?“

David se na něj zadíval těma svýma psíma očima, ve kterých měl tentokrát úsměv.

„To doděláme jindy...“

Vincent v šoku z Davidovy proměny chtěl hledat podporu u Petra, ale když se po něm ohlédl, ten si už opodál balil fidlátka. Pochopil dřív než Vincent, kam to tady spěje. Seběhlo se to nějak moc rychle.

„Tak se mějte... ráda jsem vás poznala,“ loučila se najednou Táňa, jako by mluvila za všechny tři – za sebe, za Davida i za Alici, která jenom něco zahuhlala a šourala se za těmi dvěma. Vincent si všiml, že Petr se přestal ostentativně přehrabovat ve futrále na stativ a pozoroval odcházející trojici, nebo spíš tu, která skupinku uzavírala.

„Taky není špatná,“ pomlasknul si, „akorát trochu kobylativní.“

Vincent mu radši nekazil chuť popisováním toho, jak silný proud dokáže tahle tichá nenápadná holka vyprodukovat. A beztak měl Petr pravdu – byla kobylativní, rozhodně ve srovnání s kapesní Táňou.

„Hlavně jestli umí dobře držet baterku,“ poznamenal znechuceně, „vypadá to, že jim bude svítit, až dneska Gabáč zasune.“

„Bude první z nás. První statečný, jenž pozdvihne...“

„Drž hubu. Stejně vypadala, jako by ji kousnul radioaktivní Photoshop.“

Petr byl Davidovou zradou skoro stejně znechucený jako Vincent. Ale narozdíl od Vincenta byl v zásadě bezelstný člověk, a tak se nesnažil nějak skrývat, co přesně ho na té situaci štve víc než zmařené natáčení.

„Taky mu závidíš?“

„Jo,“ řekl Vincent. Samozřejmě.

Chvíli tam stáli. Sami dva, jako před dvanácti lety. A jako budou zase stát za více než dvacet let v úplně jiné situaci.

„Jdeme na pivo?“ zeptal se Petr.

„Jo.“ Samozřejmě.

## 04 Ten symbolický krok

Nezazlívali to Davidovi dlouho – ostatně věděli dobře, že by se na jeho místě nejspíš zachovali stejně.

Nad závistí tak zvítězilo směšně chlapácké poplácávání v duchu „jeden z nás se tam dostal“. Zároveň jim bylo jasné, že jejich dvouleté trmácení se stejně blížilo ke konci bez uspokojivého výsledku; i kdyby onu poslední scénu natočili, čekalo by je pouze o něco málo později zklamání z nekoukatelnosti vzniklého díla. A hlavně: ukázalo se, že David kvůli svému vztahu (opravdu s ní spal hned ten den, pochopitelně bez Aliciny asistence, a okamžitě se považovali za pár) nikterak nezanevřel na své kamarády.

A kamarády zůstali. Chodili po zbytek léta k Velkému rybníku; David někdy dorazil sám, někdy se sešli i s Táňou ve čtyřech – Táňa byla vlastně docela fajn, zdálo se, a i přes svou růžovou navoněnost se nezdráhala s někdejší ReŠnaGou hrát kulečnick v zaplivané hospůdce. Vypadalo

to, že trojice ReŠnaGa zůstává pohromadě, ačkoli už ji nespojuje společný tvůrčí zájem.

„My tři prostě budem pořád tak nějak spolu,“ řekl Vincent otci, když se mu přiznal k selhání ve snaze o dokončení Osmisměrky.

Otec se Vincentově naivitě vysmál a Vincent si tenhle bodanec zapamatoval – později ho velmi pálilo, že mu nemohl vmést do tváře „Vidiš? Je nám pětadvacet a furt jsme spolu, furt jsme kamarádi.“ V té době už nebylo komu to říct.

V těch týdnech na konci prázdnin a začátku třetího ročníku střední školy se s otcem taky nemluvalo snadno – Vincent nedokázal rozpoznat, jestli jsou na vině jeho vlastní nálady, nebo je otec objektivně tak zamlklý, jak mu připadá. Později pochopil velice dobře, proč měl otec v té době hlavu plnou starostí, ale opět – o tom už si popovídat nemohli.

Tím, s kým si Vincent povídal, zůstávala Helena. Pořád si psali; někdy s většími pauzami, ale nakonec vždycky spolehlivě přišla z obou stran odpověď. Psal jí o Davidovi – ujistila ho, že určitě taky někoho najde. Psal jí o neslavném konci filmu – uklidnila ho, že se to prostě stává a na rozdíl od jiných aspoň něco zkusili. Psal jí o nevyužitých hudebních nápadech – povzbudila ho, aby pokračoval a

skládal hudbu pro hudbu samotnou, bez ohledu na nějaké „využití“ ve filmu.

Vincent k tomu nemusel být dvakrát pobízen. Bylo to nepochopitelné; nevěděl, proč přesně má potřebu trávit s těmi svými náčrtky skladeb pořád čas. Vždyť už ví, že se nepoužijí k žádným scénám. A nedělá si žádné iluze, že by snad jeho výtvořky kdy někoho zaujaly natolik, aby si je poslechl samostatně, opravdu jako... hudbu. Ale on sám je poslouchal. Poslouchal je pořád dokola, aby zase o kousek něco vylepšil. Zdálo se, že s vlastní tvorbou často tráví více času než poslechem reálných kapel.

A když už si něco pustil, jeho vkus se nadále proměňoval; pořád zůstával v kytarových vodách, ale čím méně poslouchal ten nejhrubší metal, tím více jeho tvorba přestávala být pouhou počítačovou napodobeninou hudby produkované kytarami – někam se posouval, ale nevěděl kam, a k impulsu vyvolanému nově objevenou oblibou elektronické hudby mu scházelo ještě pár let.

Zato střední školu měl už z „větší poloviny“ za sebou. Pořád se mu však zdál konec neúnosně daleko: a startem třetího ročníku se mu setrvávání v tomto ústavu stalo ještě nepříjemnějším. Vedle Davida, který svým vstupem mezi souložící stoupl na společenském žebříčku, zůstával Vincent o to větším loserem. Ujišťoval sám sebe, že opovržení (částečně domnělé, Vincent si uraženě projektoval to, jak je vnímán spolužáky, hůř než jaká byla

realita) okolí je mu ukradené, a zároveň ho všichni neuvěřitelně vytáčeli v podstatě vším, co řekli. Jejich generační soudržnost a vzdor vůči autoritám a rodičům, projevovaný vesměs trapně očekávatelnými způsoby, a tedy vlastně konvenční sám o sobě, Vincenta jen utvrdil v názoru, že tihle lidé jsou už teď stejní jako ona opovrhovaná předchozí generace, jen to ve své jednoduchosti nedokážou rozeznat.

I tváří v tvář veškeré subjektivně vnímané stupiditě však Vincent zůstal člověkem, který především pochybuje sám o sobě a dobře si rozmyslí, než něco řekne nebo dokonce udělá. To mělo za následek, že když už se nějak projevil, musel si tou věcí být naprosto jistý – což zcela v rozporu se skutečností budilo dojem arogance, a tak by mu jeho vnitřní pochyby věřil málokdo z těch, kdo si mysleli, že ho znají. Ostatně ani by nebylo žádoucí, aby o Vincentově krkolomné cestě ke každému názoru někdo věděl – už si všiml, že v tomto světě mají výhodu ti, kdo dokážou působit přesvědčivě, byť by plkali sebevětší nesmysl.

Vincent si na plky nepotrpěl a radši si o těch skutečně důležitých věcech psal s Helenou. Jejich noční dopisování jej utvrzovalo v tom, že přece jen není tím pomýleným on, když aspoň někdo s ním dokáže najít společnou řeč – někdo starší, rozumný, v rámci možností vyrovnaný. Zpětně se pak sám sobě smál za to, že kdy mohl

považovat Helenu za sebemenším způsobem vyrovnanou; za těch nocí, které s ní dospívající Vincent na dálku trávil, mu však právě ona pomohla udržet si cosi, co považoval za zdravý rozum.

Nebylo divu, že vzpomínal-li Vincent na roky svého dospívání, označoval je jako temné.

Nešlo o to, že by ho trápily až tak depresivní myšlenky; vlastně měl pohodlný život, bylo to jednoduše tím, že opravdu nejvíc času trávil ve tmě. Přes týden sám nebo s Heleninými e-maily a o víkendech s Davidem a Petrem u rybníka, pak na cestě domů nebo v parku... podle toho, jak se ten který večer vydařil a protáhl.

Do Prahy jezdil jen, když opravdu musel na nějaký koncert; s otcem se už vlastně častěji vídal u Reisů, kam si zvykl chodit na nedělní obědy, snad aby si i v koutku své vše zastíňující touhy být konečně dospělý nechal kousek šťastného dětství, jež mu ty stárnoucí tváře připomínaly. Babi a děda Reisovi byli starší než druhá babička, oba už měli skoro bílé vlasy a o těch nedělích, kdy kromě Vincenta dorazil i jejich syn, se občas nevyhnuli řečem o smrti. To se pak Tomáš vzdaloval z kuchyně ještě svižněji než obvykle a Vincent nezůstával dlouho pozadu.

Místo procházek po Praze tedy Vincent s otcem vyráželi ven ve starém dobrém Ostrově, ale moc toho nenamluvili – a když si Vincent postěžoval na školu a naznačil, že by

se na ni nejrady vykašlal, otec ho nevrle zpražil; už s ním byla asi stejně příjemná řeč jako s matkou. Těžko mohl Vincent tušit, že stejně jako on pořád dokola opravuje a zdokonaluje své skladby, jeho otec se stejnou posedlostí pořád dokola doladuje, co po něm kromě syna zbyde na tomto světě.

Kdysi nadstandardně přátelský vztah s otcem tedy přestal být jistotou Vincentova života a aby toho nebylo málo, ani nově nastavená dynamika jeho vztahu s Petrem a Davidem neměla vydržet dlouho.

Podzimní prázdniny byly nepříjemně deštivé, a tak Vincent pár dní ani jednoho z nich neviděl – a když se vrátil do školy, David byl ještě víc zamlklý a soustředěný na svoje čmáranice než obvykle. Vincent se nesnažil ho rozmluvit, sám měl v ten první den školy v hlavě vymeteno, jako by celou noc hrál šachy s hranostajem, a tak mu David za celý den nestačil sdělit, že během volna dal Táně kopačky.

A tak Vincenta Tánina zpráva zastihla nepřípraveného. Pořád ještě to byla doba před největším rozmachem sociálních sítí, ale všichni měli na svých počítačích nainstalované instant messengery. Vincenta překvapilo už to, když se na tom jeho objevila Tánina ikonka; obvykle mu psali jenom kluci, Jana a otec, v nejvzácnějších případech některá spolužačka, která ovšem zpravidla potřebovala pouze něco týkajícího se školy.

„Ahoj,“ viselo tam jednoduše.

Vincenta vůbec nenapadlo spojovat si náhlý kontakt z Tániny strany s Davidovou dnešní nabručeností, a tak, sotva se vyskytl u počítače a zprávy si všiml, odpověděl nápaditým „čau. Copak?“

Kdyby v následujících chvílích věděl, že právě rozhoduje o zbytku svého života... nakonec by volil vždycky stejně. Jen s menší lehkostí.

Neuměl Táně odpovědět na otázku, co vedlo Davida k rozchodu, jelikož o něm doposud neměl tušení. To zase překvapilo ji; předpokládala, že si David něco takového nenechá pro sebe. Vážně pro něj znamenala tak málo, že mu ani nestála za to, aby rozchod s ní probral se svým údajně nejlepším kamarádem? Vincent ji ujistil, že ne, že David byl do ní nepochybně blázen, pořád o ní mluvil... A postupně mu docházelo, že když si David sem tam postěžoval, jak Táňa neustále vyžaduje pozornost a pořád chce být s ním, nebylo to jen takové roztomilé „podívejte, mám holku“ – myslel to vážně, Táňa ho otravovala.

Vincent znal Táňu sotva pár týdnů, ale i za tu krátkou dobu se stihli vidět tolikrát, že ji považoval za víceméně blízkého člověka.

Zdalo se mu přirozené, že jí v následujících dnech poskytl podporu, o kterou projevila zájem – psali si několik

odpolední a Vincent v tom ani nespatořoval žádné nefér jednání vůči Davidovi, vždyť to on měl co vysvětlovat. Ale David nevysvětloval, stal se extrémně uzavřeným a Vincent znal okolnosti rozchodu svých přátel i nadále pouze z Tánina pohledu. Nemohl jí tedy ani poskytnout odpověď na tu nejpálčivější otázku, a sice jestli David má někoho jiného. Vincent netušil.

Když se s blízcím se závěrem týdne domluvili, že se v pátek večer sejdou v jednom podniku ve Varech (z Ostrova i Tániny vesnice měli oba do Varů přibližně stejně daleko; zdálo se přirozené dojet napůl cesty), aby vše probrali, Vincent pořád nepočítal s tím, že by večer mohl proběhnout jakkoli jinak, než bylo domluveno.

Poněkud jiný náhled na situaci získal, když si po asi dvou hodinách v Café Pedro uvědomil, že o Davidovi doposud nepadlo jediné slovo.

„Musím se ti k něčemu přiznat,“ řekl. Táňa seděla na barové stoličce pár centimetrů od něj, aby se přes pohodový, ale přece jen docela hlasitý jazzrock z reproduktorů slyšeli. Vincentovi, který na ledacos potřeboval více času, to začínalo pomalu docházet.

„Jsem – no, překvapuje mě, jak se s tebou dobře povídá. Když jste se s Alicí objevily v tom lomu, říkal jsem si napřed, že asi nebudeš moc chytrá.“

„Hm... To jsem měla tak blbý kecy?“

„Ne, ne. Teda jo – to taky,“ řekl a uchechtl se. Ona se taky zasmála. „Ale prostě jsem se nechal oklamat tím, že jsi taková... no, mezi náma metalistama se holkám jako ty říká bárbíny, víš co.“

„Normální lidi tak holkám jako já taky říkaj, ty metalisto,“ poučila ho. Neurazila se – právě proto s ní mluvil otevřeně, že ze společných setkání už věděl, jak přirozeně se s ní dá mluvit, a že není třeba jakéhokoli ostychu. A dosavadní průběh večera ho jen utvrzoval v obrázku, který si o ní těch pár týdnů vytvářel.

„A teď?“ zeptala se.

„Teď si myslím... že bych nešel na pivo – teda promiň, na pivo a vodku s džusem – s někým, koho nepovažuju za docela chytrýho.“

Vincent se sám divil, jak s ní mluví – ne že by z něj padalo něco extra odvážného nebo inteligentního, ale těšila ho lehkost, s jakou dokázal s Táňou konverzovat. A právě s tou lehkostí pak činil svá další rozhodnutí.

„Já se ti taky přiznám. Já si zase napřed o tobě myslela, že jsi docela divnej.“

„Aha,“ řekl Vincent. Pořád to znělo příjemněji než to, co o něm říkaly některé spolužačky – jednu například

zaslechl prohlásit, že by si „radši sama vyřízla rodidla, než by měla něco s Reisem“.

„A taky jsi změnila názor?“

Táňa zase odhalila zuby v zářivém úsměvu.

„Ne. Ale zjistila jsem, že mi to nevadí.“

Tatáně Ciglerové nevadila velká spousta věcí, jak Vincent záhy zjistil. Nevadilo jí vzít si společného taxíka, přestože potřebovali jet každý jiným směrem. Nevadilo jí, že Vincent nakonec vystoupil společně s ní. Nevadilo jí vzít Vincenta přespat do domu, který byl prázdný, protože maminku měla u přítele v Německu. Nevadilo jí, když si v jejím pokoji zapálili vodní dýmku. Nevadilo jí Vincenta odpanit, a nevadilo jí ani pro jistotu tento proces třikrát zopakovat.

Vincent pozoroval spící Táňu v pruhu světla pouliční lampy, který dopadal oknem na její obličej. To, že teď nastanou nevyhnutelně nějaké komplikace s Davidem, ho v tuhle chvíli zajímalo nejmíň na světě. Myšlenky na všechno ostatní mu ale vířily v hlavě a on ani po třech pivech a troše vína, co si tady společně otevřeli, nemohl usnout. Nakonec ho žízeň vyhnala z postele.

Když vcházel do kuchyně, rozsvícené světlo ho před ničím nevarovalo – předpokládal, že zapomněli zhasnout.

Pak se ale rovnou ve dveřích zastavil a byl rád, že ho napadlo si na cestu natáhnout trenky.

„Myslím, že bychom si mohli navzájem vysvětlit, co děláme u Táni v kuchyni,“ řekla Alice.

„Ačkoli u tebe je to poněkud... zjevné,“ dodala, když Vincent chvíli nereagoval. Nakonec udělal pár kroků a přisedl si k ní, aby schoval svou erektlní vyboulenu pod stolem.

„Popravdě jsem sám překvapenější, jak jsem se sem dostal.“

Alice se chápavě usmála. A byl to úplně jiný úsměv než ty zářivě roztažené koutky u Táni; Alice v sobě a kolem sebe měla něco, co Vincent nedokázal nazvat vhodněji než „rozumnost“.

„Já jsem s malou v podstatě vyrostla. Bydlím přes ulici, občas k ní zajdu, když vidím, že nespí. Tak jsem si říkala, že se skočím zeptat, jak dopadlo rande.“

„To nebylo rande,“ ohradil se Vincent, „prostě... věci vyplynuly.“

„Jo, to mi odpoledne říkala, že je zvědavá, jak věci vyplynou. Takže jste teď jako spolu?“

Vincentovi proběhly hlavou myšlenky z poslední půlhodiny v jednom chuchvalci – Alice je právě shrnula do jediné otázky.

„Já... si nejsem jistej.“

„Malá si nikoho nevodí domů na jednu noc. Řekla bych, že se jí líbíš.“

Vincent se začal lehce ošívat ze situace, kdy mluví o Táně s její kamarádkou, a navíc se sám neorientuje v tom, co se vlastně stalo, co bude následovat a co by sám chtěl, aby následovalo. Přesto si nemohl nevšimnout, jak je mu příjemný zvláštní klid, který se kolem Alice rozlévá – to, s jakou samozřejmostí se vyskytla v Tánině domě, jak s ním mluvila, jako by se znali (od prvního setkání v lomu vídal Vincent Táňu vždy samotnou, tedy s Davidem, ale bez Alice), jak působila srovnaně s tím, že zatímco Táňu obletují kluci, jí se zřejmě taková pozornost vyhýbá...

Vincent usoudil, že Alice je fajn, a když se pak rozešli každý po svém (Alice do stále ještě docela vlahé říjnové noci, Vincent zpět ke spící Táně), říkal si, že pokud věci opravdu budou pokračovat tak, že s Táňou utvoří pár, bude velmi vítaným bonusem mít vedle krásné přítelkyně ještě rozumnou kamarádku.

A věci tak pokračovaly. Zcela přirozeně, bez nějakého vysvětlování – když se dopoledne vyhrabali z postele,

Táňa automaticky předpokládala, že u ní Vincent zůstane do neděle. Vincent s tím neměl nejmenší problém. Jen velmi chabě mu zablikala červená kontrolka připomínající Davidovy stesky nad tím, jak Táňa nevydrží bez jeho společnosti; Vincent tu vzpomínku zahnal a soustředil se na přítomnost. A ta byla až neuvěřitelně pozitivní. Tánina matka se měla vrátit až další den, zatímco té své Vincent prostě napsal „jo, jsem u něj“, když mu od ní přišla otázka, jestli jel včera do Prahy za otcem.

Strávili spolu celou sobotu, a kromě krátké návštěvy u Alice si vystačili jen sami dva. Vincent moc nechápal, co na něm Táňa vidí, zato měl stále jasněji v tom, že ona je naprosto fascinující. Hrála na klavír, učila se francouzsky, a o věcech, které Vincenta nezajímaly, mluvila tak, že hltal každé slovo – zkrátka a dobře, Vincent se za pouhých pár hodin ocitl ve stavu, kdy jí nejen velmi blahosklonně odpustil, že nemá valný hudební vkus, ale vlastně by jí odpustil cokoli.

Její jedinou vadou se zdál být Davidův stín, který se nad ní vznášel – ale to přejde, byl Vincent přesvědčený. Pondělní ráno bylo tak strašně daleko, že si pořád ještě mohl dovolit na něj nemyslet a nezaobírat se otázkou, jak vyřešit tu zapeklitou situaci, která mezi ním a Davidem vznikne. A vůbec, David přece sám Táňu odkopl, ne? Nemá nárok teď cokoli namítat proti tomu, co ti dva spolu budou dělat. Aspoň prozatím se Vincent takto uklidnil, a

víkend proběhl a Vincent se těšil na další, i když byli s Táňou domluveni, že se uvidí hned v pondělí po škole ve Varech.

Když v neděli večer Vincent dorazil domů a předstíral, že se vrátil z Prahy, lhal naprosto klidně – věděl, že matka toho s otcem moc nenamluví, pokud spolu vůbec kdy něco musejí řešit. Popravdě sám nevěděl, jestli otec tento víkend náhodou nebyl v Ostrově a nehrozilo tak, že se třeba s matkou potkali, ale zdálo se, že vše proběhlo hladce.

Zatímco Vincentův vztah s otcem se pomalu ochlazoval a jak se právě ukázalo, skoro už mu byl dobrý jen jako výmluva na nepřítomnost doma, matka vztah se svým otcem právě znovu navazovala. Jezdila mu pomáhat třídit věci po Kateřině, a když po večerech telefonovala s Janou, Vincent ji zaslechl sestru přesvědčovat, aby dědovi také dopřála usmiřující návštěvu po letech – Jana však byla neoblomná.

„Tak pojed' se mnou aspoň ty,“ říkala pak matka Vincentovi, ten však na výzvy k návštěvě osamělého a téměř neznámého dědy reagoval také nezájmem. Měl v těch prvních týdnech vztahu s Táňou svých starostí dost – ukázalo se, že Davidovo napůl huby uceděné „je mi to jedno“ nebylo tak docela pravda, a Vincentův pobyt na obláčku čerstvé zamilovanosti byl tak narušen tím, že

mezi dvěma odvěkými sousedy v lavici začalo převažovat dusné mlčení.

Na úplném začátku se snažili dělat, jakoby nic, dokonce se pseudochlapácky pobavili přímo Táně – ale byla to jen křeč, která odezněla, a s ubíhajícími týdny nic než ticho nezbylo. David si nerovně kreslil do bloku svoje abstraktní obrazce a stále nebylo známo, zda si místo Táni našel nějakou novou přítelkyni. Vincent se nic nedozvěděl ani od Petra – ostatně, hospoda u rybníka byla po sezóně zavřená, venku začínalo být poněkud nevlídno a tak se moc neviděli.

Davidovo mlčení a to, že ani s Petrem moc nepřišel do styku, Vincenta netrápilo. Žil pro víkendy s Táňou, přes týden se občas vídali ve Varech, kde se sešli na pár hodin po škole, a po nocích Vincent o svém nově nalezeném štěstí informoval Helenu. Zdálo se, že jeho zralá korespondenční kamarádka je jeho vztahem potěšena a upřímně mu jej přeje, byť v žertu podotkla, že snad teď neopadne Vincentova potřeba si s ní dopisovat. Vincent Helenu ujistil, že nic takového nehrozí, a svá slova potvrdil každou další zprávou o tom, jak je Táňa ta nejdokonalejší žena na světě.

„A co hudba? Ještě skládáš? Dlouho jsi nic neposlal,“ zakončila Helena jeden ze svých mailů. Žádná otázka nemohla potěšit Vincenta víc – čekal jen na tuhle výzvu, aby se rozpovídal o tom, co bylo na celé věci snad

nejlepší: konečně pracoval na nějaké konkrétní „velké“ skladbě místo nekonečných experimentů. Inspirován stále ještě čerstvě do paměti vrytou první nocí s Táňou, Vincent naznal, že má nezvladatelnou potřebu hudebně tuto noc zpracovat v podobě skladby *Víno & kouř*.

Vincent svůj epos komponoval stále ve stejném směšně znějícím programu a navíc jej nikdy nedokončil, nicméně svou přinejmenším zamýšlenou rozmáchlostí, a taky tím, že byl založen na zkušenosti se ženou, skladba *Víno & kouř* byla první předzvěstí Vincentova nejmonumentálnějšího díla vůbec, jemuž vtiskl finální tvar ve Vídni, když mu bylo dvakrát tolik let.

Zatím sedmnáctiletý Vincent však seděl na té samé židli, s těmi samými sluchátky na hlavě, a rodným domem vždy po příchodu prokličkoval ve snaze vyhnout se těm samým řečem. Matčiny nářky nad Vincentovým přístupem ke vzdělání nabraly na intenzitě s koncem ledna, když se Vincent chtě nechtě musel doma vytasit s pololetním vysvědčením.

„Jsi normální?“ zaječela matka, která se pomalu měnila v osobu známou mnoho dalších desetiletí na ostrovské základce jako Hysterka Reisová.

„Nejenže se takhle nedostaneš na žádnou vysokou, ale tímhle stylem nedoděláš ani tuhle školu!“

„Pozor, paní učitelko, vyšinutí z větné vazby,“ zabrblal Vincent, čímž matku ještě více vytočil.

Vincent si byl vědom toho, na jak tenkém ledě se ve svém studiu pohybuje – nicméně to, že měla matka pravdu, rozhodně nepřispělo k tomu, aby Vincent reagoval klidně a nekonfliktně. Tak na ni křiknul něco ve smyslu, že je mu to jedno, ačkoli se sám celkem oprávněně obával, co vlastně bude dělat, pokud vážně skončí bez maturity, bez ničeho – ta možnost začínala být reálnější, než když jen tak ve své otrávenosti tím ústavem vyhrožoval, že jej opustí.

Matka věděla o Táně hned od druhého víkendu, který s ní Vincent strávil, a kdy usoudil, že vlastně už nemá důvod opět se vymlouvat na návštěvu otce – když už byli oficiálně spolu, stručně se o ní doma zmínil.

A tehdy na podzim působila matka (až na povinnou přednášku o opatrnosti, ke které nezvládla dotlačit liknavého Bořka, a musela ji tak obstarat sama) stejně potěšeně jako Helena, dokonce projevila přání Tánu poznat, což docela brzy proběhlo, a Vincent ono setkání přežil bez většího utrpení, snad kromě několika chvil, kdy se Bořek pokoušel být vtipný a nešlo mu to. S pohledem na Vincentovy známky však matka ztratila rázem jak sympatie k Táně, tak schopnost dávat si pozor, co říká. Udělala tedy tu poslední věc, kterou si může rodič dovolit, pokud se nechce připravit o ten nejzákladnější respekt ze

strany dospívajícího potomka – vmetla Vincentovi do tváře, že „stejně za to může ona“.

Vincent byl zvyklý absolvovat přestřelky s matkou víceméně bez vzrušení, skoro unaveně (koneckonců, unavený po většinu času byl). Ten den se však přistihl, jak o pár chvil později řve do schodiště, nad kterým stála matka, že „je mu to jedno, klidně se sbalí a bude bydlet pod mostem“. Byl tak vteklý, že snad kdokoli jiný v podobném rozpoložení by vyřčené hrozby okamžitě naplnil. Vincent však i ve vypjaté chvíli zůstal pomalu jednajícím, systematicky plánujícím člověkem – namísto impulzivního odchodu se ještě chvíli s matkou handrkoval, a po zbytek večera v něm uzrávalo přesvědčení, že nemá jinou možnost, než se k Táňě nastěhovat.

Do rána se Vincent uklidnil, což ani zdaleka neznamenal, že by snad na svém rozhodnutí cokoli změnil. S vychladlou hlavou přišlo pouze uvědomění, jaká úskalí má jeho plán. Tou nejzásadnější překážkou samozřejmě bylo to, že Táňa, třebaže plnoletá, nebyla jaksí majitelkou domu, ve kterém žila. Vincent s Táninou maminkou vycházel, ale i tak byla nereálná představa, že by mohl jen tak přijít a říct „budu u vás bydlet“ (o tom, že Táňa bude bez výhrad souhlasit, ani na moment nepochyboval).

Místo radikální bleskové operace tedy Vincent zvolil model postupného přesunu. Vyžadovalo to trpělivost,

kterou měl, a lehkou manipulaci, kterou se naučil. Táně nebylo nic divného na tom, že se u ní objevuje stále častěji i přes týden – sama říkala, jak se vždy nemůže dočkat, kdy ho zase uvidí, a nakonec ho ještě prosila, aby dorazil dřív. Vincent nikam nespěchal, rozložil si ten přesun do celých dlouhých týdnů, a s přicházejícím jarem trávil ve svém rodném domě stále méně času. Přesto pořád byla spousta dní, kdy se ze školy vracel normálně domů – řešil to tak, že aspoň přicházel co nejpozději.

Někdy se zdržel venku jen tak sám, jindy se na odchodu ze školy přimotal k Dymbekovi, a buď se šel podívat na zkoušku jeho kapely Demontáž, nebo se s ním, a případně i Tomášem a Ondrou, zasekl v hospodě známé jako Chlejev, kde podobně jako u rybníka neměl nikdo problém s točením piva mladistvým. Občas se nakonec i z Chlejva vydal místo k domovu na vlak za Táňou – tehdy nejvíc vynikl kontrast mezi nimi a nepravděpodobnost jejich vztahu, když k Táňě, která o sebe pečovala větším množstvím kosmetiky než jachta plná skandinávských modelek, dorazil kouřem nasáklý a lehce pivem prolitý Vincent.

Tánina matka se pořád objevovala doma jen sporadicky, a tak měli po většinu času dům pro sebe. Kromě soukromí, jež jim toto nastavení poskytovalo, to taky znamenalo, že se v mnoha ohledech museli o sebe takzvaně postarat – sem tam si něco uvařili, vyprali,

Vincent Táňu zkoušel z maturitních otázek, uklidili dům, navštívili Alici...

A když se jednou po tom celodenním zodpovědném hospodaření přistihli v posteli každý se svou knihou, a Táňa se smíchem poznamenala, že jsou jako staří manželé, Vincent si uvědomil dvě věci: zaprvé, že jeho stěhovací plán nemá žádný jasně stanovený bod, kdy by se dal považovat za splněný, ale vlastně už splněný je, a zadruhé, že je potřeba se zamyslet nad budoucností – za pár týdnů Táňa odmaturuje (neměl nejmenších pochyb, že úspěšně), a za dalších pár měsíců, které uběhnou zcela jistě nepříjemně rychle, se přesune do Prahy na vysokou. Kde je v téhle ne zcela vzdálené budoucnosti místo pro něj?

„Rok vztahu na dálku se dá vydržet,“ řekla Táňa bezstarostně.

Vincent byl zdrcen. Bylo zřejmé, že se tou otázkou již zabývala, a že ji ani v nejmenším netrápí. Táňa, která potřebovala být neustále v jeho společnosti, neměla problém s tím, že ji čeká ROK „vztahu na dálku“? Tehdy Vincent poprvé (a nutno dodat, že naposled, neboť jeho následné činy ho vyléčily) pocítil žárlivost. Už dříve mu bylo lehce nepříjemné, že Táňa narozdíl od něj měla více sbírku bývalých partnerů, a že tedy není pro ni tak výjimečný, jako ona pro něj. Teď jej však zasáhla drásavá jistota, že Táňa vyhlíží ony nadcházející měsíce bez lítosti

nad jeho nepřítomností jednoduše proto, že očekává v Praze společnost jinou: celé naježené hradby vztyčených penisů, pulzujících dychtivostí jen po tom, aby jí byly k dispozici.

Tma před očima vydržela Vincentovi několik dní. Nakonec se neovládl, a když jednou večer Táňa zmizela v koupelně, vytáhnul ze skříně deník, o jehož skryši věděl díky společnému uklízení vypraného prádla.

Táňa nebyla extra plodný psavec, a Vincent tak zvládl během chvilky projet uplynulé měsíce, aniž by našel cokoli v jeho očích závadného. To mu samozřejmě neposkytlo pražádnou úlevu; žárlivec nemá klid, dokud nenajde důkaz, a pokud není co dokazovat, stačí podezírat tak dlouho, až podezíraná strana otráveně vyhoví a příčinu k žárlivosti poskytne. Tak daleko se Vincent nedostal. Namísto toho se, v náhlé potřebě ulevit svědomí, Táně velmi záhy přiznal, a tím došlo k jejich první hádce.

Ještě druhý den ve škole zněl Vincentovi v uších její křik, a i když věděl, že to ona byla v právu, nedokázal se ubránit tomu, aby místo provinilosti cítil především zklamání – Táňa se včera večer podle něj chovala nachlup stejně jako Hysterka Reisová.

Vincent se k nastalé situaci postavil tím nejklassičtějším způsobem, kterým muži „řeší“ neshody se svými partnerkami: zlíl se pod obraz. Ne zcela záměrně a ne

hned ráno; došlo k tomu jaksi postupně. Dymbek, který si už zvykl mít občas Vincenta s sebou jako přívěšek, si šel o přestávce zapálit za roh školy. Vincent nekouřil, jen dělal Dymbekovi společnost. Během těch pár minut se shodli, že můžou docela klidně vynechat příští hodinu a skočit do večerky pro dvě piva.

Do školy se už samozřejmě nevrátili. O onu hodinu později seděli v parku na lavičce, ucumlávali z lahve vodky a Vincent brzy zjistil, že ani na těch cigaretách není nic až tak odpuzujícího. Dymbek, třebaže se často vytahoval, kolik toho zvládne vypít, měl už po pár doušcích slušně rozvázaný jazyk a bavil se s Vincentem jako by byli staří kámoši, takto jeden na jednoho ještě víc, než měl ve zvyku při návštěvách Chlejva. Mluvil o Demontáži a o tom, jak je pro něj hlavní motivací něco dokázat otci, který s žádnou ze svých kapel neprorazil dál než na pár vesnických zábav a místo aktivní muzikantské kariéry prodával v Ostrově hudební nástroje.

„Flétničky, vole, prodává flétničky dětičkám, a to si říká rocker? Hlavně že má doma všechny ty starý desky a křivák ve skříni, a na kytaru se mu práší.“

Dymbek halekal tak, že už se jim přeslušné důchodkyně vyhýbaly a jen zdálky je počastovaly opovržlivými pohledy – obzvlášť, když se Vincent skutálel z lavičky.

„Jo, já to znám,“ odpovídal Dymbekovi, když se zase jednou vyšplhal na lavičku zpátky a snažil se dělit zbytky mozkového výkonu mezi udržení rovnováhy a aspoň trochu úspěšnou artikulaci, „fotr, vole, radši věčně něco vypisuje nebo mektá v rádiu, místo aby vzal, vole... nevím... to MY jsme se snažili, chápeš, my jsme natočili to... jsme to natočili.“

„Přesně, kámo. Já vás s Davidem – a tím třetím, toho neznám – vždycky obdivoval. Teda neviděl jsem nikdy nic, co jste udělali, ale jak jste o tom mluvili, to respektuju. To hodně respektuju, vole.“

Vincentovi zapípal telefon. Když se mu ho podařilo vydolovat z kapsy a rozlít při tom s klením zbytek lahve, zaostřil na displej.

„A hele. To je zrovna ten vocas. Co chce...“

Vincent otevřel zprávu.

„A kdy bude premiéra?“ stálo tam.

Proč mu otec píše něco takového zrovna teď?

„Chápeš to, vole?“ ukazoval Vincent Dymbekovi, „on mi píše, kdy... co to zase mele, co ho napadlo teď-“

„Protože už tě nějakou dobu pozoruju,“ ozvalo se za Vincentem.

Když se s námahou otočil, jako první uviděl známou herečku z oblíbeného nekonečného seriálu na jedné komerční televizi. Na její pobavený výraz si později vzpomněl pokaždé, když někde zahlédl některý díl superúspěšného sitcomu *Baker Street*. V tu chvíli působila na Vincenta naprosto nadpozemsky – co dělá v ostrovském parku?

Odpověď stála hned vedle. Otec se netvářil pobaveně ani náznakem. Vlastně se netvářil nijak – ani našťavaně. Bez výrazu řekl Vincentovi něco, co zaniklo v Dymbekově smíchu.

„Tak, teď to schytáš,“ slyšel ještě Vincent za sebou utrousit Dymbeka, když se vrávoravě blížil k otci. Neschytá nic, to věděl. Otec ho nikdy nepraštil a nebude s tím začínat teď. Snad jen nějaká promluva do duše, ale těmi se otec taky nikdy nenamáhal.

„Teď mě jako zmlátíš?“ zeptal se Vincent, přestože znal odpověď.

„Ne. Jenom zavolám tvoji mámě.“

„Jasně, to udělej. Jen ať to vyřeší tvoje bývalá manželka, ať nemusíš být ani jednou v životě rodič.“

Když Vincent později používal staré díly *Procentáže* jako stroj času, poslouchal ty z onoho období nejčastěji. Hledal v nich nějaký náznak, že pro otce bylo důležité, co se

stalo. Soustředil se na jeho hlas, na ten hlas, který mu dříve bránil si *Procentáž* poslechnout, a snažil se zaslechnout jakýkoli projev potlačovaných emocí. Copak bylo Tomáši Reisovi úplně ukradené, že od onoho okamžiku byl pro svého syna mrtvý? Vincent nic neslyšel. V tom hlase nebylo slyšet nic. Nebylo tam lautr vůbec ani hovno.

Ten den se Vincent domů nevrátil; jel vlakem k Táně a málo čím v životě si byl tak jistý, jako tím, že otce už nechce vidět. Namlouval si, že jej otec zklamal svým nefér jednáním, kdy ho šmíroval, aniž by na sebe upozornil, říkal si, že už se mu stejně kdovíjak dlouho neozval; Vincent by našel jakýkoli zástupný důvod, aby si nemusel přiznat, jak trapně se cítí, jak se stydí za svoje chování tam na té lavičce v Dymbekově společnosti.

Než se objevila Táňa, seděl Vincent na verandě a střízlivěl. Byl trochu napjatý, v jaké náladě se Táňa dostaví. Ale nakonec se ukázalo, že Táňa zřejmě taky od včerejší hádky prošla nějakým myšlenkovým procesem, a když ho tam po svém příchodu uviděla, hned se mu vrhla kolem krku.

Tím byly předznamenány nejbližší týdny: o deníku už nemluvili a často se zničehonic objali uprostřed dne, což Vincenta přimělo uvěřit, že ho Táňa má skutečně tak ráda, jak tvrdí. Do konce jejich vztahu zbývaly tři měsíce. A byly to tři měsíce, ve kterých se Vincent považoval za dosud

nejšťastnějšího v životě. Extempore v parku nemělo žádnou dohru – otec se evidentně neobtěžoval ani informovat matku; tím si byl Vincent jistý, protože když se občas vyskytl doma, neřekla o tomto ani slovo.

Bylo jaro, Vincent dělil svůj čas mezi Táňu a školu, která se v jeho současném naladění dala kupodivu přežít, a jediné, co mu chybělo k dokonalému štěstí, byla hudba.

Jeho opus *Víno & kouř* nepokročil už několik týdnů nebo dokonce měsíců. Vincent soudil, že příčinou je jednoduše nedostatek času – když se vyskytl v rodném domě, stihl sotva dohnat, co je nového v oblíbených diskuzních fórech, případně odpověděl Heleně (měla nakonec pravdu, psal jí méně, ale pořád ještě vždycky odpověděl), a další den už byl zase radši u Táni. A u Táni se věnoval... Táně, samozřejmě. A tak mu to vyhovovalo – povídal si s ní o všem možném, kromě budoucnosti po prázdninách, a když se občas Vincent přistihl při povzdechnutí, že by Táňa mohla být přece jen trochu víc jako Helena, nebo aspoň Alice, říkal si, že nikdo není dokonalý a hlavní je, že se mají rádi.

Táňa možná neměla takový zájem o témata, která Vincent byl zvyklý rozebírat s Helenou, hudební vkus měla stále příšerný a o jeho vlastní hudbě vůbec nevěděla, jelikož ji nepovažoval za dost dobrou a *Víno & Kouř* stále nedokončil, ale Vincent přesvědčoval sám sebe, že to přece není až tak důležité. Důležitější je, jak nadšeně ho

vítá, jak mu odpustí jeho stav, když se zdrží s Dymbekem, jak nepřipomíná jeho nahlédnutí do jejího deníku – Vincent jí za tohle byl vděčný, bral to dokonce tak, jako kdyby jí něco dlužil.

Nepřipomínat, že se něco stalo, dělat, jakoby nic – zatímco u Táni tuhle vlastnost oceňoval, to, že se neozval otec, považoval za důkaz správnosti svého rozhodnutí kašlat na něj. Babi Reisů mu sem tam psala, ať přijde v neděli na oběd, ať vezme s sebou i Táňu – Vincent by rád, moc rád, ale nechtěl ani riskovat setkání s otcem, ani se trapně dopředu vyptávat, jestli tam náhodou nebude.

Vracel se tak ke svým úvahám o dospělosti, jež ho provázely celou střední školou – je snad tohle ten zásadní krok, který člověka učiní dospělým? Zabít symbolicky vlastního otce, zůstat na světě bez kořenů i dohledu, naplnit mýtus nezávislosti?

Takto Vincent uvažoval, a když pak přepočítal, kolik mu zbývá drobných, musel se zase další den ukázat doma. Pár korun od stále otrávenější matky, dalších pár od babičky... Jana mu poslala k narozeninám vyšší obnos, zdálo se, že se jí v podnikání daří. Proč on sám je ještě tak daleko od toho, aby byl konečně v Praze a nějakým blíže nespecifikovaným způsobem zbohatl?

Zatímco peníze vždycky s Táňou nějaké dohromady poskládali, vyjít s časem bylo pro Vincenta náročnější. U

Táni sice nemohl po nocích tvořit, ale jeho spánkový rytmus byl už tak pevně ustanoven, že skoro každou noc, když Táňa usnula, osaměle zíral do stropu, nebo si chodil ven zapálit, pořád dokola, než konečně taky odpadl. Stále častěji musel vynechat školu, když mu ráno ujel vlak, a na zbylých pár hodin nemělo smysl jezdit do Ostrova. Zase se o něco zvýšilo nebezpečí, že Vincenta ze školy vyhodí – ale toho se Vincent nedočkal, neboť nakonec se vyhodil sám.

Na většině oborů Vincentovy školy probíhal klasický systém střídání „týden praxe, týden vyučování“ (to byly ty obory, o kterých děda Reisů říkal, že „z těch kluků něco bude“ – protože „něco“ je evidentně jedině člověk, který věnuje osm hodin denně tomu, aby nějaké kusy kovu měly jiný tvar). Vincentův obor byl nepraktický, a tak v jeho případě bylo zvykem po většinu času sedět ve třídě a jen dvakrát během školního roku byli studenti jednotlivě nebo po dvojicích vysíláni do jedné z několika ostrovských firem, kde se měli dozvědět, jak věci fungují. Dozvěděli se v první řadě to, že na ně nikde nejsou zvědaví, a byli uklizeni někam ke skartovačce nebo kávovaru.

Vincent měl za sebou těchto takzvaných praxí pět a v závěru třetího ročníku ho čekala šestá.

Ke svému překvapení měl před sebou týden nikoli v některém soukromém podniku, ale přímo na ostrovském městském úřadě. Ukázalo se však, že přístup úředníků je

shodný s tím, který Vincent znal od zaměstnanců firem navštívených za poslední dva a půl roku – když dorazil na místo a po půlhodině vysvětlování konečně našel někoho, kdo pochopil, co tady chce, uklidili ho do archivu s nějakým ne zcela jasným zadáním, které okamžitě po zaklapnutí dveří zapomněl. Vincent ještě nevlastnil chytrý telefon (což ostatně v té době málokdo), ale většinou nosil s sebou knížku, a tak si tam po zjištění, že žádný ze zde uložených šanonů neobsahuje nic zajímavého, sedl do rozvrzaného křesla a začel se.

Kdyby byl Vincent pozornější, všiml by si mezi nejčerstvějšími dokumenty podivných nesrovnalostí v zápisu z posledního zasedání zastupitelstva. Zarazilo by ho, že díky diletantskému přístupu zúčastněných byly na některých listech dohledatelné časové známky prozrazující, že se o něčem jednalo ještě před oficiálním začátkem, tedy v nepřítomnosti veřejnosti (která stejně nedorazila, protože v městečku nebyl nikdo, koho by veřejné dění zajímalo natolik, aby využil práva na kontrolu svých volených zástupců).

Pak by si Vincent možná položil otázku, o co tady šlo, co tak tajného se projednávalo a proč je na několika místech zmíněno „...ujištění, že snížený průtok nepřinese žádné negativní důsledky na krajinu...“ a podobně. A kdyby Vincent pátral dál... těžko říct, zda by pak sedmnáctiletý středoškolák něco změnil, ale rozhodně mohl být jedním z

prvních, kdo odhalil skutečnou příčinu ukončení těžby v Rokli.

Nestalo se. Nevyspalý Vincent, u něhož bylo překvapením už to, že dorazil včas (jako kdyby na tom zrovna tady záleželo), seděl pár centimetrů od výbušných informací a tiše četl, až mu nakonec kniha z ruky vypadla a on usnul.

Ty tři hodiny, které tam prospal, než si ho někdo všiml, se zdály Vincentovi jako pouhý mžik. Měl dojem, že sotva zavřel oči, už mu někdo třásl ramenem.

„Co to má znamenat?“ hřímal statný muž v obleku, který už několikrát prošel okolo dveří, než se konečně zarazil a vešel dovnitř zjistit, proč se v archivu svítí. Pobouřen objevem spícího studenta začal Vincenta budit křikem i hmatem.

„Kluku!“ zařval na probouzejícího se Vincenta, „kluku, to si děláš legraci?“

Vincent přicházel k sobě a rozeznal obličej Martinina otce.

„Ty SPÍŠ na RADNICI?“

„...se o vás říká taky,“ zabručel Vincent, než se konečně zcela probudil.

O chvíli později spěchal městem s nadávkami totálně nepřičetného starosty v uších. Bylo jasné, že po tomhle už si ve škole neškrtně. Střídal se v něm hnus z otřesu způsobeného tím setkáním a jakási hysterická úleva, že je vyřešeno: do školy se nevrátí, půjde s Táňou rovnou do Prahy, ona bude studovat a on pracovat, všechno teď bude krásné. Tohle byl ten tajuplný krok k dospělosti, který hledal. Rozhodnout sám o sobě.

Nešlo to tak rychle a nešlo to tak docela očekávaným směrem. Nicméně, i když se Vincent samozřejmě mýlil a na jeho následném odmítání posledních a nejposlednějších šancí ze strany školy nebylo dospělého nic, přesto jeho rozhodnutí s dospělostí souviselo – v pravý čas mu pomohlo pochopit svůdnost principů, jež pohánějí nezastavitelné kyvadlo.

## 05 Kult švába

Zhroutil se v poli.

Pokolikáté už? Víc času strávil sezením v hlíně a obilí než samotnou klopýtavou chůzí. Ještě nezvládl dojít ani do poloviny cesty mezi Karlovými Vary a Ostrovem. Ale to, jak pomalu postupoval, ho trápilo ze všeho nejméně. Vlastně právě proto vyrazil na cestu pěšky, aby co nejvíce oddálil moment, kdy dorazí domů.

Domov. Odvykl si tak označovat to místo, ten dům, kam se musel teď vrátit; ponížený, zničený, s nápisem „Prohrál jsem všechno, na čem mi záleželo“ nad hlavou. Bylo to místo, které se mu posledních několik týdnů připomínalo jen telefonáty plnými hrozeb, pláče a ultimát.

„Okamžitě se vzpamatuj a přijed' a sprav to v té škole,“ slyšel stokrát od matky i babičky.

Ale i jiná čísla mu volala: ředitelka, že prý starosta se spokojí s nějakým symbolickým trestem za Vincentovu

drzost, ale v žádném případě si nikdo nepřeje, aby Vincent nedokončil studium na jejich škole.

„Já si to přeju,“ řekl Vincent. Jde jim jenom o tu ostudu, o statistiku, on je ve skutečnosti nezajímá – to mu bylo jasné. A oni nezajímali jeho. Celá ta upatlaná škola, kde nechali „učit“ kdejakého moulu, který v soukromém sektoru už neobstál a potřeboval se ještě chvíli nějak živit před penzí. Kašle na ně.

Řekl totéž Janě, když mu zavolala dokonce i ona – jako jediná se aspoň tvářila, že mu rozumí, že všechno chápe, přesto na něj naléhala, ať má rozum, ať si myslí svoje a vydrží ten rok a kousek...

„Ne.“

„Proč je to takový problém?“

Vincent se odpovědi vyhnul. Měl všeho a všech plné zuby, nevysvětloval jí už znovu dokola, jak ho v sevření toho ústavu ničila každá minuta, jak se mu ulevilo, když mu náhodný průšvih na radnici poskytl záminku konečně se naštvat a fláknout s tím.

„Ne. Půjdeme s Táňou pryč, najdu si práci a...“

„Jde o peníze? Můžu tě nechat něco si přivydělat. Zvládneš to při–“

Přerušil ji svým posledním „Ne“ a položil telefon. Ani jí se nedá věřit.

Táňa stála při něm. Nikdo jiný.

Zvedal se a po pár krocích zase propukal v pláč. Věděl, že takhle dojde do cíle až za tmy. Ale nakonec dojde. Kam jinam by šel, teď, když ho poslala do háje? Byla na něj dobře připravená. Oznámila mu, že si zajedou do Varů, aby ho měla na neutrální půdě. Řekla mu stručně a výstižně, proč se na něj už nemůže koukat. Jak od toho dne, kdy jí přijel oznámit svůj odchod ze školy a přenesl na ni svoje nadšení, šlo všechno postupně do kopru. Jak místo toho, aby nabytou svobodu proměnil v činy, stal se během chvíle válející se troskou.

Měla pravdu. To bylo na celé věci nejhorší. Vincent ji během své přerušované trmácivé chůze začínal nenávidět strašlivěji než kohokoli v životě, za to, jakým způsobem se s ním rozešla. Protože ona nedělala žádné scény, nenechala se nachytat s někým jiným, nepřednesla mu nějaké pokroucené emocionální pohádky, ne. Ona se zachovala rozumně. Udělala to, co by udělal on.

Věděl, že Táňa se zachovala rozumně, ale nepomáhalo to. (Přitom ztělesněná rozumnost, to byla Alice – že by dnešek souvisel s tím, jak spolu ty dvě jely do kina? Tu si taky ještě podá.)

Věděl, že je to definitivní, i když si namlouval opak. (A nějakou dobu si ho namlouvat bude a bude fantazírovat o tom, jak ho Táňa odehnala pro jeho vlastní dobro, jak možná je těhotná a nechce, aby... bude ještě dost šilet, chlapec.) Věděl, že se zase vzpamatuje, jasně že to věděl. Z jednoho rozchodu se přece člověk hned nemusí zabít. (I když ty kamiony támhle po silnici jedou tak lákavě rychle.) Ale nepomáhalo nic.

Nic nemohlo zmírnit jeho utrpení, a snad jediné, co v závěru cesty dokázalo odvést jeho pozornost od pořád těch samých vracejících se myšlenek, byl hlad. A žízeň, samozřejmě. Slunce klesalo k obzoru a z levé strany Vincenta smažilo; postupně už nedokázal myslet na nic než na vodu. Vodu – nebo pivo. Na posledním kilometru před Ostrovem uvažoval, jestli by neměl jít napřed za Petrem.

Cítil potřebu si vylít srdce a zároveň nevěděl, co by mu řekl. Dokázal by před ním brečet? Neuměl si představit, jak by Petr reagoval. Vlastně ani nevěděl, jestli ho zastihne doma. Zdálo se mu, že celý rok utekl a on Petra od minulého léta neviděl, ale nebyla to pravda; jen to tak působilo, protože vždy, když se potkali někde cestou domů nebo ve Chlejšvě, vždy měl plnou hlavu Táni a vlastně ani nevnímal, co mu Petr říká.

A teď by měl přijít za ním a něco vykládat on jemu? Ještě uvidí. Rozhodne se, až zahne do té ulice, kde

odjakživa stály vedle sebe jejich dva domy... Možná by vážně neškodilo Petra vytáhnout ven a oddálit tak drama, co ho čeká doma.

Nakonec se žádné drama neodehrálo. Vincent se od Petra domů přesunul až za tmy, vyběhl tiše po schodech a kývl na matku, která visela na telefonu s Janou. Matka po něm vrhla pohled ostře kontrastující s jejím švitořením do sluchátka a dál si ho nevšímala. Bořka nikde neviděl a bylo mu to jedno. Zalezl k sobě, sedl si k počítači a zůstal u něj sedět dva a půl měsíce.

Zpočátku ho matka i babička nechávaly víceméně být. Po úvodní důrazné přednášce o tom, že pokud chce tady žít, musí začít pracovat, odstartovalo období, kdy se Vincent cítil pod ochranou prázdnin, které by stejně měl, kdyby – jenže neměl; to mu dávaly najevo pořád silněji, až všechno vyvrcholilo na konci srpna takzvanou akcí VJP, jak si Vincent pro sebe později pojmenoval Velký Janin Proslov. Ale to bylo pořád ještě daleko, napřed ho opravdu nechávaly na pokoji a jejich občasné útoky dokázal odrazit tím, že si práci takzvaně „hledá“.

Ve skutečnosti hledal v první řadě útěchu. Vyměnil si s Táňou pár zpráv, za které se okamžitě zastyděl; choval se jako stereotypní odkopnutý milenec z nejlacinějšího seriálu. I když Táňu rozumově naprosto chápal, muselo to ven. Po pár omluvách se zařekl, že už se bude ovládat, a radši si zvykl chodit všechno každý den probrat s Petrem.

Dokola a dokola. Petr byl z někdejší ReŠnaGy poslední, kdo dosud lásku nepoznal; Vincent mu vysvětlil, že není o co stát. I tak se Petr svěřil, jak ho trápí, že je pořád ještě sám, vždyť bude brzy plnoletý. Navzájem si nevěřili, když se ujišťovali o záviděnímohodnosti pozice toho druhého; nevěřili, ale vyslechli se.

Jen díky Petrově společnosti byl Vincent po pár dnech aspoň natolik vychladlý, aby Alici napsal bez zbytečných emocí a útoků na Táňu, jen se zeptal, jestli jeho „bývalá“ někoho má. Alice řekla, že Táňa se jí zase nesvěřuje úplně se vším, ale podle všeho ne. To bolelo: skutečně se Vincenta zbavila jen kvůli němu samému, nemohl to ani svádět na někoho třetího. Psali si pak častěji; dozvěděl se například, že Alice a Táňa hodlají v Praze začít spolu. Nepřekvapivé.

Překvapivé bylo, jak brzy dokázal na Táňu pomyslet bez nenávisti. Prožil ty první hodiny a dny tak intenzivně, že najednou všechno ostatní ve srovnání s tím bylo bledší a nevýrazné, naučil se o ní mluvit i myslet celkem vyrovnaně. Nebyl si jistý, co by s ním udělalo, kdyby ji potkal, natolik si ještě nevěřil. Ale když během následujícího roku o některých víkendech navštěvoval Alici v Praze a náhodou Táňu potkal, proběhlo to bez jakýchkoli emočních otřesů, až se tomu nechtělo věřit, stejně jako by během toho léta stráveného u počítače nevěřil, že začne jezdit souložit zrovna s Alicí.

To léto tomu nic nenasvědčovalo. S Alicí si vyměnil jen pár opravdu čistě informativních zpráv, jinak vše řešil s Petrem. A když mu přestalo stačit Petrovo stále méně zaujaté naslouchání, odhodlal se k dlouho odkládanému: napsal Heleně.

Helena mu nevyčítala dlouhou prodlevu; snad jen stručnost její odpovědi prozrazovala, že je trochu dotčena tím, jak dlouho se neozval. Přišlo mu jen pár strohých vět, vyjadřujících účast a pochopení.

„Snad mě teď konečně obšťastníš pořádnou dávkou,“ napsala mimo jiné.

Jenže Vincent žádnou novou hudbu neměl. Nedostal se k ničemu kloudnému po většinu času, kdy byl s Táňou, a ani teď, kdy neměl vlastně žádné povinnosti (kromě občasného prohlášení „Prohledávám inzeráty... zítra budu na dva volat, teď večer už je pozdě“), se pořád k hudbě nevrátil. Necítil ten správný tlak, to puzení jako dřív – nemělo by to být naopak? Neměl by právě teď, ve chvílích utrpení, chrlit nápady a transformovat svou bolest v něco svíjivě krásného? Snad kdyby uměl hrát na skutečný nástroj, který by držel v rukou, přeneslo by se něco z jeho duše do tónů; na chladné klávesnici se však žádná serenáda melancholie neroztančila.

Místo toho jí tedy napsal, jaký je aktuální plán, přičemž za slovem „plán“ se ukrýval „způsob, jakým se rozhodl za

vzniklých podmínek naložit se svým životem“. Nezůstane v Ostrově, prostě ne – praštil se školou, aby unikl odněkud, kde to nesnášel, tak teď přece nezůstane uvězněn ve městě, které ho dusí skoro stejně jako ona instituce.

Půjde do Prahy – samozřejmě že do Prahy, jiné město, které by stálo za úvahu, v téhle zemi není, a jakékoli šance na přesun do zahraničí se vzdal, když s nedokončenou střední zmizela možnost vysoké školy. Dokud nebude mít dost peněz, nikam do světa vyrazit nemůže. A on bude mít dost peněz, jinou možnost neviděl – sotva narazí na nějakou aspoň trochu slušnou pracovní nabídku v hlavním městě, stačí už jen sehnat bydlení a bude bohatnout. Copak to takhle neudělala Jana? Škola jí v jejím podnikání přece nepomohla, a on ani nechce být megadůležitý manažer jako ona, je vlastně... skromnější.

Čím víc byly Vincentovy představy vzdálené realitě, tím víc o nich nepochyboval. Takhle to přece chodí. Vincent trávil více než kdy předtím času na internetu, kde vrcholila zlatá éra blogů, a důvěru v jeho sny mu dodávaly příklady úspěšných – těch lidí, co se někam přimotali a byli ve správný čas na správném místě, a pak jim stačilo jen nebýt líní, bylo přece tolik.

Byl to ten krásný tržně ekonomický sen – tehdy ještě patřilo k dobrému tónu být jaksi automaticky pravicový, levice byla jen staří lidé a mladí šílenci; Vincent se necítil

být ani jedním. Četl zápisky ajťáků a novinářů a připadalo mu, že s těmi lidmi má o tolik více společného než s tou šedí, mezi kterou vyrůstal. „Kdo nebyl ve dvaceti komunista, nemá srdce. Kdo je komunistou ve čtyřiceti, nemá rozum,“ byl oblíbený citát tehdejších opinion leaderů a Vincent si vždycky připadal tak nádherně pokročilý, že ani v těch dvaceti (do kterých mu zbývaly dva roky) není poblázněný levicovým morem. „Přesně tak, každej má, co dokáže urvat,“ říkal si, než se vydal vyluxovat ledničku.

„Obdivuju tě, žes měl koule to udělat,“ řekl několikrát Petr, jenže pro Vincenta to nic neznamenovalo, protože věděl, že útěk sám o sobě žádným obdivuhodným výkonem není, že si jen Petr snad ve slabé chvílce povzdychne, jak by taky odešel, protože ho učení tak nějak nebaví – ale to bylo něco jiného než u Vincenta. Necítil v tomhle úplné pochopení z Petrovy strany a vlastně mu bylo milejší mlčení, za kterým zůstával někde schovaný David.

Otec? Ten mlčel taky. Ohledně Davida Vincent pořád tak nějak předpokládal, že až se trochu usadí ten poslední necelý rok, kdy kolem sebe chodili a ostentativně si jeden druhého nevšíмали, zase se dají do řeči – i když asi už nikdy nebudou přátelé na život a na smrt, což ostatně nikdy nebyli tak docela, Vincent věřil, že spolu budou přinejmenším vycházet. Naproti tomu v případě otce byl

Vincent nesmlouvavý – a nestálo ho to moc úsilí, protože nebylo s kým smlouvat.

Jeho sploditel, který nikdy nic nebral vážně a ze všeho si dělal legraci, evidentně v téhle věci zarputile vážný byl – nezavolal, nenapsal, neexistoval. Vincent netušil, jestli k otcovu mlčení stačilo to, v jakém stavu ho přistihl, nebo byl nejvíc uražený následnou poznámkou o rodičovství. Ale bylo mu to jedno. Bylo mu to jedno tím velmi intenzivním způsobem, který nás nutí nemyslet na věci, při nichž se cítíme trapně.

Matka Vincenta ani v nejmenším nenutila, aby se s otcem udobřil. Těžko říci, zda ji k tomu vedla nechť k bývalému manželovi, nebo to, že měla svých starostí dost. Vincent nebyl idiot; věděl dobře, že původcem značné části těch starostí je on – ačkoli nahlas to nepřiznal a stále trval na svém, že škola je k ničemu a udělal správnou věc, a vůbec: buď ráda, že mě nebudeš muset živit další roky, co bych studoval. „Až začnu vydělávat – Kdy? No, brzo, brzo, jenom co se něco vyskytne a zmizím v Praze, stačí mi dát něco do začátku...” A vůbec, on přece nemůže za to, že se zrovna teď rozešla s Bořkem – to už ale neříkal nahlas.

„Tátu máš jenom jednoho,“ říkala babička. Ta jediná do Vincenta (vedle nářků nad tím, že jako vnuk dvou bývalých učitelů a syn jedné aktivní kantorky by se měl

zaprvé stydět a zadruhé konečně něco dělat) hučela, ať za otcem zajede nebo mu aspoň zavolá.

„Ještěže tak, co bych dělal, kdyby takových bylo víc,“ odpovídal Vincent, a babička kroutila hlavou tím samým způsobem, který od ní odkoukala starší dcera. Jestlipak taky takhle kroutí hlavou Jana nad svými podřízenými – nebo si to schovává, až bude mít děti?

Kromě zpřetrhaného pouta mezi otcem a synem babičce taky leželo na srdci to, že se Vincent neozývá ani prarodičům Reisovým. Na výtky v tomto smyslu jí už ale neodpovídal zdaleka tak ostře a spíš před nimi prchal. V tomto případě neuměl schovat lítost tak hluboko, jako když šlo o otce, a byl na každou připomínku babi a dědy Reisů háklivý. Chyběli mu, ano, a za nic nemohli. Ale nebylo možné se u nich objevit – rozhodně už ne poté, co přidal k rozchodu s otcem i rozchod se vzděláním. Věděl příliš dobře, co by mu řekli na jeho počínání, a skoro stejně, jak by reagovali na to, kdyby jim přestřel své představy budoucnosti.

„Takhle to ve skutečném světě nefunguje,“ řekl by děda. Protože skutečný svět přece znamená bydlet v šumperáku a jezdit makat do fabriky. Skutečný svět je práce a barák a rodina (tím se rozumí slušná rodina, svatba, děti, sex jenom potmě a po padesátce radši vůbec), skutečnej svět nejsou žádný tyhlety vejmysle jako kariéra nebo umění jiného typu než televizní pohádka

pěkně po obědě. Vincent slyšel ty debaty mezi otcem a dědou milionkrát a hnusila se mu představa, že tam teď stojí na otcově místě a používá doslova ty stejné argumenty proti dědovu nadmíru praktickému postoji k životu. Tohle by prostě nedal; snažil se vždy do těch hypotetických hádek naplno vžít a dostat vztek, aby při vzpomínce na prarodiče nepřevážil smutek.

Kvůli své zatvrzelosti se tak Vincent nedozvěděl, že tím, koho babi a děda Reisovi obviňovali a zatracovali, nebyl on, ale jejich syn.

Tomáš Reis měl už nějakou dobu taky svých starostí dost – a byly to starosti, které si na sebe nabalil sám – a začínal se za to proklínat. Ale už do toho vlaku nasedl a vezl v něm pár (vlastně pořád víc) lidí, tak se nedalo nic dělat, musel se každý den překonávat a pokračovat v tom, co si tak chytře vymyslel.

Vždycky věděl, že ho lidi považují za zábavného. Uměl být vtipný ve společnosti, spoluzaložil s Tondou humoristický server Hnojště, koneckonců i jejich rozebírání filmů na rádiu Bomba bylo tak oblíbené, protože se o premiérách bavili o dost uvolněnějším způsobem, než jakým psal standardní recenze. A pak taky samozřejmě – jeho humor spolehlivě fungoval na ženy.

Bylo tak jen logické, že v záchvatech tvořivosti po celá léta sepisoval úryvky vysněných komedií, sitcomů, parodií

– jenže nikdy nic nebylo dost dobré. Psal-li cokoli sám, výsledek nikdy nevyzněl tak vtipně, jak měl. Tomáš Reis potřeboval na někoho reagovat, tak jako se poštuchoval s Tondou, jako na Hnojšti komentoval aktuální dění nebo situace – to ale jako hlavní náplň dramatického díla tak úplně nefunguje.

Postupně se smířoval s tím, že ve svém životě nevytvoří žádné skutečně autorské dílo, nicméně i tak se k nějaké tvůrčí činnosti serióznějšího typu dostal – tedy, jak se to vezme, serióznějšího... Složenky ani alimony se neptají na zdroj příjmu, jen na jeho existenci či neexistenci, a tak byl Tomáš několik let členem scénaristického týmu stojícího, sedícího a omdlévajícího za nekonečným seriálem *Náměstí* na největší komerční televizi v zemi.

Práce na *Náměstí* ho dovedla ke zjištění, že zatímco v soukromí a klidu je schopen konstruovat koncepty a přicházet s náměty, pobyt v rušném týmu ho inspiruje k detailům, hláškám, k drobným střípkům kvality zasazeným do čistě spotřebního produktu bez uměleckých ambicí. Tu nejvíc mravenčí a rutinní práci pořád přenechával jiným, ale jako jakýsi kreativní duch získával jisté renomé v těch správných kruzích, i když veřejně se svou účastí na *Náměstí* moc nechlubil.

Pak si ho jednou zavolal na kobereček samotný ředitel televize. To se nestávalo tak úplně často – zpravidla jenom tehdy, když se Tomáš pokoušel do *Náměstí*

propašovat nějaká zásadnější společenská témata a narušit tak plytkost té nenáročné podvečerní hodinky, kterou diváci trávili u televizní obrazovky. A i v těchto případech ředitel většinou spíš jen pozdvihl varovný ukazovák prostřednictvím nějakého poskoka; jen když šlo opravdu do tuhého, nechal se obtěžovat Tomášovou přítomností ve své kanceláři.

„Nechceme být kontroverzní, Tomáši, chceme, aby lidi přišli z práce domů, posadili se na pohovku a dostali to, co čekají. Abychom pak i my dostali od inzerentů...”

„Rozumím,“ říkal Tomáš, který už v sobě potlačil sklony k mladickému vzdoru, a šlo se přepisovat, v horším případě přetáčet.

Ale tentokrát Tomáše nečekala výzva ke kročení vlastního tvůrčího zápalu. Právě naopak.

„Padl tady jistý návrh, Tomáši,“ řekl ředitel a naléval zády k němu do dvou sklenek whisky, což byla jediná teatrální libůstka tohoto jinak velmi pragmatického manažera. Tomáš přes něj neviděl, jestli vzal do ruky lahev, kterou používá při výpovědích, nebo tu určenou k oznámení povýšení – zároveň by ani jedna nedávala smysl, vždyť povýšit ho není kam, a ta druhá možnost... no, možná čísla nejsou poslední dobou úplně slavná, ale že by to bylo až tak zlé? Ředitel se otočil – byla to třetí lahev, lahev nových projektů.

„A padly i jisté částky,“ podával mu sklenici jen symbolicky zevnitř zvlhčenou — ředitel největší komerční televize, kupodivu, byl tak trochu škrt.

„Nechci po vás druhé Náměstí, ne. Ale můžu vám poskytnout prostředky, abyste vytvořil alespoň takovou, řekněme, uličku. Jenom vaši. Co říkáte?“

Tomáš neříkal nic.

„Tentokrát chceme být kontroverzní, Tomáši. Chceme, abyste byl odvážný, provokativní... Samozřejmě tak, aby nám to tady Rada nezavřela. Jistě tu hranici už poznáte, že? Potřebujete čas na rozmyšlenou?“

Tomáš se nemusel rozmyslet, jestli, ale jak. Bude mu zanedlouho čtyřicet. Co v životě dokázal? Vystudoval žurnalistiku, zkritizoval pár filmů a ještě míň jich pochválil. Udělal asi tři vtipy, na které byl i po letech pyšný. Splodil syna... a opustil jeho matku. Co po něm zbyde, kromě toho syna? To si pište, řídó, že vám tu uličku vyprodukuju, napíšu i vydláždím.

Ale jaký z poznamenaných nápadů použít? Nebo si sednout a vyplodit něco úplně nového? Tomáš celý týden horečně projížděl svůj počítač a zvažoval, co by mohlo nejlépe zabrat. Bylo mu skoro na zvracení, ale zároveň s čerstvou krví v žilách omládl — těsně předtím, než během

následujících několika let práce na projektu bleskově zešedivěl.

Než ředitel ukončil onu schůzku a odstartoval tak Tomášův týden „na rozmyšlenou“, vyložil mu ještě trochu podrobněji svou nabídku. Dostane takový a takový rozpočet, dostane tým o tolika a tolika lidech, který si může sám poskládat, jsou schopní zaplatit herce takové a takové úrovně. Writers' room jako pro americký sitcom: místnost plnou inspirací přetékajících mladých vtipálků, kteří se překřikují a chrlí ze sebe nápady. Znělo to úžasně.

Znělo to až moc úžasně. Tomáš už věděl, že v téhle zemi není možné jen tak okopírovat cizí vzory. Něco musí být jinak, lokálně, po našem. Takový nějaký prvek lidovosti, něco, s čím se divák může identifikovat — nebo si to aspoň myslí. Nemůže to být sitcom točící se kolem mladých lidí z města, kteří řeší vztahy. To na Čechy nezabere. Budou cílit na trochu jinou skupinu diváků než s Náměstím, jistě, ale stejně — co vlastně na moje spoluobčany může zabrat? A kdy jsem je naposledy vnímal jinak než skrze čísla sledovanosti Náměstí? Možná bych se měl vrátit tam, kde jsem opravdu byl mezi lidmi, kdy jsem ještě nevěděl, že se budu celý život živit propiskou a držkou. Ta malá pekárna v Ostrově, kde jsem byl na brigádě před dvaceti lety...

Vzal ředitelovu výzvu doslova a vymyslel si svou vlastní uličku: Baker Street. Anglický název ještě divák zkousne,

hlavně když obsah se trefí do místního vkusu. Sotva měl název (který pro něj byl téměř tak důležitý jako pro Vincenta), práce mu začala přibývat stále rychlejším tempem. Sepisoval globální manuál i poznámky k jednotlivým epizodám, ještě neseřazeným, jen změř polozápletek a charakterů.

Setkával se s lidmi tvořícími všechny druhy textů: s copywritery, s písňovými textaři, se scenáristy i s kolegy novináři a verboval je do týmu. Práce měl nad hlavu, ale jednu zásadní věc nemohl udělat tady v Praze: musel se podívat do Kotrbovy pekárny, o níž si byl jistý, že se tam zastavil čas, aby nasál vzpomínky. Zavolał Monice, hlavní hvězdě Náměstí, se kterou udržoval jakýs takýs vztah a poslední dobou ji kvůli novému projektu zanedbával, a pozval ji na výlet.

„Kam chceš jet?“

„Do Ostrova, Moniko. Domů.“

„Nebudeš mě představovat rodičům, že ne?“

„Ne. Ukážu ti, jak se peče chleba!“

„Umíš být opravdu neodolatelný.“

Ale jela s ním. Monika byla pro každou srandu — proto se taky cestou nechala přesvědčit, že v Baker Street bude hrát muže, aby využili její slávu z Náměstí, a zároveň

vytvořila v programu jedné televize totálně odlišnou postavu.

Zato s Tomášem sranda výjimečně nebyla, když se vraceli. Monika do něj marně šťouchala a přesvědčovala ho, že Vincent to tak nemyslel. Tomáš byl zaražený celou cestu i další dny, a pak se zakousnul do práce a pod její tíhou ani nevnímal, jak od jeho setkání se synem ubíhaly týdny a měsíce, které prohlubovaly propast vzniklou mezi dvěma tvrdohlavci.

V době, kdy Tomáš Reis organizoval sitcomové šílenství, které mělo vyvrcholit vznikem nejsledovanějšího komediálního seriálu v zemi, jeho syn trávil také naprostou většinu času ponořen do absurdních situací a smrští hlášek: ale pouze jako pasivní divák, rozvalený před monitorem, který skončil u sitcomů jako u poslední formy audiovizuální zábavy, již ještě ve své letargii dokázal strávit, a to tak, že skutečně procházely skrze něj, aniž by se snad v něm rozeznělo cokoli připomínající smích.

Sám sebou znechucen se ani nedivil matce, že mu dává najevo své opovržení; jejich hádky už ani neměly ten náboj něčeho, na čem člověku záleží, a čas od času prostě proběhly, v podstatě na autopilota a bez zájmu obou.

Vincent neznal podobný stav — nikdy, ani jako dítě, nebyl zrovna rozzářená koule štěstí a dobré nálady, ale takhle dlouhodobou trudnomyslnost, kdy mu ani hudba

neposkytla útěchu, kdy nereagoval ani na Petrovy zprávy, kdy v některé dny ani neroztáhl závěsy, ještě nepoznal a byla svým způsobem fascinující. V některých chvílích už si opravdu připadal, že pozoruje sám sebe jako nějakého podivného tvora, který tady leží bez pohybu, beze smyslu, bez jakéhokoli očekávání změny. A přitom věděl, že změna musí přijít, že prostě čistě logicky není možné takto setrvat navždy; věděl, že se zvedne, jenom nevěděl kdy a k čemu to sakra bude dobré.

Díky internetu si sám diagnostikoval, že jeho stav v mnoha bodech odpovídá depresi; toto jej však v žádném případě nevedlo k tomu, aby si snad řekl o pomoc nebo svou situaci jakkoli řešil. Vincent, který se po většinu dospělého života bude ve svém přesvědčení o vlastní pokrokovosti vysmívat emocionální negramotnosti stereotypních chlapáků, kteří se tak dlouho schovávají před vlastní slabostí, až jim nezbyde než předstírat sílu agresí a zneužíváním substancí, volil v první zkoušce svého života stejně sraabácké řešení jako oni a prostě se tvářil, že s ním nic v nepořádku není, že to bude v pohodě, že postoj „nechte mě bejt“ je projevem jeho svobody a že od chvíle, kdy rozhodl o svém životě, jde cestou, kterou si zvolil, i kdyby vedla v kruhu a nadosah kabelu od klávesnice.

Vedle sledování čím dál pokleslejších sitcomů taky prakticky neustále něco četl, ale už dávno se nejednalo o

cokoli, co by se dalo byt vzdáleně považovat za hodnotné informace.

Od dříve oblíbených encyklopedií se přes svoje oblíbené blogery proklíkal do internetových zákoutí poskytujících útočiště těm vrstvám společnosti, které se ještě neodvážily nebo neměly možnost projevat se na snadno přístupných místech sítě. Ezoterici, konspirační teoretici, alternativci a šílenci z celé škály politickospolečenského spektra byli ještě jakž takž uklizeni v těch stokách, kterým slušný uživatel vyhnul, a svět se teprve připravoval na to, až vylezou z děr. Vincent nebyl slušný uživatel; na každou pozvánku odpověděl „děkuji, více“ a vyrochnil se v tom kanále dosyta. I když nebral nikoho z nich vážně a víceméně ty tuny žvástů četl jen, aby se jim vysmíval, stejně mu jejich jed rozežíral mozek. Nedalo se tomu uniknout.

K hudbě, tedy té vlastní, se pořád ještě nedokázal vrátit. Neměl na to sílu, chuť, klid — neviděl v tom o nic větší smysl než v tom, že se — nakonec, někdy — zmátoří. K čemu to bude? Ano, pokusí se nějak si zařídit svůj vlastní život... a zase spadne, jako na tom poli mezi Vary a Ostrovem, bude se takhle trmácet těch pár desetiletí, co mu zbývá, než to zabalí definitivně.

Našel na tohle téma jeden článek, kde se autor (poněkud příčetnější než ti, které v poslední době četl) zamýšlel právě nad tímhle — je naše schopnost nevzdávat

se a znovu a znovu po každém neúspěchu najít sílu k dalším pokusům projevem nezdolnosti lidského ducha, jakýmsi vznešeným rozdílem mezi člověkem a zvířetem? Nebo je to právě naopak důkaz, že se ve skutečnosti nelišíme od nejposlednějšího hmyzu, který taky i v těch nejextrémnějších podmínkách dokáže přežít, rozmnožit se a prosperovat jako plevel v chodníku? Ten článek se jmenoval „Kult švába“ a Vincent ho četl pořád dokola, a stejně jako autor nenalézal odpověď.

Vincent zbožňoval dobré názvy a výstižná hesla. Bohužel silné termíny mají tendenci časem nadužíváním mutovat a jejich význam se posouvá nebo dokonce zcela převrací. To potkalo i „Kult švába“, a když se později rozplízl a přivlastnili si jej naštvaní mladí muži, kteří zoufale chtěli něco cítit a někam patřit, když se vyznavači myšlenek nahromaděných kolem Kultu švába začali chovat jako skuteční sektáři, Vincent s nimi ani s termínem samotným nechtěl mít nic společného. Někam patřit neměl zapotřebí a naštvat se uměl i bez jakékoli mytologie; právě naopak ho nejvíc štvali ti, kdo zaslepeni jedním univerzálním nadnázorem automaticky soustředili svůj vztek na cokoli, co mu třeba jen v maličkostech neodpovídalo. Ale kdo se uměl naštvat naprosto nejvíc ze všech lidí na světě, to byla Jana.

A Jana měla všeho právě tak akorát. Zanedlouho se má vdávat, byznys frčí, ségra konečně po desítkách večerních

telefonátů vykopla toho ňoumu, a její synovec jí bude kazit náladu? Tak to teda ne. Jenom co bude mít chvilku, vlítne na něj takovým způsobem, že to zažili v její firmě jen ti, co už tam nepracují.

Zkoušela napřed volat Tomášovi, se kterým mluvila naposledy na jaře, když zbrkle dorazil do Ostrova, aby navštívil Kotrbovu pekárnu a zjistil, že na jejím místě stojí drogerie, kde najde z pekárenského sortimentu tak leda sušené droždí. Sestřin bývalý manžel byl coby rozevlátý bohém příliš sexy na to, aby si předem zjistil, že mladý Kotrba sice pekárnu opravdu zdědil, nicméně ji posledních deset let provozoval někde dočista jinde než na Hlavní třídě v Ostrově, a sice ve dvacet kilometrů vzdáleném Lokti. Tolik zjistil od náhodné kolemjdoucí za Moničina smíchu. Ale jezdit zase do dalšího města s nejistým výsledkem se mu nechtělo – co když nakonec ještě bude pekař spát; to přece pekaři přes den dělají, ne?

Naštěstí si Tomáš vzpomněl, že Jana chodila s mladým Kotrbou na základku, vystrachal v telefonu její číslo a optal se jí, jestli náhodou nemá na bývalého spolužáka kontakt. Jana vysvětlila, že zrovna jede po dálnici, že mu zavolá za půl hodiny – a Tomáš s Monikou se tedy šli projít do ostrovského parku. Když Jana volala zpět, zněl Tomáš rozmrzele; snad ani nepoděkoval. To ale nebylo nic proti tomu, v jaké náladě jí zvednul telefon v létě – taky bývá zahlcená prací, ale to snad neznamená, že bude svoje

stresy přenášet na ostatní, ne? Ještě když jde v podstatě o rodinu. A tak se Jana rozhodla Vincentova tátu vynechat, ať si svůj vztah řeší, jak chtějí, ona prostě pojedou do Ostrova a pustí se do toho klacka sama.

Ale věděla, že nemůže být na něj úplně sama. Její synovec je tvrdší oříšek než kdokoli z jejích zaměstnanců, to už pochopila během dvou tří telefonátů, kdy se snažila ho umravnit na dálku. Musí se na něj připravit jako na ta nejtěžší jednání, musí ho zahltit. Domluvila se se sestrou a matkou, že dorazí do Ostrova. Chtěla ještě přizvat Vincentovy prarodiče Reisovy, ale telefon u nich zvedl děda a řekl, že babi není úplně dobře, má nějaké zdravotní problémy a nehodí se to. A že on za vnukem nepůjde, že s manželkou už bůhvíjak dlouho tlačí na syna, aby právě on spravil, co rozbil.

Jana tedy přijela domů. Přivítala se se dvěma zbylými ženami a chvíli seděli v babiččině obývací místnosti – z druhého patra žádný zájem. Vincent už dávno nebyl ten malý synovec, který se po jejím příjezdu přihrne a říká jí ségro a je zvědavý, co mu přivezla... Otázka byla, kdo vlastně je její synovec. Co se mu honí hlavou? Nechala ho zavolat a Vincent se přišoural dolů.

Pohublý, pobledlý, s kruhy pod očima a o něco níž s náznakem toho, co možná někdy budou vousy. Jana čekala, že na Vincenta bude smutný pohled – ve

skutečnosti byl dokonce odpudivý. Jana se ovládla, nasadila profesionální výraz a začala mluvit.

Řekla mu spoustu věcí, které dobře věděl, a k tomu i něco, co ho překvapilo – o sobě, jak začínala po škole. Jak jí pomohly ty dvě zbylé ženy z toho půlkruhu, co tady vytvořily. A jak teď můžou všechny pomoci jemu, jenom musí projevit snahu. Nevysávat je dál finančně ani psychicky, vzchopit se a pracovat na nějaké slušné budoucnosti. Měla pro něj nabídku – zaměstnání v její firmě. Na té nejnižší pozici, protože nemá, jak dobře ví, vzdělání ani praxi – ale kdo ví, když bude šikovný, vždycky je možné dojednat nějaké výjimky o povýšení. A jako bonus mu sehnala byt. Zaplatí za něj první dva nájem, ty peníze nebude chtít zpátky. Nabídka přímo z nebe.

„Ne,“ řekl Vincent.

„Jiný slovo už jsme od tebe neslyšely snad půl roku!“

„Tak dlouho to není,“ zabručel Vincent. Jak by měl vysvětlit, proč tuhle úžasnou možnost odmítá? Jak jí říct, že nejvíc ho ponížila zmínka o tom, že peníze nemusí vracet? On to přece musí zvládnout sám, a zvládne.

„Nepotřebuju nic zadarmo.“

„Ne? A proč ti nevadí, co máš zadarmo tady? Platíš si snad jídlo, nájem? Elektřinu? Využíváš mojí sestru,

Vincente, a nezkoušej ty kecy o prázdninách. Nemáš nárok. Nechceš nic zadarmo? Tak nežer."

Vincent se nadechl a chtěl se bránit, ale proti třem párům očí neměl šanci. Zabořil se do křesla.

"Chlapče..." začala babička, ale Jana ji přerušila.

"Víš co? Počítala jsem s tím. Nemysli si, že nejsem na tebe připravená. Nechceš šanci? Dobře. Tak dostaneš ultimátum. Nikdo už tě nebude živit a ubytovávat jen tak. Začneš makat, hezky rychle. Hned zítra. Nedávno jsem náhodou mluvila se svým spolužákem ze základky, s Pavlem Kotrbou. Má pekárnu v Lokti. Nechtěls dodělat školu? Nemusíš. Tohle zvládneš bez toho. Nastupuješ zítra večer."

Vincent jenom zamrkal, jako by se právě probudil. Na tohle se nedalo říct nic. Celé týdny myslí na Kult švába, na to, jak se zvedne, až bude mít sílu... a místo toho ho Jana zašlápla do země. Tak dobře, tak zůstane zašlápnutý. Proč se vlastně snažit o cokoli? Fajn. Zavrtá se do nějaké pekárny v Lokti, kam musí ještě navíc dojíždět vlakem, a aspoň bude přes den spát a v noci pracovat, jak vždycky chtěl. I když si představoval trochu jinou práci. Ale co.

"Ale co" byl asi tak jediný postoj, na který se dokázal zmoci tu poslední volnou noc. Připadalo mu, že je vlastně jedno, co s ním bude, že se nechává jen tak vláčet. I když

možná, že by? Že by takhle začínalo něco lepšího v jeho životě? Že by dvacet kilometrů od rodného domu, na místě, kde se vyrábějí obyčejné rohlíky a chleba, potkal něco nebo někoho... pozitivního? Nezdálo se to pravděpodobné.

Pravděpodobnost se ale neptá, jestli může vstoupit. Rozrazí dveře a nahrne se dovnitř, přesně opačným způsobem než jak Vincent ostýchavě vstoupil do těch vrat, která za sebou s úlevou zabouchnul za další čtyři roky.

## 06 Skutečný svět

„Taky se ti může stát, Vincente, že jednoho dne řeknu ne,“ řekl děda, když ho poněkolkáté během prvních dvou měsíců vezl do práce.

Poprvé se to stalo hned ten první den, když měl Vincent nastoupit – když se děda doslechl, že je v Ostrově i jeho druhá dcera a zůstává zde do neděle, nechal se Vincentovou matkou pozvat na nedělní oběd. Jana nebyla nadšená, že tentokrát má být ona tím, na koho je vyvíjen nátlak, ale nakonec byla ochotná se svým otcem prohodit pár slov a odjížděla pak domů sice emočně vyždímaná, ale s pocitem dvou much zabitých jednou ranou. Děda se zdržel ještě na podvečerní kávu, od které Vincentova matka odbíhala, aby bušila na dveře koupelny, když se Vincent zase po čase neobratně holil.

„Ujede ti vlak! První den!“ pokřikovala přes dveře tak dlouho, až opravdu ujel, a děda se tak ochotně nabídl, že Vincenta do Lokte odveze.

Vincent tedy měl ten den ještě o chvilku víc na to, aby svého druhého dědu trochu poznal, a slíbil mu návštěvu v jeho domě u řeky, který stál poblíž vodácké osady pod Karlovými Vary a kde Vincent dosud nikdy nebyl. Domluvili se, že Vincent dědovi příští jaro pomůže s čímkoliv, co bude třeba na zahradě; děda sice od svého ovdovění nic nepěstoval, ale kolem domu je vždycky co dělat, aby všechno zbytečně moc nechátralo.

Tak jejich první společně strávený čas v autě proběhl celkem v přátelském duchu, děda měl radost, že jeho vnuk neskončil jako jeden z těch kluků, se kterými pracoval poté, co přestal učit na normální škole, a Vincent se těšil na jaro a zároveň docela i na svou první pracovní noc, i když moc netušil, co ho v Kotrbově pekárně čeká.

Čekalo ho tam, vedle práce, především panoptikum postaviček. To Vincent pochopil hned, jak vešel dovnitř a přivítala ho sudička s kočkou na rameni, ze které se vyklubala stará paní Kotrbová – tahle pekárna byla totiž rodinný podnik. Ačkoli už deset let oficiálně velel mladý Kotrba, jeho rodiče v podstatě řídili provoz, pokud se tedy dalo mluvit o nějakém řízení, protože Vincent velice záhy nabyt dojmu, že tahle firma prostě nějakým nevyhnutelným způsobem existuje, třepetá se v proudu času a vzdoruje všem ekonomickým, marketingovým i personálním zákonům.

Onen personál dále kromě starých Kotrbů tvořil Oldřich, starý pekař, kterému když se nepřípravilo večer šest piv, tak prostě nepekl. Pak tam byl houf žen, které od sebe Vincent hned neuměl rozeznávat, jen pochopil, že jim nějakým způsobem velí dvousetkilová květovaná zástěra, známá jako paní Houšková. Posledním z pravidelného nočního osazenstva (podle potřeby doplňovaného občas některým z dalších zaměstnanců, pracujících obvykle přes den) byl Michal – ten jako jediný působil na první pohled normálně, což byl ale Vincentem brzy rozeznáný klam, protože Michal byl ve skutečnosti tím největším šílencem, kterého bylo ještě možné nechat běhat na svobodě.

„Máš holku?“ zeptal se hned, jak se Vincent převlékl. Vincent neměl rozhodně chuť cizímu člověku nějak dopodrobna vykládat, že je už pár týdnů bez holky a že se z toho sotva jakž takž vyhrabal, a tak jenom řekl: „Teď ne.“

„Ale nejsi teplej?“ zeptal se ještě Michal, a na to už Vincent řekl jenom: „Ne,“ protože nepovažoval za nutné to jakkoli rozvíjet.

„Já bych nemoh' bejt teplej,“ prohlásil Michal, a Vincent byl ochoten toto sdělení akceptovat a neměl potřebu se vyptávat, proč tomu tak je.

Jenže Michalovi nikdy nestačilo říct něco jednou. To, proč by „nemoh' bejt teplej,“ vysvětloval často, rád a velice dopodrobna, jak Vincent brzy pochopil. I mimo

svoje nejoblíbenější téma homosexuality se Michal vyjadřoval v podstatě jen v několika neustále opakovaných frázích a vtipech, a Vincent tak velice záhy naznal, že i když se s Michalem nedá mluvit o čemkoli vážném, vlastně je díky němu práce zde snesitelnější, protože jako jediný člověk pod čtyřicet ještě není úplně semletý životem a drží se ho dobrá nálada – nebo aspoň její iluze.

Rozhodně by tenkrát Vincenta nenapadlo, že až bude za čtyři roky odcházet, bude to z velké části právě kvůli Michalovi, protože jinak by toho cvoka musel zabít.

Největším překvapením těch prvních týdnů však pro Vincenta byl fakt, že ho práce bavila. Po úvodním nejistém plácání mezi různými činnostmi, které mu nikdo pořádně nevysvětlil (obzvlášť ne Oldřich, který buď nadával na bolest zad, nebo zpíval), zakotvil s Michalem u výroby chleba a brzy byl mladým Kotrbou vnímán jako zaměstnanec, kterému není jedno, jaká práce za ním zůstává. A Vincentovi to opravdu jedno nebylo, práce ho jistým způsobem uspokojovala, a i když šlo o sérii repetitivních úkonů, živá hmota přinášela každou noc určitý prvek nejistoty, a Vincent o svém prvním zaměstnání vyprávěl s nečekaným nadšením jak doma, tak Petrovi – ovšem největší nadšení mu způsobila první výplata.

„Vidíš, tak si těch peněz vař a uvědom si, že ve skutečném světě tě nikdo pořád zachraňovat nebude,“ pokračoval děda.

Zase ty řeči o skutečném světě; podobné, jaké si Vincent představoval, že by mohl poslouchat od dědy Reisů. To se vážně všichni starší lidé považují na základě svého věku za tak strašně moudré? Domnívají se snad, že odhalili nějaké tajemství života? A co je moudrého na tom, považovat za „skutečný svět“ právě tu svoji verzi reality; copak není svět barevnější, není ho někde tak nějak víc? Vážně ta nejskutečnější věc, kterou člověk může prožít, je poznání, že „život se s tebou mazlit nebude“ a tečka?

Ale na debaty nebyl čas a Vincent ani nechtěl dědu, kterého poprvé viděl podrážděného, ještě víc rozčilovat. Vypadalo to, že dědovi opravdu došla trpělivost s Vincentovým zaspáváním, které ostatně sám Vincent nechápal; považoval se za jediného člověka, který je schopný zaspát před noční směnou. Nic až tak strašně divného na tom však nebylo – Vincent se zkrátka ráno vracel z práce tak plný energie, že si šel často lehnout až před polednem.

Ostatně i kdyby šel spát hned po příjezdu domů, činil by tak už za světla – dostat se z Lokte do Ostrova mu nějakou dobu trvalo, a proto tehdy poprvé přišel s nápadem, že by mohl v Lokti bydlet. Třítisícové městečko však nenabízelo zrovna přehřšel možností podnájmu, a

tak Vincentovi nezbylo než čekat, než se něco časem namane. Ostatně ani nebylo reálné, aby se na vlastní bydlení zmohl rovnou, jelikož ony první těžce vydřené peníze pochopitelně z větší části hned rozfofroval.

Když odevzdal doma jistou částku, na které se s matkou domluvili, jeho dalším výdajem pak byl páteční večer ve Chlejšvě s Petrem. Petrovi začínal poslední rok na střední a měl před sebou rozhodování, jestli bude ve studiu pokračovat, a pokud ano, zda se bude jednat o nějaký logicky navazující obor, nebo dá průchod té druhé složce své osobnosti a stočí se poněkud humanitnějším směrem. Zato David, jak se Vincent od Petra dozvěděl, už měl jasno – jeho abstraktní čmáranice tak dlouho získávaly konkrétnější tvary, až mu došlo, že nemá jinou možnost, než jít studovat architekturu.

„To má dobrý,“ řekl Vincent a sám nedokázal posoudit, jestli se mu úplně daří tak trošku nežárlit na to, že Davidovi se celkem jistě povede to, co si kdysi malovali společně – vysoká v Praze, a navíc architektura? Ten bude mít zajímavý život, zatímco já už se nikdy nevyhrabu z pendlování mezi Ostrovem a Loktem, asi.

„Neměli byste si konečně promluvit?“ zeptal se Petr zase po čase – věděl, že ta otázka Vincenta dráždí.

„Nevim, jestli už je to dost dlouhá doba,“ řekl Vincent. Nedodával, že by taky trochu ocenil, kdyby ta iniciativa

vzešla z druhé strany. Co ocenil, on na to přímo čekal. Neměl chuť se vnucovat někdejšímu kamarádovi, když od něj nezaznamenal žádný zájem; tohoto prokletí se zbavil až díky někomu, kdo se v té době sotva začínal učit číst.

„A co tvůj otec? Jak dlouho s ním nemluvíš?“

„Asi půl roku, a v tomhle případě to nebude dost dlouhá doba nikdy.“

„Jsi vůl. Já s otcem, my na sebe občas hulákáme a tak, ale...“ začal Petr, ale všechna další slova zanikla v šumu Vincentova nezájmu. Kdyby chtěl poslouchat tohle, mohl si sednout v kuchyni k babičce. Tady jsou proto, aby si dali po tejdnu v práci a ve škole pár piv do hlavy, ne? Tak jedem.

V podstatě celý zbytek výplaty pak utratil hned další den, když se sešli s Alicí ve Varech v jedné takzvaně lepší restauraci. Alice byla na víkend v rodné vesničce a Vincent na ni chtěl udělat trochu dojem, i když doposud mezi nimi proběhlo jen pár zpráv, a to ještě převážně o Táně.

Tentokrát však o její kamarádce a jeho bývalé nemluvili; Vincent díky kocovině po večeru s Petrem neměl chuť ani na kapku alkoholu, a tak dokázal udržet nit hovoru i dlouho po jídle na docela slušné úrovni, což Alici evidentně bavilo, a on zase s uspokojením zaznamenal, že u ní došlo k jisté dekobyolitizaci, tedy méně nechutně

řečeno, Alice se mu líbila, a protože z ní pořád vyzařoval ten zvláštní klid, bez ostychu jí navrhl, že by se mohli spolu vyspat, kdyby tedy chtěla.

„Taky už mě to napadlo,“ řekla. Alice si na nic nehrála.

Bral to jako celkem samozřejmé ano. Ale protože se těžko mohli na sebe vrhnout rovnou přes ten draze prostřený stůl, ještě chvilku se o Vincentově návrhu pobavili.

„Takhle to teď chceš dělat? Aby tě nepotkalo další zklamání... prostě se domluvit s někým na sexu?“

Vincent sám neměl ohledně tohoto žádný plán; ostatně, do dnešního večera ani neuvažoval o Alici tímto způsobem, natož aby si stihl rozmyslet nějaký globální přístup ke vztahům, který chce v nejbližší době uplatňovat.

„Nejsem si jistej... Jo, když jsem byl malej, chtěl jsem hodně bejt jako tá- jako můj otec, no. Jeden nezávaznej vztah za druhým. Nebo jako v *Samotě opěťovaného chťáče*. Teď si spíš myslím, že by bylo fajn někoho potkat, někoho, s kým by člověk byl tak nějak vážně. Ale dokud se to nestane...“

„Budeme teda spolu spát, dokud se nezamilujeme? Taková dohoda by mi taky vyhovovala.“

„Jo, to slovo jsem nechtěl použít, ale pochopilas mě.“

„Já tě chápu velice dobře, Vincente Reisi. A řekla bych, že ty mi taky od první chvíle vidíš až... do žaludku.“

Vincent se usmál. Ta sladce pronesená připomínka jejich prvního setkání ho přesvědčila, že Alice si nehraje opravdu na nic, a že když se domluví, prostě to tak bude. A bylo, ale ne hned ten den – ani jeden z nich neměl doma možnost dostatečného soukromí, a tak si naplánovali příští víkend. Vincent odpracoval v pátek směnu navíc, aby dostal nějaké menší peníze na ruku, a v sobotu odjel do Prahy, kde tentokrát Alice zůstala a přivítala ho v bytě, který Táňa právě opouštěla.

„Ahoj,“ řekl on.

„Ahoj,“ řekla ona.

„Jak je?“

„Dobrý, dobrý. Co ty?“

„V pohodě,“ řekl. Nijak odměřeně – jen prostě pospíchala. Zavřela za sebou dveře a bylo po všem.

Zahlédnutí své první holky Vincentem skutečně nijak neotrásl, což ho potěšilo, nicméně i tak se zmínce o ní nevyhnuli. Když v noci leželi s Alicí vyštavení v posteli a vzájemně kroužili prsty po svých nahých tělech, povzdychl si, že teď už mu chybí jen jedno. Hned si všiml,

jak Alice strnula – co se asi tak mohla obávat, že tím Vincent myslí? Raději to hned vysvětlil.

„Hudba, víš,“ řekl.

„Chceš... něco pustit?“

„Ne, myslím moje hudba. Něco jsem zkoušel skládat, dřív. Na počítači teda. Já na nic nehraju.“

„Táňa nikdy nic takovýho neříkala.“

„Táňa to nevěděla. Ona byla... promiň, já vím, že je tvoje kamarádka, ale prostě s Táňou se nedalo mluvit úplně o všem. Nebo dalo, ale... ne tak úplně.“

Alice se k němu zase přivinula a zamyslela se.

„A proč ti chybí? Proč neskládáš?“

„To kdybych věděl... tak bych to asi vyřešil a skládal.“

„Jestli je to pro tebe důležitý, tak to vyřešíš,“ řekla Alice prostě, a byla to jedna z vět, které si Vincent pamatoval s celou jejich vůní a teplem Alicina těla i dlouho poté, co jejich rozumný polovztah vyprchal.

Uvažoval pak během kolotoče práce a víkendů (které trávil někdy s Alicí, někdy ne), jak moc je pro něj hudba důležitá, zda opravdu natolik, aby „to vyřešil“. Vincent nebyl člověk, který by si jen tak sednul k počítači, otevřel příslušný program a zase začal dávat dohromady melodie

a rytmy. Vincent potřeboval vědět, že když se do něčeho pustí, bude to stát za to, bude to k něčemu – tak jako každou noc v pekárně, kde mu nevadilo se zpotit, protože ten výsledek byl vidět, a odměnou za únavu byl pocit nepromarněného času, který mu výroba chleba zatím poskytovala. Poskytne mu ji i to, když si zase nasadí sluchátka a vydá ze sebe všechno, co v sobě má? Vincent byl přesvědčený, že ano. Jen dosud nevěděl, jestli v sobě má v tuhle chvíli vůbec něco.

Obrátil se o pomoc tam, kam vždycky posledních pár let. I když se s Alicí vedle sexu dalo i mluvit, Helena ho přece jen znala delší dobu, věděla o jeho historii s múzami a vždycky tu pro něj byla. Nebo ne? Odpověděla až po Novém roce – tohle byla její dosud nejdelší prodleva; koneckonců, ta Vincentova taky, a hlavně jí neřekl spoustu věcí. Nezmínil se o Alici, nevyprávěl dopodrobna, co zažívá v zaměstnání (moc zajímavého toho nebylo; práce ho i po těch měsících bavila, ale necítil, že by historky z provozu dokázal Heleně odvyprávět tak, aby byly pro ni jakýmkoli způsobem zábavné), jen se jí vypsál ze svých pochybností, zda má cenu se pokoušet zase o nějakou tvorbu, když z toho dodnes nic pořádného nebylo.

Helena jej ujišťovala, že to cenu rozhodně má, a svou opožděnou odpověď omluvila tím, že koncem roku řešila osobní záležitost, a vlastně – co bych ti to neřekla narovinu – řešila jsem rozchod.

Vincent tentokrát reagoval bez větších odkladů a vyjádřil lítost nad tím, že jí další vztah nevyšel – jen aby se zase obratem dozvěděl, že nešlo o další vztah, ale stále ten samý. To bylo poněkud matoucí. Jak dlouho se s Helenou znají – tedy tímhle způsobem, ne jako učitelka a chlapec ve školce? Pár let. A ona se opakovaně rozchází s tím samým partnerem? To musí být naprosto osudový vztah plný neuvěřitelné vášně, nebo... nebo něco nepředstavitelně horšího.

Ale Vincent z Heleny nic nedoloval, a místo toho, když už obnovili konverzaci v takto vysoké frekvenci, zmínil se jí o oné potřebě bydlení v Lokti. Po dědově varování se mu sice dařilo překonat a vstávat každý den včas, aby běžel na vlak, ale vlastně už se smířil s tím, že u Kotrby nějakou dobu stráví, a tak by bylo pohodlnější s ohledem na dopravu i vlastní soukromí bydlet přímo v městečku, kde pracuje.

„A třeba bych tam měl i víc klidu na to, abych něco složil,“ dodal Vincent, ačkoli mnohem víc myslel na to, že případné vlastní bydlení by znamenalo nemuset pořád jezdit do Prahy za Alicí, a hlavně by si taky mohl k sobě pozvat kohokoli jiného.

Helena slíbila, že když bude o něčem vědět, neprodleně ho informuje. A totéž mu slíbil i Petr, ale u něj bylo ještě nepravděpodobnější, že by byl v tomto Vincentovi nápomocen – Petr se znal jen se samými

samorosty ve středním věku, kteří se motali kolem jeho otce. Taky proto nejspíš dosud nepotkal žádnou tu svoji vyvolenou, ale podobně jako kdysi Vincent s Davidem očekávali změnu s příchodem na střední, Petr si teď maloval, že na vysoké se to změní. Vincent ho dokonce podezíral, že právě s vidinou větší pravděpodobnosti seznámení se rozhodl místo technického nebo přírodovědného oboru studovat češtinu a dějepis na univerzitě v Plzni.

„Jakože budeš učit? Chceš skončit v kabinetu s mojí matkou na ostrovský základce?“

„To snad raději ne,“ smál se Petr. „Prostě budu mít titul a budu dělat, co chci.“

„Trošku ujetý, studovat něco jen tak kvůli titulu... Ale co já o tom vím, já tohle řešit nemusím,“ řekl Vincent, a možná to znělo o trošku víc hořce, než mělo.

„Udělal sis to sám,“ připomněl mu Petr.

„Já vím. Já si nestěžuju.“

A Vincent si, kupodivu, opravdu nestěžoval. I když mu s noční prací a každodenním dojížděním zbývalo pramálo volného času, a i když se nezdálo pravděpodobné, že by ho v nejbližší době mohlo potkat cokoli zajímavějšího než mimořádně vydařený víkend, vlastně mu objektivně nic nescházelo. Jistě, byli na světě lidé, kteří si užívali mládí o

dost víc: slýchal od Petra o tom, jak David rádí pravidelně ve Varech, ale zrovna tohle mu nezáviděl. Pokud už by musel nutně přiznat, že mu něco závidí, tak to, jak mu zřejmě studium architektury otevře svět — netušil a nemohl tušit, že za pár let ho jemu samotnému otevře právě David, tedy pokud se za svět dají považovat takřka všechna velká města Evropy.

Zatím Vincent evropskou historii i přítomnost vnímal jen prostřednictvím hradu Locket, který zahlédl každý den večer cestou do práce, a občasných cest za Alicí. Jak dlouho bude jeho setkávání s Alicí pokračovat, si netroufal odhadovat — ani nevěděl, nakolik aktivně se Alice stýká s dalšími partnery, a jak vážně tedy hrozí, že se v blízké době zamiluje. Nakonec, ještě než stihla Alice potkat někoho, kvůli komu by dohodu s Vincentem ukončila nebo přerušila, u něj samotného nastala potřeba tuto dohodu poněkud... rozšířit na více osob.

Helena mu totiž úplně zčistajasna napsala, že matka její nové kolegyně, nebo někdo podobně náhodný, pronajímá byt přímo u řeky. V Lokti. Malý, levný, volný prý velice brzo. Netypický, údajně – to mohlo znamenat, že bude vypadat úplně strašně, nebo bude mít charakter. Charakter tedy rozhodně měl, jak Vincent zjistil na prohlídce, a hlavně to nebylo v žádném paneláku (které se ostatně ani v této části Lokte nevyskytovaly), takže dokonalost.

Domov? Bydlení navěky? Ne, v žádném případě — ale pro tuhle chvíli ideální. I když nějakou dobu trvalo vše vyřídit, domluvit s majitelkou, přestěhovat... vlastně to Vincentovi připadalo jako mžik, a najednou bydlel. S matčinými a babiččinými starostlivými poznámkami za zády a s očekáváním ne zcela naplánované budoucnosti před sebou.

Tak jsem tady, pomyslel si ve své malé kuchyni. Je tohle ten skutečný svět, nebo čeká pořád někde venku za okny?

Na okno místo toho zaťukala Helena, když dorazila na návštěvu, na kterou ji Vincent pozval za to, že mu tohle místo vlastně obstarala. „Rychle dovnitř, řekněme si narovinu, že to vypadá trochu zvláště — mohl by mě tu někdo znát. Přece jen, učitelka ze školky a její bývalý malý žáček. Devatenáct a sedmatřicet let — lidi by mohli mít hloupé nápady, že?“

Vincent měl taky nápady. Prvních pár minut rozhovoru byl nepopsatelně napjatý — najednou mluvit z očí do očí s někým, s kým si toho tolik napsal. S někým u něj v bytě. S někým, kdo vypadá, že nemá ani nejmenší problém s tím, jak oba sedí stále blíž druhému. Mluvil a mluvil a taky trochu poslouchal a rozhodoval se, jestli to má zkusit — ale nebylo o čem se rozhodovat. Tohle nebyla Alice, se kterou se dá domluvit, jestli chce, nebo nechce. Ne, tady jsou najednou dva lidé, kteří nemají na vybranou. Nemělo

smysl se tomu bránit. Nemůžu si pomoci. To neřekl on jí. To řekla ona jemu, když se od něj nedokázala odtrhnout.

„Nesmíme to nikdy opakovat,“ řekla do telefonu, když se za pár dní odvážil jí zavolat.

Opakovalo se to. Samozřejmě, že se to opakovalo — a najednou Helena věděla o Alici a Alice o Heleně a ani jedné to nevadilo, protože s ním spaly stejně bez citu, jako on s nimi. Ale bylo to vážně bez citu? Vincent se, stejně jako odmalička, tak dlouho přehraboval ve svých myšlenkách, že sem tam na nějakou narazil. Nemůže sám sobě lhát — samozřejmě, že k nim něco cítí. K oběma něco jiného, a ani s jednou by nemohl normálně být, žít, považovat ji za svoji partnerku. Helenu zcela jistě ne. Helena je... prostě jeho učitelka. Jenom ho teď učí trochu něco jiného.

A Alice je kamarádka. To je přece cennější, než kdyby spolu začali normálně chodit a pak se rozešli a byl konec, ne? Ostatně, teď už to stejně nejde. Jestli ho to v uplynulých měsících napadlo — a samozřejmě že napadlo — teď už bylo pozdě. Stýkal se s další ženou a Alici to nevadilo, takže je jasné, že ona sama by neměla zájem o cokoli jiného než to, co mezi nimi bylo.

Vincent Reis, navzdory těm pár drobnostem, které se změnil v jeho životě, byl v něčem pořád stejný. Pořád hned na začátku něčeho přemítal o tom, jak to může

skončit. A jestli to bude jeho vina. Místo aby si jednoduše užíval, musel se v celé situaci vrtat — a potřeboval o ní mluvit. Ale Petrovi coby někomu, komu tyto záležitosti dosud byly cizí, se svěřovat nechtěl, a navíc, i když mu věřil, nebylo by vůči Heleně fér prozradit její tajemství dalšímu klukovi, který prošel její školkou.

Svěřit se jednomu z těch dvou chlapů v práci? Oldřich by roli vrby plnil snad jen v tom smyslu, že by do rána zapomněl, co mu Vincent říkal. A Michal? Od toho by slyšel jen pár dokola opakovaných vtipů... a kdyby udělal tu chybu, že by dokonce prozradil víc, než by měl, zase by Helenu ohrozil — natolik už Michala znal, aby věděl, že je větší drbna než stará Houšková. Nakonec Vincent nevydržel mlčet před někým, koho ještě před rokem v podstatě neznal.

„Pořádně tahej, Vincente. Musíš to udržet, já už nemám takovou sílu,“ řekl děda a utahoval drát kolem těžkého trámu.

„Já už nepěstuju nic, co není Káťa, ale musí tu bejt pořádek, víš. Trávu posekat, listí shrabat... Ono na kompost správně nepatří, ale to už je jedno,“ vysvětloval dál, když měli základ postavený a přitloukali prkna okolo.

Jaro propuklo naplno, a i když kemp kousek dál po proudu byl ještě opuštěný, zahlédli na řece pár prvních vodáckých nadšenců. Vincent navštívil dědu doma

poprvé; jeho dům byl starý, ale relativně udržovaný — zdálo se, že děda i coby bývalý učitel a vychovatel, nyní v důchodu, byl manuálně schopný stejně jako děda Reisů. Ten dům, jak Vincenta napadlo, když ho děda přivážel, by ale vypadal stejně dobře i zchátralý — možná by sem pak zapadal ještě víc. Opravdu jen kousek od řeky, zároveň částečně schovaný mezi stromy, bylo to místo na pomezí pohádky a hororu a Vincent si říkal, jestli by se tady v noci nebál.

Ale protože noc zůstávala navždy jeho jedinou celoživotní přítelkyní, ty největší strachy ho zde čekaly za bílého dne, a čím jasněji svítilo slunce, tím lépe Vincent viděl nebezpečí, jež se blíží. Dnes však ještě ne; dnes byl nádherný jarní den a Vincent po neuvěřitelně dlouhé době zažil místo pocení v moučném prachu taky nějakou námahu na čerstvém vzduchu.

Děda nebyl extra upovídaný, ale samozřejmě se během odpoledne zeptal: „Co práce, a co holky, máš nějakou?“ A Vincent mohl říct popravdě, že ne, taky popravdě mohl říct, že v podstatě dvě, ale nakonec to nějak obešel a naznačil, že se s někým vídá, ale že to není nic vážného. Podle toho, co o dědovi slyšel, by měl mít pochopení pro nezávazné vztahy a nevytahovat nějakou pokryteckou morálku, tipoval Vincent — a tipoval správně.

„No jo, užijte si, dokud jste mladý,“ pokrčil děda rameny, protože netušil, že jedna z Vincentových občasných

partnerek je již v poněkud pokročilejší fázi mládí, „dokud to jde. Jednoho dne to všechno skončí, člověk ani neví jak.“

Vincent si všiml, jak děda s posledními slovy silněji praštil kladivem.

„Nechtěl jsem ti ji připomínat,“ pronesl omluvně.

„To nic, Vincente. Já na ni myslím každé den, víš. S tím nic nenaděláš.“

Vincent se svým věčným soustředěním na konce, na to, jak věci můžou dopadnout a možná nemusí, potřeboval od dědy odpověď na to, co mu vrtalo hlavou od chvíle, kdy o Kátině osudu poprvé slyšel.

„Vzal by sis ji, když víš, jak to dopadlo? Kolik bolesti to nakonec znamenalo?“

Děda se narovnal.

„To víš, že bych si ji vzal. Vzal bych si ji mnohem dřív. Právě proto, že už vím, jak snadno člověk přijde o to, co má. To jednou pochopíš... Ale já tě nebudu poučovat. Vy mladí máte stejně dost vlastního rozumu, jako jsme měli my.“

Vincent dědovu odpověď převaloval v hlavě po zbytek odpoledne i cestou domů. Nešlo o to, že by ho děda překvapil nějakou nečekanou moudrostí. Šlo o ten

dodatek. „Vy mladí..." Vincent se nikdy necítil jako nějaký „mladí“, jako příslušník nějaké „generace“. Dědova poznámka nezněla vůbec tak, že by se snad měla Vincenta dotknout, právě naopak, ale přivedla Vincenta zpět k jeho věčnému tématu dospělosti.

Je už nějakou dobu (ty měsíce se střídají jako blázen, za chvíli bude u Kotrby rok, celý ROK), dá se říci, samostatný člověk. Bydlí sám ve svém vlastním bytě. Umí se o sebe postarat, nestravuje se jako starý mládenec nějakými polotovary, zvládne se uživit. Když se sejde s Petrem na pár piv, už pak neběhají nazí po náměstí nebo cokoli podobného. Snaží se být, a zase to slovo, rozumný. Dělat jenom věci, které mají smysl. Ale jaký má smysl věnovat se něčemu, o čem ví, že je to dočasné? Proč se plácát ve dvou polovztazích, o kterých už pochopil (a dědu by k tomu snad ani nepotřeboval, říkal si), že mu poslouží jen k tomu, aby si pak o to víc vážil toho skutečného, jediného, osudového vztahu?

Protože tak to přece musí být, nebo ne? Jako v *Samotě opěťovaného chtíce*. Vystřídat tolik žen (dobře, žije na venkově a není zrovna supermodel, takže jich asi nebudou desítky), aby mu pak ta pravá ukázala, že už žádné další nepotřebuje. Nedokázal se rozhodnout, jestli tato jeho představa je neuvěřitelně šíleně romantická, nebo naopak tak přísně logická, jak se mu jeví.

Jistě věděl jen to, že nechce dopadnout jako jeho otec, už ne. Ostatně, kde je otci konec? Od jejich posledního setkání už musel uplynout rok, bylo to na jaře, bylo to už tak dávno, jako v jiném životě. Ne, Vincent nebude jako on. Až potká další ženu, která mu bude nějakým způsobem sympatická, nebude usilovat o žádné dohody jako s Alicí, ani se nenechá ovládnout tou zběsilostí, která ho táhla znovu a znovu k Heleně. Bude postupovat pěkně polehoučku, a když už na něm není nic moc zajímavého (ani k té hudbě se pořád nevrátil), bude aspoň ten nejlepší partner na světě. Nebo se pokusí.

Bylo mu jasné, že není možné se takhle prostě rozhodnout a okamžitě jít a s někým se seznámit. Ne v Lokti, rozhodně. Ale zkusí tomu jít trochu naproti. Zatím nechá věci, jak jsou, dokud budou obě chtít (Alice snad, Helena jistě — zdálo se, že když jí dodal sílu k definitivnímu rozchodu s dlouholetým tyranem, začala na něm trochu viset; snad z toho nebudou žádné problémy). Ale na podzim, až Petr začne studovat v Praze, možná by tam měl Vincent zase jezdit častěji, a nakonec by mohl i Petra podpořit v tom, aby konečně někoho našel. Mohli by se krásně doplňovat.

Petr nebyl jediný, koho čekal letos začátek na vysoké škole. U Davida pořád platila architektura, tam nebylo co řešit. A Vincent netušil, jestli se na další studium připravuje i Martina, ale když mu ve schránce přistála pozvánka na

výstavu závěrečného ročníku SUPŠKV v karlovarské galerii, došlo mu, že by tam mělo být vystaveno i nějaké její dílo, že přece i ona končí střední.

Jak je to dlouho od jejich prvního filmu, od toho, ke kterému tenkrát David Martinu přizval? Čtyři roky? Čtyři roky s ní nepromluvil, celou věčnost v jeho ani ne dvaceti, a stejně si na ni vzpomene jako na první ze spolužáků hned po Petrovi a Davidovi. Na tu výstavu se podívá — nestojí o to, aby ji zrovna teď po takové době potkal, takže vernisáži se vyhne, ale až mu to vyjde, do Varů zajede.

Vyšla mu hned první sobota, protože se, upřímně, přes týden začal do galerie těšit — konečně zase něco jiného než práce a jeho byt. Návštěva u dědy v něm zanechala poznatek, jak je příjemné občas vypadnout, zažít to, čemu pořád ještě neříkal den za obzorem, protože tenhle termín ho napadl až po návratu z Basileje. Nicméně, ať se těšil, jak se těšil, vstát o dost dřív než obvykle nedokázal, a tak přijel do Varů až odpoledne, rychle proběhl kolonádou a koupil si vstupenku, i když mu zbývalo na prohlídku sotva pár minut.

Vincent byl vlastně rád, že dorazil na poslední chvíli a galerie už byla prázdná. Nevěděl přesně, jak by se měl chovat — bylo by příliš nezdvořilé kolem obrazů, které ho nezajímaly, jen projít, najít rovnou ten Martinin, prohlédnout si ho a zase vypadnout? Nakonec se u každého pozastavil a chvíli si ho prohlížel. Byl zvědavý,

jestli mu alespoň u jednoho dojde, v čem se výjev na plátně před ním liší od toho, když si v hudebním přehrávači na počítači zapne automaticky generovanou vizualizaci. Vincent se mezi obrazy přesouval se zamyšleným „hm, hm“ a i když se nezdálo, že by mohl někoho v tuhle dobu potkat, snažil se nedat najevo, jak má prázdno v hlavě.

Martinin obraz poznal nějakým zvláštním způsobem dřív, než se podíval na popisek — jako jeden z mála nebyl plně abstraktní, ale zároveň dívka na něm nebyla ani tak docela realistická. Bylo zřejmé, že se Martina nepokoušela namalovat sama sebe; to by jistě uměla věrněji, ne? Zasněná černovlasá dívka na obraze byla buď vymyšlená, nebo nějaká její kamarádka.

Vincent tam stál dlouho, ačkoli věděl, že nemá šanci přijít na to, jestli se autorka snažila tímto obrazem něco podstatného sdělit, nebo jí prostě stačilo namalovat něco krásného. A ona byla krásná, a zároveň se za ní sbíhalo cosi zlověstného, něco, co mohlo být opravdu velice zamračené nebe, nebo prostě jenom nějaký temný nesmysl. Vincent se střídavě díval na postavu uprostřed a na modročené pozadí a viděl v nich vzájemný kontrast, ale zároveň i to, jak oba prvky obsahují něco z toho druhého — šmouhy a chuchvalce okolo byly vyvedeny v dokonalých tvarech, a ona ve své kráse rozhodně nepůsobila nevinně nebo bezbranně.

Pak se ohlédl za sebe a dívka z obrazu tam stála.

„Je mi trochu podobná, co?“ řekla s úsměvem, který Vincentovi přivodil náhlou vadu řeči, a zároveň ji od obrazu definitivně odlišil; z Natálie nevyzařovalo nic tak zlověstného jako z osoby na plátně. Ani si později nedokázal vybavit, kdy se navzájem představili. Všechno bylo najednou jako ve snu — ne, ne jako ve snu. Jako ve filmu. Bylo to jako podle dokonale vypilovaného scénáře. On, potrhlík ve svetru, a ona, roztomilá mladá žena s dlouhými černými vlasy, oba s nějakým důvodem tady být právě v tuhle chvíli (zatímco on tradičně zaspal, ona přišla záměrně na poslední chvíli, aby se vyhnula lidem).

Po úvodním zakoktání Vincent vysvětlil, co ho sem dovedlo, proč je zcela výjimečně na tomhle místě. Ona přiznala, že nerozumí výtvarnu o nic víc než on; jen zde zkouší hledat inspiraci pro své básně. Básnířka? To je trochu blíž mému oboru...

Jejich duchaplnou konverzaci přerušilo netrpělivé zachřestění klíčů; přesunuli se tedy ven a pokračovali v ní.

„Spěcháš někam?“ „Ne, ani ne, teď už ne...“ Prošli Japonskou zahradou a kolem Beethovenova pomníku, daleko od centra, obklopeni jen zelení a architekturou bez lidí. Jí se hodil její lehký kabátek, když krátce sprchlo, ale kvůli němu se na chvíli schovali, i když říkal, že mu nevadí zmoknout, a samozřejmě že nevadilo, jen kdyby tohle

odpoledne trvalo věčně a nestmívalo se tak rychle. Pak už ale musela opravdu jít, zrovna jí pojede autobus — a on by měl taky, aby stihnul vlak do Lokte. Ještě kousek společné cesty, ještě chvilka na to, aby vylovila z kabelky tužku na oči a napsala mu na ruku číslo poté, co si řekli, že se určitě znovu uvidí.

Strčil si pak mezi zápěstí a rukáv prospekt z galerie (který objevil v kapse kdovíproč až potom, co mu musela držet ruku, aby na ni vykroužila všech devět číslic), aby se ta nejdůležitější informace na světě nesmazala, a držel si ho celou cestu, aby mu nevyklouzl. Takže se uvidí. Nebyli hned domluveni kdy, proto ten kontakt, zato bylo jasné, jakým způsobem se uvidí — bude to zcela oficiálně a bez všech pochyb rande, vlastně první normální rande, které Vincent absolvuje. První. Kolik jich zažila ona? Jistě spousty; byla ještě o dva roky starší než Alice a Táňa, tedy o tři roky než Vincent, to si taky stihli říct. Ale nezdálo se, že by jí vadilo sejít se s mladším klukem...

Nastalo pár dní plných nervozity.

V práci Vincent zapomínal mačkat ta správná tlačítka a doma nebyl schopný ničeho. Kdy je správný čas se ozvat, na kdy se domluvit, kam ji pozvat? A opravdu se mu to celé nezdálo? Ne, to jen svádí k pochybnostem, jak moc byla dokonalá. A vlastně možná ne ona, ale ta situace. Jak bylo všechno správně a na svém místě, opravdu jako ve filmu. Proto ta potřeba, aby taky všechno udělal správně.

Výhoda byla, že se zcela jistě sejdou ve Varech, kde vlastně každé místo, které člověk náhodně vybere, může sloužit jako dokonale romantické kulisy. Zároveň si Vincent uvědomoval, že rande s Natálií by mu přišlo v jeho okouzlení dokonalé, i kdyby proběhlo v Rokli ještě v době, kdy se tam těžilo na sto procent. Rande... už aby to bylo, napíšu jí hned teď.

A rande proběhlo a bylo taky jako z katalogu, i s vtipným přesunem z restaurace do čajovny, aby měli nějakou historku, na kterou se dá vzpomínat a vědoucně se chichotat, a sešli se pak znovu, a potřetí přijela za ním do Lokte, a ta noc taky proběhla, jak měla. Nebyl to ten sex, co člověka úplně vyždímá a on pak jenom lapá po dechu, ale bylo to hezké, to zatím stačilo, a Vincent hned ráno, když ji odvedl na vlak, napsal Heleně a Alici, že se musejí přestat vídat. Byl zamilovaný a chtěl, aby vše pokračovalo tak bezproblémově jako doposud, a zdálo se, že bude — obě (OBĚ!) mu odpověděly, že ho chápou a že mu to moc přejí.

Jenže Vincent nebyl jediný, kdo ten den pomocí krátkého textu něco ukončil. Ještě ten samý večer Natálie ukončila jeho, když mu s omluvou oznámila, že se prostě musí vrátit k Jirkovi a že budou stavět dům, a „jistě snad někdy pochopíš a možná dokonce odpustíš“.

Vincent seděl na podlaze a nechápal a neodpouštěl. Nebyl by v tu chvíli schopen mluvit s žádnou ženou,

nechtěl volat Petrovi, na kterého bral pořád stejné ohledy, a tak po dlouhých měsících vytočil Davidovo číslo a ptal se, co sakra udělal špatně.

David řekl: „Vůbec nic, kámo. Myslím, že vůbec nic. Někdy se prostě lidi zachovají tak, že to nechápeš.“

A Vincent skutečně ještě ani zdaleka nechápal, a kousek pod jeho nohama protékala Ohře a její proud pomalu slábnul.

## 07 Tiché války

V úvodních týdnech u Kotrby si Vincent držel přehled o tom, kolik přesně nocí zde strávil; dal by snad i z hlavy dohromady počet svých odpracovaných hodin. Vše bylo nové, seznámil se postupně se všemi ženami, které měla pod křídly paní Houšková, Michalovy dokola vykřikované vtipy ještě nebyly oposlouchané, Oldřich pro něj byl ještě místo politováníhodného zoufalce komickou figurkou s lahváčem schovaným pod schody, výjimečné páteční směny s mladým Kotrbou si vyloženě užíval – a i když zážitky pracovního týdne bledly ve srovnání s cestami za Alicí a později Heleninými návštěvami, pořád ještě pro Vincenta práce přinášela dost nových impulzů na to, aby odlišoval jednotlivé týdny, pak měsíce, a pak... byl najednou v pekárně rok.

Vincentovi začalo naopak podivné bezčasí – snad způsobené tím, že najednou se kromě dílčích úkonů a procesů každé jednotlivé noci opakovala i období

ovlivňující podobu výroby, snad faktem, že ve Vincentově osobním životě se najednou nedělo taky nic nového, a vlastně ani nic starého.

Když kvůli nečekaně krátkému románku s Natálií ukončil své dva paralelní nezávazné vztahy, neměl ani pomyšlení na to, že by se snad ztrapňoval pokusem je vzápětí obnovovat. Tak mezi ním a Alicí zavládlo po pár zdvořilých zprávách ticho, zatímco Helena jej s narůstající intenzitou zaplavovala smrští výčitek, následných omluv a proseb o setkání.

Vincent někdy podlehl a ještě několikrát Helenu nechal k sobě přijet; vždy se chvíli zdálo, že by se snad věci mohly vrátit do starých kolejí (nebo dokonce do těch úplně nejstarších, že by byli opět pouze přáteli), nejpozději při jejím odchodu se však vždy neomylně ukázalo, že návrat již není možný, a že tato žena chce od Vincenta víc, než je ochoten a schopen jí dát.

A tak ji jednou, zrovna když se blížilo ono datum jeho prvního výročí v zaměstnání, do svého bytu ani nepustil. Když to konečně vzdala a odešla, nechala Vincentovi za dveřmi láhev vína, kterou měla s sebou. Jak se později doslechl, byla to asi poslední láhev, kterou dokázala nevypít. Vincent ji neměl chuť ani otvírat, ani vyhazovat, a tak ji postavil na policičku a tohle průměrně kvalitní víno se stalo jedinou připomínkou ztraceného vztahu – Vincent se totiž před naléháním z její strany ochránil tak, že si ji

zablokoval na všech kanálech, kterými ho mohla kontaktovat. Když po čase tyto bloky zrušil, nic mu od ní nepřicházelo. Helena zřejmě pochopila, jak skutečný je Vincentův nezájem, a už mu ani nenapsala.

Vincent ocenil nastalý klid; zároveň s ním se však dostavil pocit osamění. Petr měl ještě prázdniny před nástupem na vysokou (skutečně se rozhodl pro studium na pedagogické fakultě, čemuž se Vincent nepřestával divit), a tak dosud nezačaly jejich očekávané spanilé jízdy hlavním městem.

Vincent začal samotu zahánět něčím, co je první volbou pro spoustu lidí: prací. O takzvané dobrovolné páteční směny navíc už se ani nehlásil, bylo zkrátka najednou samo sebou, že Vincent prostě je v pátek v práci. A kromě toho začal chodit do práce dřív; napřed aby paní Houškové pomohl s balením pečiva, a postupně přicházel ještě dřív, aby v prázdné pekárně připravil, co se dalo, sestavil k provozu některé stroje, zamíchal kvas na chleba (a mladý Kotrba tak ocenil, že si nemusí chodit špinit ruce)... a seznámil se s Josefku, ženou v předdůchodovém věku, která sem některá odpoledne chodila uklízet.

Příchody do prázdné pekárny, kde ještě nic nešramotilo a neozýval se žádný hlahol, Vincenta bavily. Ještě lepší náladu však měl, když dorazil a byla zde Josefka, se kterou, na rozdíl od chumlu ušvitořených nočních žen,

prohodil sotva pár slov, ale odpověděla mu vždy s úsměvem. Na odchodu ho pak vždy požádala, aby předal staré paní Kotrbové pár korun za šáteček, který bere vnučce, „ať nemusím paní nahoře otravovat“, a Vincent těch pár mincí vzal a předal, a jejich krátký pobyt v jeho kapse se stal brzy jednou z mnoha rutin, z nichž se skládala Vincentova práce a vlastně i život, protože mimo tenhle podnik plný praštěných postaviček už vlastně opravdu žádný neměl.

Petrův nástup na vysokou na tom nic moc nezměnil. Po prvním týdnu za ním Vincent dorazil, cestou zaplašil nápad, že by se zkusil ozvat Alici, a večer pak proseděli v hospodě na dohled od kolejí, kde posléze Vincenta na sobotní noc ubytoval za tichého nezájmu svého spolubydlícího Tomáše.

Hned další víkend se však ukázalo, že Petr je zkrátka přesně ten typ, který nutně potřebuje využít každou příležitost vrátit se do mama hotelu; jezdil domů spolehlivě na víkendy a někdy dokonce i během týdne. K jakékoli snaze trávit více času ve městě, kde studoval, ho nemotivoval ani jeho introvertní spolubydlící – Tomáš byl ještě ztracenější případ než Petr a Vincent dohromady. Zatímco Petr zůstával nepolíbený, protože se před dívkami ostýchal, Tomáš působil vzhledem k opačnému pohlaví přímo netečně; netipovali ho ani tak na homosexuála, jako na asexuála.

A protože shodou okolností pocházel také z vesničky v těsném sousedství Karlových Varů, často si společnou cestu s Petrem protáhl do Ostrova, a následně tam začal jezdit i v sobotu, kde se s ním v restauraci Radnice (protože na Chlejev plný pubertáků už se cítili poněkud přestárli) blíže seznámil i Vincent, přičemž sobotní večery v Radnici byly v podstatě jediným důvodem, proč do Ostrova jezdil.

Navštěvovat matku a babičku se mu dvakrát nechtělo, i když poté, co se osamostatnil, s nimi byla o dost příjemnější řeč. Proto se občas překonal a do rodného domu zaskočil („Ten chleba je nějaký tmavej,“ říkala babička, a Vincent jako pekařský mazák ji poučoval, že tuhle žlutou věc kdyby viděl mladej, nechal by ho ji ještě vrátit na deset minut do pece); v podstatě zde pokaždé jen zjistil, že je vše na svém místě.

Na babičce nebylo skoro znát, že už je v důchodu – stále pracovala s dětmi v pedagogicko-psychologické poradně, a matka byla stále i po roce od rozchodu s Bořkem sama. Nicméně babička s významným mručením zmiňovala, že ostrovská základka poslední dobou nějak podezřele často vysílá své učitele na různá školení. Vincent se nevyptával. Stejně tak nevyzvídal, když padla jakákoli zmínka o Janě a jejím stále ještě nastávajícím; ohledně blížící se svatby měl Vincent celkem jasný plán vymluvit se na práci a v žádném případě se jí nezúčastnit.

A přitom Janu, kterou sotva párkrát za rok zahlédl, považoval společně s těmi dvěma ostrovskými ženami za jedinou rodinu, která mu zbyla.

Označit jako rodinu dědu, kterého poznal před rokem a strávil s ním dohromady pár odpolední na zahradě, se zdráhal. Otec pro něj neexistoval, a babi a děda Reisů se bohužel svezli s ním. Téměř dvacetiletý Vincent nepřikládal své zbylé rodině větší význam než to, že zkrátka má u koho v Ostrově přespát. A pokud šlo o otce, ten se stal prvním, s kým Vincent v době stupňujících se tichých válek začal vést svou vlastní, soukromou tichou válku.

Začala už tehdy, když se bez řevu a hádek rozešli a ponořili každý do svého mlčení, a pokračovala úplně nenápadně, aniž by si to Vincent uvědomoval: přijel jednu říjnovou sobotu do Ostrova, a protože Petr byl ještě s otcem v lese, musel počkat pár hodin na místě, kterému ze zvyku ještě občas říkal domov. Když překvapil babičku v jejím obýváku, ztlumila trochu televizi, ale nechala vedle jejich rozhovoru běžet jakýsi nepříliš náročný seriál plný krásných lidí. Po chvíli se objevila i Hysterka Reisová a neodpustila si směrem k televizi svou obvyklou poznámku o tom, že postavy v tomto seriálu a jemu podobných pořád jen probírají svoje vztahy a nikdy na obrazovce není vidět, že by snad pracovaly nebo se vůbec věnovaly něčemu záslužnému.

„A o čem by to podle tebe mělo bejt? O tom, jak sedí v kanceláři nebo někde přenášejí věci z místa na místo? Na tom nic zajímavýho není, já taky žiju jenom mimo práci, jenom o víkendech..." řekl Vincent, a teprve když to vyslovil, uvědomil si, jak velká je to na jednu stranu pravda, a jak to zároveň už pravda není – protože co přišel o Alici i Helenu, sobotní noci nepřinášely žádné vybočení z rutiny; jen ji potvrzovaly – byly jako další směna, jen na jiném pracovišti a s jinými kolegy, tedy s Petrem a s Tomášem. Ale protože matka nechtěla ve skutečnosti o ničem diskutovat, jen dát najevo svou nespokojenost, dál tu věc neprobírali. Ostatně, zahraniční seriál už mezitím skončil, a na obrazovce se s začátkem dalšího programu rozezněla znělka, kterou měl Vincent brzy nenávidět.

„To je ten novej sitkom, Bá-ker Stret," pravila babička, která před prací v PPP dlouhé roky také učila a byla velmi vzdělaná, ale angličtinou nevládla.

„Já jsem ti říkala přece, že by se ti to líbilo, to je jako u vás, ne?" lákala babička Vincenta, který doposud neviděl ani minutu tohoto sitcomu, přestože se od začátku září odvysílalo už několik epizod.

„No to nevím," zapochyboval Vincent, když viděl podezřele čistý interiér televizní pekárny, ale natáhl se po ovladači a zesílil zvuk. Že by tady opravdu vzniklo něco, od čeho člověk nemá chuť utéct, nebo že by snad

dokonce český pokus o sitcom obsahoval skutečný humor?

„Jiřino, vytáhla jsi mi z krámu pivsony?“ zahalekal mladý pekař, který vzdáleně připomínal mladší verzi Oldřicha, jen ještě měl vlasy. Ozval se domíchaný smích. Vincent nechápal, co by na tom mělo připadat vtipného hypotetickému řadovému divákovi, ale sám se uchechtl – zdálo se, že všechny pekárny vypadají zevnitř podobně, tedy aspoň co se týká personálu.

Zápletka dnešní epizody se točila kolem toho, že mladý majitel pekárny chtěl udělat dojem na potenciálního nového odběratele, a tak pořád dokola vyhazoval housky, které považoval za nepovedené, a čím dál agresivněji u toho pokřikoval na zaměstnance – skoro jako Kotrba, nebo jako možná pan Kotrba, když byl o dvacet let mladší.

Vincent spíš uvažoval, kolik se reálně muselo při natáčení vyplýtvat surovin, než že by mu některá ze situací či pokusů o hlášky připadala aspoň průměrně zábavná. Bylo to celé takové... jako kdyby někdo vzal jakýkoli jiný český seriál a jen řekl hercům, ať ještě víc koulejí očima. „Nevyvolalo to ve mně žádnou emocionální rezonanci,“ vybavil si Vincent otcův prastarý polovýsměšný komentář k nějakému nepříliš vydařenému snímku, a sotva si toto pomyslel, jistá velmi výrazná emoce se dostavila.

Obraz se zasekl na statickém záběru prázdné pekárny, bez lidí a bez rozpracovaných produktů. I když v televizi bylo vše novější a ne tak úplně uvěřitelné, byl to obraz, který Vincent dobře znal ze svých časných příchodů, kdy v pekárně ještě nebyl nikdo kromě Josefky. A přes zamrzlý záběr začaly běžet titulky. Vincent už se zvedal, že půjde pomalu vyzvednout Petra... a zase se posadil. Scénář: Tomáš Reis, probíhlo na pozadí prázdné díže a vozíku s ošatkami na chleba.

„Cože.“

Babička se na Vincenta tázavě podívala.

„Proč jste mi neřekli, že to píše můj otec?“ zeptal se Vincent.

„Co? Nene, počkej,“ řekla babička a šmátrala na stolku po druhých brýlích, jako kdyby mohla ještě stihnout dávno proběhlý titulek.

Vincent si babičky přestal všimnout a přesunul se k jejímu počítači. Než systém naběhl, rozhořčeně mumlal: „On normálně... slyšel, že jsem u Kotrby... a schválně...“

Ve svém vzteku Vincent nebral v potaz, jak dlouho asi trvá, než se taková věc jako televizní seriál dostane od prvotního nápadu až do finálního odvysílání natočených dílů. Byl si prostě jistý, že to je nějaká otcova šílená pomsta, provokace, výsměch... Udělal tuhle nesmyslnou

věc, aby ho ponížil? Proč mu nemohl tenkrát v tom parku prostě normálně jednu vrazit?

Otevřel online encyklopedii, o níž věděl, že obsahuje stránku o jeho otci. Jako jeden z nejvýraznějších filmových publicistů posledních dvaceti let tam Tomáš Reis samozřejmě byl uveden, zároveň však jeho heslo bylo zpracované poměrně stručně, a tak ho Vincent mohl přečíst velice rychle – a následně ho číst pořád dokola. Filmové recenze a rozhovory v Kontextu, ano, to věděl. Pořad Procentáž na Rádiu Bomba, samozřejmě. Šéf scénářistického týmu seriálu Baker Street. Hm, proto jsme tady. Pod přezdívkou Reibovák spoluzakladatel již nefunkčního humoristického serveru Hnojště. Tak to je... vrchol. Můj otec je Reibovák?

„Můj otec je Reibovák,“ mumlal Vincent, babičky si nevšimal a šel ven.

Tohle musí zpracovat. Vyzvedl Petra. Tomáš už za nimi jezdil do Ostrova i v sobotu, a tak na něj počkali na zastávce, než se přesunuli na Radnici. Nezpracoval to. Na chvíli mu společnost pomohla odvést myšlenky jinam, ale zůstával otřesený tím šokem. Nezpracoval to ani během nedělního kocovinového polehávání a následné cesty do Lokte.

Odpoledne pak přišel do práce, a když viděl rozložené stroje a prázdné ošatky, rozezněla se mu v hlavě melodie,

kterou slyšel jenom dvakrát – na začátku a na konci včerejšího dílu Baker Street. Třetí odpoledne si začal říkat, že už je na to pomalu zvyklý. Ten den opět narazil na pracovišti na Josefku; aspoň její úsměv se smetákem v ruce mu zlepšil náladu, a dokonce se zdála být ještě pozitivnější než obvykle. Zeptal se jí, čím to je.

„Syn mě přijede zítra navštívit, víš,“ řekla, „z věznice.“

Vincent utrousil cosi o tom, že to je hezké, dál se nevyptával a jen si říkal, jak mohou být rodinné vztahy různé. Těžko říct, co Josefčin syn provedl, ale zdá se, že navzdory všemu se na něj těší a má radost, že ho uvidí. Zatímco jeho otec... Vincent už si uvědomil, že Baker Street musela vznikat nějakou dobu, pravděpodobně delší, než on sám pracoval ve skutečné pekárně, a následně si to i ověřil na stránkách televize – šlo skutečně o náhodu, žádný otcův zvrácený plán, jak za vynaložení nereálných prostředků poslat synovi nějaký vzkaz. Byli tedy na tom pořád stejně – ani z jedné strany žádný zájem.

Vincent přesvědčoval sám sebe, že tím, kdo by měl být rozumnější a pokusit se zničený vztah obnovit, je jeho otec, nikoli on. Zároveň si už však začínal uvědomovat, že pokud by z otcovy strany nějaká aktivita vzešla, pravděpodobně by ji odmítl. Nevěděl proč; byla to další věc, kterou pochopil až za dlouhou dobu: Tomáš Reis nemohl přijít za Vincentem Reism, dokud Vincent Reis

nebyl... tou verzí Vincenta Reise, která je dost dospělá na to, aby snesla existenci svého rodiče.

Nevěděl, kolik času mu u Kotrby tady zbývá, ale byl si jistý, že se nenávisti k té melodii nezbaví. A nezbavil. Po celé tři další roky ji Vincent slyšel při každém příchodu do práce – ostatně, byla to přece jen hudba. A Vincent byl, i když to tak v té době nevypadalo, a sám se tak už skoro necítil, hudební skladatel.

V těch následujících měsících, kdy Vincent většinu času trávil v práci nebo sám, se mu vrátil aspoň jeho posluchačský zájem o hudbu. Něco ale bylo trochu jinak – i když v něm pořád spolehlivě něco rozvibroval zvuk elektrických kytar, potřeboval teď onu hrubější produkci vyvažovat citlivější elektronikou, ambientem, hudbou někdy tak minimalistickou, až hraničila s tichem. A kromě cinkotu nádobí, když se Vincent zdokonaloval ve svých (navždy velmi základních... ale uspokojivých) kuchařských dovednostech, u něj většinou jinak bylo ticho. A tohle ticho začalo být přerušováno hovorem až poté, co k Vincentovi začal chodit na ranní pívko Tomáš; tedy poté, co se stal jeho kolegou. K těmto ranním dýchánkům došlo tak přirozeně a byly tak pravidelné, že se Vincent později divil, proč vlastně Tomáš se svým opuštěním univerzity tak otálel.

Ale otálení byla jedna z Tomášových klíčových vlastností. Ostatně, právě proto po necelém roce, kdy

katedru humanistiky navštěvoval, a kdy tedy přes Petra znal Vincenta, musel ze školy odejít. A protože neměl odvahu přiznat, že zvolený obor nezvládl, otálel i s tím, aby svůj nucený odchod ze školy oznámil rodičům. Získal představu, že tuto novinku má povinnost zjemnit dodatkem o tom, že si už sehnal zaměstnání, aby rodiče nevyužíval, když tedy už nebudou mít doma vzdělance. Tehdy Vincent v dobré víře navrhl Tomášovi, že může přece přijít ke Kotrbovi, když taky bydlí docela nedaleko. A Tomáš, který byl inteligentní, ale rozhodnost postrádal ještě tragičtějším způsobem než Vincent, se nechal zlákat první a nejjednodušší možností.

Udělal by to Vincent, kdyby věděl, že tady Tomáš zůstane dlouhých deset let? Udělal by to, kdyby tušil, co s Tomášem bude po jeho odchodu? Na tu otázku si v průběhu času odpovídal různě; každopádně v danou chvíli se zdálo samozřejmé, že nabídnout někomu v nouzi to nejbližší řešení, o kterém Vincent věděl, je správná věc. Později, i když se střídala různá období sebeobviňování, Vincent vždy došel k tomu, že zodpovědnost za své volby každý nese sám, stejně jako on. A protože odpovědnost za sebe a dospělost jako taková byla Vincentovým velmi osobním tématem, stočily se k ní většinou i jejich obecné debaty o probíhajících tichých válkách.

Termín tiché války se uchytil v posledních letech a byl stejně klamný jako pojmenování Pacifiku. Říkalo se, že jsou

tiché, protože při nich nepadl jediný výstřel – to byl samozřejmě nesmysl; vystřílené školy i svatostánky všech náboženství vypovídaly o opaku. Křik v domácnostech také měl k tichu daleko. A i v té nejteoretičtější rovině, tedy coby miliony diskuzí na internetu, burácely tiché války smrští úderů do kláves a nadávkami vykřikovanými za monitory a postupně i nad displeji mobilních telefonů svíraných vzteklyma rukama, a čím hlasitější byly, tím větší se mezi jejich účastníky rozevírala propast nepochopení.

Vincent nabyl velice brzy dojmu, že mezi ním a Tomášem nepochopení nehrozí, že Tomáš většinu věcí dobře chápe – třebaže formálnímu vzdělání se vyhnul jen o něco později než Vincent, přirozená inteligence mu nechyběla.

Vlastně jí měl až tolik, že si Vincent říkal: „Potkat tohohle kluka dřív, asi by byl ještě natolik arogantní, že bych se s ním ani nebavil.“ Ale snad právě to, že měl za sebou tak trochu pád z intelektuálních výšin do vedra pekárny, v něm rozvinulo alespoň náznak pokory. A tak, i když byl Tomáš mlčenlivý a spíš Vincent jemu předkládal své názory, pořád se mu zdálo, že si rozumějí. Snad jen v oné otázce odpovědnosti, nikoli osobní, ale té za stav světa, se lehce neshodli – Tomáš inklinoval k používání oněch klišé o „těch nahoře“, „těch, co rozhodují“, a ať už tím myslel politiky nebo korporace, Vincentovi vždy připadala tahle lidově naivní představa o tom, že má někdo uspořádání

světa pod kontrolou, velice blízko bizarním teoriím z tábora konspiračních teoretiků.

Kdykoli však zavadili o nějaké tvrzení, kde byli ve skutečném nesouladu, Tomáš Vincenta usadil ozvěnou své nenápadné namyšlenosti a odmávnul pokusy o hledání argumentů nějakou povýšenou poznámkou. A Vincent, ať mu to bylo jakkoli nepříjemné, toto ve snaze vyhnout se konfliktu (a zároveň z neschopnosti reagovat duchapřítomně, protože odjakživa a navždy si potřeboval vše promyslet) nějakým způsobem částečně ignoroval nebo snad respektoval a považoval fakt, že se přesto dále scházejí, za znak kvality vznikajícího přátelství.

Pro Vincenta bylo hlavní, že se shodli v těch nejzákladnějších otázkách o tom, co je nebo není správně. I když později, když už u Kotrby nepracoval a scházeli se s Tomášem a s Petrem v Ostrově, a když celosvětové spory mezi vyznavači Kultu svába a sympatizanty Prázdné lodi vrcholily, začínal chápat, jak se nakonec rozcházel i v těchto záležitostech, a že kdyby tenkrát byl pozornější, viděl by náznaky toho rozkolu v samém začátku. Jenže kdyby si jich všimnul, patrně by se nestali, nebo nezůstali přáteli – bylo to tedy dobře, nebo špatně? A dá se něco takového rozhodnout s vědomím toho, jaký osud nakonec Vincent Tomášovi přichystal?

Ted' však byli na samém začátku. Vincent měl za sebou skoro dva roky u Kotrby, Tomáš prvních pár měsíců, a

protože byli tak trochu pořád ještě i na začátku života jako takového, spory Kultu a Lodi pro ně byly víceméně teoretické. A protože k teorii se rádo utíká, aby člověk odpoutal pozornost od toho, že třeba má nějaké vlastní malé trápení, které se dá řešit snadněji než zachraňovat svět, tiché války zuřily všude a i když mezi Vincentem a Tomášem žádná soukromá nebyla, o těch obecných se bavili často a pořád dokola.

„Přijde mi to jako takový kyvadlo,“ řekl tenkrát Vincent poprvé, „jakoby si lidi neuvědomovali, že za vším je nějaká příčina, a že když někdo je celou věčnost nějak znevýhodněnej, tak se logicky pak dožaduje nějaký rovnoprávnosti... a možná to někdy přežene, ale podle mě to z té druhý strany vypadá přehnaný mnohem dřív, než reálně je. Každý prostě všechno vidí jenom z té svojí strany.“

„Proto jsem neutrální,“ říkal Tomáš, a Vincent se radoval, že jsou oba lidé, kteří se snaží najít rozumný střed – jen do doby, než Tomáš dodal, že „na obou stranách jsou extrémý.“ S tím Vincent nedokázal souhlasit, protože na straně Prázdné lodi extrémý neviděl – tím tedy bylo stanoveno, že do budoucna se bude Tomáš více klonit ke Kultu (i když mu jeho otálivá povaha zabránilo stát se aktivním vyznavačem), zatímco Vincent bude vždy spíš hájit Loď; lépe řečeno bude přesvědčen, že na její straně není co hájit, že zkrátka mu zcela přirozeně nezbývá než

být na straně těch, kdo říkají „chceme žít takto a takto, nechte nás být,“ než těch druhých, kdo křičí „vy, vy tam, žijte podle nás!“

Skutečným mistrem ve vyhýbání se konfliktům byl Michal. Pod tím, co se na první pohled jevilo jako přátelská, veselá povaha, se ukrýval mnohem falešnější škleb člověka, který buď nemyslí vážně vůbec nic, nebo řekl každému jen to, co podle něj chtěl slyšet. Vincent Michala zprvu vyváděl trochu z míry, když na jeho hru nepřistupoval; postupně se mu však přizpůsobil.

Že mu nic jiného nezbyvá, pochopil během léta mezi prvním a druhým rokem v pekárně – tehdy ještě s Helenou bojoval nahlas, její věčné telefonáty a maily ho natolik znervózňovaly, že jednou Michalovo dětinské schovávání zmetků okomentoval slovy: „Je smutný, že někdo dělá celý život jednu jedinou věc a stejně se jí nenaučí pořádně.“

Ten pohled a vzteky přeskakující hlas Vincenta ani nevyděsil, ani nepřesvědčil o potřebě přistupovat k Michalovi způsobem, jaký mu vyhovuje – ne, Vincenta přesvědčil až následující den, kdy Michal dělal jakoby nic. Tehdy Vincent pochopil, že s tímto člověkem se nespřátelí nikdy, že jejich vztahy mohou být na povrchu korektní, ale nikdy vřelé... A měl pravdu, a pokud se někdy o Michalovi dozvěděl něco osobního, o tom, kým skutečně je, nebylo to od něj, ale mnohem později od jeho ženy.

Krátce po onom výstupu, o kterém pak Michal navždy mlčel, nechala Helena u Vincentových dveří lahev na rozloučenou. Tak tyto dvě Vincentovy soukromé tiché války začaly téměř zároveň, a každá byla jiná: s Michalem se vídal denně a už nikdy se neobtěžoval dát najevo nesouhlas jinak než v nadsázce, zatímco Helenu už nikdy nepotkal; shodně však oba dva získávali ve Vincentově hlavě stále nestvůrnější povahu – za Michalovými nárážkami cítil švábí pohled, a Helena v jeho vzpomínkách byla ještě manipulativnější, sobečtější a nenasytnější než snad ve skutečnosti.

Vincentova nejstarší tichá válka však, stejně jako ty obecné, svým názvem klamala. Začala se totiž projevovat tak, že v ní zaznívaly hodiny otcova hlasu; co hodiny – desítky, možná stovky hodin. Tím, jak práce a vlastně i setkávání s Tomášem a o víkendech s Petrem byly stále rutinnější, Vincent si z těch let vlastně pamatoval ponejvíce právě své poslechy dílů z archivu Procentáže před usnutím. Nejdřív v nich něco hledal, dokonce přes odpor k otci ocenil pár jeho vtipů, a otcovo uvažování o filmech mu bylo z pochopitelných důvodů blízké, takže jej nepovažoval za úplného idiota, nicméně se toto přehrávání i několik let starých recenzí na desítky filmů, které nikdy neuvidí, stalo chorobným; Vincent znal mnohé z nich už opravdu nazpaměť, a nakonec se dostal do stavu, kdy bez nich usnout nedokázal.

Rozhodně však Vincent nebyl člověkem, který z každého, kdo mu zmizí ze života, vytvoří nepřítele – i když se Alici neodvážil už dávno kontaktovat, vzpomínal na ni bez nejmenšího náznaku zlosti; ba co víc, necítil ani výčitky sám k sobě, protože považoval své jednání s ní za férové. Řekl jí přece vše narovinu, ne?

Dalším, koho opět dlouho neslyšel, byl David, a proti němu taky neměl už namířené žádné negativní emoce – a tak, když David pozval Vincenta s Petrem na kolaudaci prvního domu, který byl postaven podle jeho návrhu, nějakým zázrakem ještě dřív, než David architekturu vůbec dostudoval, Vincent bez problémů pozvání přijal a na přelomu druhého a třetího roku v pekárně pocítil nevídanou radost z toho, že má důvod taky jednou si na sebe vzít něco čistého, a vyrazit z Lokte jinam než na skok do Ostrova.

Petr si půjčil matčino auto. Velkej (teď už se mu pomalu začínalo říkat starej) Peťan vlastnil sice vozy dva, ale dohadovat se s ním by bylo zbytečně otravné, a navíc Petr chtěl dorazit k Davidovi trochu reprezentativně, a k tomu by se otcův zablácený džíp ani ta druhá rachotina nehodily. Petr i Vincent měli totiž pocit, že v Davidem navrženém domě by se u této příležitosti mohli pohybovat nějakí lidé na poněkud vyšší úrovni, než byli oni dva. Ostatně Davida trochu podezírali, že právě proto jim řekl, aby dorazili až v podvečer – aby si snad před někým

nedělal ostudu svými přáteli z dětství? Nakonec se ukázalo, že David měl k tomu časovému požadavku jiný důvod, který souvisel spíš pouze s Vincentem než s Petrem, a opravdu v tomto nehrálo roli, jestli se ti dva dokážou vhodně obléci nebo jaké budou mít vozidlo.

Poslední minuty cesty projížděli kolem Solárního pole, a Vincent ho tak viděl poprvé na vlastní oči. Znal největší fotovoltaiickou elektrárnu z fotografií a věděl dobře, jak futuristicky působící krajina zde díky ní vznikla. Vypadala stejně i naživo, a v odpoledním slunci nekonečně rozlehlá plocha solárních panelů poskytovala mnohem rozmanitější podívanou, než by člověk od souvislé vrstvy materiálu čekal. Vincent dokonce Petra požádal, aby na chvíli zastavil.

„To už tu chvilku nevydržíš?“

„Já nechci pauzu na to... Chci si prohlídnout ten výhled.“

Petr kroutil hlavou, ale na jednom vyvýšeném místě, kde příhodně bylo odpočívadlo, Vincentovi vyhověl. Bručel něco o bláznech a místo aby se k Vincentovi připojil, zůstal sedět za volantem a šťoural se ve svém novém smartphonu – Vincent dosud žádný nevlastnil, a tak se ani nemohl pokoušet zachytit to, co si chtěl prohlédnout.

Co mu jen připomíná ta lesklá plocha, kdesi daleko vzadu ohraničená horami s ostrůvky vesnic? Že se podobá jezeru či moři, to věděl už z obrázků, ale nebylo to ono, nebylo to všechno. Vincent si připadal, jako kdyby se díval na něco, co teprve uvidí. Může to být tím, že se sem SolPol nehodí, že je to nepřírozený zásah do krajiny, který vypadá, jako kdyby sem spadl z budoucnosti? Jinak přece není možné, aby si Vincent vzpomínal na něco, co teprve bude... Jedině by snad věděl, že ho ta věc čeká, protože o ní už slyšel. Ale co by to mohlo být, nevymyslel.

Vrátil se do auta a Petr od předstírané netrpělivosti přešel hned do šklebu.

„Vykoukáno?“

Petr, ač se navzdory po otci zděděnému chlapáctví uměl dojmout, rozhodně nebyl typ, který by ocenil tichou krásu krajiny – v přírodě spíš něco lovil a řezal, než aby se nechal v zamýšlené procházce unášet scenériemi. A ani kontrast známých staletých obrysů hor rodného kraje s futuristickým leviatanem rozlezlým po nezměrné délce na tom nic nezměnil.

Jestli však něco působilo ještě víc jako z budoucnosti, byl to dům, ke kterému přijížděli. Když David řekl, že navrhl dům „pro tchyni“, ani jednoho nenapadlo představovat si cosi tak extravagantního; najednou to však dávalo smysl – že je tahle vesmírná loď, nebo co to mělo

připomínat, navržená Davidem, muselo být jasné každému, kdo mu někdy nahlédl pod ruku, když si ještě ve škole kreslil. Matka jeho partnerky bude jistě velmi zajímavá žena, když se rozhodla v něčem takovém bydlet. Pokud jí tedy David ukázal návrh předem.

Střídmý počet aut zaparkovaných na šterku před domem jim napověděl, že uvnitř patrně nebude tak vysoký počet lidí, jak se předem obávali. A skutečně, když jim David vyšel ven naproti, přivítal je a dovedl dovnitř, postávalo tam pouze několik málo účastníků této události. Přesto se Vincentovi s Petrem David omluvil, že v tuhle chvíli se jim ještě nemůže věnovat, ať si zatím poslouží z přichystaného občerstvení, a že se v průběhu večera jistě spolu pobaví. Petr byl řidič a Vincent se nechtěl v přítomnosti neznámých lidí uvádět do stavu přílišného uvolnění, a tak oba popadli sklenici s nealko nápojem, a po chvíli trapného postávání v obrovské společenské místnosti vyšli raději ven na terasu, kde nikdo nebyl.

Uprostřed léta se stmívalo pomalu, ale na tomhle místě i tak byly proměny světelných podmínek znatelné s každou minutou. Vrchol zlaté hodiny, kdy SolPol barvou připomínal skutečné pole obilí, minuli už cestou; postupně více a více vybledlé odstíny však nebyly o nic méně fascinující. Tedy pro Vincenta. Petr už se ve společnosti kamaráda začal poměrně nudit a vyrazil dovnitř porozhlédnout se, co by uzobnul ze stolu – a podle toho,

co Vincent zaslechl nedovřeným oknem, Petra odchytil nějaký expert, který s ním začal řešit, jak převratným způsobem je v této nemovitosti řešeno vytápění. Tak Vincent zůstal venku sedět sám, a samotného ho zastihl i David, když za úplné tmy vyšel ven a přisedl si k němu.

„Ve skřini za tebou je deka, jestli je ti zima.“

„V pohodě. Kámo, to je nádhera,“ řekl Vincent, i když ze SolPolu už byly vidět jen stříbrné a modré odlesky v hluboké černi.

David se usmál.

„Já věděl, že ty to uvidíš. Vždycky jsi byl noční tvor. Proto jsem řekl, ať přijedete večer...“

„Je to neskutečný. Až mi odněkud spadne pár milionů, postavíš mi taky barák tady?“

„To je právě ta věc... já už žádné další barák nenavrhnu.“

Vincent nechápal.

„Co je to za novou módu, že všichni studujete něco jinýho než co chcete dělat? Ty nechceš bejt architekt?“

„Chci. Ale jinak. Já ti to pak vysvětlím... podívej,“ kývnul David k poli. Zatímco daleko za ním rozesté vesničky zářily do temnoty svými domy, uprostřed SolPolu se zalesklo mnohem slabší světélko, chvíli se sotva znatelně

pohybovalo, a pak zhaslo. O kus vedle se objevilo další, a potom zase. Tak to pokračovalo nějakou dobu; někdy se jich zjevilo i víc najednou, někdy byla delší pauza, ale nebyla v tom vyzorovatelná žádná pravidelnost.

„Nějaká porucha?“ zeptal se Vincent.

„Ne. Děti.“

Zase se usmíval, až to Vincentovi trochu lezlo na nervy. Co to má znamenat? Ať už se vymáčkne.

„O kus dál je dalších pár domů. Hodně drahých, ještě dražších než tenhle. Děti těch lidí, co v nich bydlí, mají na co si vzpomenou. Ty nejnovější telefony. Takhle v létě vycházejí do pole a hrajou tam nějaký hry... Vzpomínáš, jak se naši rodiče vždycky rozčilovali, že oni jako malí běhali celý dny venku a my sedíme u počítačů? Tak tyhle děti taky běhají venku. Akorát při tom netrhají žížaly, ale mačkají něco na mobilech... a natáčí se při tom.“

„Těma mobilama? No jo, od té doby, co je tak snadný streamovat na netu video, všichni natáčí kdejaký ptákoviny.“

„Ale nejen ptákoviny. Streamují se i kvalitní věci, věci, co by před pár lety vznikaly pro televizi. A teď se natáčí na internet, levnějš, rychlejš...“

„...počkej, ty studuješ architekturu a najednou blbneš s tím, že budeš něco natáčet? Z toho jsme vyrostli, ne?“

„Viděl jsi Hajzly?“

Vincent přikývl. „Hajzlové“ byl dokument, který nedávno vznikl tak, že jakýsi mladík infiltroval podvodné prodejce, kteří využívali důvěřivé seniory k prodeji nesmyslně předraženého zboží. Tento dokument, který se promítal běžným způsobem v kinech (a neběžným způsobem v domovech důchodců a podobných zařízeních), měl natolik velký společenský vliv, že se na základě jeho názvu začalo i v seriózním zpravodajství používat slovo „hajzlové“ jako označení různých podvodníků a manipulátorů. Jejich autor tak měl našlápnuto ke slušné kariéře dokumentaristy - a rozhodl se svůj potenciál proměnit tím nejmodernějším způsobem, který mu nabízela doba.

Marek Vajniš se místo práce na dalším klasickém dokumentu pustil do natáčení krátkých reportáží o různých pouličních podvodníčcích, neférových směnárnách a loupeživých taxikářích, zkrátka o všech těch jevech, kterými bylo české hlavní město nechvalně známé ve světě hned vedle turisty oblíbeného faktu, že se sem vyplatí jezdit za pivem a děvčaty, protože na obojí tady stačí docela málo peněz. V budoucnu se Marek přeorientoval i na tvorbu méně agresivního a svět-

napravujícího obsahu, ale teď byl ještě mladý, dravý a plný nakažlivého elánu.

„My jsme se potkali v hospodě,“ vysvětloval David, „a bylo to fakt zajímavý, a pak jsme se sešli znovu a mně došlo, že tohle je to, co chci dělat. Než někomu cpát svoje nápady, na který se pak stejně nenajdou peníze, tak radši mluvit o tom, co se mi líbí a nelíbí a proč...“

Vincent poslouchal a vlastně Davidovi rozuměl, jen se mu ten svět, ve kterém je možné rozhodnout se něco dělat a opravdu se do toho pustit, zdál natolik odlišný od toho skutečného, ve kterém žil on, že se tady na kraji Solárního pole cítil ještě více mimo realitu než doposud - mimo tu svou běžnou, obyčejnou, šedou realitu, do které se zítra vrátí, a na rozdíl od Davida v ní zůstane pravděpodobně celý život. Je chyba v něm? Nebo v prostředí, ve kterém už tři roky setrval? Ale i do toho prostředí se přece uvrhnul sám... tedy postrčen Janou, ale jako následek svého rozhodnutí a následné nečinnosti. Je to opravdu v něm. Je jeho vnitřní šváb natolik slabý, že se prostě zpod té podrážky, která ho zašlápla, nevysouká? Zhloubal se tak, že napoprvé ani nepostřehl Davidovu nabídku.

„...takže by se mnou Mára udělal pár prvních dílů, a pak bych pokračoval s tebou, kdybys chtěl.“

Vincent sebou škubl a podíval se na Davida.

„Cože? Že bych to dělal s tebou?“

„No už ti to tady chvíli povídám, ne? Nebylo by to zatím něco, co by tě uživilo, já taky budu muset po škole dělat i další věci... ale tys byl vždycky na ty víkendový výlety po republice, ne?“

„Šiš, jako malej, ještě když naši byli spolu...“

„Tak vidiš. To by bylo podobný, akorát bysme vždycky někde něco natočili. Ty peníze za streaming bych klidně dělil napůl, stálo by tě to stejně času jako mě... plus bys mohl klidně k tomu dodat nějaký hudební podkresy, skládáš ještě něco, ne?“

„Eh, to bych vůbec nerozebíral. Hele, já nevím, to asi není pro mě.“

Proč to řekl? Ještě před chvílíčkou v duchu fňukal, že se nikdy nepohne z toho místa, kde je, a teď nechťapne po nabízené ruce? Nevěří si, nebo naopak zase má chuť dupat pomyslnou nožičkou a štěkat „já sám, já sám, nepomáhej mi“? Nebo jde prostě o to, že tohle není ta „jeho věc“? Ale vždyť by částečně mohla být... a zas na další stranu, fungovalo by se k té „své věci“ vrátit, je v něm ještě aspoň pár melodií? Vincent nevěděl, ale znal už sám sebe natolik, aby si byl jist, že tohle není něco, co by si mohl rozmyslet, tohle je něco, na co se musí hodně

dlouho dívat hodně zdálky, a pravděpodobně čekat tak dlouho, až ta příležitost zmizí.

David připomněl, že nepotřebuje slyšet odpověď rovnou, a pak se vrátil dovnitř, aby se rozloučil s posledními hosty. Když pak vešel zpět do domu i Vincent, seděli u krbu už jen jeho dva přátelé.

„ReŠnaGa zase pohromadě,“ podotkl Vincent, když se svalil na gauč.

„Slyšel jsem, že ji možná napůl obnovíte,“ řekl Petr, „ale nesedej si, musíme jet.“

„Klidně tady můžete přespát.“

„Ne, musím vrátit auto, matka hned ráno někam jede... škoda, ani si nepřipijem na památku Maškový.“

„Cože?“ zeptal se Vincent, kterému to jméno bylo povědomé, jen netušil odkud, „jakou památku koho?“

„No Maškový, co jsme ji měli jako učitelku ve školce. Tys to taky nevěděl? Ten chlápek tady o tom mluvil, že je to už asi čtvrt roku, co spadla... prej měla nějakýho novýho manžela, vyjeli si na jaře na kole, chytil je déšť...“

Bylo to, jako kdyby Petr mluvil někde za sklem, když popisoval Heleninu nehodu. Alkohol, kolo, rozestavěná přehrada. Kluzký beton. Vrtulník přiletěl úplně zbytečně.

Vincent se vrátil do přítomnosti až ve chvíli, kdy slyšel Petra prohlásit, že jejich bývalá učitelka ze školky byla první obětí Rokle, při jejíž stavbě klidně může někdo další zemřít, někdo se může utopit, až bude napuštěná, a celkem jistě to pár lidí odnese, až se Rokle protrhne a spláchne celé Vary. První oběť.

„Ne,“ řekl nejdřív potichu Vincent, pak se mu hlas zlomil a nakonec přešel do křiku, „jestli byla tak blbá, že jela na kole nalitá k Rokli, mohla si za to sama, jasný?!“

David s Petrem na Vincenta nechápavě hleděli.

„Hele, ty si toho panáka dej, když tě to tak rozhodilo,“ řekl David, a protože sám po prohýřených středoškolských letech nepil, nalil jen do jedné sklenky.

Vincent poslechl. A pak už ani neposlouchal, ani nic neříkal... jen vlezl Petrovi do auta a nechal se odvézt.

A tak Vincent musel strávit zjištění, že už mnoho měsíců bojuje uvnitř své hlavy s někým, kdo nejen neopětuje palbu, ale ani nemůže, protože už neexistuje.

Bojoval s duchem. Dobře, nějak si to v sobě srovná. Ale vyvstávala tady druhá otázka - nepodílel se náhodou na vzniku toho ducha? Neovlivnila náhodou některá jeho rozhodnutí Helenin život natolik, že to nakonec vedlo k jeho konci?

Když ho Petr vysadil doma, Vincent si po prvním sólovém přípitku na Heleninu památku dopřál ještě jeden - otevřel tu lahev, která stála na polici jako strašák. Už svou funkci plnit nemusí; teď bude Helena strašit Vincenta bez rekvizit. A on si bude na její památku připíjet sám se sebou skoro celé dva zbývajcí roky u Kotrby, v tomto bytě a v Lokti.

Z toho třetího roku si vlastně nebude pamatovat nic jiného. Jen každodenní práci, hovory s Tomášem, občasné víkendy s Petrem, a litry alkoholu. Čtvrtý rok bude vypadat z větší části dost podobně - kromě toho však taky ještě stihne složit svou první opravdovou skladbu a navštívit dvě města (a jednu ženu), která mu pomohou stát se tím, koho svět bude znát jako Vincenta Reise.

Před tichou válkou, kterou člověk vede ve svém vlastním nitru, a navíc sám se sebou, se dá jen velmi těžko utéct. Přesto - nahlédnout za obzor může být ten nejúčinnější způsob, jak přestat prohrávat. Nebo aspoň nezešílet.

## 08 Neskutečný svět

Alice měla Vídeň ráda.

A jak by nemohla; samozřejmě. Bylo jí dvaadvacet a trávila už několikátý týden v jednom z nejkrásnějších měst na světě. Erasmus ve Vídni byl koneckonců jedním z důvodů, proč si studium němčiny vybrala – tohle město ji už z obrázků odjakživa přitahovalo víc než kterékoliv jiné v Evropě, snad tím, jak vypadalo velmi povědomě, skoro jako doma, ale tak nějak lépe. Když sem skutečně dorazila, ten pocit byl přesně takový: jako doma, jen víc, dost na to, aby měla stále co objevovat, i kdyby zde měla strávit více než těch pár měsíců.

Jistě, Vídeň se jen velmi těžko dala nemít ráda, ale bylo v tom ještě něco trochu jiného než okouzlení z všudypřítomné historie a zároveň moderní tváře města: Alice víc než stesk po domově pociťovala budoucí stesk po tomto místě, až jej opustí.

Mezi všemi těmi zámky, parky i mrakodrapy však měla nejradši jedno úplně obyčejné místo hned vedle Říšského mostu. Objevila ho hned první týden, když se poprvé šla projít po městě a snažila se vybrat, kde si dá svou první kávu v Rakousku tak, aby to nebylo z papírového kelímku někde v obchodě, a zároveň aby za ni nedala peníze na celý svůj pobyt zde.

To místo našla nadohled od kostela svatého Františka z Assisi, přímo na břehu Dunaje. Když si v té malé nenápadné kavárně poprvé sedla, byla okouzlena – na tomhle místě viděla kolem sebe trochu od všeho, co pro ni tohle město znamenalo. Věděla hned, že i když bude dál poznávat spoustu míst, sem se musí vracet – a vracela se; velice rychle se stalo pravidlem, že skoro každý den našla chvíli, aby proběhla kolem nádraží Praterstern, přes Mexické náměstí kolem kostela, a sedla si aspoň na tu jednu kávu, na jednu chvíli zklidnění během nabitého dne, pozorovat lodě na Dunaji, nebo později přečíst vždy aspoň pár stránek z německého výtisku Samoty opětovaného chtíče.

„Když se potkají dva lidé, může to být to nejkrásnější, co kdy zažijí. Anebo si mohou navzájem ublížit tak strašným způsobem, že se z toho pak zotavují celý život. Většina příběhů se týká prvního případu. Ty dobré, ty, které stojí za opakování, vyprávějí o tom druhém...”

O ten úvod zavadila při každém otevření, a tak ho už znala nazpaměť. Alice četla tu knihu poprvé ještě na gymnáziu, v jakémisi intelektuálním záchvěvu. Podruhé po ní sáhla před necelými třemi lety, když ji v úvodu jejich vztahu nevztahu zmínil Vincent – tehdy si říkala, že už je trochu starší a bude ji chápat zase trochu jinak, což se úplně nestalo; možná proto, že její vlastní život vypadal tak odlišně od toho, čím procházely postavy slavného románu. Aspoň ona vnímala své vztahy, včetně toho s Vincentem, jako velmi odlišné od toho, co autor popisoval, a nenacházela ve svém vlastním příběhu ani onen prvek vzájemného zranění, které se pak s lidmi táhne po celý život. Přesto cítila mezi sebou a dávno odcizeným Vincentem cosi nedořečeného, a jeho jméno jí přišlo na mysl hned, jak před jedním vídeňským antikvariátem uviděla onu obálku s nápisem *Die Einsamkeit der erwiderten Lust*.

Kniha jí připomněla jednak Vincenta, zadruhé domov jako takový, jelikož se jednalo o dílo českého autora v německé verzi, a zatřetí usoudila, že když už ten román přečetla dvakrát, nebude takový problém ho přelouskat v němčině, ve které přece jenom pořád ještě nebyla zvyklá číst zrovna beletrii.

Netušila, co se děje na druhé straně. Jak a kde Vincent žije, jak na ni vzpomíná, pokud vůbec; netušila ani to, jestli zaznamenal, když zcela výjimečně sdílela na sociálních

sítích fotografií – tedy právě onu obálku Samoty, kterou se v sousedství hrnku s kávou snažila vyfotit tak, aby působila co nejméně jako obvyklé klišé „koukejte na můj cool život“, ale pak si řekla: co už, mám snad nárok taky pro jednu dát najevo, že jsem tam, kde chci právě teď být, a že jsem s tím spokojená. Možná Vincent ten příspěvek zahlédl, možná ne, v každém případě se krátce poté ozval, a po chvilce oťukávání se dohodli, že by bylo fajn, kdyby Alici ve Vídni navštívil.

Když dorazil, překvapil ji oznámením, že zde hodlá zůstat celý týden. Ale to už tak nějak patřilo k Vincentově lehkému podivínství, že tento plán nezmínil předem – Alice bez váhání prohlásila, že i tak mu bude dělat průvodkyni, vždyť koneckonců s ním přijel kus domova (doslova: přivezl jí vyhlášený koláč od Kotrby; nechápala, jak dokázal ten kus sladkého pečiva vytáhnout z batohu ve víceméně stále lákavé podobě), a ráda si na něj najde čas těch několik odpolední po sobě, i když původně počítala s jedním či dvěma.

Tak se scházeli každý den. Dopoledne se Vincent zabavil sám, pak ho Alice s využitím své větší znalosti města někde vyzvedla, strávili spolu odpoledne, a večer se Vincent vracel do svého hotelového pokoje. Tehdy, v těch pouhých několika odpoledních, a aniž si to jeden nebo druhý uvědomoval, si Vincent u Alice uschoval něco, co si vyzvednul o deset let později; zatím však neměli

nejmenší tušení, co je čeká, a neřešili budoucnost, ale skoro ani minulost; byl stále ještě slunný podzim a nejkrásnější město na světě Alici vonělo zase víc jako domov – když si o pár let později brala Roberta a rozhodli se žít právě zde, Alice věděla, že ve skutečnosti to rozhodnutí proběhlo v ní samotné už tehdy, snad v té chvíli, kdy ukázala Vincentovi svoje místo u Říšského mostu a oba se na nábreží zapatlali Kotrbovým koláčem jako malé děti, smáli se a pohledy ostatních návštěvníků kavárny nad Dunajem pro ně neznamenalý naprosto nic ve srovnání s hodnotou té chvíle. Stává se to vzácně, ale stává se, že člověk neocení něco až když o to přijde – když je okamžik natolik silný, že se v něm člověk najde, probíhá to, čemu Vincent velice brzy začne říkat den za obzorem.

I přes ten vědomý pobyt v přítomnosti něco málo padlo o tom, co bylo, ať už mezi nimi, nebo u každého zvlášť. Alice se nezminila o svých tehdejších nadějích, že jejich setkávání přejde v plnohodnotný vztah – už to bylo jedno, bylo to pryč... Málem se nevyhnula aspoň náznaku, ale pak Vincent prozradil, čím si prošel s tou druhou, jak jí pomohl svou podporou ze vztahu s násilnickým partnerem, a jak se mu odvděčila tím, že celé léto před dvěma roky Vincenta uháněla tak, že se jí musel zbavit, a jak se nedávno dozvěděl, že pak našla kromě společnosti v lahvi i nového partnera, se kterým se vydala na svůj poslední výlet na kole.

Alice Vincenta vyslechla a nepřerušovala, ale přece jen jí bylo příjemnější, když se zase začali bavit o jeho práci a její škole, o tom hezkém, co mají v životě teď, nebo dokonce přímo dnes, a vytahovat znovu něco, co bylo, se jí už zdálo nepřípadné, a tak se smířila s tím, že nikdy nezjistí, jestli Vincent tehdy taky uvažoval o možnosti, že by se vyvinulo něco hlubšího z toho, jak za ní jezdil.

Teď za ní přijel znovu a ještě dál, ale už byli každý jinde, i když tu seděli spolu. Bylo to mezi nimi takové jiné, ale jedna věc zůstala stejná: zase, jako o těch tehdejších víkendech v Praze, Vincent mluvil o hudbě, a zase ne o tom, jak se mu daří, ale jak už velice dlouho skládat nedokáže, přestože už zase tak strašně chce, potřebuje a touží přetavit nějaké svoje prožitky v něco, co může slyšet druhý člověk.

„Vlastně o té hudbě celej život víc mluvím, než kolik jí reálně složím,“ povzdychl si Vincent.

„Říkals to už tenkrát,“ připomněla Alice, „říkals, jak nechceš dopadnout jako tvůj otec, kterej mluví na Bombě o filmech, místo aby opravdu tvořil nějaký umění.“

„No vidíš, a on mezitím tvořit začal, i když něco, co se mi vůbec nelíbí. Ale počkej – určitě jsem neřekl slovo umění... já sám se nepovažuju za umělce, já prostě... když říkám, že jsem hudební skladatel, nebo když jsem ještě měl tu drzost to o sobě říkat... víš, já pořád poslouchám o práci, o

tom, jak makat, je ta největší hodnota v životě, a je to fakt ujetý, pamatuješ, jak nám ve škole říkali ‚učte se, nebo budete dřít rukama‘, jako by to byla nějaká ostuda, a na druhou stranu se pak někdo diví, že řemesla nebo manuální práce vůbec je taková jakoby opovrhovaná... já pracuju rukama, rozhodně si kvůli tomu nepřipadám nějak špatně, protože se snažím to dělat dobře, ale stejně, ta SKUTEČNÁ práce pro mě je prostě pořád hudba. I když ji teď nedělám, no. Je to trochu srozumitelný?”

„Myslím, že je. Ale asi vím, proč to říkáš takhle krkolomně.“

„Proč?”

„Protože podle mě jsi toho ještě o hudbě nenamluvil dost.“

„Jak to myslíš?”

„Třeba když o ní budeš mluvit ještě víc, tak si ujasníš, proč ji vlastně chceš dělat...”

A Vincent mlčel, protože věděl, že nemá smysl mluvit o tom, jak to vůbec není tak jednoduché a co mu brání, protože ono to ve skutečnosti je jednoduché a nic mu nebrání, a před Alicí by každá výmluva byla horší než lež. Možná jí občas viděl do žaludku, ale ona jemu viděla i do všech jiných orgánů.

A viděla do nich tak, že Vincent už nemusel říkat nic a zároveň byl klidný, protože taky věděl naprosto jistě, že Alice ty orgány nechá vcelku, a že to nikdy nebude žena, která by dýchala pro něj, ale jeho nechá dýchat volně. Pak se naposledy nadechl toho dunajského ovzduší a odjel zpátky do Lokte, kde místo největší evropské řeky tekla jenom ta obyčejná Ohře. Jenže od Vincentova návratu i na ní bylo něco jinak; i ona mu Dunaj připomínala, i když by nikdy nedokázal nikomu vysvětlit, jak je něco tak směšného možné: Ohře protékající Loktem byla ještě na začátku své cesty a v poslední době se ještě zúžila tím, jak z ní o kus výše proti proudu byla voda přesměrovávána do rozestavěné Rokle.

Ten pocit jinakosti ve známém vydržel jen krátce; postupně z něj zbývaly jen takové záchvěvy, nenápadné, ale i ony pomáhaly Vincentovi narušovat jeho zaběhlou rutinu dostatečně na to, aby si vždy připomněl, že to, po čem prahne, je někde jinde. A že takové narušování opravdu potřeboval: do rutiny zabředl zpátky velice rychle.

Vstával pozdě odpoledne, tak pozdě, že sotva stihl něco málo sníst, někdy ani to ne. Ostatně, snažit se vstát dřív a mít ten takzvaný „volný čas“ před noční směnou se mu vlastně ani moc nechtělo, protože před prací ten čas nikdy není skutečně volný, pořád je tam to napětí, že

člověk ještě něco bude muset. Tak tedy Vincent vstal a často jen proběhl sprchou a vyrazil do práce.

Kolem řeky to chladně foukalo, ze slunného podzimu se stával ten šedý a vlhký, ale čím víc ten krátký závan od řeky Vincenta zamrazil, tím silněji mu vždy, byť na moment, připomněl onen svět mimo, někde, kam v tuhle chvíli nevidí. Pak došel do pekárny a vše bylo při starém, Michal oznámil, že by nemohl být teplej, Oldřich odpočítal, kolik let mu zbývá do důchodu, a Vincent už skoro ani nereagoval, ale nebyl zcela apatický, komunikoval docela živě s Tomášem, i když ho občas napadalo, za jak dlouho z nich dvou budou další Michal a Oldřich, a komu z nich se který víc podobá nebo podobat bude. Upekl těch svých pár chlebů – když se dařilo, tak bez nehod, vypomohl ve volnějších chvílích trochu paní Houškové v expedici, a najednou bylo ráno.

Rána po noční směně byla velmi specifickou částí dne. Ať už šel Vincent domů sám, nebo se u něj zdržel na pár kousků Tomáš, Vincent věděl, že po probdělé noci se nikdy nedá uvažovat zcela jasně, člověk je tak trochu omámený i kdyby alkohol zcela vynechal, je prostě tak nějak mimo, a přitom to byl vlastně ten jediný opravdový volný čas, který mu kromě víkendů zbýval.

A Vincent ho trávil buď přiopilými rozhovory s Tomášem, nebo přiopilou samotou před počítačem, kdy cokoli přečetl, vnímal sotva zpoloviny, a postupně si i ve

své otupělosti uvědomoval, že vlastně nemá kromě snahy ani potřebu trávit ten svůj volný čas jinak, plodněji, smysluplněji, protože vlastně nikdy neměl nic, co by se dalo považovat za skutečného koníčka, zájem, náplň. Jediné, co ho kdy zajímalo, byla hudba, bohužel asi ne dost na to, aby se k ní vrátil a tvořil ji.

Poslouchal ji; to ano. Ať sám nebo v Tomášově společnosti, vždy měl ráno něco puštěného, a jediné, co se u něj blížilo nějakému hobby, bylo katalogizování oblíbených alb a dohledávání informací o vztazích mezi kapelami a jejich členy, historii žánrů i vydavatelství, prostě to, čemu říkal hudební teorie a nemělo to nic společného s notami. Pak ale vždy přišel moment, kdy už konečně musel jít spát, a tehdy hudbu vypínal – ne proto, že by na usnutí potřeboval ticho. Právě naopak. Potřeboval ty správné zvuky, zvuky, které znal nazpaměť: znělku Procentáže, hlas otce a Tondy, dokola slýchané vtipy a poznámky (a to kdysi nezvládl vidět ten samý film dvakrát!), shrnutí děje nikdy neviděných filmů a názory na ně, pořád znovu a znovu, každý den.

Zkoušel pak aspoň přibližně odhadnout, kolikrát za ty roky v pekárně jednotlivé díly slyšel, a vzhledem k tomu, že před usnutím stihl klidně i čtyři, a archiv nebyl až tak rozsáhlý, bylo to děsivé číslo – Procentáž byla další návykovou látkou, dalším toxickým prvkem ve Vincentově životosprávě, o kterém věděl, že mu škodí stejně jako pivo

a cigarety, a možná ještě víc, ale neměl zkrátka klid, dokud ho otcův hlas neuspal, a když to někdy zkusil bez něj, převaloval se zoufale do doby, než konečně podlehl a otevřel zase stránky Rádía Bomba, aby si ty tři čtyři epizody zase vybral, pustil a propadl se s nimi do bezvědomí.

Pak se jednou Tomáš zmínil o tom, že kromě elektrické kytary, na kterou dříve hrával a která se mu už celou věčnost válí doma, uvažuje o koupi kláves. Pro Tomáše se jednalo o další z řady neuvážených nákupů, další věc, kterou se časem bude snažit prodat, stejně jako bicí nebo motorku. Ale Vincent v této zmínce viděl příležitost konečně před Tomášem promluvit o svých někdejších hudebních pokusech a snahách – bylo k nevíře, že se znají přes dva roky, více než rok a půl spolu pracují, a Vincent přesto dosud o této věci neřekl ani slovo. Tohle se tedy změnilo, Vincent Tomášovi řekl, že kdysi (bylo to naposled ještě než začal pracovat u Kotrby – i proto se to zdálo jako v úplně jiném životě) zkoušel tak trochu něco skládat. A pak mu s mnoha komentáři ke kvalitě i něco pustil, a nakonec všechno, a Tomáš se tvářil zamyšleně a vlastně neřekl skoro nic jiného, než že to zní zajímavě, ale i to bylo pro Vincenta po celé té době víc, než mohl doufat.

Pouštěl si potom ty úryvky a náčrtky sám zase dokola a dokola, a najednou musel zaznamenat pár úplně nových. Když si je druhý den nevěřícně přehrál, nepřišlo mu to

jako úplně vyplývaný prostor na disku. A tak využil toho, že díky Procentáži už nějakou dobu navštěvoval Tondovy stránky, a našel v jejich archivu kdysi zahlédnuté informace o různých cestách, jak si bezplatně obstarat relativně profesionálně znějící hudební software, a záhy tak učinil. Ještě než Tomášovi dorazil balík s keyboardem, Vincent už měl objednané nové reproduktory, aby pořádně slyšel, co se to vlastně snaží vytvořit.

Nešlo jen o zvuk, ale vlastně i o celkový koncept. Vzhledem k tomu, že Vincent netvořil ani pro žádnou klasicky fungující kapelu, ani neměl ambici skládat elektronickou hudbu v běžné podobě, tedy něco standardně tanečního nebo relaxačního, tušil svůj cíl někde jinde: on prostě z toho kvádru musí vytesat sochu, on potřebuje vytvořit to jedno úvodní dílo, tu věc, kterou nějak nazve a nebude to ani písnička, ani jen tak nějaká plocha – bude to prostě monument jeho aktuálnímu duševnímu rozpoložení.

Tak ji začal dávat dohromady, respektive začínal znovu a znovu, protože když nevěděl, jak dál, zopakoval začátek, jen trochu jinak, a tak se mu to přelávalo ze strany na stranu. Vincent pochopil dvě věci: zaprvé, že se mu do hudby promítá onen motiv kyvadla, který mu visel v hlavě při probírání tichých válek, a zadruhé, že je toto jeho dílo propojeno s jeho pobytem zde, tedy že dokud ho

nedokončí, nemůže odejít od Kotrby ani z Lokte, a naopak: až bude hotovo, odejít musí.

O tom, že jeho probíhající čtvrtý rok v pekárně bude s největší pravděpodobností rokem posledním, se zatím zmínil jenom Tomášovi. Spatřoval v něm už nějakou dobu člověka, kterému sice nesvěří své nejniternější úvahy, jako si to kdysi dovolil s Helenou (a jak to dopadlo?), ale pokud šlo o faktické informace z jejich životů, ty si předávali celkem bez váhání. Tomáš tedy jako první věděl, že Vincent chce za pár měsíců skončit, a že je to do velké míry kvůli Michalovi, jehož pozice v tichých válkách, byť skrytá pod maskou humoru, je pro Vincenta nepříjemná.

„Nehrotíš to moc? Nikde nenajdeš lidi, se kterými budeš ve všem souhlasit,“ řekl Tomáš zcela logicky a zcela správně.

Na to Vincent neměl stejně logickou odpověď, a tak odpověděl pocitově něco v tom smyslu, že považuje některé věci na světě za důležitější než dobré vztahy, například pravdu.

„Pravda,“ kroutil hlavou Tomáš.

„Neříkej, že tě neštve, jak se chová. Je s ním sranda, jasně... ale už to, jak se chová jako malý dítě, když něco zkurví, jak se nepřizná a schovává zmetky, jak se přetvařuje před Kotrbovou...“

„Nojo, ale to přece dělá každý... ty holt seš víc s ním, tak to řešíš víc než já vedle.“

„Nevím no, jestli to je jenom jakoby tím, že jsem s ním furt. Prostě mě štve.“

To hlubší vysvětlení, že kdyby Vincent trávil ještě další a další čas v Michalově přítomnosti, a tím si na něj na jednu stranu pořád více zvykal, a na druhou by ho pořád více tiše nenáviděl, si nechal pro sebe – koneckonců si zatím sám plně neuvědomoval, jak silně jeho rozhodování ovlivňuje tenhle strach ze sblížení, tedy v tomto případě ze sblížení, které by z kolegy učinilo cosi jako kamaráda. Jak moc mu obavy ze zklamání brání otevřít se ve vztahu jakéhokoli typu, pochopil až když kvůli své zatvzelenosti zůstal úplně sám.

„Prostě taky nechci skončit jako Oldřich,“ stočil se nakonec k něčemu, co bylo pro oba stejně srozumitelné, a tady už ani Tomáš neopáčil svým charakteristickým zpochybňováním úplně všeho, „nechci dalších milion let trávit šest nocí v tejdnu v práci, kterou může dělat kdokoli jinej... a co z toho? Na co se mám těšit? Na to, že jednou za rok pojedou na dovolenou? Nebo že si sem tam koupím nějakou... prostě věc?“

„Ty asi tu změnu potřebuješ, no. Tak musíš jít. Já to tak asi neberu,“ pokrčil rameny Tomáš.

Vincent mu také prozradil, že přesný termín jeho odchodu záleží na tom, kdy se mu podaří dokončit rozpracovanou bezejmennou skladbu – skladbu, ze které mu na rozdíl od těch zaprášených pahýlů skladbiček nikdy nevzniklých odmítl cokoli pustit. Zato se rozpovídal poměrně zešířena o své plánované cestě, třebaže dosud nevěděl, kam se vydá.

Vincent si totiž už od návštěvy u Alice byl jistý tím, že mu nestačí mít před sebou cíl v podobě odchodu z Lokte (a kam jinam než do Prahy), že potřebuje ještě předtím někam vypadnout, někam, kde bude daleko od domova, ale tentokrát bez uklidňující průvodkyně – byť mu byla její společnost ve Vídni nesmírně příjemná, chtěl svou příští dovolenou strávit objevováním nějakých míst bez toho, aby k nim byl doveden. Ale protože si byl také velice dobře vědom omezení časových i finančních, nechtěl jen tak bodnout prst do mapy a riskovat cestu někam, kde to nebude úplně ono. A tak se snažil vybrat z evropských měst to nejevropštější, což se mu úplně nedařilo, protože vlastně jakékoli sídlo na starém kontinentě bylo při dostatečném zkoumání natolik plné historie, že by se všude našel důvod, proč právě sem, a obrazit všechna ta místa samozřejmě nemohl.

„Ty to zase moc řešíš,“ řekl jen Tomáš, a Vincent na základě této poznámky usoudil, že by mohl k celé věci opravdu přistupovat poněkud přímočařeji. Alice přece

byla ve Vídni na Erasmu, ne? A Vincentovi šlo o to, uspořádat si takový svůj malý, soukromý Erasmus. Probírat se městy, ve kterých tato historická osoba působila, by mu práci moc nezjednodušilo – zvolil tedy ještě větší zkratku a vybral si jako svůj cíl Basilej, kde byl Erasmus Rotterdamský pohřben. Jezdit si prohlížet hrobky prastarých učenců se těžko stane Vincentovým novým hobby, ale jako symbol to krásně vyhovovalo – zároveň si byl jistý, že Basilej obsahuje dostatek dalších zajímavostí, aby ho pobyt v ní inspiroval k pojmenování skladby, která bez toho správného názvu bude vždy poloviční, i když správně seskládá všechny notičky.

Své rozhodnutí považoval za finální, i tak ale hledal další důvody, proč právě sem – a v tuhle chvíli už samozřejmě ty důvody přibývaly samy. Obrovským lákadlem (byť také vlastně pouze symbolickým) bylo samozřejmě trojstátí, kde bude moci chvilku přecházet ze Švýcarska do Německa, do Francie a zpět. A už samotná skutečnost, že se Basilej z největší části nacházela ve Švýcarsku, Vincenta těšila – tahle alpská země se v poslední době stala zaklínadlem jisté části české společnosti, tedy konkrétně té, která žila v iluzi, že referenda o všem a „přímá vláda lidu“ jsou klíčem k nějakému funkčnímu spravování věcí veřejných. Vincent si popravdě neuměl představit moc děsivějších scénářů, než ten, ve kterém o fungování země, a tedy i o jeho životě, rozhodují lidé, jejichž rozhled končí u vlastního plotu. A ani nevěřil, že by

to v tom skutečném Švýcarsku bylo právě takhle, jak si všelijací hlasatelé lidových mouder představují – bral to tedy tak, že na rozdíl od nich se tam prostě podívá a uvidí.

Při svých přípravných cestách po mapě si Vincent povšiml ještě jednoho reálně bezvýznamného, ale pro něj osobně chytlavého detailu: zatímco Vídeň, kde potkal Alici (Je tam vlastně ještě? Ozval se jí po návratu sotva dvakrát, neměl by s tím něco dělat?), ležela na nejdelší evropské řece, Basilejí protékala ta druhá nejdelší. A nešlo jen o délku – Dunaj a Rýn dokonce pramenily kousek od sebe, tedy v kontinentálním měřítku kousek. V jednom místě se dokonce míjejí o pouhých třicet kilometrů... než se oba tyto veletoky konečně rozhodnou nasměrovat každý k jinému moři. Nicméně, přirovnávat sebe a Alici k Rýnu a Dunaji bylo na Vincenta přece jenom moc – něco takového by čekal spíš od Petra.

Petr však během večera na Radnici zarazil Vincentův referát o chystané Basileji už v zárodku – měl totiž mnohem žhavější novinku. Od té doby, co v Praze neměl jako společnost Tomáše, se přece jen seznámil s několika lidmi. A tihle lidé, když viděli jeho neschopnost na seznamovacím a randicím trhu, mu v podstatě domluvili rande s jakousi Jitkou. A protože jakási Jitka nebyla až tak zoufalá, jak by se zdálo z toho, že si nechá domluvit schůzku s Petrem, a protože on taky po prvotním ostýchání dokázal být celkem zábavný, najednou to

nebyla jakási Jitka, ale Petrova Jitka. Mluvil celý večer o ní, Vincent měl z kamaráda tak velkou radost, že mu ji ani nekazila lítost nad vlastní už poměrně dlouhodobou samotou, a co si o tom všem sladoučkém vyprávění myslí Tomáš, bylo oběma vlastně celkem jedno.

Tomáš si samozřejmě myslel, že on sám nikdy nic takového nepozná – a měl pravdu. Vztah, který čekal na něj, neměl být nikdy plný motýlků v břiše a duhových představ. A hlavně, hlavně byl ještě v tuhle chvíli stejně daleko, jako Petrův poslední, a jako Vincentovo smíření se s tím, že má hledat něco úplně jiného, než se doposud domníval.

V době před Basilejí hledal Vincent hlavně cestu ven – cestu z Lokte a z pekárny, cestu pryč od Michala, který ho začínal vytáčet, a od Oldřicha, který ho děsil jako možná vlastní budoucnost, cestu pryč z místa, kde se blížil dokončení první opravdové skladby, kde sice zažíval navzdory únavě světlé chvílky, ale stejně mu každý půllitr připomínal Helenu. A vlastně mu nic nebránilo odejít hned, oznámit Kotrbovi, že dává výpověď, a s pár našetřenými penězi se přesunout jinam, nejlépe samozřejmě do Prahy. Jenže Vincent bral vážně své rozhodnutí, že prostě neodejde, dokud nebude jeho dílo, které patří sem, dokončeno. A popravdě to ani nebral jako rozhodnutí, ale jako něco, co tak zkrátka musí být nezávisle na jeho vůli. Najít ty správné tóny, správně je seřadit a propojit, byl

úkol, který Vincentovi nikdo nezadal, nikdo ho k tomu nenutil, a on přesto věděl, že to tak prostě je: musí to složit právě tady.

A složil. Dospěl k těm závěrečným tónům právě včas, aby si výslednou dvacetiminutovou skladbu nahrál do telefonu – i kvůli blížící se cestě si konečně pořídil smartphone, aby měl bezpečně při sobě mapy, letenky, a snad i něco hezkého nafotil. Měl napřed v plánu si od vlastní hudby během dovolené odpočinout, ale nakonec ji jen během cesty do Prahy a čekání na letišti slyšel několikrát – a znělo to, kupodivu, naprosto správně. Opravdu mu už chyběl „jenom“ název. A Vincent nepochyboval, že v Basileji ho objeví – ne vymyslí, ale objeví, protože ta socha uvnitř toho kvádry prostě je, on ji potřebuje jen odkrýt. Použít cestu někam jako inspiraci pro ten správný název bylo něco, co dělal Vincent poprvé, a tak nemohl tušit, že to takhle bude dělat vždy.

Vincent měl nějaké přibližné plány, jak týden v Basileji stráví, na jaká místa ve městě se podívá, kam z města vyrazí do přírody, ale vlastně mu vůbec nevadilo, když z těchto představ nezbylo nic a on nakonec pouze improvizoval a procházel se neorganizovaně po městě. Z přírody, tedy té mimo město, nakonec neviděl nic – toto bylo předznamenáno hned v okamžiku, kdy se octl na letišti a rozhodl se, že do svého hotelu dojde pěšky. Zatímco pro celý zbytek světa bylo Švýcarsko

synonymem pro alpský turistický ráj, pro vrcholky i údolíčka překypující zelení, Vincent svých prvních několik kilometrů zde šel po cyklostezce v sousedství silnice, míjel mosty a kruhové objezdy, a vzhledem k vlhkému počasí přecházejícímu postupně v prudký liják jej poprvé v životě napadlo, že se ocitl v zemi betonu a deště. Uvědomoval si, že je asi jediným člověkem na světě, který by Švýcarsko takto označil – co si však uvědomit nemohl, bylo to, že v jedné docela jiné zemi betonu a deště, až ji objeví, stráví celý zbytek života.

Basilej byla taková, jakou čekal – a zároveň úplně jiná. Opravdovější v tom, jak vše viděl na vlastní oči, jak dýchal ten vzduch nad Rýnem, a zároveň neskutečnější tím, že se Vincentovi tak snadno povedlo splnit si něco, co ho prostě jen tak napadlo. Proč to takhle nejde se vším? Proč prostě nedělá věci... které chce dělat? Jistě, vždy bude mít nějaká omezení, pokud jde o peníze, ale on nedělá ani to, co nic nestojí. Jen pracuje, a... pracuje, protože hudba, kterou začal zase skládat, je přece taky práce, je to dokonce ta opravdová práce. Vincentovi bylo dvaadvacet let, a dopadla na něj tíha promarněného mládí. Už nikdy tyhle roky neprožije znovu a lépe. Jediné dvě věci ho při procházkách městem rozesmutňovaly: neopakovatelné roky a to, že je zde sám.

Každý další krásný výhled, každá tvář mnohem lépe naladěných lidí, než Vincent znal z domova, však jeho

chmury zahnalý, a Vincent věděl, že upřímně si nemůže v tuhle chvíli stýskat, protože právě prožívá něco, na co bude vzpomínat celý život, i kdyby procestoval celý svět. Byl tady úplně sám a přitom neztracený, měl na těch pár dní všechn čas na světě, a i když většinu dní bylo pod mrakem, taky si po téměř čtyřech letech užíval denního světla. Pracovat v noci si vždycky přál a vyhovovalo mu to, ale teď zažíval zcela nový a neznámý úžas z probuzení.

„Do deseti let se tam odstěhuju,“ zvykl si každému říkat po návratu, a mluvil o tom, jak jsou Švýcaři prostě nejlepší lidi, jak z nich cítí úplně něco jiného než doma. Jak v Basileji vnímal, že ta vyšší životní úroveň a bohatství není něco, co by tam lidi měli zadarmo. Protože tady se, na rozdíl od věčného českého hledání způsobů, jak obejít pravidla, věci dělaly pořádně.

Doufal taky trochu, že podobně jako Alice ve Vídni tady najde nějaké to místo, které bude jenom jeho, i kdyby okolo proudily davy turistů či místních. A dokud se snažil ho hledat, pochopitelně ho nenašel – nebylo ani u těch nejkrásnějších budov, ani u katedrály Münster, ani na vyhlídkovém místě hned za ní, které se tomu Alicinu podobalo, ale vlastně právě proto to nemohlo být ono – bylo to, byť bez její přítomnosti, spíš její místo než jeho. Vincent se sem vracel každý den po celý týden, a ta večerní cigareta vykouřená ve stínu Münsteru patřila k jeho nejoblíbenějším chvílím tady, byly to chvíle, kdy si

tady už připadal jako doma, ale pořád tu svoji lavičku zde nevnímal jako onen správný bod ve vesmíru, kde by mohla vzniknout vzpomínka netypičtěji vystihující situaci „Vincent Reis v Basileji“.

Poslední den už byl víceméně smířený, že tady, přes naprosté okouzlení, nenajde ani název pro svoji skladbu, ani nějaký ten svůj koutek. A název skutečně nenašel, ten na něj čekal až zpátky v České republice. Koutek se však zjevil – co koutek, roh, cíp... nejzazší špička ostrůvku Kraftwerkinsel, kam zabloudil svůj poslední den před odletem. Prošel kolem vodácké loděnice, která mu připomněla dědův dům, a našel konečně tu lavičku, kterou vyhlížel celý týden. Na místě vlastně nejobyčejnějším z celé Basileje, které by nikoho nenapadlo doporučovat turistům, kam místní chodili nanejvýš venčit psy, si Vincent poprvé sáhnul do vody, a pak tam seděl celý ten svůj poslední večer, a namísto ohromení nebo zahlcení krásou pocítil něco mnohem obtížněji dosažitelného: klid.

V tu chvíli věděl všechno, co o tomhle stavu platilo. Věděl, že je neudržitelný, že takhle se nedá existovat ve všedních dnech, ale že se k té chvíli bude vracet v případě potřeby, když snad klid začne ztrácet. Seděl tam a pochopil, jak je dobře, že se tu vyskytl úplnou náhodou až v předvečer odletu, protože jinak by z města nic jiného neviděl – seděl by pořád tady. Pokusil se vyfotit řeku před

sebou – nemělo to smysl. Tak místo toho zachytil onu lavičku, a ona pochopitelně vypadala jako úplně obyčejná lavička, a Vincent věděl, že jen on v ní navždy uvidí to, s čím se zde setkal. A kdyby mu někdo řekl, že podobný stav klidu v něm může probudit kromě místa i nějaký člověk, Vincent by strávil zbytek svých let hledáním toho člověka; to však nebylo ani možné, ani zapotřebí: o deset let později takového člověka potkal, a vrátil se sem kvůli němu, jen aby pochopil, jakým způsobem se držet v blízkosti té osoby.

Přišel ještě ráno. Doufal, že se tím kouzlo zdejšího místa neztratí – neztratilo, naopak: v těch několika minutách druhého dne bylo soustředěno vše, co zde pocítil večer, a ještě něco navíc. Viděl zde východ slunce; po čtyřech letech první, při kterém si neříkal, že už by měl spát. Tehdy Vincent naznal, že dokončením své skladby nenachází cestu ven z pekárny, z Lokte ani od Helenina ducha, ale že tak uniká ze zajetí noci. S tímto vědomím Basilej opustil.

A najednou byl zpátky v tom obyčejném šedém světě, který znal – nebo aspoň čekal, že to tak bude. Když přistál v Praze, o které kdysi snil a zároveň ji díky procházkám s otcem i návštěvám u Alice znal jako své nejprošlápnutější boty, i ona byla jiná. Doznívala v něm magie místa, které navštívil, nebo toho samotného faktu, že se podíval někam za obzor? Nebyl si jist; věděl jen to, že právě teď se nachází v onom zvláštním stavu, kdy každá obyčejná věc

působí neobyčejně, a zároveň o to víc skutečně, jako kdyby viděl samotnou podstatu všeho ve svém okolí.

Nechtěl o to přijít, nechtěl se ještě vrátit úplně domů. Co když v těch ještě známějších, ještě obyčejnějších kulisách kouzlo vyprchá úplně? Měl spoustu času do posledního vlaku, a tak se procházel a protože už v tuhle chvíli opravdu nedokázal poslouchat jakoukoli jinou hudbu než svoji, pouštěl si do sluchátek pořád dokola těch svých dvacet minut, a s každým poslechem si byl jistější, že to je opravdu ono, že takto to má znít, že je tam vše; ne vše, co má v sobě, ale co patří do téhle skladby, a že opravdu to jediné, co jí schází, je ten správný název.

Věděl, že tady vůbec nejde o těch pár lidí, kterým svou skladbu pustí. Buď je ta samotná hudba zaujme nebo ne, jistě se najde i někdo, kdo tu dvacetiminutovku ani nebude ochoten doposlechnout, a někoho to snad zasáhne tam, kde má, ale název nebude důležitý pro nikoho – jen pro něj. Ale o koho jiného už by mu mělo jít, než o sebe samotného, když do něčeho sám sebe vložil? On potřebuje tu věc za sebou zanechat správně, výstižně pojmenovanou...

Nesmělo to znít ani příliš velkolepě, to by se nehodilo k něčemu po většinu času komornímu, kde ta velkolepost spíš prosvítá pod povrchem, ale zároveň by nebyla vhodná ani úplná obyčejnost. Uvažoval už několikrát, že by jako název ponechal prostě „Kyvadlo“, ale pořád to

nestačilo, pořád tušil, že ono kyvadlo musí někomu přivlastnit nebo ho nějak charakterizovat; nepřidávat k němu další věc, to ne, jen mu dodat nějakou vlastnost, a to samozřejmě tu nejzásadnější, kterou má. Ale jaká to je? Zná ho kolik měsíců, občas ho zahlédl, někdy měl pocit, že kolem něj prosvištělo tak blízko, až ucítil ten závan vzduchu... a přesto pořád nevěděl, která jeho vlastnost je ta nejzásadnější, nejpravdivější, která zůstane, i když někdo všechny ostatní zpochybní.

Bloumal ulicemi a i když uvažoval o svém hudebním kyvadle naprosto posedlým způsobem, přece jen si našel sem tam chvilku i na jinou myšlenku. Zavolał dokonce Davidovi, když se definitivně rozhodl, že ve městě, ve kterém se právě pohybuje, chce konečně žít, že odejde z Lokte i od Kotrby. Ptal se, jestli platí Davidova nabídka, jestli i teď, když je „Gabriel kontra...” už existující úspěšná věc, se může Vincent přidat. A David řekl, že jistě, jen se to trošku komplikuje: po první sérii, kdy se věnoval českým městům a do značné míry jejich nedostatkům a nepodařeným věcem v nich, chce pro příští rok připravit něco jiného, chce udělat evropskou sérii, kde bude hledat pozitivní příklady, jak věci jsou, místo věčného skuhvání na nekvalitu, diletantství a lhostejnost. Vincent řekl, že se tedy ozve, a pozoroval, jak ho tato objektivně velmi vzrušující informace nechává v klidu, protože právě teď to zkrátka není ta nejdůležitější věc na světě.

Musel ten název objevit v sobě dnes a tady. Ale nevnímal to jako tlak nebo povinnost, ne, naopak cítil, že se k tomu velice hladce blíží, že se to stahuje kolem něj, a stačí jenom se pozorně dívat. A stejně hladce se stočily jeho kroky k Vltavě. Už to tak vypadalo, že v každém městě pro něj tím nejzajímavějším místem bude řeka, ať „doma“, kde u ní přímo bydlel, nebo ve Vídni, kde si s Alicí pár metrů od Dunaje řekli ty nejpodstatnější věty, nebo v Basileji, kde doslova v odrazu na hladině Rýna viděl sám sebe. Tak proč by neměla podobně fungovat i nejdelší česká řeka?

Nechtělo se mu úplně obcházet pražské ostrovy na Vltavě; nepřišlo mu jako ten správný způsob snažit se reprodukovat, co fungovalo jinde. Ne, tady hledá něco jiného... S Alicí seděl v kavárně na nábreží, v Basileji se procházel po ostrůvku, co ještě umožňují řeky? Ano, dají se překročit po mostě – a tak chodil po pražských mostech z jednoho břehu na druhý, a ne, samozřejmě že to nespadlo zničehonic samo od sebe z nebe. Ne, i když to čeká na dohled, samo to nepřijde nikdy, musí se dívat, dívat se pozorně... a zvednout konečně oči od hladiny.

Stalo se to na Čechově mostě.

Vincent už pozoroval tekoucí vodu dost dlouho, a tak se konečně podíval před sebe a trochu vzhůru, a musel se zastavit a stál tam celých dvacet minut, od prvních tónů po poslední, protože ho konečně viděl. Tam vzadu nahoře

byl pražský Metronom, a Vincent se díval a viděl za ním to mnohem opravdovější kyvadlo, to, které se na rozdíl od něj nikdy nezastaví.

Bylo tady od první chvíle, kdy jeden organismus dokázal nashromáždit více zdrojů než jiný. A bude tady vždy, protože když zmizí jedny rozdíly mezi lidmi, najdou se jiné, i kdyby si je lidi měli vymyslet naprosto uměle, jen proto, aby uspokojili svou potřebu cítit se lepší než někdo jiný na základě těch nejsměšnějších měřítek. Tohle kyvadlo se nedá zastavit.

Vincent zahlédl i některé z jeho ostatních vlastností. To, jak je jako fraktál složené ze spousty menších kyvadel, protože na světě neprobíhá jedna tichá válka, kde jsou dvě strany, ale spousty malých a nejmenších; kyvadlo sebou máchá ze strany na stranu v menších společenstvích i v rodinách a nakonec v jednotlivcích, kteří každým dnem činí svá rozhodnutí, se kterými pak musí žít. Jak je ponořené zčásti ve vodě, a tak ho nikdo nevidí takové, jaké je, a kde je, a připadá mu, že už se zhouplo k němu, i když má ještě rezervu, a naopak si kdekdo myslí, že je před ním v bezpečí, a přitom už je jím dávno drcen.

Vincent kyvadlo viděl a cítil tak jasně, že se mohl zhoupnout s ním, a nad všemi jeho vlastnostmi byla ta jediná nezpochybnitelná: je Nezastavitelné.

Konečně viděl a věděl, že kyvadlo tady vždycky bylo a vždycky bude, a nemělo smysl snažit se rozhodnout, jestli je to dobře nebo špatně. Nezastavitelné kyvadlo prostě je. A jediný rozumný postoj, který k němu člověk může zaujmout, je takový, ve kterém si jím nenechá rozbít hlavu.

## 09 Dny za obzorem

„Tohle je sakra dobrá práce,“ řekl Petr, když si poslechl *Nezastavitelné kyvadlo*.

Petrovo hodnocení po poslechu rezonovalo ve Vincentovi mnohem silněji a trvaleji než chvála všech ostatních, kterým se svou skladbu odvážil pustit nebo poslat. Snad proto, že bylo o tolik odlišné od výsměchu, kterým Petr kdysi reagoval na Vincentovy první pokusy, snad proto, že se Petr neoháněl slovy jako talent, „zajímavý“ nebo výzvami k dalšímu skládání (i když později se stal právě Petr tím, kdo Vincentovi kladl na srdce, aby Kyvadlu konečně pořídil následovníka). Vincent dokonce sklídl jedno „pouštím si to dokola“, ale Petr jako jediný bral v potaz, že těch dvacet minut hudby znamenalo především spoustu práce.

Vincent prožil poslední týdny v Lokti a v pekárně povznesený svými zážitky v Basileji a na cestě z ní. K tomu, jak byl nadopovaný dávkou neskutečného světa, se

přidala úleva z dokončení Kyvadla – po finálním pojmenování nepřišla ani radost, ani jakékoli zadostiučinění, ani přívál energie, který by mohl vložit do další tvorby; ne, opravdu tím nejsilnějším dojmem byla úleva, že má tuhle věc za sebou, že všechny dílky do sebe zapadly a že už těch dvacet minut nemusí nikdy v životě slyšet.

A skutečně už je nikdy neslyšel, i když mu to málokdo věřil – dokonce po pouhých několika týdnech, když u příležitosti Petrových narozenin Tomáš odhodil ostych a vzal do ruky kytaru, na kterou zabrnkal jeden motiv odposlouchaný z Kyvadla, Vincent byl jediný, kdo ty tóny nepoznal.

V té době už byl nějakou chvíli nezaměstnaný, ale cítil se naprosto opačně než o svých posledních prázdninách mezi nedokončenou školou a nástupem u Kotrby. Když k jeho vnitřní Basileji a ke zklidnění, které přineslo dokončení Kyvadla, přibyl navíc zdánlivě nekonečný volný čas bez povinností, Vincentovi připadalo, že další dny za obzorem čekají... doslova za tím nejbližším obzorem.

A přestože se prozatím nedostavil žádný tak silný zážitek jako na Čechově mostě nebo Vincentově lavičce, cítil se i tak po většinu času jako jiný člověk. A zdálo se, že i matka s babičkou, do jejichž domu se pochopitelně na ten mezičas uchýlil, ho vnímají jako jiného člověka – aspoň na chvíli. Stačilo je ujistit, že s našetřenými penězi pro něj

nebude problém přestěhovat se od září do Prahy, a nechávaly ho na pokoji.

„To je šikovnej kluk, ten tvůj spolužák. Jak hezky o těch domech povídá,“ říkala babička, která si rozuměla s internetem víc než její vrstevníci a celou první řadu *Gabriel kontra...* viděla dvakrát. Matka si neodpustila poznámku, že architekt snad má něco kreslit a ne vykládat do kamery, ale v podstatě hodnotila Davida stejně kladně a Vincentův záměr podílet se na dalších dílech uvítala bez očekávaných pochyb, zda se takto dá uživit – nedalo; Vincent už věděl, že po přesunu do Prahy si bude muset zajistit ještě další zdroj příjmu, ale tím se svým ostrovským ženám nepochlubil a sám se tím zatím taky nezatežoval.

Většinu těch dní, kdy konečně mohl v noci spát a ve dne si užívat čtyři roky téměř nespátržené slunce, stejně prospal. Po té době byl samozřejmě rozhozený; ani nečekal, že by se zničehonic přepnul a najel na běžný spánkový režim jako normální člověk. A tak, pokud už vstal dřív, než slunce zapadlo, zbývalo mu jen odpoledne – tak akorát času, aby stihl osamělou procházku po okolí rodného Ostrova.

Tehdy si poprvé všiml, že den za obzorem nemusí vůbec znamenat vypadnout stovky kilometrů daleko, že někdy stačí, aby se podíval jen o kousek jinam, než to dosud znal, a když navíc blížící se soumrak oznamují paprsky slunce správně protínající mračna, když vzduch

správně voní, když namísto zážitku postačí nezvyklá myšlenka... možná to pak není den za obzorem, který si bude navždy pamatovat, ale rozhodně jsou to ty, pro které stojí za to žít. A po stříbrném lemu těch mračen je nazval stříbrnými dny; tehdy byl Vincent velice blízko odhalení, co v životě skutečně hledá. Minul to jen o kousek a byl za svou nepozornost později sám sobě vděčný, protože ve svých dvaadvaceti by stejně neměl komu to říct.

Petra skutečně viděl poprvé od té doby, co mu přehrál Kyvadlo, až o jeho narozeninách. Vincentův nejstarší kamarád totiž na rozdíl od něj nepatřil k lidem, kteří dokážou nějakou dobu nic nedělat; a protože bylo dávno jasné, že učit opravdu nepůjde, hned po dokončení bakalářského studia začal Petr pracovat v místním podniku ExtraTech. Nešlo jen o to, že Petr odmítal komunikovat s malými dětmi (což byla dovednost, kterou se velice brzy potřeboval naučit z jiných důvodů a naučil se ji překvapivě dobře) – šlo mu taky o to, aby tím, že okamžitě začne vydělávat peníze, jednak získal silnější pozici ve sporech s otcem, a hlavně aby mohl „investovat do vztahu s Jitkou“, jak se vyjádřil. Prozatím do své přítelkyně investoval především čas, a tak už nějakou dobu bylo zvykem, že místo sobotních večerů na Radnici jel Vincent na kole navštívit Tomáše do jeho vesničky, anebo prostě zůstal doma.

Návštěvami u Tomáše si Vincent mimo jiné udržoval jakýsi přehled, co se po jeho odchodu děje v pekárně; a ono se na tom místě zastaveného času přece jen něco málo dělo: krátce po Vincentovi ji opustila i stará Houšková, protože zatímco Oldřich se na důchod („já pudu klidně do invalidního!“) neustále těšil, po dlouholeté expedientce zbyla opravdu už jen ta květovaná zástěra. Tehdy mladý Kotrba zavelel, že se tedy do expedice musí přesunout někdo z výroby, a protože všechny přítomné ženy ho poslaly někam, že se nechtějí zničit jako Houšková, nezbylo Tomášovi nic jiného než se tohoto místa ujmout, samozřejmě „dokud se někdo nenajde“.

Nikdo se nenašel sedm let a nenašel se ani po Tomášově odchodu – protože však v té daleké budoucnosti bude personál, byť minimálně, obměněn, zavelí Kotrba znovu a málem tak ze svojí pekárny vyžene někoho, kdo si ji nakonec přes všechny peripetie zamiluje snad ještě víc, než jak v dobrém na ni během let bude vzpomínat Vincent.

„Já teda neříkám, že to bylo tak strašný,“ prohlásil Vincent na dvorku u Tomáše, když byl pryč z Lokte sotva měsíc, „skoro už mi chybí i ty Michalovo hemzy, když je neposlouchám furt.“

„Jo, ptal se na tebe, jestli sis to nerozmyslel... a co prej budeš dělat. Jsem nevěděl, jestli to není tajný, s tím Gabrielem.“

„Není to tajný, jenom se mi to nechtělo vysvětlovat. Víš, že on se bojí i neznámého jídla... A to je mu kolik, dvačtyřicet? Klidně mu řekni, že budu akorát jednomu týpkovi držet kameru a tak. Když tam nejsem, tak už nebudu muset poslouchat, co je to za novoty jezdit si po světě a nechávat si za to platit.“

„To von by zase proti tomu úplně nic neměl, si myslím, že ho vidíš horšího, než je.“

„Možná. Už si konečně sám přiznal, že je gay?“

Tomáš se zasmál.

„Ne, ne... právě naopak. Ta jeho je prej zase těhotná.“

„Ty jo... to je třetí? Hele, a vážně se budeme tvářit, že fakt má nějakou ženu, lomeno rodinu?“

„Vedoucí ji prej zná... tak asi jo,“ pokrčil rameny Tomáš.

Mladý Kotrba skutečně znal Vladku velice dobře – tak dobře, že to Michala zase jednou po letech přinutí odložit na chvíli svou masku smíška. Ale pro Vincenta zatím byla Michalova žena stejně neznámá jako jeho vlastní další kroky. Kam povedou, až se v září přestěhuje? Na jaká všechna místa se podívá s Davidem? V jakém oboru bude pracovat, aby vedle peněz plynoucích z tvorby *Gabriel kontra...* měl něco navíc a dokázal se tak uživit? Netušil a ani v nejmenším ho to netrápilo; tou nejdůležitější věcí si

byl totiž jistý: Praha a David pro něj budou znamenat úplnou smršť nečekaných zážitků a žádný den nebude stejný.

A žádný den nebyl stejný. Vincent našel podkrovní byt na jižním okraji Prahy, a protože pouhých pár kilometrů po cyklostezce proti proudu stála obrovská hala velkoobchodu Mega, opět zvítězila Vincentova pohodlnost a on si zajistil svou první (v tu chvíli netušil, že i poslední) pražskou brigádu.

S koordinátorem distribuce se domluvil, že bude chodit pracovat jako picker jen ty noci, které si vybere – „Záleží na vás, kolik si chcete vydělat,“ řekl nový šéf, a Vincent věděl, že ve skutečnosti záleží na tom, kdy zrovna nebude na cestě s Davidem; jejich návštěvy evropských měst byly skutečně často plánovány na poslední chvíli podle ceny letenek. A tak nejméně jednou za dva týdny, někdy častěji, z Prahy kamsi na dva tři dny odletěl a ve zbylých dnech sedl večer na kolo a jel do Mega tahat paleták a vychystávat objednávky.

„Takže ty pracuješ v noci a chystáš bedny pro řidiče. Nebylo jednodušší zůstat u nás a dělat tu debilní expedici místo mě?“ ptal se časem Tomáš, kterému se jeho nové pracovní povinnosti velice brzy začaly zajídat.

„Ne. Protože tady to nemusím dělat každou noc,“ řekl Vincent, „střídám práci pro Davida a Mega, střídám den a noc...“

O téhle různorodosti se skutečně domníval, že je pro něj tím pravým – neustrne v jednotvárnosti, stále mění prostředí i společnost, a brzy se jistě do jeho života vrátí ta jediná věc, která mu chybí. Už brzy zase začne tvořit hudbu, jen co si to sedne a jemu se podaří v tom rozsypaném pracovním plánu najít nějaký systém – něco podobného, jako když před nočními směnami v pekárně využil ono předpracovní napětí k tomu, aby se místo nějakého „odpočinku“ kýval v rytmu své první skutečné skladby.

Co nevidět začne, říkal si. Vždyť je toho tolik, co by mohl hudebně zpracovat – ať samotné cesty, nebo pobyt na těch vzdálených místech, případně těch pár zajímavých setkání s ženami z měst, do kterých už se možná nikdy nevrátí (to byla záležitost čistě Vincentova; David byl po bouřlivém dospívání zklidněný a spokojeně setrval ve vztahu se svou vysokoškolskou láskou, jejíž matce navrhl dům). Inspirace byla na každém rohu a skoro v každém druhém dni – jenže Vincent nepotřeboval inspiraci, ale téma. A to k němu nepřicházelo, i když neměl nouzi o podněty. Byl příliš vzrušený na to, aby dobře spal, i na to, aby tvořil.

Po dvou letech vymizelo i vzrušení – tedy to pozitivní, ten úžas; rozhodně zbylo rozrušení, neklid z neuspořádaného rytmu. Doma, tedy v Praze, pociťoval stres z toho, že zase bude někam muset, a na cestách už byl vlastně skoro znuděný. A tak, když po dvou letech přistáli s Davidem v Paříži, byl to zkrátka další obyčejný trojden – nebo mohl být, kdyby David tentokrát Vincenta nepožádal, aby zde spolu zůstali alespoň o jeden večer navíc. Vincent neprotestoval; v Mega opravdu ani nehlásil, který večer se dostaví – koordinátorovi bylo jedno, jestli má na noc dvanáct, nebo čtrnáct pickerů, hlavně když tam je někdo z té silnější poloviny. Poslední odpoledne v Paříži tedy vyrazili tvůrci třetí série *Gabriel kontra...* na procházku po městě jen tak, bez vybavení.

„Takže... chceš mě požádat o ruku?“ zavtipkoval Vincent chabě, protože přece jen nebyl tak dobrý humorista jako autor Baker Street.

Seděli s nelidsky drahou lahví vína v Tuilerijských zahradách, přímo na ještě vyhrátém trávníku, a Vincentovi stačilo se podívat na Davidův psí úsměv, aby pochopil, jak bude znít odpověď.

„Tebe ne.“

První, na koho si Vincent vzpomněl, byl jeho otec. Teď, právě teď by ho tady potřeboval mít, aby mu řekl: „Vidiš? Věděl jsem, že s těma dvěma zůstanu. Petra vidím

pokaždé, když přijedu do Ostrova, a David mě považuje za natolik dobrého přítele, že mi tady teď vypráví, jak chce požádat svoji holku o ruku. Reis, Šnajdr, Gabriel. Kamarádi se neopouštějí." Místo toho Vincent věděl, že až se vrátí domů, až nebude muset sdílet hotelový pokoj s Davidem, zase si na usnutí pustí *Procentáž*, tak jako každé ráno, kdy je sám, už kolik let. A že těch osamělých usínání je mnoho.

„Máš neuvěřitelné štěstí, kámo," řekl Davidovi, „na Petra se vykašlala Jitka, já jsem... prostě já, a vy dva... jste dobrá dvojka. Vám to přeju.“

„Proč ty jsi vlastně tak dlouho sám?" zeptal se David, nikoli poprvé za ty dva roky. Dnes poprvé však byl Vincent správně rozněžnělý, aby se pokusil mu pravdivě odpovědět – nakonec.

„Já nevím, jestli bych s někým vydržel... nebo jestli by nějaká vydržela se mnou," začal vyhýbavě.

„Ty bys neměl problém někoho najít, ne? Podle toho, kolik nocí zůstávám na hotelu sám. To ti vážně stačí ty jednorázovky, co už nikdy neuvidíš?"

„Stačí, nestačí... mám pocit, že to prostě jinak nejde. Asi nejsem úplně typ na vážný vztah, nebo tak něco.“

„Do mě by to taky nikdo neřekl, než jsem poznal Petru. Ale já ti nechci nic vnucovat... nějakou dobu po Táně jsi chodil s tou její kamarádkou, ne? Od té doby nic stálého?"

„Chodil? Ne, vídali jsme se, to jo, ale já v té době vídal ještě někoho jiného, někoho, s kým jsem si vůbec neměl začínat.“

A pak mu řekl všechno. Jak si s Helenou od dětství psal, jak se potom začali setkávat v Lokti a vedle nezvladatelných záchvatů sexuálního šílenství si i dlouze povídali, tentokrát už naprosto bez obalu. Jak mu vyprávěla o tom, že se nemůže odpoutat od někoho, s kým si celé roky navzájem ubližuje. Jak s ní mluvil tak dlouho, až ji přesvědčil, že tím, kdo ubližuje, je její partner-nepartner, a jak jí dalším a dalším mluvením dodal sílu se od něj konečně odtrhnout. A jak se pak Helena upnula na něj. Jak Vincenta zahrnovala střídáním vyznání a výčitek, jak se u něj objevovala nečekaně, naoko ve snaze ho romanticky překvapit, ve skutečnosti se záměrem zkontrolovat, jestli doma nemá jinou. Jak se po strašlivém létě rozhodl ji vymazat ze svého života a jak se později, dokonce přímo v Davidově přítomnosti, dozvěděl, že nakonec vymazala ona sama sebe ze života vůbec. Jak se potom sám Vincent přísál k lahvi, dokud nepřišel do jeho života zlom v podobě probuzení v Basileji a odchodu z Lokte. Snad o jediném se Vincent nezmínil: o návyku, který mu zůstal, o té podivné neschopnosti usnout, dokud ho neukolébá otcův hlas opakující tisíckrát slyšené věty.

„Dva roky nepiju,“ řekl Vincent a podíval se na prázdnou lahev mezi nimi, „myslím to denní pití, že už neprovozuju. Ale toho zasraného ducha si tahám všude s sebou.“

Na Davidovo ujišťování, že přece v žádném případě nezodpovídá za Helenin následný osud, za její rozhodnutí, které ji dovedlo k tragickému konci, Vincent odpověděl, že to ví. Samozřejmě, že to ví. Ale stejně se jí nemůže zbavit.

„Já si pořád kreslím, když mám stres. Teda takovejhle jsem nikdy neměl... ale chápeš. Jsi umělec –“

„Nejsem UMĚLEC, jenom jsem něco složil,“ řekl.

„To je fuk, říkej tomu, jak chceš, prostě... hudba je tvoje věc. Třeba ji ze sebe dostaneš takhle.“

A Vincent na ta slova myslel celý let zpátky a další den, když šlapal na kole po cyklostezce. Myslel na ně pořád. Ale myslet by nestačilo; Vincent cítil, že tohle by mohla být ta cesta. Možná mu nechybí ten správný denní rytmus, ten správný poměr mezi vzrušením a stabilitou, možná jen potřeboval pochopit, o čem jeho hudba má být. Blížil se k hale Mega kolem ostatních obchodů i fabrik a v těch soumravných zbytcích světla pochopil, že konečně míří aspoň trochu správně. Věděl, že právě teď prožívá den za obzorem – ne v Paříži s Davidem, ale tady na tom pruhu

asfaltu, po kterém jezdí sem a tam už dva roky, jen se doposud na tu cestu díval špatně.

V září 2014 David jako na zavanou oznámil Vincentovi, že dva roky nepřetržitého pohybu v terénu prozatím stačily a že i s ohledem na blížící se svatbu s Petrou hodlá trávit více času v Praze a věnovat se svým dalším projektům, jako například svému pořadu *Demolice* na rádiu Bomba. A tak se Vincent na tu cestu mezi svým pražským bytem a halou Mega díval každý den a získal tak dvě věci, které považoval za zásadní pro tvorbu, najednou: pravidelnost a samotu.

S Davidem se vlastně celé dva roky stýkali pouze pracovně, a tak teď Vincent mimo noční pobyt mezi regály (kde vlastně byl bez společnosti, protože si každý picker tahal svůj paleták a v podstatě jen kroužili kolem sebe) trávil dny sám, a v tom tichu se skutečně začaly ozývat první tóny dalšího, dosud zcela neohmataného a jen v dálce tušeného díla.

Nejhlasitěji mu ty nové hudební motivy zaznívaly v hlavě právě během té hodinky cesty do práce. Vincent šlapal jako zběsilý, a i když bral kolo pouze jako dopravní prostředek a nikdy se nesnažil jezdit „sportovním stylem“, v těch podzimních týdnech byl sám překvapen, k jaké rychlosti ho vztek vybičuje. Ano, nejvýraznější emocí při vzpomínání na Helenu byl vztek. Vincent počítal s tím, že následovník Kyvadla bude mnohem údernější, rychlejší,

hutnější... Zároveň ty nápady přes noc neměl jak zaznamenat, a tak si tou noční pauzou ověřil, že jsou dostatečně výrazné, aby si je pamatoval i druhý den. A když je pak převedl do skutečného zvuku, zdály se mu opravdu tak silné jako večer – dokonce snad chytlavé; zdálo se, že ve skladbě inspirované Helenou bude méně zasněnosti a... bude to skutečně větší nářez.

Ale ještě byl daleko od té fáze, která se dala nazvat prací — teď opravdu zažíval spíš smršť, chrлил ze sebe nápady, aniž by měl úplně rozmyšleno, jak je později seřadí, utřídí, jak z nich nějak smysluplně sestaví cosi, co by se dalo nazvat dílem, a co by se vlastně vůbec dalo pojmenovat; co by si zasloužilo název.

„Jo, na něčem dělám,“ říkal o těch víkendech, kdy zavítal do Ostrova a kdy už se k němu a Tomášovi zase přidával Petr, stále ještě zdrcený ze svého prvního rozchodu.

A protože Vincentův nejstarší přítel pořád dokola mluvil o trápení, jež mu přinesl vztah se ženou (byť zcela jiného typu, než dodnes nezpracoval Vincent), do vznikající skladby se promítl i tenhle vztek. Chtěl tam mít všechno, včetně frustrace ze vztahů neexistujících, kterou sice Tomáš nedával najevo, ale Vincent si ji mohl o to intenzivněji představovat, prožívat ji, sypat všechny ty negativní prožitky ze sebe a potom vyčerpaně usínat. Ano, skládal tentokrát ráno po práci, napumpovaný jízdou na

kole byl dostatečně bdělý, aby ze sebe hodinku dvě něco chrлил, než ho dostihla slastná únava. V tu chvíli svou tvorbu odkládal a pustil si *Procentáž*; po ranní smršti vyčerpaný dost na to, aby usnul během jediného nedoposlechnutého dílu.

Na jaře příštího roku měl tolik materiálu, že už nemohl uhýbat před nutností konečně všechny ty audiopoznámky začít přetvářet v nějaký celek se začátkem a koncem. Dny se prodlužovaly, Vincent přijížděl domů už zase skoro za světla a i jemu začalo svítat, že se možná přece jenom dívá pořád ještě špatně. Přišly pochybnosti, zda opravdu má být jeho cílem prostě se z něčeho vybit. Neznamenala pro něj tvorba kdysi něco jiného, něco méně prosáklého hnusem? Neviděl snad kdysi v hudbě především krásu, a když ne krásu, tak snad něco, co člověka vytrhne z běžného přebývání, něco, co ho může nadchnout, povznést, něco, co může člověka aspoň na chvíli změnit?

Nebylo to tak, že by najednou místo drsných zářezů zatoužil skládat prvoplánové veselé melodie jako ze soundtracku k animovaným pohádkám, to ne. Pořád si byl jistý, že ta věc, kterou potřebuje vytvořit, musí mít v sobě nějakou porci závažnosti, temnoty... nějaké téma. Ano, to tam musí být vždy, dokud... nebo až bude Vincent Reis Vincentem Reisem.

Ve svém bytě buď spal, nebo zíral do monitoru, případně se věnoval nutné údržbě svého fyzického těla,

které je zapotřebí sem tam nakrmit nebo zbavit nečistot, ale vlastně nevnímal, co má okolo sebe. Podobně v práci se soustředil na zboží, na dodací listy (nebo na tu jedinou adminku, která výběrovým řízením založeným evidentně na estetických kritériích pronesla i trochu inteligence a zajímavých názorů, ale k žádné aktivitě jejím směrem se nedonutil; nebyl na to ten správný čas), ale okolí nevnímal.

Kolem sebe se začal rozhlížet až na těch cestách do práce a zpět, když zpomalil a když už bylo dostatek světla. Tehdy si povšiml, jak skoro celých těch deset kilometrů na něj působí: je mu tam dobře, má po jedné straně řeku a míjí všechny známé nadjezdy a další haly kromě Mega, na cestě zná každou nerovnost a jezdí klidně, ale přesto v té betonové pustině bylo cosi tísnivého.

Betonová pustina.

Snad to spojení zaslechl v rámci nějakých ekologických varování před vznikem krajiny, která nezadrží vodu, možná na něj přišel sám; bylo to jedno: o té věci, kterou musí, teď už musí, vytvořit, uvažoval jako o *Betonové pustině* a i když netušil, jestli použije některý ze zaznamenaných motivů, i když vůbec neměl představu o tom, jak má být výsledek rozsáhlý a jak má vlastně znít, byl si jist, že aspoň trochu vidí jakousi jeho podstatu. A měl pravdu.

V tomto jediném měl pravdu — i když svoje další dílo dokončil až za dlouhé roky, i když nakonec bylo o něčem

úplně jiném a i když se nakonec jinak jmenovalo (protože ten název vybral moc brzo), na jaře 2015 se Vincent na pouhých několik momentů dotkl toho, co v něm čeká, a co je o tolik větší než on, že to ze sebe nedokáže dostat sám. Bude si muset říct o pomoc a bude muset napřed získat odvahu k takové žádosti — a na to ještě bylo příliš brzo.

Tou dobou v sobě Vincent pomalu nacházel spíše odpor k tomu, aby o hudbě mluvil. Soudil, že člověk by měl „tu svoji věc“ spíš pořádně dělat, než o ní teoretizovat — a popravdě nebylo nijak zvlášť obtížné se případným hovorům o tom, jestli něco skládá, vyhnout; jediným, kdo Vincentovi pravidelně připomínal, kolik už uběhlo času od *Kyvadla*, byl Petr. A vlastně mu to připomínal stále častěji — Vincent za necelý rok od přerušení práce na *Gabriel kontra...* jezdil do Ostrova skoro už každý víkend. Přespával samozřejmě v matčině a babiččině domě, ale přijížděl sem za Petrem a Tomášem, takže sobotní odpoledne a večery trávil na zahradě za domem sousedním.

Protože však Petr odpoledne ještě byl vytižený tím, že pomáhal otci v lese, nebo se věnoval nějaké podobně záslužné a podobně dobrovolné činnosti, vyzvedával Vincent zpravidla Tomáše na zastávce sám. Většinou to tak akorát vycházelo, že než na ně měl Petr čas, stihli si zajít na dvě piva k boreckým rybníkům.

„Mám namožený zápěstí, vypadá to, že budu muset jít marodit,“ oznámil většinou Tomáš, který přes svou napohled vyšší fyzickou zdatnost byl mnohem větší bolestín; jindy to místo ruky byla noha, nebo ho pro změnu v prašném prostředí sužovaly alergie. Vincent už začínal počítat, že tím, kdo v pekárně „zoldřichovatí“, bude jím přivedený bývalý kolega. Ale na výzvy ke změně zaměstnání reagoval Tomáš pohrdavým odfrknutím, vždyť přece je to všude stejný, tvrdil vždy hned poté, co Kotrbovu pekárnu přirovnal ke koncentračnímu táboru.

„Ale ještě jsem nebyl u doktora... Michal teď chce dovolenou, tak mi to bylo blbý,“ vysvětloval Tomáš, který sice narozdíl od Vincenta stále byl přesvědčen, že mladý Kotrba „sedí a bohatne“, ale zároveň mu snad vrozená slušnost, snad obavy z vyčítavých pohledů bránily narušit svému zaměstnavateli provoz, pokud to nebylo opravdu nutné.

„Dovolenou, jo? Tak to ale asi budou stejně sedět doma, ne, s tím posledním přírůstkem. Se divím, že vůbec chce nějaký volno. Jinak pořád chodí šest nocí v týdnu, předpokládám.“

„Jo, mladej už nebyl na pátek ani nepamatuju... Ale tak, když mu to vyhovuje,“ pokrčil Tomáš rameny.

„Já bych řek', že mu to ve skutečnosti nevyhovuje. Že ho to tam spíš dost vytáčí,“ prohlásil Vincent, který rok po

odchodu o svém bývalém pracovišti uvažoval možná častěji, než když na něm přímo pobýval. Získaný odstup mu možná v něčem dodal nadhled a v některých věcech se zase ještě více utvrdil.

„Vytáčí ho určitě Kotrbová, když si něco navymejší, to jo.“

„Jenže ona si to vždycky nevymejší. On reálně dost věcí kurví, pokud si pamatuju. A možná by ta jeho práce stála za víc, kdyby si někdy odpočinul.“

„Říká člověk, kterej tam nevydržel zdaleka tak dlouho jako on,“ předhodil Tomáš Vincentovi. Mohla v tom být nějaká výčitka? Copak Vincent někomu něco dluží, že by kvůli tomu neměl právo se vyjádřit, že by se snad měl cítit špatně, když se nepodvolil stejné dobrovolné věčnosti v tom stále stejném? Ale Tomášova poznámka byla samozřejmě na místě; Vincent měl necelý rok po odchodu sice na Michala pořád stejný názor, ale jak s ním již nevedl každodenní tiché války, došel i k jisté smířlivosti.

„No právě. Já jsem rád, že se mi povedla ta změna... a třeba se jednou vrátím, hehe.“

„Ty si můžeš dělat, co chceš, no. A i kdybys byl zpátky, nemusíš tam tak otročit jako on, když nikoho neživíš.“

„Ty taky ne. Ale to je fuk... mně jenom přijde, že ta jeho pracovitost je taková falešná. Tím nemyslím, že je ve

skutečnosti línej; já vím, že dře. Jenom když si vybavím ty řeči o tom, jak se makat musí, a jak si někdo vyběhá dávky nebo co, víš, že pak už jsem se ho ani neptal, jestli by si to teda s někým takovým vyměnil, ale prostě mi to přijde jako řeči člověka, kterej svoji práci nenávidí."

„No, já ji nenávidím určitě," řekl Tomáš a mnul si zápěstí.

Když dorazili ke Šnajdrům a usadili se k zahradnímu stolku s donesenými („Vemte něco cestou, nestihám, zaplatím.") sixpacky, Petr je zpravidla upozornil, že ještě musí dodělat tohle a tamto, že bude odbíhat, případně jeho odbíhání zapříčinil starej Peťan, když syna vytrhával z rozhovoru s přáteli pokřikováním, ať kouká navalit ten nůž, co měl určitě poslední, a tak podobně. Ty hovory beztak byly s každým dalším týdnem podobnější jeden druhému, ačkoli zrovna Petr do nich jednu změnu vnášel: postupně se jeho nářky nad tím, jak je zdevastovaný rozchodem s Jitkou, měnily ve stížnosti ohledně ExtraTechu.

„Ta firma je prostě strašně neefektivní," líčil pobouřeně, „můžeš vysvětlovat pořád dokola, co ti tam znemožňuje dělat práci pořádně, a stejně se nikdy nic nezmění... Já se tam normálně stihnu dívat na filmy, ale vůbec z toho teda nemám radost. Klidně bych tam mohl udělat, co je třeba, za třetinu času... ale holt hodinová mzda."

„Buď rád za tu pohodindu," radil Tomáš.

Vincent Petra chápal o trochu lépe – nebo se to domníval. Pocit promarněného času zažíval i on v Mega, ale sám sebe uklidňoval, že jeho zdroj obživy je vlastně potřebným relaxem okolo té skutečné práce.

„Říkal jsem si, jestli bych přece jenom nezašel na základku, zkusit si domluvit nějakou částečnou úvazek. Že bych odučil pár hodin... a zbytek času bych dělal s otcem, nebo i v tom ExtraTechu třeba nějakou brigádu. Ale já bych ty děti asi fakt nezvládl.“

Pak Petr odbíhal a krmil dravce – od té doby, co si jako útěchu po Jitčině odchodu „s nějakým navoněným borečkem“ pořídil první poštolku, přibyli mu na zahradě další dva ptáci.

„Sokolnictví by byla možnost, jak být svým pánem,“ zasnul se pak nahlas, „ale taky by to byla otročina. Musel bych zainvestovat, mít pořádné ptáky, dělat ukázky pro školy... To by byly zas ty děti, no. Ale taky jsou fotografové, co si můžou dovolit šílené peníze za focení. Ten strejček, co od něj mám Patrika, zná dost lidí...“

„Tak to zkus, ne,“ říkal Vincent. „S těma tvýma znalostma bys mohl i něco natočit, David by ti taky předal nějaký zkušenosti. Když to nezkusíš teď, tak ve čtyřiceti už asi budeš začínat těžko.“

„To si neumím představit,“ poznamenal Tomáš, o kterém Vincent věděl stále jistěji, že je zatvrzele ukotvený ve skutečném světě, tedy v tom, co tak označují lidé, kteří jsou podle Vincenta bez fantazie.

„A co ty,“ odhodil Petr pozornost od svých snů, „ty chceš dělat navždycky tohle? Budeš zase někdy pokračovat s Davidem, nebo chceš jenom tvrdnout v Mega, nebo podobně?“

„Na podzim se asi zase rozletíme... a jinak budu v Mega, no. Mně to vyhovuje.“

„To tě nenapadlo si třeba dodělat nějakou školu? Neštvě tě to, že ses na to tenkrát vybodnul?“

„Štve mě jenom, když to někomu připadá důležitý. Protože mně ne. Já vím, že i kdybych měl jakýkoli vzdělání, ať bych se čímkoli živil, stejně pro mě bude hlavní hudba. A tou se živit nedá, teda ne to, co dělám já.“

„A kdy jsi naposled něco složil, po Kyvadle?“

„Na něčem dělám,“ řekl Vincent – a už nějakou chvíli to byla lež. Od té doby, co se mu zjevil název *Betonové pustiny*, si nepoznamenal jedinou melodii. Ale i když by tohle před Petrem nebo Tomášem nepřiznal, kroužil aspoň okolo toho.

„Vlastně spíš nevím, proč bydlím v Praze. Až budeme zase létat, mám to teda přes město na letiště blíž, než kdybych jezdil odsud – i když ne o moc – ale jinak, s tím, jak žiju, je vlastně jedno, jestli jsem tam, tady, na Marsu...”

„Dojíždění, to je věc,“ trhnul s sebou Tomáš a zase jednou oznámil, že už musí běžet na autobus. Možnost přespát u Petra nebo ve vedlejším domě vždy odmítal; Tomáš měl zkrátka rád svoje pohodlí.

„Tak pozdravuj zejtra Michala a řekni mu, že se mu uleví, až si přizná svoji orientaci,“ křiknul za ním Vincent.

„Děláš to schválně?“ zeptal se Petr, když Tomáš zmizel za domem. „Ty věčný poznámky o tom vašem – teda jeho – kolegovi... Myslíš si, že je Tomáš na chlapy?“

„Ne, to si fakt nemyslím... Podle toho, co jsem zahlíd v jeho počítači, když jsem byl u něj, rozhodně není.“

„Ten kluk je záhada. Vysokej, vlasy má... jenom kdyby si trochu věřil, mohl by mít holek na každém prstě, kolik by chtěl.“

„Prostě to asi nepotřebuje, no. Mně vlastně už taky nevádí, že jsem sám,“ řekl Vincent – a byla to další lež.

„No jo, když si představím, že bych zase s nějakou zažil to, co s Jitkou...”

Tak si tam ve tmě Vincent vyslechl další známou porci lítostivého vzpomínání na to, jak Jitka Petrovi vyrvala srdce, a vlastně byl rád, když Petr oznámil, že to taky balí, že musí ráno vstávat brzo a jet s otcem do lesa. A tak si tam Vincent dopil svoje poslední pivo a přeskočil plot, přes který si kdysi s Petrem museli navzdory rodičovským zákazům pomáhat přelézt, a odebral se přespat do rodného domu.

Zdržel se ještě na pár slov s babičkou, která říkala, jak se těší na další nové díly *Gabriel kontra...* Vincent ji ujistil, že za pár měsíců se dočká, že do té doby bude jen chodit do Mega, a babička pak pronesla už tolikrát slyšenou poznámku: „Hlavně že máš práci.“ Když to samé slyšel i od matky, říkal si, jak je na jednu stranu úleva nemuset odrážet kdysi tak dobře známé výčitky, že je úplně k ničemu, ale zároveň je vlastně zklamán, že jeho ostrovským ženám stačí, kam se jejich syn a vnuk v životě dostal. Obě učily (matka dodnes, babička před lety) češtinu a dějepis, obě měly hlavy plné spisovatelů a vůbec výrazných postav historie, a přitom ani jednu očividně netrápilo – ani tolik jako Petra – že už tři roky nic nesložil, že má opravdu jen tu práci a nic víc.

Přemítal pak před usnutím o hovorech s Petrem a o svých dvou nejčastějších lžích – že na něčem dělá a že mu nevadí být sám. Co když spolu ty dvě věci souvisí? Co když ve skutečnosti potřebuje skládat pro někoho, co

když mu chybí ta možnost vzít někoho za ruku a říct: „Podívej... teda poslouchej“? Anebo prostě jen mít někoho, koho může považovat za partnera, se kterým se navzájem podpoří – jako se to povedlo Davidovi?

Možná mu v tvorbě brání to, kde je. Možná fakt, že je sám. Možná nedostatek dnů za obzorem – ale i o těch už pochopil, že i když možná žije pro ně, nedá se žít v nich. Dny za obzorem neplní svou roli v životě tím, že by v nich člověk měl setrvávat; nejde to, protože stejně zevšední, a stejně nakonec člověk dojde k tomu, že zatímco dřív bylo nutné se za obzor podívat někam pryč, najednou tím vítaným ozvláštněním běžného přebývání jsou návraty ke známému. Ale neznamená to přece, že by se měl vrátit do Ostrova. Stejně by se to pak zase otočilo – dny za obzorem jsou totiž výjimečné – jaké překvapení – svou výjimečností. Jejich síla je v tom, že je člověk hledá, vyhlíží a vzpomíná na ně. A tak se ze stříbrných dnů stávají stříbrné sny.

Před třemi lety odcházel z pekárny a cítil, že se probouzí. Snad další noční práci, snad tím, že na vše potřeboval tolik času a přemítání, si Vincent svoje probuzení prodloužil. Kromě své odvěké pomalosti však měl ještě nejméně jednu vlastnost, které se nikdy nezbaví: zatvrzelost.

## 10 V rukou šílenců

Týden před začátkem natáčení další série *Gabriel kontra...*, tentokrát plánované opět v rámci republiky, se Vincentovi ozvala Jana s tím, že v pátek odpoledne pojede něco zařídit do Ostrova, a jestli se nechce svézt s ní.

Janina nabídka Vincentovi narušila jeho obvyklou rutinu, ale vlastně neměl nic proti tomu, aby po delší době Janu viděl a snad měl i příležitost s ní prohodit pár slov, i když kvůli o něco málo pohodlnější cestě autem musel místo obvyklého nádraží dorazit na úplně opačný konec Prahy. A protože jeho velká ségra, tedy teta, zůstávala i nějakou dobu po svatbě bezdětná a naplno odevzdaná svému podnikání, chtěla jet až docela pozdě – Vincent tedy místo poflakování doma a následného přesunu metrem šel k Janě pěšky. I když se v centru musel nečekaně prodat přes demonstrující dav, byl u ní akorát včas, aby jí pomohl

naložit do auta krabici s nějakými pozornostmi pro ostrovské ženy, a pak hned vyrazili.

„Slyšela jsem, že jezdíš domů docela často, tak mě napadlo, že můžeme jet spolu,“ řekla Jana a sledovala po očku navigaci – ona sama navštěvovala rodný Ostrov stále vzácněji.

„Jo, no. Teď ten rok, co jsme měli pauzu s Davidem, tam jezdím skoro každéj tejden. Ale domov tomu nějak neříkám.“

„Ty jsi prostě pořád můj zvláštní synovec, vid.“

Dál se neptala, jak to myslí, a Vincent nic nevysvětloval – sám nevěděl, kde se v něm vzal ten pocit, že rodný dům nemůže nazývat domovem. Rozhodně to nebylo tím, že by se cítil doma v Praze. Jak to bylo kdysi v Lokti – bral to snad jako domov tam? Ne, to byl taky jen byt „kvůli práci“, prostě místo, kde přebýval. Vyslouží si snad nějaké místo nárok být nazýváno domovem ve chvíli, kdy se na něm rozhodne zůstat navždy? Bude takové místo? Nebo nejde ani tak o to kde, ale s kým? Připadá si bez domova, protože je sám? Díval se se svými otázkami zamyšleně na cestu, až přeslechl nahlas vyslovenou Janinu otázku.

„Cože?“ otočil se na ni.

„Ptala jsem se, co to bylo ve městě. Nevíš?“

„Demonstrace nějaká, ani nevím...“ řekl Vincent a vybavil se mu jeden výraznější muž, který vystoupil z víceméně pokojného davu a zakřičel mu do obličeje: „Vždyť jsme v rukou šilenců! Vždyť o nás rozhodnou nezodpovědný lidi!“

„Ani nevím, za co nebo proti čemu tam pochodovali, nesleduju to,“ dodal ještě Vincent. Vyhnul se tomu, aby připojil prohlášení „o politiku se nezajímám“ – jednak tuhle hlášku vždycky považoval za projev ignorantství, a zadruhé by ji ve svém případě považoval za neupřímnou. Uvědomoval si, že spousta témat, která ho zajímají, je politická, tedy v nějaké teoretické obecné rovině; co ho nezajímalo a co téměř nesledoval, byly takzvané aktuální události, to každodenní slovíčkaření, tedy to, co si asi právě většina lidí představila, když slyšela slovo politika. Mysleli tím nejspíš všechny ty debaty v oblecích, než něco, co reálně prožívají. Pro většinu lidí, kteří se vyskytovali ve Vincentově okolí, bylo vrcholným vyjádřením k nějaké „politické“ otázce zesměšnění toho či onoho představitele; Vincent se už dávno nikoho z těch lidí neptal, jestli si snad myslí, že by právě oni dokázali smysluplněji kormidlovat nějaké odvětví veřejného života.

„Spíš proti něčemu, lidi si hrozně rádi stěžují,“ prohlásila paní podnikatelka Jana.

„Tak mají na to právo, ne? Já si zas nemyslím, že by lidi měli jednou za pár let nějak hlasovat a pak mlčet.“

„Nejvíce většinou křičí ti, co k těm volbám ani nešli,“ poznamenala Jana podle očekávání.

„Hm... to je to věčný ,kdo nešel k volbám, nemá právo si stěžovat' – jednak si fakt myslím, že pokud máme nějakou svobodu, tak opravdu k ní patří ta možnost se vyjádřit kdykoli, i kdyby byl u moci člověk, kterého jsem já sám volil a dělal něco jinak, než si představuju, a hlavně teda je mi nějak cizí ta úvaha, že svým hlasem ve volbách si jakoby předplácím především a pouze právo na to stěžování. To mi přijde takový... smutný.“

„Smutný to možná je, ale většině lidí opravdu o nic víc nejde. Stěžují si hrozně rádi. Mají představu, že by je měl vodit za ručičku stát, byli by asi fakt šťastnější v komunismu,“ opáčila Jana, produkt devadesátkového pravicového nadšení.

„Většina lidí taky nemá takový možnosti jako ty,“ pokrčil rameny Vincent.

„Jaký jsem já měla možnosti, kdybych nemakala? Jsem ze stejného města jako ty, ze stejné rodiny dokonce.“

„Nemyslel jsem sebe. Já jsem si vybral sám a nelituju toho. A nežiju si špatně. Já... si stěžovat rozhodně nepotřebuju.“

A byl zase u toho samého, co probíral opakovaně s Petrem. Sedm let po odchodu ze školy a pořád se to vrací.

Pořád se to s ním táhne, i když potvrdil, že tu mizernou školu nepotřebuje k životu, který si vybral. A bude to tak asi navždy. Jana se ho teď samozřejmě zeptá, jestli přece jen neuvažuje o doplnění vzdělání... Petrovi na tohle říkal, že ne, protože pro něj stejně vždycky bude hlavní hudba (kterou stále ještě netvoří); nicméně měl takový dojem, že pro Janu by tohle vysvětlení bylo ještě více z jiného světa než pro Petra. Ten mu snad aspoň trochu rozuměl, s tím svým snem o sokolnictví.

„Já vím, že se ti nevede špatně. Babička pořád básní o tom, jak krásně děláte ty videa. Obě Ostrovanky jsou na tebe hrdý. A já taky.“

Na to Vincent neřekl nic, protože se mu sevřelo hrdlo jako před telefonátem. Zatracené rozhovory s rodinou.

„Ale stejně – opravdu nelituješ? Vážně nikdy neuvažuješ, že by bylo dobrý nějakou tu střední si dálkově dodělat?“

A je to tady.

„Ne, fakt ne. Hele, já si vlastně už nemyslím, že jsem to tenkrát nedodělal kvůli nějakému jednorázovému rozhodnutí – já jsem prostě takovej. I kdybych se překonal a i kdybych se zázračně tenkrát dostal na vejšku, dopadl bych na ní jako Tomáš; to je kamarád. Já nemůžu dělat něco, co mě nebaví. Zjistil jsem u Kotrby, vlastně díky

tobě, že nejsem línej člověk – ale musí mě bavit, co dělám.“

„A když tě přestane bavit, co děláš, půjdeš zkusit něco jinýho. Ale měl bys to přece jenom jednodušší, nebo si mohl líp vybírat, kdyby–“

„–vybírat... ne, kdybych, čistě teoreticky, si vybral nějakkej obor a měl aspoň tu střední, myslím si, že bych na tom byl pořád stejně. Já si hlavně nemyslím, že člověka nějak určuje to, co vystudoval, a vlastně ani jeho profese – pro mě je to prostě jenom něco, čím se žívím. A to může být klidně něco jinýho. Koneckonců, ty taky neděláš to, co jsi studovala, babička od učení přešla do poradny, i ten můj neviditelnej otec přešel od kritiky k tvorbě.“

„Já ti rozumím. Jenže to ty naše Ostrovanky bude vždycky mrzet, no. To víš, učitelská rodina. I táta učil. Já jsem se teda trhla, ale stejně školím v rámci firmy. Nějak ty geny fungujou.“

Vincent si všiml, že to je snad poprvé, co Janu slyšel o dědovi promluvit jako o tátovi. Jistě, od jejich usmiřovacího setkání to nedělní odpoledne před Vincentovým nástupem u Kotrby se s Janou skoro nevídal, a jejich vztah zdálky považoval za dejme tomu korektní, ale „táta“ – to bylo opravdu podivné od Jany slyšet.

„Vidiš, za dědou jsem letos byl sotva dvakrát... taky bych se měl u něj zastavit, jestli na tý zahradě nechce s něčím pomoci...“

„Dědu u něj doma nenajdeš. Ostrovanky ti to neřekly, co?“

A pak prozradila Vincentovi důvod své dnešní cesty. Od té doby Vincent mlčel. Ne proto, že by měl za těch pár let k dědovi až tak blízký vztah, aby ho jeho rakovina nějak šokovala – myslel na svého otce, na to, že i když je celé roky pevně rozhodnutý ho už nikdy nevidět, takže mu to připadá jako ta nejsamozřejmější věc na světě, ono to tak opravdu může být. Představil si, jak by mu bylo, kdyby se o podobné nemoci dozvěděl v otcově případě. A bylo mu nejhůř z toho, jak si byl jist, že by zůstal k němu pořád stejně lhostejný. Jeho otec byl pro něj opravdu mrtvý už dávno. Nemuselo to tak být, říkal si Vincent, kdyby otec sám nechtěl. Ale to ticho trvalo už celou věčnost. S každým přehraným dílem *Procentáže*, kdy slyšel otce mluvit, si připomínal, že „ten člověk“ ve skutečnosti nemluví na něj, s ním, a pravděpodobně ani o něm.

„Půjdu se ještě projít,“ řekl Janě, když zaparkovala před domem.

Vincent se chtěl vyhnout tomu, aby bezprostředně po zjištění o dědově nemoci slyšel další podrobnosti. A hlavně nestál o to, aby přišla řeč na jeho vlastního otce –

jistě by se to neobešlo bez dalších připomínek typu „tátu máš jen jednoho“ a podobně, tedy z babiččiny strany. Od matky za ty roky nepřišla jediná pobídka, aby „s tím něco udělal“. Někdy si ani nebyl jistý, jestli matku dokonce netěší, že to mezi jejím synem a bývalým manželem dopadlo takhle. Nevěděl, jak spolu dodnes jeho rodiče vycházejí, jestli vůbec nějak, a nepátral po tom.

I když byla skoro tma, tušil, že potřebuje dlouhou procházku. Zajde si tedy pro něco k pití na cestu do zdejšího, relativně nedávno postaveného HT-Martu. Těsně před zavíračkou – to budou mít radost. Ale vždyť chce jenom dvě piva (věta, jejíž variace začne velice brzy nesnášet, až bude postávat u dveří tohoto konkrétního obchodu a pět minut před devátou se do něj budou zkoušet nahrnout opozdilci). Ostrovský HT-Mart viděl Vincent poprvé před třemi lety, krátce po svém návratu z Basileje. Tehdy byl ještě natolik povznesený, že i tenhle čerstvě zprovozněný obchod na staré známé Jáchymovské mu připadal jako takový malý kousek země betonu a deště. A dnes? HT-Mart kupodivu pořád ještě zvenku působil čistě, skoro moderně – i když Vincent dobře věděl, že uvnitř je obyčejným, nejlevnějším obchodem, kam chodí lidé pro velké nákupy za akční cenu bez jakéhokoli ohledu na kvalitu.

Blížil se po zšeřelém parkovišti a došlo mu, že v nadcházející sezóně „Gabriel kontra...“ bude s Davidem

směřovat pravděpodobně právě na podobná místa. Jeho kolega (nebo by měl snad říct šéf?) měl v plánu zkombinovat přístup obsažený v již uskutečněných sériích – zůstanou tentokrát v republice, ale budou se zaměřovat na to, co se povedlo. „I kdyby to znamenalo jen to, že někdo nezprasil lavičky při rekonstrukci nádraží,“ řekl David. Snad v něm jeho spokojený partnerský (a brzy vskutku rodinný, jak se ukázalo) život probouzel snahu všímát si spíše těch věcí, které je možné ocenit, než kritizovat.

Podle očekávání uvnitř zastihl jen jednu osamělou prodavačku, která se v takřka nulovém provozu před koncem otevírací doby snažila vytrít podlahu kolem kasy a přitom žertovala s hlídačem. Ten se na Vincenta otočil, když zaslechl dveře.

„Za pět minut zavíráme,“ oznámil.

„Já vím, budu tady hned.“

„To známe,“ zabručel strážný, ale nikterak zle, a hned pokračoval v hovoru s pokladní: „Já tam byl zrovna včera, viděl jsem tam jednu, co vypadala jako vy.“

„Jo?“ zasmála se. „A byla taky praštěná?“

Vincent jen proběhl a dál jejich konverzaci nesledoval, ale přesto se nemohl ubránit jistému zhnusení. Ale čím vlastně? Vážně ho tak znechutilo, že se od pohledu zjevně

více než čtyřicetiletá pokladní pohihňává jako rozpustilý diblík? Že by zrovna on, který nesnášel jakékoli diktování životního stylu, měl chuť říkat někomu, ať se „chová na svůj věk“? To přece ne... Musí v tom být něco jiného. Vždyť je to naopak hezká věc, že ta žena není nějak otrávená životem, že si udržuje nějakou mladistvost. Ale je to opravdu tak? Nebyla to spíše dětinskost?

Mezi těmi dvěma termíny se snažil velmi precizně rozlišovat. Udržovat si nějakého mladistvého ducha – to bylo to, o co se chtěl snažit on sám, aby z něj jednou nebyl nevrlý dědek, který nadává na mládež nebo na cokoli nového a neznámého. Oproti tomu dětinskost z nějakého ne zcela zřejmého důvodu nesnášel. A viděl jí kolem sebe neuvěřitelné množství. V té ženě (které brzy bude říkat jménem a bude ji mít svým způsobem v oblibě) se zhmotnily Vincentovy vzpomínky na všechny někdejší kolegyně z pekárny – a vlastně ještě víc na Michala. I po těch letech. Vincent si uvědomoval, že to, co o něm nejčastěji říkal Tomášovi, bylo: „Chová se jako malé dítě.“ Vincent tím nemyslel jen Michalovo nepřiznání viny při nějakých pracovních zádrhelech nebo jen jeho dobrovolně ponížené jednání s nadřízenými (tedy s mladým Kotrbou a jeho rodiči). Viděl dětinskost i ve všem ostatním, jak se Michal projevoval. Všechna ta do sebe zahleděnost, to – byť skryté za humorem – sebeujišťování, že jsem lepší než každý, kdo je nějakým způsobem odlišný... To všechno Vincent nedokázal vnímat jinak než

jako chování malého sobeckého dítěte. Přerostlého trochu, samozřejmě. A tak, zatímco celý svět v rámci tichých válek řešil toxickou maskulinitu, Vincentovi tento jev nebyl dostatečně obecným, a místo toho považoval za příčinu většiny negativních jevů toxickou infantilitu.

Nedošel z HT-Martu daleko. Sedl si kus za ním, sledoval šumějící silnici z Varů a v tom vlahém večeru, aniž to sám tušil, začínal ustanovovat, co znamená jeden z těch termínů, které budou v jeho na názvy zaměřeném životě dlouhou dobu nejzásadnější. Jeho úvahy o tom, co přesně znamená a čeho je příčinou toxická infantilita, se mu propojily s rozhovorem, který vedl s Janou. Ti lidé, co si chtějí v první řadě stěžovat, co mají potřebu být voděni, lidé, kteří byli shrnuti ve výkřiku onoho pomatence, který mezi ně nepatřil a oni se mu smáli, přestože právě on je dokonale vystihl: „Jsme v rukou šilenců, rozhodují o nás nezodpovědní lidé,“ křičel ten zarostlý chlapík – a Vincent v něm viděl soustředěný celý ten dav. Oni si vážně myslí, že někdo řídí jejich životy, že někdo vládne světu. Těm nejšílenějším konspiračním teoriím se smějí, a přitom v nějaké light verzi denně opakují ten největší nesmysl – že má někdo věci pod kontrolou.

Kde se bere ta potřeba něčemu takovému věřit? V tuhle chvíli Vincent neměl jiné logičtější vysvětlení než v dětinském strachu ze zodpovědnosti za vlastní život. Stáli tam (a denně kolem něj procházejí) lidé od čerstvě

dospělých po důchodce – a všichni shodně, ve Vincentových očích, toužili jen po tom, mít nad sebou toho spravedlivého rodiče, který jim řekne, co mají dělat, a na kterého si sice můžou stěžovat, že jim ubližuje, ale je pro ně stále tou jistotou, ke které se mohou vracet.

On takovou potřebu jistoty nemá. Nikdy ji neměl. Necítil se nějak lepší nebo chytřejší než oni – ne, vnímal pouze jako svoji výhodu, že shodou okolností byl dávno o tuhle falešnou jistotu připraven, a co připraven – sám se jí vzdal. Jeho odchod ze školy a jeho popření otce byly navždy spojeny, byly navždy zárukou, že Vincent nebude nikdy nikoho vinit ze svých neúspěchů, že nikdy nebude od nikoho nic očekávat zadarmo, že nikdy už nebude znovu tím dítětem, které si nepřiznává zodpovědnost za důsledky svého jednání. Aspoň v tuhle chvíli tomu věřil. A dny, kdy bude vyveden z omylu, byly tak bezpečně daleko...

Neprošel se nakonec. Přesto k něčemu došel. A protože to byl Vincent Reis, který odjakživa a navždy zvládne sedět na místě tak dlouho, než pochopí aspoň jeden další kousek, došlo mu nakonec i to, v čem se on sám jako malé dítě před něčím schovává.

Hned zítra tam zajede. Nebude tam její pomník nebo tak něco, nesetká se tam s jejím duchem tváří v tvář, ale musí to místo vidět. Musí se ho přestat bát.

Ten večer už jen zkusmo nahlédl na Petrovu zahradu, jestli tam Petr náhodou něco nerochá – samozřejmě tam pobíhal v montérkách.

„Co žes dorazil už v pátek?“ zeptal se, když přinesl dvě plechovky z lednice.

„Přijel jsem s tetou.“

„Nemyslels na to, že by ses přece jenom měl vrátit?“

„Nebejt toho, že mě za tejden čeká další ježdění s Davidem, asi bych se na Prahu fakt vykašlal. Je tam moc... rušno,“ řekl Vincent – a byla úleva říct pravdu.

A protože Petr musel nepřekvapivě druhý den brzo vstávat, po tom jednom zdvořilostním pivu nasměroval Vincenta k přeskoku přes plot. Vincent proklouzl kolem kuchyně, kde dvě a půl Ostrovanky debatovalo o tom, co pro ně bude v nejbližší době znamenat dědova nemoc. Dokonce snad zaslechl jeho křestní jméno – zdálo se, že pravděpodobný brzký konec bývalého manžela i babičku přiměl odložit letitou hořkost a mluvila o něm jako o Mirkovi. Vincent se pořád ještě necítil na to, aby byl těchto debat účasten, a tak tiše vyběhl po schodech – a jelikož cesta s Janou proměnila jeho pátek v jeden z těch malých dnů za obzorem (byť jej těžko mohl ve stínu získaných informací nazvat stříbrným), velice rychle usnul. Fakt, že správným lékem na jeho nespavost není alkohol, ale

snaha prožít den, který stojí za to, aby se v něm už nemusel zuby nehty dále zdržovat, mu dosud unikal – a ještě dlouho bude.

Dny za obzorem se nedají naplánovat, ale dá se jim jít naproti. Nedostaví se spolehlivě, když je člověk očekává – přesto si Vincent, když ráno vstával, byl celkem jist, že dneska bude jeden takový. Probudil se dokonce skoro stejně brzo jako ve vedleším domě dva Petrové; slyšel je i přes okno, jak se dohadují při nastupování do džípu. Pak starší Peťan uzavřel celou věc sdělením Petrovi, že ještě ví hovno, oba práskli dveřmi a odjeli. Vincent si znovu pomyslel, že absencí otcovské figury ve svém životě o nic nepřichází, protože by zkrátka nesnesl, aby se k němu coby dospělému člověku někdo takto choval – ale byla to jediná myšlenka, kterou svým sousedům nebo otci ten den věnoval. Pak už se hned oblékl a vyrazil.

Ženy zřejmě probíraly dědu dlouho do noci – ani jednu nepotkal. Ale možná jen odcházel opravdu hodně brzo; už neměl přehled o ranních návycích ostrovanek, a u Jany bylo normální, že využívala té velmi vzácné příležitosti, kdy je bez práce i bez manžela, aby si pospala jako v mládí. Až cestou, když seděl ve vlaku, mu přišla od matky zpráva: „Dorazíš ještě? Musíme něco probrat.“

„Odpoledne budu doma,“ napsal. V tu chvíli už věděl, proč ve skutečnosti k Rokli jede. Ten den nezažil žádný moment osvícení jako na Čechově mostě, žádný mystický

zážitek jako v Basileji; ne, prostou chvilkou přemýšlení došel k tomu, že *Betonová pustina* je ve skutečnosti o tom místě, kam právě směřuje, a v podstatě si to jel jen potvrdit. I tak na něj za pouhých pár hodin čekalo jedno překvapení, nebo snad odhalení, které překope jeho plány – nebo naopak, potvrdí to, k čemu se blížil už dávno.

Nemohl jít přímo tam, kde Helena zemřela. Byť se Rokle už několik let napouštěla vodou z Ohře, přehrada jako taková stále nebyla dostavěná. Je takový postup běžný? Vincent netušil. Nicméně, na místě se i v sobotu pohybovala technika; Vincent tedy zamířil k místu posledního natáčení ReŠnaGy. Posadil se nad ten samý sráz jako kdysi. Ten výhled vypadal skoro stejně, jen pár metrů pod Vincentem už byla hladina vody. Vincent věděl, že nedaleko od něj se nachází SolPol, a přímo před ním vznikala velice podobná lesklá plocha. Rokle a její okolí byla místem, kudy do kraje přicházela budoucnost. Budoucnost neoproštěná někdejších budovatelských hříchů: Rokle, ať byla sebevíc obhajovaná coby nástroj k regulaci ekologických katastrof, pořád zůstávala v první řadě hrubým zásahem do krajiny, vítězstvím megalomanie nad pokorou.

„Takže je to tady, ne na Vltavě. Až se to monstrum protrhne a spláchne Vary, odsud až za město se bude rozkládat *Betonová pustina*,“ řekl si Vincent. A řekl by to nahlas, kdyby měl komu.

Ta skladba, na které ještě nezačal pracovat, musí být o Rokli. Protože ať si vybere jakékoli téma, vždycky v tom musí být kus jeho samotného – a on je s Roklí spojen. Snad tím, že právě tady poprvé potkal Tánu i Alici, snad protože tu naposled viděl Petra a Davida pohromadě. Snad tím, že ve stínu budoucí Rokle vyrostl, byť tehdy ještě netušil, že z lomu vznikne stejnojmenná přehrada, a byť Ostrov nepovažoval za domov. Je s Roklí propojen – nijak výjimečně; ve Vincentových očích byl s ní propojen každý, kdo zde žil, ať si to uvědomoval, nebo ne.

Vydal se pak přece jenom o kousek blíž k rozestavěné hrázi. Tam, kde procházel, možná bude za pár let břeh; možná i tady to bude pod vodou – nevěděl, jak moc má být Rokle napuštěna. Došel tak blízko, jak mu přišlo bezpečné, aby ho někdo neposlal pryč, nebo aby nepřišel k úrazu. Míchačky jely naplno. Železo, beton i lidé se přesouvali z místa na místo v nečekaném cvrkotu – zvláštní, v zemi, kde obvykle žádné práce nepostupují moc rychle, kde se spíš jen věčně mluví o makání, a přitom její obyvatelé jsou vyhlášení flákači... Je sobota ráno a Rokle vzniká před očima. Kam tady kdo pospíchá?

Vincent nespíchal nikam. Seděl tam schovaný mezi stromy a uvědomoval si, že má vzácnou příležitost vidět hráz z vnitřní strany, což po napuštění už nikdy nebude možné. Díval se střídavě na klidnou hladinu, která byla s každým letním deštěm o mikrometr výše, a navzdory

faktu, že se jednalo o děsivou masu vody, působila přesně tím uklidňujícím dojmem, jaký od velké vodní plochy očekáváme; proč u ní sedáváme a zasněně nad ní vyhlížíme věci příští, nebo jen tak odpočíváme, opravdu odpočíváme. A na druhé straně se dřeło. Zaprášení muži v přilbách na sebe pokřikovali přes rachot strojů a nárazy materiálu. Ty dvě strany do sebe zapadají – spousta práce a skutečný, nervozity prostý relax. Jako v Basileji. Beton a déšť.

Jenže tady něco nebylo v pořádku. Vincent se stále častěji odvracel od jemně zvlňené hladiny a díval se pozorněji na hráz. Co mu na ní nesedí, přestože ani zdaleka nerozumí architektuře, natož statice? Je tam něco zvláštního. Přece není možné, aby tohle byl nejefektivnější způsob, jak navrhnout stavbu, která má zadržet miliony hektolitrů vody. Slyšel hodiny Davidových řečí o tom, jak se může snoubit efektivita s estetikou – samozřejmě, i Rokle může mít na sobě něco na pohled hezkého, něco ornamentálního. Ale proč ze strany, kterou nikdo neuvidí? Proč plýtvat penězi a materiálem na něco skrytého? Proč ty do sebe skládané díly připomínají, byť vzdáleně a v jednodušším provedení, kdysi důvěrně známé abstraktní obrazce v užmoulaném linkovaném sešitě nadosah Vincentovy levé ruky?

Podezření, které Vincenta napadlo, znělo tak šíleně, že si nebyl jist, jestli opět nahlíží do neskutečného světa, nebo se naopak propadá do toho až příliš skutečného.

„Nemůžeš se dočkat? Ještě tejden–“ ozval se David do sluchátka.

„Jak se ti to povedlo?“

„Co myslíš?“

„Jak se ti povedlo, jako čerstvému studentovi, realizovat ten barák pro Petry mámu? Mít takhle rychle všechny povolení a vůbec?“

David neodpovídal, ale ani nezavěsil.

„S kým jsi mluvil?“ zeptal se nakonec.

„S nikým. Stojím v Rokli.“

Tentokrát bylo na druhé straně ještě delší ticho.

„Je to hodně bohatá rodina,“ začal pak pomalu, „s hodně kontaktama. Byla tam možnost ledacos obejít... ale něco to stálo. Potřebovali něco narychlo navrhnout, aby mohli začít stavět.“

„Proč jsi mi nikdy neřekl, že ses na Rokli podílel?“

„Je to strašná špína, Vincente. Na všem se tam šetří a zároveň tam lítají neuvěřitelný peníze. Je to skoro pět let...“

byl jsem blbej, chtěl jsem postavit ten dům... a hned mi tenkrát došlo, že už se takovejch věcí nechci účastnit. Těch dohod, toho kšeftování s mafiánama na radnicích. Vincente, je to dávno."

„Dávno? Ta věc se pořád staví. Pořád se tady něco zaplaví, schová, pořád nebude voda tam, kde má bejt. Pořád tady je to riziko, že tu věc, ke který jsi přispěl, někdo strašně odnese."

„Přispěl... stejně by to udělali! Co spolu děláme už jak dlouho, kámo? Co jsem začal dělat sám? Snažím se to nějak napravit aspoň tam, kde to jde. S tímhle neudělám nic. Mají to tam pod palcem lidí, který..."

Vincent přestal poslouchat. Zase, zase ten motiv nějakých „těch“, na které se nemůže, kteří vládnu světu. Výmluvy... jeho kolega/šéf/kamarád se na tom podílel dobrovolně. A on s ním nechce mít nic společného.

„Davide."

Proud sebeobhajování na druhé straně se zastavil.

„Odteď si ten svůj boj za čistější svědomí bojuj sám."

Na odpověď nečekal.

A vlastně nečekal vůbec na nic. Vincent nebyl člověk, který by ve vzteku rozbíjel věci nebo řval na lidi. Když měl vztek, postupoval chladně – možná i tak unáhleně, ale

když už se rozhodl, bylo to rozhodnutí, za kterým mu nezbylo než si stát. Dorazil prvním vlakem do Ostrova a šel rovnou domů.

„Jana říkala, že už víš–“

„Jo, děda má rakovinu. Co na tom chcete probírat?“

„No, v první řadě bys možná mohl za ním taky zajít do nemocnice.“

„Ok. Zajdu.“

Seděly tam zase všechny tři v babiččině kuchyni, ale mluvila jen matka.

„A pak jsme si říkaly, až budeš mít čas, že bys mohl zajet k němu domů. Aspoň na tý zahradě posekat trávu, na podzim listí shrabat... Děda by se měl za chvíli vrátit domů, ale nebude pohyblivej.“

„Dobře. Popravdě budu mít spoustu času. Teda, pokud mě tady necháte zase chvíli bydlet.“

Na údiv matčin i babiččin, že už nechce bydlet v Praze, a že dokonce nebude ani dále spolupracovat s Davidem, se nenamáhal odpovědět vysvětlováním, proč to tak je.

„A co budeš dělat?“ zeptaly se samozřejmě. Jistě, první a jediná starost je o práci.

„Chvíli nic. Mám něco našetřeno, udělám si volno a najdu si něco v Ostrově.“

Dál nic nerozvíjel, a i když Ostrovanky neznaly příčinu jeho nálady, rozeznaly ji velice dobře a nevyptávaly se. Zatím. Jana pak jen poznamenala, že se v nejbližší době pokusí jezdit sem kvůli dědovi častěji, a že pokud potřebuje, může Vincenta přestěhovat. S tím Vincent předběžně souhlasil, ale zároveň už byl na odchodu a vytácel Tomáše, aby se zeptal, v kolik hodlá dorazit na pravidelný sobotní sraz.

„Tak Rudohlavovi vzali už i druhou nohu,“ zmínil Tomáš populárního streamera, který se proslavil zejména svým agresivním projevem.

„Jo? Já už ho ani nesleduju. Když jsem si zvykl na to, jak řve, chvíli to bylo zajímavý, ale pak mi došlo, že nepotřebuju poslouchat někoho, kdo vidí vlastně většinu věcí stejně jako já.“

Vincent věděl, že Tomáš naopak tráví sledováním různých streamerů stále více času. A i když se jednalo zatím většinou o mladé a otevřené lidi, kteří byli ve svém vidění světa podobní Vincentovi, rozhodně konzumace jejich obsahu nevedla u Tomáše k nějakému přehodnocení hodnotového vkladu převzatého z rodiny. Tomáš se stával stále více právě pasivním konzumentem.

„Pořád mi ale přijde super, že se Rudohlav trefil zrovna do týhle doby, kdy může i se svým handicapem dělat to, co dělá. Nebejt streamingu, byl by z něj podle mě snadno zahořklej samotář... Takhle může mít pořád kontakt s lidma a ještě se tím docela dobře živit.“

„Možná až moc dobře,“ odfrkl si Tomáš.

Na to Vincent neříkal nic. Nebyl si jist, nakolik to je narážka na něj samotného a na jeho spolupráci s Davidem. Všimal si, jak stále častěji Tomáš říká něco o tom, že někdo „bohatne na něčí úkor“, nebo že si někdo „žije, zatímco on pořád dře na tom samým místě“. Připomínat mu, že má možnost volby a může zkusit něco jiného, nemělo cenu.

Zjevně se podle zastaralých tradičních dělení a kompasů oba kamarádi posouvali nalevo – Tomáš ekonomicky, Vincent společensky. Čím více času trávil sám, v čím větší byl izolaci, tím více projevoval sklony k nějaké smířlivosti a snaze o pochopení, byť to byla empatie pouze teoretická – když byl s lidmi, vytáčeli ho. A tak na jedné straně Tomáš přejímal stále více stanovisek lidí okolo Kultu švába, a na druhé Vincent inklinoval pořád víc k Prázdné lodi. Někteří lidé tvrdili, že Kult a Loď jsou dvě strany téže mince; Vincent dosud věřil, že to tak není, že je to úplně jiná měna – pořád proti sobě viděl stát snahu o ovládání druhých a snahu o dosažení vlastní svobody.

Tehdy poprvé Vincenta napadlo, že se možná obecné tiché války mezi Kultem a Lodí přenesou mezi něj a Tomáše. Nikdy by ho však nenapadlo, že místo suchého teoretizování s někým, s kým se dá přátelsky nesouhlasit, dojde k tomu rozporu velmi konkrétně – a z jakých nečekaných pozic se jednou s kamarádem střetne.

Ten večer se však ještě k žádnému sporu s Tomášem neschylovalo. Místo toho se Vincent přel sám se sebou: má jim prozradit novinku o svém návratu z Prahy?

Nakonec jim to samozřejmě řekl. Když Petr při krmení několika čerstvě pořízených dravců oznámil, že od příštího jara chce opravdu zkusit se svými svěřenci vystupovat, zatím tedy při práci v ExtraTechu, Vincent se zmínil, že by mu klidně mohl s něčím pomoci, pokud bude chtít. Bude totiž nadosah.

„Takže se konečně vracíš domů?“

„Nevracím se nikam. Jenom si tady odpočinu a uvidím, co dál. V tom bytě nad křižovatkou se fakt nevyspím, když pracuju v noci... Jenom si tady udělám pár tejdnu nebo měsíců volna.“

„Počkej, a nemáte teď někdy zase začínat s Davidem? To budeš jezdit odsud?“

Vincent ani ve vzteku na teď už bývalého partnera nechtěl Davida zradit a prozradit něco, o čem si David

nepřál, aby se vědělo. Místo toho se tedy rozhodl lhát dalším dvěma nejbližším lidem.

„Já jsem si nakonec řekl, že když to bude jenom po Česku, tak mě to vlastně nezajímá,“ řekl nakonec. Nejvhodněji pronášené lži jsou ty, kterým člověk sám může aspoň částečně věřit. A Vincent velice snadno sám sebe přesvědčil, že na tomhle tvrzení je kus pravdy. Původní motivace pro spolupráci s Davidem přece byla v tom, že se chtěl podívat do světa. A místo toho... teď nechá Davida samotného objevovat aspoň ten malý svět okolo, zatímco on sám se zahrabe v Ostrově. Možná opravdu napořád, že?

Na dědův dům se zajel podívat hned v neděli. A když uviděl zpustlou zahradu, jednak pochopil, že děda musel být zesláblý už delší dobu, a zadruhé se rozhodl, že vlastně dnes večer do Prahy odjet nepotřebuje. Byla docela úlevná představa, že se tam vrátí už jenom kvůli přestěhování, a že takto bez přípravy už v Mega neodpracuje ani jednu noc. Místo toho se rovnou pustil do práce tady. Nešlo jen o trávu. Vincent zlikvidoval nesmyslně přerostlé keře a plané ovocné stromy a nakonec se pustil i do obrovské staré lísky u plotu. Přesekával a řezal obnažené kořeny, až mu v jámě vznikl metrový valoun dřeva a hlíny, který páčil železnou tyčí – konečně ta obludnost povolila a Vincent ji odkutálem do tenčící se Ohře.

Žbluňklo to, ale kus toho bezoáru stejně vykukoval nad hladinu. Někde v blízkém okolí žijí lidé, kteří byli schopni rozhodnout o stavbě, jež má za následek úbytek vody v řece a změnu rázu krajiny vůbec. A Vincent tady tápe v rozhodování o svém vlastním malém životě. Vážně netušil, jestli někdy sebere sílu zase se zvednout a odejít z Ostrova někam jinam – a nevěděl v tuhle chvíli ani to, jestli si to opravdu přeje. Říkal pravdu o nevyspání a o tom, že je na něj větší město příliš rušné. Byl už ve svých pětadvaceti unavený z neustálých přesunů, z toho, že si nemůže po náročném dni prostě sednout na místě, jako je tohle. Co když od života chce právě něco takového? Místo, jako je tohle... Jenže Vincent si zároveň uvědomoval, že ten obyčejný, nezajímavý život, ten „simple life in the woods“, není něco, co by člověku zbylo, když vyškrtne ostatní možnosti nebo ambice – je to ve skutečnosti něco, o co je třeba usilovat a snažit se stejně jako o jakoukoli kariéru, kvalitně složenou hudbu, nebo cokoli, co je hodnoceno jako úspěch.

Měl vybitý telefon a od dědova domu si nepůjčil klíče, vzal tedy rádio z garáže a posadil se na verandě, aby si trochu odpočinul. V rádiu zrovna hovořil jakýsi expert, podle projevu kultivovaný a uhlazený člověk v obleku, podle obsahu nepochybně přívrženec Kultu švába, o tom, jak „médiá manipulují lidmi“. Vincent pocítil ve svém vyčerpání z fyzické práce jen lehké znechucení. Rudohlav by ti to řekl pěkně od plic. Zařval by ti do ksichtu, že

manipulován může být jen ten, kdo manipulován být chce. Že kdo kliká jen na nejbombastičtější titulky, ztrácí nárok očekávat pod nimi kvalitní žurnalistiku, protože tu hru hraje s nimi – ale hlavně, hlavně žádní „oni“ nejsou. Stejně jako politici a majitelé obrovských korporací nepadají z nebe, ale vyrůstají v rodinách okolo nás, ani „médiá“ nejsou nějaká jednolitá masa s nějakým jedním záměrem, o kterém by se snažila někoho přesvědčit. To vy jen máte ten pocit, že lidé, kteří veřejně mluví, vám něco diktují, a svou svobodu mluvit nevyužíváte – chcete jen sedět a nadávat. A ono je to tak mnohdy lepší, protože když promluvíte...

Vincent rádio nakonec vypnul. Nechtěl se od opovržení dostat až ke vzteku, toho měl dost včera. Seděl jen v nastupujícím soumraku kousek od řeky a necítil už dnes potřebu cokoli dělat. Přesto se v myšlenkách vracel k onomu chytrákovi a k jeho předpokládanému, souhlasně přikyvujícímu publiku. Oni to nechápou. Nechápou, že když jim někdo vykládá o manipulaci, právě on jimi manipuluje nejzdatněji... a že se mu to daří, protože na té naslouchající straně je obrovská potřeba být manipulován, být ujištěn o tom, že za svůj život nezodpovídám já, ale ten, kdo mi řekne, co mám dělat – ten, kdo mluví, ať je to novinář, politik, učitel nebo rodič.

Přesto měl hlas z rádia, shodně se zanedbaným starcem z pražského náměstí, v tom nejzásadnějším

pravdu. Bezpochyby jsme v rukou šílenců. O našich životech denně rozhoduje ten tápající nešťastný človíček, který se každé ráno zmateně dívá do zrcadla.

## 11 Stěny probuzené i zborcené

Ostrovským HT-Martem šumělo vzrušení.

„Já nevím, ne, Pavel mi nic neřekl. Ale prej nejde k nám, prej bude hlídat.“

„No, mě by teda moh' hlídat klidně celou noc.“

„Dano, uklidni se! Máš doma Máru. A malou...“

„A to je taky jediný, co mám.“

„Buď ráda za to, co máš,“ řekla Monika Daniele, s přimhouřenýma očima vyfoukla kouř, típla cigáro o zábradlí na rampě a zabouchla za oběma dveře do skladu.

Znaly se příliš krátce na to, aby se jedna druhé začala podrobně svěřovat – ale brzy zjistí, že si sedly, a svěřovat se začnou. Tak Monika uslyší od Daniely stesky o tom, jak se s Márou nedá žít, a Monika zase začne vyprávět, jak se s blížící třicítkou snaží s partnerem o dítě a nějak to nejde.

Jejich dlouhé telefonáty byly blízko – ale zatím se Daniela sotva zbavovala nálepky té nové, co nic neumí.

A zbavovala se jí obtížně, protože ve všední dny musela mít přizpůsobenou pracovní dobu, aby „malou“ vyzvedla ze školky, a kdo to kdy slyšel, aby ta nová chodila do práce, jak se jí zamane? Ale i tak si jejího pracovního zápalu přinejmenším ta rozumnější část osazenstva brzy všimne; prvním krokem bylo dostat se pod ochranu Moniky, zástupkyně vedoucího, která měla pořád ještě v krámě v některých ohledech větší slovo než čerstvě dosazený vedoucí Pavel.

HT-Mart na Jáchymovské procházel za svých pár let existence několikerým personálním zemětřesením. Pavel Pitáček, mladý, ale osvědčený vedoucí jednoho z karlovarských HT-Martů, měl být nadějí, že po úvodních letech plných zmatků začne konečně ostrovská filiálka fungovat, jak má. Už pár měsíců sem Pavel na žádost oblastního občas dojížděl udělat pořádek, jenže ta nárazová provětrání pořád nebyla dost, a tak po žádostech přišla nabídka, která nebyla nabídkou, ale ultimátem: když zvedneš Ostrov, pomůžu ti dostat se taky na oblastního. A když odmítneš? No, pak nepočítej ani s tím, že ti zůstanou spodní Vary. To nemusel Pavlův šéf ani říkat nahlas.

Pavel tedy převzal Ostrov se stejnou nechutí, jakou pociťovali zdejší zaměstnanci k němu, ale jeho

profesionalita v kombinaci s vidinou povýšení ho hnala za výsledky – a tak v něm a v Daniele získal během krátké doby HT-Mart dvě posily, které přinesly zlaté období tohoto obchodu.

Vincent zatím počínající proměnu vnímal pouze z pohledu zákazníka – na jaře 2016 byl už půl roku zpět v Ostrově a kromě krátké demotivující zkušenosti v místní továrně na autodíly nevyvíjel žádnou viditelnou snahu být někde zaměstnán. Peníze pořád ještě nepotřeboval; co však již promrhal zcela, byl jakýsi morální kapitál v očích matčiných a babiččiných: kdy začneš něco dělat, ptaly se zase jako kdysi a nenechaly si vysvětlit, že je přece jen a pouze jeho věc, jak nakládá se svým životem, když po nikom nevyžaduje, aby ho živil. On má teď možnost konečně věnovat veškerý čas tomu jedinému, na čem mu záleží: svojí hudbě.

Věnoval se jí však pouze teoreticky. V dlouhých procházkách, z nichž některé vedly přímo k Rokli, mu hlavou vířily pouze myšlenky; melodie ani jedna. A tak nakonec začal docházet i ten čas, měřený výší zůstatku na účtě, a Vincenta jeho odvěká pohodlnost dovedla na místo, kam stejně každý den chodil pro něco k jídlu.

„Ty jsi s ním mluvila, ne?“ zeptala se Monika na další kuřácké pauze.

„Nemluvila... Jenom se zeptal, jestli jsem tady spokojená.“

„A cos řekla?“

„Že jsem tu dva měsíce a ještě jsem neutekla. Tak se zasmál a šel.“

„Vobhlížel terén,“ pravila zkušeně Monika.

„Jako krám?“

„Jako tebe.“

Daniela se zaculila, ale hned dodala, že možná ještě raději by se nechala „vobhlídnout“ Pavlem.

„Na toho zapomeň, ten má svoji Jarku.“

A bylo rozhodnuto. Ne že by snad Daniela hned škrtla vedoucího jako možnost, jak nahradit otce svého dítěte, ale zdálo se přece jenom nadějnější vybrat si jako středobod svého zájmu pravděpodobného nového hlídače, i když mělo trvat ještě celý rok, než si poprvé vyjedou na kole.

Když se Vincent konečně objevil v uniformě, přišlo s ním v první řadě zklamání: zůstával i nadále tajemný a nehrnul se do nějakého seznamování s prodavačkami. Jediný, kdo s ním promluvil více než pozdrav, byl vedoucí Pavel – i když ostrahu zajišťovala externí agentura, a Vincent tak

měl svého vlastního šéfa na telefonu, od Pavla přijímal pokyny přímo na prodejně.

„On s nikým nemluví,“ postěžovala si Daniela Pavlovi, když ho zastihla, jak při zadávání dodacích listů do počítače svačí nad klávesnicí výběr ze zdejších produktů, což si užíval, protože Jarka vařila podle všeho bez tuku, soli a vůbec bez ohledu na to, že jídlo by mělo mít taky nějakou chuť.

„To je dobře, jen ať kouká, na co má,“ odvětil s plnou pusou.

„A proč nejde radši přímo k nám?“

„Já jsem mu říkal, že by se mi tady hodilo mezi váma ženskýma mít aspoň jednoho chlapa. Nechce. Prej mu vyhovuje mít ty celodenky a tři čtyři volný dny v tejdnu. Nevim na co,“ pokrčil rameny Pavel. Samozřejmě, že mu Vincent nic nevysvětloval – i když byli stejně staří, necítil potřebu dělat si z přemotivovaného manažírka kamaráda.

„A myslíte, že něco uhlídá, jo?“ přihnala se s pochybnostmi Monika, která se svými sto osmdesáti centimetry měla trochu jiné požadavky na to, jakých rozměrů má muž dosahovat.

„Vzpomeňte si na ty důchodce, co se tady vystřídali. Nebo jenom na Pepíka, kterej se s ním bude střídat teď. Tenhle vypadá, že je aspoň schopnej popoběhnout,“ řekl

Pavel a už nedodával to, co kladl na srdce Vincentovi osobně: a sice, že jeho skutečným úkolem je kontrolovat práci pokladních. Na prodejní ploše jistě občas někdo něco strčí do kapsy, ale je toho minimum ve srovnání s objemem zboží, které proteče přes kasy.

„To ještě uvidíme, jak vypadá,“ poznamenala Daniela, „myslím, že si náhodou spletu dveře, až se bude převlíkat.“

„Dano! Kolik máte na krámě nevybalených palet?“

A tak Monika se smíchem vystrkala Danielu z kanceláře a běžely dokončit rozdělanou práci. Věděly, že zrovna je dvě Pavel vždycky okřikuje jenom v žertu, protože dobře ví, že co je třeba udělat, ony dvě budou mít bleskurychle. Tentokrát však i ony samy byly překvapeny, že poslední paleta, od které si odskočily, už zmizela.

„Jsem to rozházel do regálu, když máte šéfa na obědě,“ vysvětlil hlídač. „Já jinak na zboží sahat nesmím.“

A šel pryč, ani mu nestihly poděkovat.

Daniela se nadechovala, ale Monika jí přikryla ústa rukou.

„Mlč. Já vím dobře, co chceš říct, na co by měl sahat.“

„Mmmhmm.“

A tak si brzy všichni zvykli, jakým způsobem Vincent v HT-Martu pracuje. Nevydržel by celý den jen tak postávat u pokladen jako jeho kolega Pepík (se kterým se Vincent viděl jen o svých volných dnech, kdy přišel normálně nakoupit), a tak se místo toho mnohem aktivněji pohyboval po prodejní ploše a při každé příležitosti pomohl Daniele a Monice něco vybalit nebo někam převézt; pak už tam byly jen asi další dvě, ke kterým se přidával, protože pomáhat těm, kterým práce zas tak od ruky nešla, neměl chuť. Byla to v podstatě práce, kterou dělal zadarmo, což mu nevadilo, protože ji dělal v takovém množství a čase, na jaké měl chuť, a pouze do té míry, do jaké ho to bavilo.

„Když mi nebude nikdo vynášet zboží z krámu, klidně holkám pomáhejte,“ řekl Pavel, kterému samozřejmě velice brzy neuniklo, co se děje za jeho zády. „A když to neuvidí oblastní.“ Mezi čtyřma očima ještě dodal, že se taky v žádném případě nesmí stát, že by mu v obchodě pracovala pokladní, která není schopná správně počítat a připravuje ho tak o tržbu – a protože toto byl Vincent schopen zachytit jak u nových nástupů, tak u stávajících zaměstnankyň, aniž by se dlouze zdržoval přímo u jejich pokladny, dlouho si ho nikdo nespojoval s těmi několika výpověďmi, ke kterým přispěl. Nikdo kromě Daniely.

„To nebyl zákazník, kterej poctivě volal na infolinku, že mu třikrát ta samá holka napočítala jedno mlíko místo

dvanácti, že ne?" zeptala se, když další nová posila nevydržela ani do konce zkušební doby.

Vincent se usmál – vzhledem k tomu, že svoje působení zde bral pořád jako dočasnou záležitost, bylo mu jedno, kolik si nadělá nepřátel, ale ani nepotřeboval nic uspíšit.

„Markuj, jak máš, a nemáš se čeho bát. A půjč mi HT-nůž, zase jsem ho ztratil,“ řekl a Daniela vytáhla jeden z hlubokých kapes HT-mikiny a podmínila jeho půjčení tím, že se Vincent objeví na letní HT-party, na kterou ho Pavel pozval, protože už k nim prostě patřil – nebýt jeho uniformy, pletli by si ho zákazníci s normálním zaměstnancem, a vlastně i tak si ho pletli a neustále se ho na něco ptali. Vincentovi to opět nevadilo, protože odpovídat jim nebyla jeho povinnost, ale dobrovolná pomoc – a tak těm zdvořilým poradil, zatímco s burany se nemusel namáhat jednat korektně; neměli si komu na něj stěžovat.

„Moment, já ho chci, abych pomohl tobě,“ řekl Daniele, když před ním držela nataženou ruku s nožem, „tak jak mi můžeš klást podmínky?“

Ale pak jí přece jen slíbil, že na HT-party dorazí; na chvílku. HT-Mart celkově, a ostrovský obchod obzvlášť, zažíval velmi úspěšné období, a tak Pavel dostal na tuhle akci poměrně štědrý obnos a mohl dovolit svým holkám, aby si přivedly i doprovod – to některé skutečně udělaly, a

tak Vincent poznal blíže Danielina partnera Máru. Zatím ho jen párkrát potkal, když přišel s malou Zuzankou vyzvednout maminku z práce, pokud se zdržela – zpravidla ji zastihli někde u palety s Vincentem, kdy okamžitě hlásila „nojo, vždyť už jdu,“ a šla se převléci.

Marek si Vincenta měřil s úsměvem, za kterým nedokázal úplně skrýt podezření, což Vincenta nepřekvapovalo, ostatně věděl dobře, že holky si o něm a Daniele šuškájí, byť celý první rok šlo o neopodstatněné pomluvy, vyvolané spíš závistí, že ostatní nechává dělat jejich práci samotné, a Daniela je díky jeho pomoci za hvězdu před Pavlem.

Stejně jako Daniela, i Marek byl o pět let mladší než Vincent. I ve svých dvaadvaceti si ale díky práci v tatínkově firmě stihl pořídit dceru s Danielou, obrovské auto a ještě větší nadváhu. Vincent počítal s tím, že po pár pivech možná Marek vysloví nahlas nějaká obvinění, ale ten nakonec místo toho bavil společnost tím, jak Daniela už i doma odmítá oslovení „Dano,“ poté, co ji v práci Vincent začal oslovovat plným jménem a přenesl tento zvyk i na ostatní.

„Já prostě dávám přednost jménům, tak jak jsou,“ vysvětlil Vincent, vyznavač přesných pojmenování věcí i lidí, „nechápu, jak třeba tady pan vedoucí snese, že mu holky říkají Pájo.“

„Protože to je náš Pája! Už je nááááš... a ty si taky náš! A nejvíc moje je DANIELA,“ zahulákala rozdováděná Monika a odvedla Danielu na dalšího panáka.

Když pak okolo půlnoci odvedli Danielu domů, Marek ji uložil a vyzval Vincenta k tomu, aby s ním ještě vyvenčil Danielina psa, začínal mu být skoro sympatický.

„Půjdu si taky co nejdřív lehnout, musím ráno vyzvednout Zuzanku u našich,“ vysvětlil Marek, když se psem na vodítku obcházeli pár nejbližších bytůvek. Vincent i v lehce podroušeném stavu znovu zpozorněl – že by se přece jen do něj nakonec Marek pustil a mezi čtyřma očima se ho zeptal, jestli s Danielou něco má? Místo toho si začal stěžovat na Danielin přístup k péči o domácnost – zdálo se, že navzdory nízkému věku má Marek o dost konzervativnější představy o soužití a o tom, jaký servis by mu měla matka jeho dítěte poskytovat, třebaže je sama stejně zaměstnaná jako on.

„To víš, má toho v krámě dost, tak se nediv, že pak není ještě stoprocentní hospodyňka,“ řekl jen Vincent, pro kterého byly jakékoli názory na ideální rodinné uspořádání pouhou teorií. Marek, vychovaný v rodině, kde matka kromě práce v rodinné firmě byla zároveň kuchařkou, uklízečkou a služkou, už jen podotkl cosi o tom, že přece uklízet a vařit má ženská, a pak se rozešli a Vincent věděl, že kamarádi z nich nebudou – a nikdy by ho nenapadlo, za jak krátkou dobu se bude pokoušet své představy o

fungování domácnosti uvádět v praxi právě s partnerkou tohoto člověka.

Když byl Vincent strážným v HT-Martu rok, pochopil, že se rozhodně v nejbližší době nikam nepřesune. Pohodlí zvítězilo – měl zaměstnání pár set metrů od domu, Petra i Tomáše nadosah, a pořád mu vedle poloviny týdne strávené prací zbývala ta volná.

Jen jedna drobná maličkost mu působila neklid v duši – za celý rok nesložil ani minutu hudby, a své volné dny trávil místo toho nekonečnými procházkami v bezprostředním okolí Ostrova. A když měl pocit, že už objevil všechna zákoutí, která mu v dětství unikla, začal místo chůze vyjíždět do vzdálenějšího okolí na kole.

Během toho roku si Vincent uvědomil, že i když v nejútlejším dětství navštívil v rámci rodinných výletů spoustu míst v republice, svoje domovské Karlovarsko vlastně neznal. Snad díky tomu jej teď okouzlovala každá objevená vesnička, každý nový výhled z obyčejného kopce – Vincent měl za sebou skoro polovinu toho času, který plánoval ještě strávit v téhle zemi, a pomalu se mu začalo do mysli vkrádat, že možná není nutným cílem kamkoli odcházet. Možná by i tahle republika mohla být tou zemí betonu a deště, ve které chce žít. Jen kdyby ta krajina a vše, čím byla lidskou rukou dotvořena, nebyla v takovém kontrastu se svými obyvateli. Vincentův kraj byl

zalidněn, v jeho očích, populací, která v naprosté většině nedokázala ocenit to, co viděl on.

Projížděl Horním Slavkovem a kolem hradu Pernštejn, procházel Sokolovem a i v tomhle zapomenutém městečku viděl krásné staré domy a vůbec mu nic z toho nešlo dohromady s otrávenými obličejí přisátými od rána k PET lahvi s pivem. Přišlo mu, jako kdyby to celé tady vystavěla nějaká zaniklá civilizace, na jejíž místo byli dosazeni současní obyvatelé. A vlastně to byla pravda – sotva dvě a půl generace nazpátek byla ze Sudet vyhnána obrovská spousta lidí, kteří se provinili jen tím, jakým jazykem mluvili, a na jejich místo byli nastěhováni ti, kteří mohli klást nejmenší odpor. A tak tady žili lidé bez vztahu ke kraji, bez historie, a tím pádem bez budoucnosti. Karlovarsko bylo navzdory obrovskému potenciálu a navzdory turistickému zájmu ve svém středu nejchudším krajem v zemi a Vincent neviděl žádnou naději, že by se to mělo kdy změnit.

Kdysi, kdyby se Vincenta někdo zeptal, co se to stalo s jeho zemí, odpověď by byla snadná: „Komunismus,“ řekl by. Jenže najednou to tak jednoduché nebylo. Poválečný odsun proběhl ještě předtím, než zemi ovládli ti, po jejichž čtyřicetiletém působení zůstala spoušť společenská, průmyslová i ekologická. A před odsunem probíhla samozřejmě válka, a ještě před ní osamostatnění Československa, které tak přestalo být součástí zásadního

geopolitického uskupení minulých několika století, součástí, která do té doby beztak v rámci rakouské monarchie vynikala především svým kverulantstvím. Z druhé strany bylo období komunismu rámováno pro změnu divokými devadesátými lety, kdy to málo funkčního, co ještě zbylo po kolektivistickém experimentu, často prošlo rukama nenasytných predátorů, až nebylo co zachraňovat.

„Dvacáté století,“ řekl by tedy Vincent, kdyby snad někoho zajímalo, proč je jeho země plná frustrovaných vzteklounů a proč beton a déšť v tomhle případě neznamena pozitivní kombinaci, ale spíš symbolizuje nerozlučnou dvojici „spousta zbytečné práce a žehráni na osud.“ Montovny a pláč, to byl ten zdejší beton a déšť.

Jenže když se Vincent podíval dále do historie, ani události dvacátého století jako vysvětlení nestačily – zdálo se totiž, že lidé tady byli odjakživa takoví. Tahle země zrodila pár velikánů; možná snad víc, než by kdokoli na tak malém území čekal, ale zdálo se, že se tak dělo jaksí navzdory brblající většině. Vincent neuznával existenci národa (ostatně byla náhoda, jakým jazykem se zrovna tady mluví), přesto podle něj bylo možné mluvit o nějaké obecné povaze obyvatel nějakými hranicemi vymezeného území. A ta povaha byla, podle Vincenta... měkká. Nemyslel tím měkkost jako protiklad k nějakému drsňáctví, jež jemu samotnému bylo cizí; jeho

spoluobčané byli podle něj měkčí ve smyslu chybějící hrdosti. Sklopit uši a zanedávat si za zavřenými dveřmi, nesnažit se o nic a pak bědovat, že nic nemám.

Vincent na jednu stranu tuhle mírnou povahu považoval za klad – koneckonců, vyrostl zde. Taký dával přednost životu bez konfliktů, té pověstné české pohodě. Jen se zdálo, že když ten klid a mír není dosažen díky nějaké vnitřní vyrovnanosti, ale nezdravým schováváním se, nakonec to někde musí vybublat. Nakonec se vždycky frustrace z poníženosti obrátí k těm, kteří se nemůžou bránit; nakonec, když chybí odvaha vysvětlit šéfovi do očí přepálenost jeho požadavků, dá se vybit vztek na dětech, na manželce, na majiteli večerky, kam si člověk chodí pro nějakou tu ňamku a denně využije příležitost aspoň tomu prodáváči za pultem tykat; takový malý každodenní ventilek. Jenže to nebude stačit věčně. Někde a nějak se to nakonec vyvalí všechno najednou.

Vincent nevěděl kde a jak, dosud hledal pořád ještě původce té povahy. Proč jsou tady lidi tak měkčí? A jak se přesouval z Varů do menších městeček, z nich do vesniček a nakonec pořád víc do volné přírody, začínal ten zdroj vidět v ní: to ta krajina je zde tak měkká. Krásná, jistě, ale hlavně tak neuvěřitelně mírná, že prostě nikoho nezocelí. V České republice nebyla nikdy ani dost krutá zima, ani dost nehostinné hory, ani dost jakéhokoli jiného nepohodlí, a tak i při sebemenším výkyvu z normálu měli

Češi dojem, že se jim otrásá úplně všechno, a prskali. Potichu, pochopitelně.

„Krajina,“ řekl by tedy Vincent. A rád by vysvětloval, jak to myslí. Ale nikdo se ho neptal.

Zato mu Daniela položila mnohem osobnější otázku.

„Co s tebou je? Něco ti řekli?“ zeptala se, když ho viděla mluvit se dvěma staršími zákazníky, a hned poté zmizet v zázemí.

„Pozvali mě na oběd,“ řekl Vincent. Babi a děda Reisovi sem chodili pravidelně a Vincentovi se celý rok dařilo jim vyhýbat. Dnes ne.

„To byli mí prarodiče...“ vysvětlil, když se na něj Daniela tázavě dívala, „slíbil jsem, že přijdu. A bude tam i můj otec.“

„Ty s ním nějak nevycházíš?“

„Neviděl jsem ho devět let.“

Vincent si připadal nečekaně v klidu, na to, s kým se právě setkal, ale zvnějšku tak zřejmě nevypadal.

„Jsi v pohodě?“

„Ne,“ řekl, a když ho Daniela objala, dodal: „Ale budu.“

A bylo to na dlouhou dobu poslední „ne“, které jí dokázal říct.

O týden později byla tedy Daniela první, které se svěřil s tím, jak ono setkání probíhlo. Měli oba volno, a Vincent ji vyzval k tomu, aby se s ním projela kousek za Ostrov. Měli jen pár hodin, než bude Daniela muset vyzvednout Zuzanku ze školky — nicméně, jak ho varovala, stejně nebyla ochotná podnikat nějakou extra dlouhou jízdu; nebyla zvyklá. A tak dojeli sotva k Velkému rybníku, kde si vyžádala pauzu.

„Tak jaký to bylo?“

„Zajímavý,“ vydechl Vincent.

Po chvíli ostych překonal a vyprávěl Daniele o něco detailněji, jak se u Reisů všichni čtyři sešli, jak se s otcem napřed vyhýbali přímému oslovení i pohledu, a jak nakonec otec při Vincentově zmínce o hudbě řekl: „Já vím, že skládáš. Já jsem dokonce slyšel Nezastavitelný kyvadlo.“ „Pojď ven,“ zněla Vincentova reakce, a zpátky dovnitř se vrátili jako otec a syn — i když si samozřejmě za těch pár minut nemohli vyříkat všechno, a nikdy nevyříkají.

„Ty skládáš hudbu?“ zeptala se Daniela, a Vincent v tu chvíli už věděl, že tu starou skladbu ještě naposled někomu bude muset poslat. Daniela si zaslouží slyšet, o čem mluví — něco jí odteď dluží.

„Nevím, co mám dělat,“ napsal o dva měsíce později Janě. Od té doby, co mu pomohla přestěhovat jeho pár

věcí z Prahy do Ostrova, byl zvyklý si se ségrou/tetou sem tam vyměnit pár zpráv — zpravidla o ničem zvlášť podstatném, ale když teď byla Jana s postupujícím těhotenstvím pořád doma a spolehlivě odpovídala, obracel se na ni stále častěji, až ji konečně požádal o radu v něčem opravdu závažném, o čem si nedokázal představit, že by to probíral s Petrem nebo dokonce s Tomášem.

Dva měsíce po společné vyjíždce s Danielou se Vincent ve svůj volný den zastavil v HT-Martu pro drobný nákup — jakousi náhodou zrovna v tu dobu, kdy měla Daniela odcházet z práce, a čekal tak, že si spolu zapálí na parkovišti, než Daniela půjde vyzvednout Zuzanku ze školky. Místo toho mu však oznámila, že má tady sraz s Monikou, která potřebuje velice nutně probrat, jak naložit se zjištěním, že její přítel má tajný druhý telefon.

„Malou vyzvedne Mára,“ vysvětlila Daniela, „jdeme na chvíli na Radnici. Tak pojd' s námi, ne.“

„A nebude to Monice vadit?“

Ukázalo se, že Monice to nevadí. Naopak, byla prý ráda, že bude mít k dispozici i „mužský pohled“ — to Vincenta pobavilo, ale řekl si, že o nic nejde a vlastně proč ne. Když se pak na Radnici Monika za podpory několika panáků dostávala ze štkavé nálady spíše k bujarému veselí, usoudili, že bude bezpečnější ji vzít ven, než dojde k

nějaké scéně. Tak se všichni tři přesunuli do parku, do toho samého parku, kde kdysi Vincent ztratil otce, a tentokrát tady byl se dvěma ženami, z nichž jedna ho zpátky k němu doprovodila — nebo mu alespoň svým objetím dodala odvahu.

Když pak dopili vše, co měli s sebou, vydali se do nejbližšího obchodu (hlavně ne do HT-Martu!) doplnit zásoby.

„Neměla bys mu to zvednout?“ ptala se Monika, protože bylo jasné, že Danielin neustále zvonící telefon má na svědomí Mára.

„Jednou se snad zvládne o malou postarat sám, kretén,“ prohlásila Daniela.

To už byli v rozjařené náladě všichni tři, a cestou zpět Vincent držel Danielu kolem ramen, když těsně vedle nich zavřeštěly pneumatiky. Vincent očekával scénu — místo toho, než se vůbec rozkoukal, Daniela poslušně nasedla do auta a Mára ji odvezl. Zůstal tam stát s Monikou a zmateně se na ni díval.

„Tak to vidíš. Je to parchant... měla by se na něj vykašlat a být s tebou.“

Vincent tam chvíli s Monikou postával, neuvěřitelně nešťastný z pocíťované bezmoci — ona prostě vlezla do

toho auta a nechala se odvézt. A kdoví, co pak bude následovat u nich doma.

„A ty ses v tom teda nějak angažoval?“ zeptala se Jana, když jí Vincent shrnul úvodní situaci.

„To bylo před týdnem. Od té doby si každý den píšeme. Teda ona mi píše jenom, když je venku se psem... prý je ten její strašně žárlivý.“

„Hele, to je mi líto, ale hlavně se do ničeho nezapleť.“

„Já jsem ti ještě neřekl všechno.“

To už mu Jana zavolala, aby z něj vytáhla zbytek.

„No, včera jsem nikam nevyrazil, jenom jsem se šel projít po městě.“

„Náhodou tam, kde ta holka bydlí, předpokládám.“

„No, náhodou... ona měla zrovna taky volno. A Máru v práci a malou ve školce, a potkal jsem ji venku se psem.“

„A co ti řekla?“

„Venku nic moc.“

Jana si do telefonu povzdychla.

„A vevnitř?“

„No, tam jsme toho vlastně taky moc nenamluvili.“

Jana mlčela.

„Jakože na mě hupla,“ dodal.

„Vincente! Já jsem to pochopila!“

Otec taky pochopil z pouhého náznaku. Od jejich setkání u Reisů si Vincent moc nevěděl rady s tím, co by mělo následovat. Dobře, teď spolu tedy mluví, ale co to znamená? Jakým způsobem nebo jak často by se měli vídat? Má mu prostě zavolat a říct: „Co děláš o víkendu, ty starej pardále, co kdybych přijel do Prahy a vytáhnul tě na pivo?“ To se nezdálo jako úplně vhodný nový způsob komunikace. Vincent tápal a trochu se obával, že pokud s otcem nezačnou na nějakém rozumném vztahu včas pracovat, může to celé zase vyšumět. Zároveň nešlo nic uspěchat — devět let ticha se jen tak nevypaří. Nakonec tedy byla vhodnou záminkou pro to, aby mu aspoň zatelefonoval, nová žena v jeho životě.

„Když podvedla jeho, podvede i tebe,“ oznámil otec.

Možná nebyl až tak dobrý nápad se na něj obracet zrovna s tímhle. Zdálo se, že jeho kdysi mladistvě působící otec začíná být krátce před padesátkou přece jen trochu okoralý — jeho někdejší záliba v četných milostných eskapádách byla pryč a ani nevyústila v nalezení té jediné pravé. Jak přesně, nebo kolikrát byl zklamán, Vincent ještě nevěděl. Tušil však už teď, že jeho otec fakt, že je už

mnoho let navzdory úspěchu s Baker Street sám, dával za vinu především těm druhým, nikoli sobě.

„Nikdo nepodvádí jen tak pro radost z podvádění,“ odpověděl mu, „prostě je nespokojená a chce něco lepšího. Pokud by byla nespokojená se mnou, tak se taky nebudu divit, že začne hledat něco jiného.“

„Když myslíš. Takže ona je pořád s tím svým a zároveň uhání tebe?“

Byla pořád s Márou. Ale Vincent neměl pocit, že by ho Daniela jakkoli uháněla. Naopak, to ona se zdráhala — po tom prvním kroku, který přišel podle Vincenta spíše z její strany, jakoby si uvědomila, do čeho se řítí. Přibrzdila. Váhala, asi. A pak do toho najednou skočila: „Do konce týdne se odstěhuje,“ psala Vincentovi. Takže Marek se musí postupně nastěhovat k rodičům, prozatím. Ani tehdy však neviděl Vincent v Danielině počínání nějaké „uhánění“. Nezdálo se, že by měla v plánu okamžitě se hrnout do života s Vincentem, že by chtěla si ho okamžitě nastěhovat k sobě a dceři.

„Nezávazně,“ ujišťovali se vzájemně, když o víkendech byla Zuzanka u tatínka a prarodičů, a oni se tak mohli setkávat, „jenom sex.“

A toho sexu byla spousta, a alkoholu ještě víc, a skoro stejně hodně bylo scén — ne mezi nimi, ale když Vincent

musel uklidňovat Danielu rozzuřenou na Máru, ať už kvůli nějakému aktuálnímu sporu o to, jak má vypadat uspořádání, ve kterém si budou přehazovat Zuzanku, nebo když se při líčení uplynulých let s Markem natolik vžila do minulosti, že se vzteky rozbřečela nad něčím dávno zaprášeným. Vincent pak s ní dlouze mluvil; mrzelo ho možná trochu, že byť je fyzicky s ním, v myšlenkách přetrvává jinde, ale věřil, že se to časem změní, že pro ni tím jediným bude on — a to se, popravdě, stane, ale stane se to v takové době a takovým způsobem, že z toho Vincent bude mít ještě hodně těžkou hlavu.

„Je to hodná holka,“ řekl zas otci při dalším telefonátu, „já jsem ji nepotkal včera. Zním ji přes rok z práce...“

Když spustil chvalozpěv o Danielině pracovitosti, o tom, jak se na ni dá spolehnout, jak má dokonce smysl pro humor, uvědomoval si, že vlastně vůbec nemusí nic předstírat ve snaze ji obhajovat, a že všemu, co říká, zároveň sám věří. „Jsme prostě dobrý tým, já a Daniela,“ uzavřel, a pak to při příštím setkání řekl i jí a vyzval ji k úvaze, zda by náhodou nebyli dobrým týmem i mimo práci a postel. Daniela souhlasila a začalo vyjednávání, které vlastně vůbec netrvalo dlouho — ať byly večery bez Daniely pro Vincenta sebemučivější, uvědomoval si, že je jich stále méně.

„A já se bála, že nebudeš rodinný typ,“ pravila Daniela zamyšleně, když se konečně sešli i v den, kdy měla

Zuzanku u sebe, a vyrazili do Boreckého lesoparku, kde Vincent vedle blbnutí ještě dával najevo starost o to, aby Zuzanka nespadla do některého z rybníků. Běhala tam s Vincentem a protože ho znala z HT-Martu, říkala mu jménem, a Vincent chtěl, aby to tak zůstalo, protože byl na to zvyklý od Bořka, a tak to Daniele řekl, a nějak bylo jasné, kam směřují.

„Mami, a může jít Vincent k nám dneska na večeři?“

Podívali se na sebe. Tak, a teď to bude oficiální.

Na to, že jim stačí pohled a hned vědí, co tomu druhému běží hlavou, nebo co cítí, už byli zvyklí z práce. A tak se to přeneslo do osobního života, který se rozhodli mít společný. Než se přelilo léto do podzimu, došlo i na ten poslední krok — společné bydlení. Vincent tentokrát nepotřeboval pomoc od Jany; převézt jeho pár věcí z rodného domu do Danielina bytu mu o jednom víkendu pomohl jeho otec. Ten, ačkoli byl původně k objektu Vincentových citů skeptický, se s Danielou rychle spřátelil, a při jedné z dalších návštěv Ostrova mu Vincent a Daniela představili i malou Zuzanku. „Tak jsem z tebe bez práce udělal dědu,“ zažertoval Vincent a popsal tak i způsob, jakým se z něj stalo pro Zuzanku něco jako tatínek, i když samozřejmě toho pravého Vincent nehodlal nahrazovat a stále trval na tom, aby jej oslovovala jménem.

Zuzanka byla zatím tak malá, že pokud šlo o její „výchovu“, řešili Vincent a Daniela pouze jakési základy — o tom, jak ji udržet v bezpečí, oblečenou a najezenou, mezi nimi nenastaly žádné spory. Stejný pohled měli na jakékoli fyzické trestání; Vincent jej shrnul prohlášením, že „násilí ještě nikoho nevychovalo — násilí není výchova, ale prostředek bezradného rodiče,“ a Daniela, při vlastních zkušenostech s otcem alkoholikem, byla téměř dojatá něčím, co se Vincentovi zdálo tak samozřejmé.

Rozebíráním názorů na rodičovství a partnerství („díky tobě jsem pochopila, že spolu lidi můžou jednat i jinak“ byla častá Danielina věta) jejich konverzace o „společenských“ tématech končily. Téměř nikdy se nepřesunuli k těm obecným, „velkým“ tématům — spory Kultu a Lodi byly pro Danielu v jejím životě nepodstatné, a Vincentovi stačilo, že nestojí na opačné straně, že nepatří k těm, kdo prohlašují, že „prázdnolodářky jsou akorát hnusný tlustý lesby“, a aktivní přívrženci Kultu jí přišli trapní. Nebylo tedy o čem debatovat, aspoň se to v té době Vincent domníval. A pokud na něco z oboru tichých válek přesto narazili, Daniela buď jednoduše souhlasila s tím, co prohlásil Vincent, nebo nepřesvědčitelně nesouhlasila — nic mezi tím.

„Prosím tě, neříkej, že je to ‚kvůli Unii‘,“ požádal jednou Vincent Danielu, když procházel kolem její pokladny a všiml si, jakým způsobem upozorňuje zákazníky na

nutnost výměny jejich stávající HT-Karty s ohledem na jakési nové nařízení ohledně ochrany osobních údajů. „To víte, to je kvůli Unii,“ řekla vždy Daniela, a zákazníci se chápavě poušmáli, jakoby tím bylo řečeno vše, případně se někteří durdili, jak jim „pánové z Bruselu něco diktují“, a Vincent tiše zuřil, když narážel na tento další projev české obliby ve stížnostech na nějaký neexistující diktát, kdy nebylo možné jim vysvětlit, že to oni jsou ta Unie, a že o záležitostech na evropské úrovni nerozhodují nějakí lidé zvenku, ale, kdo by to byl řekl, Evropané. Zase ta lokajská povaha, které vyhovuje sebe sama ponížovat — jak se kdysi mluvilo o Vídni, a později o Moskvě, tak teď lidé používali Brusel. Ale Vincent Daniele nevysvětloval, co ho na tom rozčiluje; věděl, že „politika ji nezajímá“ a stačilo mu, když tuhle alibistickou hlášku přestala používat — nepotřebovali se o tom bavit.

Jinak ovšem měli potřebu se spolu bavit obrovskou, a sice o věcech jim bližších, zejména o práci. Hodiny a hodiny dokázali ve volném čase probírat práci samotnou i vztahy na pracovišti, někdy se zdálo, že už mají v kuchyni takový svůj malý soukromý HT-Mart. Tím dalším, co dokázali rozebírat do nekonečna, byla minulost — dětství, předchozí vztahy a vůbec svět, který už byl pryč.

Pětiletý věkový rozdíl byl dostatečně nízký na to, aby Daniela znala ty samé popkulturní reference jako Vincent, a on tak nabýval dojmu, že si rozumějí. Pokud však šlo o

záležitosti ještě bližší jeho nitru a samotné podstatě, opět chyběla potřeba (nebo odvaha?) mluvit — Daniela nejevila zájem o jeho hudbu, o to, co pro něj znamená. Poslechem Kyvadla byla nadšená, to ano, ale i když věděla, že Vincent touží dále skládat, nebyla tím, kdo by ho do tvorby hnál, nebo se na ni třeba jen zeptal.

Vincent soudil, že to nevadí — je to přece jeho osobní věc a má na ni své volné dny. Přestal je trávit touláním, přesto stále netvořil. Vstával pozdě, protože pokud nemusel do práce, pořád ještě ho nic nedonutilo opustit postel před polednem. A tak, než Vincent stihl udělat to, co považoval za svůj díl péče o domácnost, už bylo načase vyzvednout Zuzanku ze školky — a jakmile ta byla doma, v nastalém ruchu způsobeném dítětem, psem, andulkou, televizí a nově i kočkou už bylo jasné, že se Vincent nemusí ani namáhat se spouštěním svého hudebního programu.

Ale byl to příjemný ruch. Zatímco stěna mezi ním a otcem zmizela, ty skutečné stěny kolem něj se probudily k neustávajícímu ševelu a probíhaly v nich dny bez nudy, byť žádný neposkytoval tak docela naději, že bude dnem za obzorem. Vincent, než se rozkoukal, žil pohodlně v té útulné každodennosti, která se tvářila, že by mohla být domovem; rozhodně když se sešli všichni a Vincent věděl, že má po svém boku někoho, kdo o něj stojí a s kým se snese bez hádek, s kým se může v jednu chvíli smát a

hned nato nemít strach ukázat svou křehkost, protože tahle osoba, kterou nějakým zázrakem potkal ve svém rodném městečku, ho bezpochyby miluje se vším všudy. Zdálo se, že pokud šlo o lásku, našel svůj malý happyend.

Jenže Vincent byl, jak měl brzy pochopit, tím druhem člověka, kterému láska nestačí.

## 12 Hlídací pes kapitalismu

Vincentovi crčela voda na hlavu tak, že už se ani nepokoušel dívat nahoru. Říkal si, jestli na něj dřív spadne ten hasič, kterému drží štafle, nebo ten, který se o dva metry výše pokouší uříznout trubku kousek od vyhřezlých kabelů. Možná je nakonec všechny zabije elektrina – Vincent stál pod propadlým stropem po kotníky ve vodě, a stejně to muselo pořád ještě vypadat i ve zbytku krámu. Hasič ve stropě se pokřikováním do vysílačky dohadoval se zbytkem týmu, který byl venku.

„Můžete pustit,“ řekli pak Vincentovi, když oba slezli.

Voda pořád tekla proudem.

„Přijedou kolegové z Lokte,“ vysvětlil stropní hasič, „měli by mít tu správnou zátku. Snad to dřív zvládneme zvenku zavřít.“

Vincent se šploucháním vyšel ze zázemí a vydal se k hlavním dveřím. Jak se přibližoval, sílil zvuk lopat a košťat,

kterými se pár narychlo probuzených zaměstnanců pokoušelo vyhrnout ven vodu, přestože pořád přibývala. Prošel kolem Daniely. Ta se na něj vyčerpaně usmála. Venku stál s telefonem u ucha Pavel Pitáček; vedoucí měl k úsměvu daleko a místo toho se pokoušel překřičet sbíječku, která za rohem drtila chodník. Po okolních domech se ve tmě odrážely záblesky modrého a červeného světla a Vincent došel až ke dvěma hasičským vozům, vedle kterých se skupina chlapů snažila probourat k hlavnímu uzávěru.

Posadil se na chodník o kus vedle a zapálil si. Přes dramatickost scény, kterou sledoval, nebylo už zapotřebí se stresovat. Nebylo už koho dalšího zavolat a neměl komu s čím pomoci – snad za chvíli půjde vystřídat Danielu, ale napřed si tady trochu vydechne. Konečně se mohl trochu uvolnit po tom křečovitém svírání štaflí. A konečně se poprvé zastavil od té chvíle, co mu zazvonil telefon.

Ještě před dvěma hodinami byl s Danielou v posteli a spal.

„No?“ ozval se rozespale a udiveně, když ho probudil telefonát od Moniky.

„Probud' Danu!“ zavřeštěla Monika. „Ať hned dovalí do HT-Martu! Krám je pod vodou!“

„Co to meleš,“ zabručel Vincent. Týden nepršelo, a i kdyby ano, Jáchymovský potok sotva mohl způsobit jakékoli problémy.

„Něco tady prasklo! Ze stropu na kuchyňce se valí voda. Pavel mi volal, že mu volali z centrály, že jim volali z kamer! Zrovna se vrátil z nějaké oslavy a nemůže řídit, shání odvoz... Už jsi jí vzbudil?“

Probudit Danielu nebylo jen tak, to ostatně Monika věděla, a proto volala rovnou Vincentovi. Neprobuditelná byla i normálně, natož v noci z pátku na sobotu, kdy Zuzanka byla u tatínka a oni si tak mohli zajít navštívit Petra, od kterého ji přivedl sotva před chvilkou. Když ji na třetí pokus přiměl k tomu, aby otevřela aspoň jedno oko, začal vysvětlovat, co se děje, ačkoli to sám tak docela nechápal. Daniela se posadila na posteli a dezorientovaně popadala vědomí. Pak rukou Vincentovi položila dlaň přes ústa.

„Řekni to ještě jednou a pomalu,“ zachrchlala, „komu praskla voda?“

O dvě minuty později už jeli na kolech nočním Ostrovem.

Před HT-Martem potkali na odchodu chlápka z výjezdovky, který byl na místě první, a poté, co mu Monika odemkla a on zjistil, že v objektu se nevyskytuje jakýkoli

narušitel, už to nebyl jeho problém. Vincentův problém by to taky vůbec být neměl a nebyl by, kdyby náhodou nežil s Danielou – nejoddanější zaměstnankyní. Popravdě by to byla ona, komu by Pavel volal jako první, jenže coby pokladní neměla od obchodu klíče. Když tedy vešli do HT-Martu, jako jediná tam zatím byla Monika, která ze všech čtyř zástupců vedoucího bydlela nejbliž.

„Já vůbec nevím, co mám dělat!“ přivítala je a ukazovala jim služební telefon. „Ježek to nezvedá! Na kuchyňce je propadlý strop a chčije tam ze stropu voda!“

Vincent s Danielou se šli podívat a skutečně to tak bylo. Když Vincent za pomoci přisunuté ledničky vylezl do stropu a podíval se zblízka, nebyl o nic chytřejší, a tak se zase vrátil dolů.

„Neměli bychom tu vodu nějak hrnout ven?“ zeptala se Daniela a všichni tři se shodli, že i když voda bude i nadále přibývat, nic jiného se v tuhle chvíli nedá dělat.

„Prosím tě, dej mi to,“ řekl Vincent, když Monice konečně pan Ježek zvedl telefon a ta mu v rozčilení nedokázala vysvětlit, co se tady u nich sakra děje.

„Musíte hledat zelenou cedulku s nápisem ‚Hlavní uzávěr vody‘. Počkejte, já najdu plány vašeho krámu, řeknu vám, kde to je.“

„To se nemusíte namáhat. Já na tu ceduli koukám, jak si tady plave uprostřed krámu.“

„Aha, tak to jste v prdeli.“

„Co říkal?“ ptala se Monika netrpělivě hned, jak jí Vincent telefon vrátil.

„Že tady budou z Prahy za dvě hodiny.“

Mezitím dorazil vedoucí, kterého s nechutí přivezla Jarka.

„Ženský – a Vincente – co tady v tom Ostrově děláte?“ připomněl jim zase, že ostrovskou filiálku nikdy nebude brát tak docela za svou, i když už je tady přes dva roky a zdejší sestavu označuje jako svoje holky.

Než se vrátil z výpravy do stropu, která byla stejně platná jako Vincentova, sešly se další dvě z těch „holek“, kterým zavolali. Pak už Pavel jenom hulákal do telefonu a vztekal se nad dobou, kterou potřebují opraváři k tomu, aby dorazili.

Zato hasiči se přihnali takřka okamžitě poté, co konečně někoho napadlo jim zavolat.

„Ú, tak tahle noční směna stojí za to,“ zavrňela Monika, která už se trochu vzpamatovala, když kolem ní prošli muži ve výstroji, a ona se u koštěte narovnala a odhrnula si vlasy z čela.

„Zkusíme to zatím aspoň přesměrovat ven,“ oznámil velitel Vincentovi, který je na kuchyňku dovedl. Ten pak sledoval jejich sebranou profesionalitu, když na prasklou trubku nahoře napojili hadici, druhý konec odřízli, aby prošel skrze mříž na okně, a voda tak aspoň na chvíli uvnitř nepřibývala – konečně mělo trochu smyslu počínání vymetaček rozesetých po prodejní ploše.

Pavel pak veliteli oznámil, že pan Ježek se laskavě zase ozval a po prostudování plánů je schopen nasměrovat je k venkovnímu uzávěru, který je z nějakého důvodu za normálních okolností nepřístupný a je zapotřebí se k němu provrtat.

„Na to jsme taky vybavení.“

Do sedmi hodin byla voda z podlahy vymetená a díky zátce, kterou dodali kolegové ostrovských hasičů z Lokte, už netekla ani oknem ven na parkoviště.

„Co se to tady dělo,“ podívovali se sem tam někteří zákazníci, když si všimli na různých místech trošky špinavé vody vytékající zpod regálů – ale Pavel Pitáček svoje lidi – a Vincenta – nadšeně chválil za to, jak si zvládli s tou katastrofou poradit za pouhých několik hodin tak, aby mohli v předepsaný čas otevřít a „zákazník nic nepoznal“.

„Zvládli jsme to neskutečně,“ vrněla při každé připomínce Daniela, která HT-Martem žila. Když při

nejbližší příležitosti s Vincentem tu příhodu vyprávěli Tomášovi a Petrovi, byla to i pro ně příjemná změna; věčné Danielino a Vincentovo rozebírání standardního provozu HT-Martu už je nebavilo a nechápali, jak se ti dva můžou pořád dokola bavit o práci, tím spíš, když to Vincentova práce ani není.

„Jste tím krámem posedlí,“ říkal Petr, než začal se stejným zaujetím vykládat dopodrobna o svém rozjíždějícím se sokolnickém podnikání. Skutečně už se odhodlal, dal výpověď v ExtraTechu a pokoušel se uživit tím, co měl opravdu rád – zdálo se to na jednu stranu hrozně dávno od doby, kdy ho Vincent povzbuzoval, ať do toho vlítne, protože za deset let bude pozdě, a zároveň šly věci nečekaně rychle. Najednou, zatímco Vincent pomalu zapomínal na svůj sen o skládání hudby, to byl Petr, kdo se odvážil vykročit z bezpečí falešných jistot.

Kromě otrávených pohledů, které si Petr s Tomášem vyměňovali při nekonečných zmínkách o HT-Martu, si ale na Danielu rychle zvykli a zapadla mezi ně. Holka, která si s nimi klidně sedne u Petra za domem nebo v Boreckém lesoparku, která se nebojí ušpinit si ruce, když ji Petr ukazuje, jak chová myši na krmení dravců, která vypije stejně piva jako oni místo toho, aby Vincenta čekala s výčitkami, v jakém stavu se občas vrací domů – co víc si přát?

A z druhé strany i ona přijala oba Vincentovy kamarády, byť Petr jí byl bližší svým zájmem o zvířata, zatímco o Tomášovi prohlašovala, že je trochu zvláštní („mlčí ještě víc než ty!“), ale taky ho začala mít velice brzy ráda i s jeho zvláštnostmi. Ostatně, nic jiného jí nezbývalo, jak připomínala – skoro nikoho v Ostrově neznala, protože pocházela z Ústí nad Labem a nebyť toho, že otěhotněla s Markem, nikdy by se sem nepřestěhovala.

„Tady jsem poznala jenom Márovy známý,“ říkala, „a ty se teď drží jeho. Já mám všechny v Ústí. Rodinu, kamarády. Jednou se tam vrátím, ale teď to nemůžu Zuzance udělat, když už tady začala chodit do školky.“

Důvodem, proč Daniela „musela“ zůstat v Ostrově, byla tedy její dcera. Tím, kdo ji sem přivedl, byl Marek. A to, že se Marka v závěru střední školy chytla a odešla s ním, bylo zapříčiněno nefunkčním vztahem s matkou. U všeho se našel někdo, díky komu se Daniela mohla vyhnout tomu, aby původkyní svého jednání byla ona sama. Vincent ji na toto upozorňoval, ale zatím ho tím nepřiváděla k zuřivosti – protože zatím nebyl tím, na koho Daniela přehazuje zodpovědnost za svůj život, on sám. Zdálo se, že Vincentovi neumí vyčíst nic (kromě toho, že se v práci „s nikým nebaví“, na což Vincent odpovídal, že nemá zapotřebu prázdně tlachat, a že na svůj vkus toho nakonverzuje s lidmi i Danielinými kolegyněmi až dost), zdálo se, že s Vincentem je šťastná bez ohledu na to, že

ve srovnání s Márou jí život s hlídačem v HT-Martu snížil životní úroveň, pokud šlo o materiální záležitosti.

Zdalo se, že Vincenta má ráda pro něj samého a považuje ho za člověka, se kterým chce strávit život, i když takto doslovně se o tom nikdy nebavili – vrcholem plánů budoucnosti bylo Danielino opakované „jednou se vrátím do Ústí“. Zda v té představě je i Vincent a má do toho vůbec co mluvit, nevěděl; věděl samozřejmě jen to, že on by nikdy v žádném případě v tom zapadákově žít nemohl, i když se snažil chápat Danielin vztah k rodnému městu a představoval si, že jako někdo, kdo tam vyrostl, vidí zřejmě Daniela v Ústí víc než zastavárny, nonstopy a varny pervitinu.

Daniela si tedy představuje, že se jednou vrátí domů. Ale co Vincent? Na jaře 2018 zbývaly čtyři roky do doby, na kterou počítal se svým přesídlením do Basileje. Opravdu tam ještě pořád chce odejít? Není načase vrátit se na zem a vzdát se toho snu, stejně jako pomalu přijímá fakt, že už nikdy nic nesloží, že jeho hudba byla jen dojezd citové rozháranosti dospívání? Čtyři roky jsou dlouhá doba, jistě, vždyť s Danielou je sotva devět měsíců a z toho jen šest s ní skutečně žije. Ale copak se dá tahle věc odmávnout slovy, že kdoví co bude za čtyři roky, a zároveň brát jejich vztah vážně? Copak se dá na takovém vztahu pracovat?

Přesvědčení, že štěstí ve vztahu není zajištěno jeho vznikem, tedy tím, že se potkají „ti praví“, že je to věc, která se musí budovat a opečovávat, Daniela s Vincentem sdílela; aspoň to tvrdila. Pod slupkou holky do nepohody prosvítala její romantická stránka, když zasněně prohlašovala cosi o tom, že „dřív spolu víc lidí vydrželo celý život“. Vincent samozřejmě oponoval, že toto je jen částečná pravda, a i tam, kde to pravda byla, šlo často jednoduše o nutnost než spokojenost, že doba trvání vztahu neprozrazuje nic o tom, jak se v něm lidé cítí, že zkrátka měřítkem kvality není podle něj čas.

Klasické přirovnání, které s oblibou používali někteří starší lidé, totiž že „my jsme byli zvyklí, že když se něco rozbije, tak se to opraví, a ne že se hned koupí nová věc“, Vincent považoval za důkaz svých vlastních slov – „vidíš, oni doslova říkají, že v těch staletých manželstvích přetrpěli jakýkoli hrůzy, protože neměli jinou možnost“. „Mně to přijde krásný,“ říkala Daniela, „věci se mají opravit“. To už Vincent mlčel. Nepředhazoval jí, že sama nic neopravila s Markem, protože měl dosud na něj ten názor, který si vytvořil při jejich společné noční promluvě. Ani neupřesňoval, že samozřejmě do jisté míry souhlasí s možností a smysluplností oprav – pokud se opravuje s někým, kdo za to stojí. Neříkal to nahlas, protože nechtěl před Danielou, a dosud možná ani před sebou, dát najevo pochyby, zda v jeho případě za to stojí právě ona. Neříkal raději nic, ale dosud neopouštěl byt; to přišlo až později.

A protože onou prací na vztahu nemyslel Vincent jen rozebírání vztahu samotného, ale i to, co v rámci něj dělají, přivítal Vincent s nadšením, když se naskytla možnost mít kromě společně stráveného času v práci, se Zuzankou a společných víkendových pitek i nějakou tu společnou VĚC, na které mohou pracovat. Vedle dvou kamarádů, se kterými se stýkali pravidelně, a vedle Vincentova otce a jeho rodičů, ke kterým zašli občas, když Tomáš Reis zavítal do Ostrova, už Daniela znala i jeho matku a babičku. Dosud však nebyla v domě u řeky. A protože dědova nemoc ustoupila a on byl doma, zajeli jednu sobotu za ním, aby je Vincent taky seznámil.

Dědovo "zlepšení" rozhodně neznamenal, že by najednou ve svém domě čile hospodařil – většinu Vincentových návštěv strávil v posteli. Tentokrát se ale vyhrabal na nohy a hned se dali s Danielou do řeči jako staří známí. Daniela se seznamovala ráda, a jak věděl Vincent z HT-Martu, zejména starší muže si uměla podmanit; nabízený čaj však velmi zdvořile odmítla.

„My se stejně moc nezdržíme, dědo, máme už jiný plány,“ řekla a pleskla Vincenta přes batoh plný plechovek. Byl jeden z prvních slunečných dnů, a tak hodlali od dědy jít pěšky zpět do Ostrova – Vincenta to stálo hodně přemlouvání předem, i když šlo o pouhých patnáct kilometrů, a samozřejmě musel Danielu ujistit, že v případě vyčerpání bude mít cestou možnost nastoupit

na autobus. Nakonec však museli na autobus běžet hned k nejbližší zastávce, protože se do večera zasekli na zahradě.

„Počkej, to všechno patří k domu?“ ptala se Daniela, když ji Vincent po seznámení s dědou vzal ven ukázat zahradu, kterou předloni vyplenil, aby tak trochu usnadnil údržbu jakéhosi aspoň trochu civilizovaného stavu. A tak tam zůstali celé odpoledne a Daniela fantazirovala o tom, co by se kde dalo pěstovat, a připomněla Vincentovi jeho vlastní představy, ze kterých doposud nic nebylo, až v něm probudila takové nadšení pro svoje nápady, že se šli rovnou zeptat dědy, jestli by nebyl proti, aby si tady udělali pár malých záhonků, a když už jsme v tom, tadyhle by se dala vysadit řada ovocných keřů, a potřebuješ na něco támhleto hromadu prken? Z těch by byl jahodník, jako mi Daniela tuhle ukazovala...

Děda jim dal volnou ruku, a tak začali jezdit pravidelně a když měli volno v týdnu, vzali s sebou i Zuzanku a občas ji nechali s dědou uvnitř, zatímco venku přetvářeli pozemek podle svých představ – tedy v mezích svých schopností. Děda byl snad rád, že má nějakou jinou společnost, než když za ním jezdí jedna dcera skoro denně a druhá občas, vždycky vyšťrachal z kredence nějakou další sladkost („Budeme zkoumat, jak dlouho je to prošlý?“ „Nech ji, stejně do toho jednou kousne a začne mu ukazovat na mobilu, jak si tam oblíká panenku v nějaký hře.“), a Vincent

byl taky spokojený, že jim pod rukama něco vzniká, a po práci si sedli s pivem na verandu, dívali se na řeku, ze které trčela Vincentova vzpomínka na lísku a zdrželi se v příjemné únavě do setmění, nebo aspoň dokud nepřiběhla Zuzanka, že má hlad a je tedy zapotřebí vyrazit domů.

A pak jednou přijeli zas bez ní, a na všech záhonech to rostlo. Dosud dědovi jen ukazovali uvnitř v domě fotky prvních nesmělých rostlinek, nanejvýš snad něco zahlédl z okna, ale tentokrát ho vzali mezi sebe a vyvedli ho ven, udělali mu kompletní prohlídku a vykládali, z čeho už se poučili a co udělají příští rok jinak. Děda moc nemluvil, ale vypadal potěšeně, a pak byl unavený a řekl, že domů ještě nechce, že si sedne na chvíli před dům na lavičku.

„Krásně jste to udělali... opravdu krásně. Kátě by se to moc líbilo,“ řekl děda a umřel.

Následujících několik hodin po dědově skonu byl Vincent v podivném stavu, kdy moc nevnímal, co se kolem něj děje – a ony se opravdu věci děly spíš kolem něj, než že by aktivně dělal něco on sám; telefonát matce obstarala Daniela, pak tam byli nějací další lidé, a najednou zůstali před domem ve třech a už byla tma, a tak matka odvezla Vincenta a Danielu do Ostrova a oni si sedli v kuchyni ke stolu a protože byla noc ze soboty na neděli, tedy bez Zuzanky, hodila Daniela před Vincenta krabičku; dneska nechodíme kouřit na balkon.

Vincent pomalu přicházel k sobě, ale zároveň se snažil v myšlenkách někam uniknout, a tak uvažoval o tom, jak mu chybí jeho probdělé noci. Ne že by snad s Danielou chodili spát nějak brzo; naopak se jim to často protáhlo, a obzvlášť večery bez Zuzanky končily nad ránem, ale bylo to něco jiného než dřív. Jednak v nich bylo jisté napětí z toho, že si sem tam připomínali, za jak dlouho musí minimálně jeden z nich vstávat, a další napětí působila Daniela samotnou svou přítomností, kdy Vincent zkrátka nemohl v něčí společnosti dosáhnout toho samého stavu na pomezí meditace a snění, jako když trávil noci sám.

Další stupeň rozrušení způsobovala taky Daniela, třeba když trvala na tom, že od Petra pojedou domů na kolech navzdory pokročilé hodině i hladince, nebo když se jí nálada překloupila do vyčítavé a sebelitostivé – v tomhle měla Danielu výhodu, že si druhý den moc nepamatuje, ale Vincent si pamatoval poměrně dobře a tak v něm dozvuky nočních neshod přetrvávaly do druhého dne, a hlavně se v něm ozvaly při další příležitosti a on už byl napjatý předem, a tak reagoval někdy možná zbytečně podrážděně ještě dřív, než se Daniela propila k nesnesitelnosti.

Nebyly to pohodové noci; byly to noci dvou lidí, kteří pijí to samé, ale jiným způsobem: Vincent s cílem uvolnit se, ale zůstat co nejdéle při smyslech, zatímco Daniela se snažila hltavě uspokojit svou nenasytnost a pila jako

teenager, který se potřebuje rychle zničit. Tuhle noc se ale o ničem dohadovat nebudou, tím si byl Vincent jistý. Věděl, že v tom opravdu důležitém se může na Danielu spolehnout.

„Neměli jsme jí nabídnout, že zůstaneme u ní – nebo aspoň ty, když jí umřel táta?“ zeptala se a Vincent řekl, že ne, že by matce stejně k ničemu nebyl, a Daniela pak dodala: „Ty máš stejně s těma rodičema takovej divnej vztah. S otcem taky, i když se zas bavíte.“

Vincent pomyslel na to, že už rok usíná bez poslechu Procentáže. Je to díky tomu, že skutečného živého otce má – byť ve velmi malých dávkách – zpátky ve svém životě, a tak už nepotřebuje poslouchat jeho hlas z minulosti? Nebo bylo pravým důvodem to, že by Daniele těžko vysvětloval svou zvláštní potřebu přehrávat si na usnutí jeden jediný pořad z archivu Rádia Bomba? Naštěstí to nemusel až tak řešit, protože ta potřeba v Danielině přítomnosti mizela; Vincent usínal poměrně spolehlivě, i když to bylo spíš celkovým nedostatkem spánku, než nějakou vnitřní vyrovnaností.

„Nevím, jestli je to divný, protože nevím, co je normální,“ odpověděl Vincent, „Jakože bychom se měli s otcem častěji vídat, volat si nebo tak? Dělají to lidi? Já ten vztah pořád považuju za lepší, než má většina lidí. I díky těm devíti rokům – vyhnuli jsme se spoustě sporů, není mezi náma žádný problém, nekecá mi do života... Ale je fakt, že

třeba to samotný shledání bylo úplně jiný, než bych si představil – teda kdybych si ho někdy představoval. Člověk by čekal nějaký strašný drama, a ono se to prostě jen tak stalo. Asi to bejvá fakt jenom ve filmech."

„Třeba tě ještě překvapí a nějaký film o tom natočí."

„To snad ne. Stejně bych se na to nemohl dívat; mně ty věci, co produkuje od doby, kdy přešel do České televize, přijdou ještě horší než Baker Street. Tam se aspoň snažil dělat něco trochu univerzálního, teď přešel na ty totálně české témata; neříkám, že je to úplně dno, ale spadl podle mě do té české upachtěnosti, do nějakého toho my versus svět..."

Daniele se, i když obecně měla k českým filmům a seriálům stejný odpor jako Vincent, Baker Street líbila – dokonce o ní mluvila jako o „klasice, se kterou vyrostla“, což Vincentovi připomínalo, že těch pět let mezi nimi není tak úplně zanedbatelných.

Byla přece jen o něco mladší – tak proč ji musí pokaždé přemlouvat, aby ve volném čase vyrazili ven místo zevlení doma, proč si, třebaže sám není v žádném případě člověk holdující jakémukoliv sportu, připadá vlastně mladší nebo plnější energie než ona? Rozhodně nemohl Danielu označit za línou (jako to dělával Marek), protože znal její výkony z práce i ze zahrady, ale to bylo právě ono: zdálo se, že Daniela je tím člověkem, který potřebuje k aktivitě

nějaký důvod; podobala se v tomto Petrovi, který se nikdy nezastavil a byl schopen třeba celý den dřít v lese, ale nikdy by ho nenapadlo se tam jít jen tak projít. I když možná měl v tomhle Petr ještě o kousek blíž Janě – o té Vincent věděl, že odpočinek bere pouze jako prostředek, jak být v další práci výkonnější; ostatně, okamžitě po porodu převzala zase zpátky vedení své firmy.

Vincentovi byla cizí tahle fetišizace práce, kterou měly společné dva zdánlivě konkurenční politicko-ekonomické systémy, které vyvrcholily ve dvacátém století. Výkon, růst, status, nekonečná produkce... bylo to na obou stranách totéž, jen s drobnými odchylkami třeba v tom, jestli bylo tím vysněným cílem označováno štěstí jednotlivce nebo společnosti, ale i tady se to vlastně prolínalo. Hlavně makat, makat, makat, ať pro sebe nebo pro společnost. Vincent to takhle nedokázal vidět, pro něj byla práce jen prostředkem k tomu, co považoval za skutečně důležité – a to ty chvíle, kdy člověk nemusí nic, kdy prostě je na tomto světě.

Logicky by mu tedy Danielin přístup měl naprosto vyhovovat, měl by s ním souznít. Ale tak tomu nebylo. Snad proto, musel si přiznat Vincent, že ani on neuměl vnímat odpočinek jako tu úplně nejvyšší hodnotu; i v jeho očích byl volný čas především potenciálem k tomu, něco vytvořit – i když to v jeho případě nebylo nic měřitelného, ale něco, co „za to stojí“ v jiném smyslu. Snad to byl další

projev Nezastavitelného kyvadla, kdy zkrátka tyto věci nemohou být nikdy zcela vyvážené, a výkyvy se vzájemně doplňují – nefungovalo by ani setrvání v jednom extrému, ani dokonalá vyváženost, neboť ta by postrádala potenciál k inspiraci, jež přinášejí výkyvy v tom správném množství a kvalitě. Ale o Kyvadle se s Danielou nebavil, stejně jako se s ní nebavil o své už tak dlouho nevznikající hudbě, a vlastně ani o hudbě obecně, protože když sem tam zmínil nějakou zajímavost z prostředí svých oblíbených kapel, pro Danielu to nikterak zajímavé nebylo.

„Já obdivuju, jaký máš neskutečný přehled o hudbě,“ říkal naproti tomu ve svých upřímných chvilkách Petr, a Vincent to nesnášel – vždy hned cítil potřebu nějak to negovat.

„Všechno to jsou věci, které si dneska každý může okamžitě zjistit sám, když bude chtít. Ty kapely, co znám, ta jejich historie a vztahy mezi nimi... jsou to informace k ničemu.“

Vincentovi bylo nepříjemné, že mu Petr připomíná, jak bezcenné sumy znalostí má plnou hlavu – a navíc věděl, co bude následovat: Petr pak vždy pokračoval připomínkou, že by měl Vincent konečně zase něco složit.

„Nemusíš zase hned mířit tak vysoko, ne? Aspoň pár písniček. Nebo jednu.“

Na to už Vincent zpravidla odmítal reagovat. K těm hovorům docházelo v pokročilejších večerních hodinách, a Vincent by nebyl schopen uspokojujícím způsobem vysvětlit, proč se mu přičí pojmout svoje již dávno neprobíhající komponování jako tvorbu „písniček“. Dával přednost označení skladba, a v nejodvážnějších fantaziích operoval s termínem symfonie, byť se ani vzdáleně nevěnoval klasické hudbě a formálním hudebním vzděláním byl nezasažen. Co měl proti „písničkám“? Snad to samé, co mu na nich vadilo u hudby, kterou konzumoval – mohl mít nějakou kapelu v sebevětší oblibě, ale časem mu u ní vždy něco začalo chybět.

Jako kdyby jejich tvorba byla jen ozvěnou něčeho většího, o co se ani nepokoušejí. I v případě těch interpretů, kteří nestáli hudebně na jednom místě a někam se posouvali, viděl Vincent jakýsi nedostatek odvahy. Bezpečně opakovat prověřené vzorce, a uspěli-li jsme s hudbou plnou mladické energie, reprodukovat toto i po desátém albu – v těch oblastech mimo hlavní proud, které Vincenta zajímaly, se jen zřídka mohlo jednat o snahu vyhovět publiku a přinést mu znovu to, co zná s vidinou zaručeného výdělku; i když to možná taky, ale zdálo se, že ještě více než z tržních zákonitostí vychází tenhle způsob tvorby zevnitř samotných tvůrců, z jejich nedostatku odvahy dospět někam dál. Jednalo se v tomto případě též o infantilitu? Nepochybně. Toxickou? Ne nutně, ale jestliže

tato dětinskost ukrajovala z potenciálu oněch umělců, snad by se za částečně toxickou označit dala.

Vincent měl pocit, že mu na jednom rameni sedí Petr, který jej povzbuzuje k tomu, aby něco složil, a na druhém Tomáš. Ne že by snad Tomáš zrcadlově Vincenta od dalších pokusů odrazoval, ale už svým stále zjevnějším všeobecným postojem „nic nemá cenu“ tak vlastně činil. Tomáš často už nemusel nic říkat (ostatně toho nikdy moc nenamluvil), a dokonce i když vynechal své obracení očí v sloup na čímkoli, co zavánělo tím, že někdo bere něco vážně, Vincent Tomášovu reakci dokázal vycítit. Bylo to jen tím, jak dobře ho znal, nebo částečně jeho povahu přejímal a jen skrýval svůj vlastní nihilismus za Tomášovu tvář?

Jestli je něco pravdy na tom, že osobnost člověka (a už slovo osobnost je příliš velké na to, aby uniklo Tomášovu odfrknutí) je součtem pěti lidí, se kterými tráví nejvíce času, je možné, že když Vincent má po vyškrtnutí Davida ty lidi pouze tři, projevují se v něm o to víc? Nejvíc času přece, tedy pokud nepočítá Zuzanku, jejíž povaha se teprve utvářela a navíc se ukazovala být podle očekávání velmi podobná té Danielině, tráví s Petrem, Tomášem a Danielou. A jaká je vlastně její pozice v tom pomyslném sporu mezi Petrem a Tomášem o Vincentovu hudbu? Pokud měl být Vincent sám k sobě upřímný, musel si odpovědět, že vlastně žádná.

„Já vám tak závidím, vy jste prostě dokonalej pár,“ slyšel Vincent nesčetněkrát prohlásit Moniku, když si zase stěžovala na svůj vlastní vztah. Mohl ji slyšet, protože Daniela s Monikou si místo psaní nebo telefonátů vyměňovaly hlasovky – pro tento způsob komunikace Vincent neměl úplně pochopení, ale byla to další věc, kterou Daniele nepředhazoval a dusil ji v sobě; nechtěl být přece tím člověkem, který odmítá něco nového jen proto, že je to nové. Tím, u čeho už ale své znechucení skrýt nedokázal, byly opakované zmínky o potopě v HT-Martu.

„Furt na to vzpomínáš, jako bysme tam tehdy zachraňovali životy,“ utrhnul se už nejednou na Danielu, když se rozplývala nad tím, jak jsou sehraní nejen v běžném provozu, ale i v krizové situaci, „zachraňovali jsme tak akorát salámy. Což ostatně dělám každý den – akorát hlídám, aby firma nepřicházela o peníze.“ A zase sám v sobě zaslechl Tomáše, který by pravděpodobně dodal ještě cosi o tom, jak „firma bohatne na úkor zaměstnanců“ – v tom už by se s ním ale rozcházel, protože ty zaměstnance až na pár výjimek považoval za natolik líné, že se rozhodně sedřít z kůže nenechají.

„Říkej si, co chceš, já jsem na nás pyšná. A mám to tam ráda. Tu práci, ty lidi... Vždycky mi to tak rozzáří den, když přijde někdo z těch klasiků a prohodí pár slov.“

A Vincent neříkal, jak ho těch „pár prohozených slov“ netankuje, protože by zase poslouchal, že s nikým

nemluví, a zase by se musel (musel?) ohrazovat, že ho zkrátka mluvení o ničem pro samotné mluvení nebaví, že člověk přece má mluvit, když potřebuje něco říct...

„Třeba by ti tam na tom víc záleželo, kdybys konečně přešel naplno k nám. Pavel by tě bral hned.“

„Jenže já nechci, aby mi na tom záleželo. Nechci tam přímo patřit, nechci, aby se mě ještě víc týkaly všechny ty drby, které teda stejně jsou... takhle to můžu aspoň trochu brát, že se mě to netýká. Nechci se přímo účastnit toho, jak tam každá má nejvíc starostí o to, co dělá někdo jiný, místo aby se snažila dělat pořádně to svoje. Je to zase to samé jako tenkrát u Kotrby – zaměstnanci si myslí, že šéf nic nedělá, odpolední směna si myslí, že nic nedělá ranní, a naopak, a přitom se tam střídají ty samé ženské a musí vědět, jaké to je na té druhé straně. Jenže se vždycky hned přepne. Každá si myslí, že zrovna ona to má nejtěžší – protože jim chybí empatie.“

„To říkáš ty? Tobě chybí empatie, ty vůbec nevíš, co to je,“ řekla Daniela už napůl vztekle.

„To tvrdíš jenom proto, že se tě nevyptávám, 'co s tebou je?'... Jsi dospělá. Když ti něco vadí, máš to říct, a ne se tvářit a čekat, že to z tebe bude někdo tahat.“

„Ne někdo! Ty to máš ze mě vytáhnout, protože ti má na mě záležet!“

„Jo, to záleží. Proto se s tebou nehádám,“ prohlásil Vincent a šel se projít.

Když to udělal poprvé, našel pak Danielu v slzách. Daniela byla zvyklá na hádky, na křik, podle všeho i na ledacos horšího – ale to, že se někdo prostě sebere a odejde, nedokázala zpracovat. Tedy poprvé ne. Podruhé taky ne. A pak si, zřejmě, zvykla.

Vincentovy procházky byly pořád delší. On že nemá empatii? Vzpomněl si na poslední HT-párty. Když si tam Pavlova Jarka, objektivně s velmi vkusnou postavou, postěžovala na „tu svoji kotelnu“, odpovědí jí byl výsměch stopadesátikilové Marie. „Ty si máš tak na co stěžovat,“ zahučela Maruš. Ta absolutní sebestřednost na obou stranách... Jarce nebylo hloupé stěžovat si na svůj velký zadek před někým, kdo byl navěky odsouzen k tomu, aby jí záviděl, a Marie zjevně nedokázala pochopit, že každý má nárok na to, jak vnímá svoje vlastní tělo a co mu na něm přijde nedokonalé. Takhle to vypadá, když někdo nemá empatii, chtěl Vincent vpálit Daniele – ale než dokončil okruh, částečně to vyprchalo, a vlastně se mu po návratu už vůbec nechtělo znovu něco rozdmýchávat.

„Pauzla jsem Scarfa,“ oznámila Daniela, když se Vincent vrátil. Jestli byla na něj našťvaná, nedávala to najevo – a Vincent se nevyptával.

Scarf byl dosud populární seriál z druhé poloviny nultých let, ve kterém sarkastický externí asistent newyorské policie za pomoci svých svérázných metod rozlousknul každý případ – nebral při tom zcela ohledy na pravidla či soukromí svědků, často se například vloupával do soukromých bytů, a nejednou mu v poslední chvíli zachránila život jeho šála, kterou téměř nikdy neodkládal. V pokročilejších sériích tvůrci přesouvali svou pozornost od předvídatelných případů k osobě samotného hlavního hrdiny a dodali mu tak lehce kultovní status. Na jedné televizní stanici aktuálně běžel Scarf od začátku, a tak si Vincent a Daniela zvykli u něj trávit večery. Oni dva však nebyli jediní, kdo už většinu dílů někdy viděl – ten večer i Zuzanka zaznamenala povědomou epizodu.

„Né, tady budou pavouci! Mami, vypni to!“

„Tak se nedívej,“ řekla napřed Daniela, ale Zuzanka pokračovala hysterickým jekotem o tom, že se bojí, až ji Daniela podala telefon a poslala ji do svého pokoje. Vincent tentokrát nevydržel a zeptal se, jestli si uvědomuje, že tím věčným hraním na mobilu si to dítě vygumuje mozek – na což Daniela odpověděla, že o Zuzančin vývoj nemá starost, a že se jí už pět let daří ji udržovat při životě.

„No, jenže ono to možná nestačí.“

„Kolik dětí jsi vychoval?“ obořila se na něj.

„Žádný. A kolik ty?“

Velice rychle ztratil trpělivost a odešel ven podruhé za večer, a ten večer se už nevrátil a přespal v rodném domě. Za týden se to stalo znovu, zase kvůli něčemu jinému, a do konce září se zdálo, že i na tohle si Daniela zvykla – snad i díky tomu, jak blízký vztah si stihla vytvořit s Vincentovou matkou, a jak se ukázalo, byla tak velice spolehlivě informována, že se Vincent přesouvá právě do jejího domu. Daniela dokonce ještě dřív než Vincent věděla o tom, jaké jsou plány s tím druhým domem.

„On ti ho chtěl nechat. Přepsal prej závěť, když jsme začali makat na zahradě. Je neplatná a stejně by to nešlo, aby přeskočil dcery... ale ani jedna ho nechce. Takže to vyřeší nějakou darovací smlouvou.“

„Vyřeší? Co je to za řešení, co budu dělat s polorozpadlým barákem u řeky?“ vztekal se Vincent.

„Matka s tetou ti chtějí dát dům a ty se rozčiluješ?“

„Mohly by se třeba zeptat, co na to říkám a jestli o to stojím. Ale to nikdy nikdy nikoho nezajímalo, žejo.“

Ten den zrovna neměli mezi sebou žádné spory, a tak se Daniela ptala, jak to Vincent myslí, co má pořád proti matce, která přece narozdíl od té její je naprosto super.

„Ona není špatná. Ale prostě ona a babi... vyrostl jsem v baráku se dvěma učitelkami, no.“

„A co? Byly nějak přísný? Říkaly ti, co máš dělat?“

„Naopak, právě. Říkaly, že můžu být čímkoli, jít na jakoukoli školu, dělat jakoukoli práci... ale nikdo mi nikdy neřekl, že můžu vytvořit něco krásného.“

„Potřebuješ to slyšet?“

„Nevím, možná stačí, že jsem na to přišel sám.“

Ale nestačilo. To už věděl. Nevěděl jenom, jestli mu víc chybí, co Daniela nevidí v něm, nebo to, co on nevidí v ní. Jak by jí mohl vysvětlit, že potřebuje zase začít tvořit, že nebude mít klid, dokud se nepustí do svojí hudby, když ona nic takového neměla? Danielu zajímal jenom HT-Mart. Daniela nemohla být tím, kdo Vincenta podpoří v jeho snahách, protože i kdyby náhodou chtěla, Vincent by to považoval za nevyrovnané – on neměl v čem podpořit ji.

Pak jednou začátkem října viděli epizodu, ve které Scarf řešil vraždu stárnoucího vysokoškolského profesora. Ukázalo se, že zavražděný měl nějakou dobu před smrtí poměr se studentkou, a podezření tak padlo na žárlivou manželku. Ve dvojitém zvratu na konci Scarf odhalil, že se ve skutečnosti jednalo o sebevraždu, ale zároveň se svou charakteristickou necitlivostí vdově vyčetl, že i tak je částečně zodpovědná za to, jak její manžel dopadl a jak se

rozhodl skončit, když po letech ubíjejícího manželství byl krátký románec tou jedinou věcí, která mu dala na chvíli chuť žít – a ve svých denících se vypsal z obav, že až tento jeho vedlejší vztah skončí, nezbyde mu nic.

Pro Danielu to byl prostě jen další díl Scarfa, kde je pár vtipných hlášek, trocha napětí a drsný Scarfův monolog na závěr. Vincent naproti tomu od onoho dílu myslel jen na to, jestli tohle čeká jeho. Bude s Danielou deset, dvacet, možná více let... může tak akorát doufat, že mu závěr života zpestří setkání s o generaci mladší dívkou, a jinak nebude nic.

Před rokem a něco byl přesvědčen, že by udělal cokoli, aby Daniela konečně odešla od Máry a byla s ním, a bál se, že se to nikdy nestane. Dneska se místo toho obával, že s ním Daniela bude chtít zůstat navždy.

Nevěděl, co s tím, a nedokázal se rozhodnout. A i kdyby se rozhodl, měl by to srdce opustit někoho, kdo na něm začal tak viset, kdo ho přijímá s jeho odchody a vůbec s tím, jaký je?

Nakonec mu to usnadnil Danielin alkoholismus. A trochu i ten jeho.

## 13 Nikdo se nezmění

Budík zvonil pořád dokola. Daniela ani nepohnula hlavou zabořenou do polštáře, jenom poslepu zašátrala a umlčela ho. Znovu a znovu, až bylo nějak podezřele dlouho ticho. Bude se muset vzchopit a podívat se, kolik jí zbývá času. Se sténáním se přikulila k telefonu. Aha, před půl hodinou měla být v práci.

„Vstávej,“ zamručela, „zase jsme zaspali.“

Ticho.

S dalším heknutím se otočila. Aha, Vincent tu není. Zkoušel ji budit, naštvál se a odešel do práce bez ní? Ne, to ho spíš zase v noci něco urazilo. O čem se včera bavili? Měla v mozku temno. Museli to trochu přehnat. Dívali se na nějaký film, to tušila. Obvykle si nepamatovala konec; tentokrát nebyla schopná se rozpomenout ani na to, jaký film si vybrali.

„Haló, Pájo? Já se vám omlouvám, už jsem na cestě,“ zalhala, zatímco se teprve hrabala z postele. Tady to zas vypadá. Je neděle, potřebovala by odejít z práce včas, aby zlikvidovala aspoň ty poházené plechovky a rozsypaný popelník, než Mára přiveze Zuzanku. Jenže když přijde pozdě, bude po ní Pavel chtít, aby se zdržela. A Vincent má svoji klasickou celodenku. Ksakru, proč jí nezavola? To ho něco tak naštválo, že zůstal uražený do druhého dne? O čem se bavili?

Vybavila si, že běželi na poslední chvíli do večerky pro pivo. Daniela chtěla ještě vzít konzervu pro psa, ale už takhle se museli rozmýšlet, kolik si toho nactou do tašky – než vyběhli z domu, seskládali poslední drobné. Bylo to na dvanáct piv a cigára, vzali jenom jednu krabičku, to si taky vybavovala.

Pak byla chvíli tma a pak se nějak dohadovali, kam všechno kuřivo tak rychle zmizelo. Vincent nevěřil, že ji mohli tak rychle vyhulit. Obviňoval ji, že to popletla a má ji někde v kapse. Pak prohledávali kuchyň, jestli tam je něco nedokouřeného; místo toho našli v hrnku úplně poslední zbytek peněz. Šli na benzínku spolu? Nebo se Vincent nechal poslat? Nebo ho tam poslala a on se cestou rozmyslel a nevrátil se? Daniela netušila.

Přirtila se na kole ke krámu, provedla ho kolem kas do šatny. Potkala Pavla dřív, než si mohla aspoň trochu urovnat vlasy.

„Vy zase vypadáte, Danielo,“ proběhl kolem ní.

„Omlouvám se!“ zakňučela, ale věděla, že Pavel bude v pohodě. Vincent byl vždycky na ni víc našťvaný než její vlastní šéf – v ty všední dny, kdy pracovali oba a on chodil do krámu na sedmou a ona měla směnu až od osmi, aby stihla odvést Zuzanku do školky, se často opozdila, ale nemohla za to, nezaspala, to jen Zuzance všechno trvalo; bylo jí skoro šest a nezvládla si za půl hodiny najít ponožky...

Vincent Daniele telefonoval, podrážděně ji popoháněl a upozorňoval, že ostatní holky nezvládají ranní nápor, ježíš, ona to přece ví, dělá, co může. Vincent byl nepříjemný, ale aspoň jí volal – dnes, kdy skutečně zaspala, to z nějakého důvodu neudělal.

Spočítala peníze v pokladním šuplíku a proběhla s ním ke kase kolem tvořící se fronty nervózně přešlapujících lidí. Je neděle, ksakru, proč sem lezou. Píchla si šuplík naproti Veronice a zahulákala na lidi, že můžou jít i k ní. Zpracovávali frontu; Daniela měla sotva čas po očku zkontrolovat Vincenta – stál u svého stolečku s obrazovkou a nevšímal si jí. Chtěla po něm křiknout, aby jí donesl něco k pití, ale cítila, že by jí dnes nevyhověl. Zatracená hlava, bolí a ještě je děravá, co se to včera stalo?

Když zákazníci prořídli, Daniela nechala Veroniku sedět a běžela se přidat ke kolegyni, která vybalovala chlazené. Zase jsou tady v nedostatečném počtu, ale aspoň Pavel měl dobrou náladu, tedy na to, že musel být výjimečně v práci o víkendu. A jak s ním Daniela vtipkovala, za chvíli se trochu spravila nálada i jí – měli spoustu práce, ale tak jí to vyhovovalo, za chvíli byla ve svém živlu.

Trvalo snad čtyři hodiny, než konečně našla chvílku, aby si skočila dozadu na rampu zapálit – na kasu mezitím dorazila víkendová brigádnice a Veronika s Vincentem už tam byli a kouřili. Když se k nim přidřepa, mlčeli.

„Dneska nám nepomůžeš?“ zeptala se Vincenta.

Zavrtěl hlavou. Má kocovinu, nebo je na ni opravdu naštvaný?

„Ty se mnou nemluvíš?“ pokusila se o ten nejroztomilejší tón.

„Není o čem.“

„A jéje,“ zvedla se Veronika, ale víc nic nekomentovala a nechala je tam.

„Co se stalo? Udělala jsem ti něco?“

Vincent se na ni podíval, snad poprvé od rána. Vzdychl a pak se zarazil, jako kdyby mu něco došlo.

„Ty si to nepamatuješ.“

„Mám okno. Co jsme řešili? Hádali jsme se?“

„Ne, ani ne. Ty si nepamatuješ, jak jsem odešel?“

„To říkám, ne? Tak co bylo? Něco tě popadlo a šel ses vyspat k mámě, normálka, ne,“ snažila se nedat úplně najevo, jak je rozhozená, jak ji tyhle situace pořád trápí, a ještě víc dneska, když si nic nepamatuje a nemůže si říct, že Vincent reagoval přehnaně; netušila, na co reagoval.

„Já jsem se tam nešel vyspat, já jsem tam odešel.“

„No? To je mi jasný, že jsi odešel, když jsem ráno byla – zase – sama v posteli.“

„Odešel jsem od tebe. Ty o tom vážně ani nevíš? No do háje.“

Na její „jak odešel“ a „co to má znamenat“ už nereagoval. Přiběhl Pája a poslal Vincenta okroužkovat nějaký alkohol a Danielu pokračovat ve vybalování. Nechápala vůbec nic. Zbýlých několik hodin se zmateně věnovala práci; dvakrát ji musela Veronika upozornit, že strká zboží úplně jinam, než patří.

Ona, která zná každý centimetr regálu, která opravuje i Pavla, když dá někam špatnou cenovku! Už mohla být dávno zástupkyně vedoucího, nebýt Zuzanky. Ale ne, to je teď jedno, teď musí vyřešit, co se děje s Vincentem. Co se

děje s nimi. Co udělala nebo řekla, co mu zas vadilo, vadilo tak strašně, že si hraje na rozchod? To přece vůbec nepřichází v úvahu, že by to myslel vážně.

Těsně před šestou Mára přivezl Zuzanku. Debil, nedokázal pochopit, že potřebuje, aby si ji dnes u sebe nechal o něco déle. Stejně určitě ani nebyl s ní, nechal ji rodičům a teď se jí akorát chce zbavit. Musela se zdržet ještě aspoň půl hodiny, a tak Zuzanka pobíhala za ní. Pavel už byl pryč; beztak by jenom řekl, ať dají pozor, kdyby se náhodou i v neděli objevil oblastní, víte přece, že tím žije.

Potom Daniela se Zuzankou slisovala hromadu kartonů a šla se převléct. Už chce být doma. Potřebuje sprchu. A nejmíň dva další prášky na hlavu. Ještě že už je konec, aspoň si zapije tím pivkem, co si hned venku otevře. Ale napřed musí ještě obejít krám a něco se Zuzankou nakoupit. Z rychlého nákupu na večeri byly zase dvě narvané tašky; bude je muset zavěsit na kolo, které povede. To se však ukázalo jako nejmenší problém.

„Jééé... Zatrub na Verču, prosím,“ řekla u kasy brigádnici, která jí namarkovala nákup.

„Já jsem zapomněla kartu, mohla bys–“ začala vysvětlovat, když Veronika dorazila.

„Jasně, zlato,“ řekla kolegyně a zaplatila za ni.

„Hned zítra ti to vrátím, dobře?“ ujišťovala ji Daniela a byla ráda, že se Veronika nevyptává, proč neřekne Vincentovi. Ještě radši byla Daniela za to, že nikdo nemůže vidět do její kapsy, kde kartu samozřejmě měla. To jí jen na poslední chvíli došlo, že už je bez peněz. Měla chuť se propadnout; ať už je venku.

Čekala, že se Vincent nebude pohybovat v okolí pokladen ani u svého stolečku, aby se jí vyhnul. Ale stál tam.

„Večer to proberem, jo?“ řekla, když kolem něj se Zuzankou procházely.

Vincent se na ni podíval a když řekl, že ho večer nemá čekat, Daniela v tom pohledu viděla něco, co ještě nikdy ne. Nezastavila se. Hrnula se s dcerou ven, aby nikdo – zejména ne Vincent – nemohl vidět, jak se jí oči plní slzami. Ne, to nemůže myslet vážně. Možná tomu teď on sám věří, ale nemyslí to vážně. Všechno se spraví. Spraví se to, nějak.

„Já nevím, co se stalo, on se mnou o tom nemluví,“ řekla do telefonu Vincentova matka, když se to nespravilo ani za týden, „ani tady není. Je v dědově domě. Říkal, že ho pořád nechce, ale teď že si ho na chvílku ‚půjčí‘.“

Daniela tedy přestala vyzvídat oklikou, odložila stranou svou hrdost a napsala Vincentovi. V práci se celý týden

míjeli; a stejně by se tam nepokoušela z něj nic vytáhnout, ale už to nemohla vydržet.

„Máš tady spoustu věcí,“ napsala suše. Neodpověděl. No jasně, proč by se s ní taky domlouval, jak se odstěhuje – vždyť on se vrátí. Vráť se a všechno bude zase v pořádku. Doteď to v pořádku přece bylo, nebo ne? Jestli nešlo o nějakou hádku tu poslední noc, jestli mu něco vadilo delší dobu, můžou to přece změnit, ne? Společně. Hlavně aby byli zase spolu.

„Teď je nepotřebuju. Jestli ti překážejí, vyhoď je,“ přišlo jí druhý den.

A to byla na dlouho jediná odpověď, kterou z Vincenta dostala. Pak už mu nepsala; když se potkali v práci, snažila se působit nad věcí, jen výjimečně se neudržela a položila mu nějakou otázku, na kterou odpověděl úplně nesmyslně, řekl třeba, že „to nefungovalo“, na což Daniela řekla, že to přece není pravda, že byli spolu šťastní, že rozhodně ona šťastná byla.

„Nebyla,“ řekl Vincent. „Kdybys byla, pořád by ses nevztekala.“ Pak si hned šel po svých. Brzy se přestala pokoušet s ním komunikovat jinak než velice omezeně o pracovních věcech – a o to víc mluvila o něm se všemi ostatními. S Monikou si posílala miliony hlasovek, za Vincentovou matkou zašla párkrát na víno, chodila dokonce dál k Petrovi, kde se před ním a před Tomášem

párkrát rozbřečela. A všichni jí dokázali nabídnout jediné tu samou odpověď: „On je prostě takovej, jestli se s tebou nechce bavit, tak nebude.“

Vincent se nechtěl bavit s ní ani s nikým jiným. Neměl náladu na matku, o níž už věděl, že je v jakémsi těsném kontaktu s Danielou, s otcem ještě nebyl zvyklý úplně podrobně řešit osobní záležitosti, u Petra předpokládal, že by mu v připomínce jeho druhého rozchodu jen prohluboval špatnou náladu, a s Tomášem nemělo smysl řešit nic, co se týkalo jakýchkoli citů. U každého, kdo ho napadl, měl nějaký racionální důvod, proč o tom s ním nemluvit, ale vlastně by ho ani nepotřeboval – tím hlavním bylo jednoduše to, že na nikoho neměl náladu. Nebylo mu vůbec dobře, když se tak povaloval v domě po dědovi, a snad nejvíc se ho dotýkalo, jak si Daniela a zřejmě i ostatní myslí, že je snad teď nějak spokojený, že dosáhl toho, co chtěl – ne, nebyl vůbec spokojený a rozhodně neměl, co chtěl. Měl jenom ticho kolem sebe.

Po celou dobu upozorňoval Danielu, že potřebuje být relativně často sám, aby dobil energii na kontakt s lidmi; Daniela se minulý rok v počátcích jejich vztahu tvářila, že tomu rozumí, že to snad respektuje – nerespektovala nic, a v posledních měsících měl Vincent dojem, že žárlí i na to, když si otevře knihu a není stoprocentně upnutý na její přítomnost.

Ano, samota mu v poslední době chyběla, jenže teď jí měl až moc. Najednou to ticho mezi starými stěnami vyniklo, když bylo v kontrastu s donedávna nepřetržitým ruchem jejich společné domácnosti. A Vincent to ticho nedokázal přerušit ani tím, že by začal s někým mluvit, ani se nezvládl podívat na jakýkoli film nebo si pustit hudbu, a už vůbec se v tom tichu nezačínaly objevovat žádné tóny, které by snad zase po letech byly dost dobré na to, aby je zaznamenal.

Během těch dvou měsíců na podzim roku 2019 si ale i tak Vincent začal postupně říkat, že možná by to přece jen dokázal. Možná by měl něco složit. Jestli to bude ona kdysi načrtnutá *Betonová pustina*, nebo něco jiného, něco aktuálnějšího a osobnějšího, nebo to nějak propojí, zatím vůbec neměl ponětí. A zatím si ani nevyčítal, že se ještě do ničeho nevrhá, protože svou situaci považoval za zcela pochopitelně nevhodnou k tomu, aby před sebe postavil nějaký úkol.

Bylo mu zle, byl sám a byl unavený, přestože ode dne, kdy odešel od Daniely, se přestal v HT-Martu zapojovat do činnosti, jež nepatřila k jeho popisu práce. Neměl tedy jakékoli fyzické vybití ani v zaměstnání, ani ve volném čase – zatím se nevzchopil ani k jedné procházce, ani k tomu, že by třeba před domem shrabal listí; prostě jen polehával a užíral se.

Ale čím vlastně? Trápil se proto, že přišel o vztah, který považoval za nedokonalý a nespokojený, nebo proto, že neměl ani žádný jiný? Bylo velice lákavé sklouzávat k představám o tom, že by jednou dosáhl nějaké lepší verze toho, co měl s Danielou. Být s někým, být zas ve společnosti nejen partnerky, ale třeba i dítěte nebo dvou, možná i to zvíře by skousnul, kdyby to celé stálo za to, kdyby to bylo celé nějaké pozitivnější...

Ale byla to jeho vlastní představa, která pocházela zevnitř něj, nebo jen nějaký reklamní obrázek, filmová spokojená rodinka, jejíž podobu mu vnesla do hlavy kultura, ve které žije? Možná by se neměl trápit tím, že nemá něco, co doopravdy nechce, nebo co prostě není pro něj. Koneckonců by nebyl první, kdo zůstane sám – měl příklady hned ve vlastní rodině.

Babička byla sama, co ji znal. Matka už pomalu, zdálo se, kopírovala její osud, už ani nevyrážela na ona podezřelá „školení“. Vincent to považoval za její věc a bylo mu to jedno; snad jediný komentář, který si k tomu dovolil, zněl: „Lepší, když je sama, než aby si našla nějakýho typickýho českýho burana, co tyká cizím lidem.“ Otec byl taky sám, pokud Vincent věděl, a už se nevěnoval ani svým někdejšími krátkodobým nezávazným záležitostem – to, že svůj single život bere jako důsledek jednání ostatních a ne sebe sama, že se podle něj „všechny akorát přetvařují“, s ním radši Vincent nerozebíral; nevěděl, jak

se otec ve svých vztazích choval a jestli mu tedy může navrhnout zamyšlení nad tím, jestli náhodou nebude problém v něm.

Jana nebyla sama. Ale Vincent o jejím manželství nic nevěděl. Nevěděl, jestli je šťastná, vlastně jejího manžela skoro neznal a kdyby jeden den zničehonic oznámila, že je čeká rozvod, Vincenta by to nijak nešokovalo. U koho by byl v případě rozvodu nebo jakýchkoli třenic překvapen, to byli babi a děda Reisů – to byli snad jediní lidé, které Vincent osobně znal, kteří spolu vydrželi celý život.

Ale jaký to byl život? Jaký byl jejich vztah, vedle toho, že už dávno působili jako spokojený stabilní pár? Vincent to vlastně radši nechtěl vědět, nechtěl zjišťovat, jestli jsou jeho prarodiče spolu spokojení, nebo jsou prostě na sebe jen zvyklí. A jestli se k tomu vztahu propracovali nějakou pozitivní cestou, nebo měli za sebou nějaké peripetie, ve kterých spolu zůstali prostě proto, že neviděli jinou možnost. Ostatně, to, že se vůbec kdysi dávno vzali, bylo rozhodnutí dvou dospělých zamilovaných lidí, kteří věděli, co od života chtějí, nebo se prostě, jak se tenkrát říkalo, vzít „museli“?

A pokud ano, pokud prostě mladá babi Reisů otěhotněla s Vincentovým otcem a z toho vzniklo manželství, které se tedy s postupem let ukázalo jako, předpokládejme, spokojené – umenšuje ten způsob vzniku nějakou jeho pomyslně objektivní „kvalitu“? Ve

Vincentových očích ano. Jeho názor byl takový, že není přípustné považovat za kvalitní takový vztah, kde si spolu začnou v podstatě děti, které pak dospějí spolu a naučí se spolu žít.

Seznámit se a rozhodnout se ke společnému životu by přece měli dva dospělí lidé, kteří mají jednak každý svoji milostnou historii, jednak vytvořenou nějakou, dejme tomu, osobnost. Ale opět – byla to představa vyvěrající z nějaké Vincentovy přirozené rozumnosti, nebo důsledek toho, že značnou část dětství byl synem filmového recenzenta, a ve filmech se zkrátka ta osudová setkání dějí lidem, kteří rozhodně jako děti už nevypadají? Ať to bylo tak nebo onak, v začátcích s Danielou si říkal, že tohle je ten případ – je mu ke třiceti, ona má dítě, oba něčím prošli, oba by se za dospělé lidi a svéprávné osoby dali považovat. Jenže to stejně nefungovalo.

Co všechno nefungovalo a proč byl přesvědčen, že ani Daniela nebyla šťastná, byť to teď na setkání o onom ukončeném vztahu tvrdila, by jí snad dokázal vysvětlit, až bude někdy vhodná příležitost a pokud ho nechá mluvit. Neuměl ale sám říct, co ho k tomu ukončení nakoplo, co bylo tou opravdu poslední kapkou.

Ne proto, že by měl z oné noci okno stejně jako Daniela – pamatoval si přesně, jak se několikrát pohádali a jak potom, byť mu alkohol dodal odvahu, relativně přičetně oznámil, že odchází, a to nadobro. Ale co bylo tou

skutečnou příčinou – byla to ta hádka dvou opilých lidí, byl to fakt, že mu už několik dní ležel v hlavě onen díl *Scarfa*, který ho vedl k úvahám o budoucnosti, bylo to proto, jak stále více nesouhlasil s Danieliným přístupem k výchově Zuzanky a „nechtěl se na to dívat“, bylo to tím, jak pořád častěji Daniele vyčítal, že neustále řeší kromě práce jenom drby a nemá žádný skutečný zájem v životě, nebo snad v něm k ránu dozněla hrůznost té večerní výpravy pro pivo, kdy nakupovali za poslední peníze s vědomím, že až zítra dorazí domů Zuzanka, nebudou mít ani korunu? Samozřejmě, bylo to tak nějak všechno najednou – a vším tím se tak či onak prolínal motiv alkoholu.

To, že už dva měsíce nepije, považoval Vincent vlastně za jediný klad jeho aktuálního životního období. Nevrátil se ani k jedné ze svých dvou závislostí: nepil, a přestože se mu nedařilo usínat, nesáhl opět po Procentáži. Zkoušel to, ale musel každý díl hned vypnout. Už zase nesnesl otcův hlas, i když spolu teď vycházeli. Čím to bylo? Odmítal poslouchat otce z minulosti, protože díky tomu, jak ho teď znal, vnímal rozdíly v jeho povaze a názorech za těch několik let? Byl v tom snad lehký děs ze stárnutí, vzhledem k tomu, že na nahrávkách otec zněl o tolik mlaději než v současnosti naživo? Vincent to nedokázal rozklíčovat, dlouze se převaloval, a když konečně po několika frustrujících hodinách zírání do tmy usnul, ani ve snu ho nenapadlo, že mu otcův hlas už zase vadí, protože

se blíží doba, kdy bude potřebovat poslouchat hlas někoho jiného.

Procentáž tedy už do svého života nepouštěl. A alkohol? Zatím taky ne. Dal by si pivo, kdyby zašel k Petrovi? Možná, jenže během těch týdnů se doslechl, jak často u něj bývá Daniela. Netrápila ho úplně myšlenka na to, že by snad mezi těma dvěma k něčemu došlo, ostatně už dávno ho napadalo, že by se k sobě hodili – ale zatím ji nechtěl potkat.

Nicméně ji samozřejmě potkával v práci, a taktéž samozřejmě si tu první plechovku piva na konci listopadu otevřel s ní, když měla odpolední a odcházeli tedy z práce ve stejnou dobu. Zdálo se, že už Daniela aspoň trochu přijala, jak se věci vyvinuly, a vycházet spolu musí – tak proč ne přátelsky. Vincent samozřejmě nevěřil tomu, že by mohlo kdykoli fungovat to, že si lidé řeknou ono trapné „zůstanem přátelé“, ale pokud to nějak přirozeně vyplyne, proč ne.

A zdálo se, že to vplynulo. Než přišlo další jaro, byli oba zvyklí, že jsou téměř nepřetržitě spolu – byli spolu v práci, společně s Tomášem trávili sobotní večery u Petra, a když si v týdnu Mára vzal na pár hodin Zuzanku, Daniela okamžitě jela za Vincentem do domu u řeky. Přicházela už bez ohlášení; Vincent s ní víceméně počítal a pomalu se chystali na to, že spolu zase něco vypěstují na zahradě. Někdy Zuzanka zavolala, že se rozhodla zůstat přes noc u

prarodičů, kam si ji Mára vozil, přestože sám už žil s novou partnerkou – v takových případech pak Daniela přirozeně zůstávala u Vincenta a přespala zde.

Vincent si později ani nedokázal vybavit, kdy spolu začali zase spát. Byla to další věc, která prostě vyplynula. Tak se stalo, že Vincent měl Danielu ve svém životě tím nejpoohodlnějším způsobem – byli spolu skoro pořád, ale ne úplně. Nic ho nenutilo ji snášet, když byla nesnesitelná, neměl k ní žádné povinnosti, zkrátka nebyli oficiálně spolu; byť Daniela si dala velmi záležet na tom, aby bylo obecně známo, že nějakým způsobem spolu jsou. Stačilo, aby se Vincent v práci ve spěchu napil z její lahve, a hned za sebou slyšel: „Simtě, neutírej si to, měl jsi v puse moje všechno.“ Vincentovi bylo jedno, že si ho takto veřejně přivlastňuje, protože neměl potřebu v nejbližší době navazovat jakýkoli standardní vztah s někým jiným.

Když na to mezi nimi přišla řeč, Vincent už nedodával, že jedním z pádných důvodů, proč ho neláká jakékoli seznamování, je právě zklamání z Daniely. Řekl jen, že o nikoho nestojí, a kdyby přece jen někoho potkal, rozhodně by mu za to nestála žena, která bude mít problém s tím, že jeho nejbližším člověkem je bývalá přítelkyně. Když pak Daniela tvrdila o sobě v podstatě to samé, Vincent jí nevěřil, ale bylo opět nejpoohodlnější se v tom neštourat. Proč taky.

Pokud Daniela potká nějakého muže („Ale kde? Jsem pořád v práci nebo s tebou, nebo s klukama!“), dá se předpokládat, že je to odcizí, zpočátku možná lehce, a v případě, že se nová známost překloupí do něčeho vážnějšího, asi nadobro. Takový případ přece Danielu nemusí trápit; bude spokojená s někým jiným. A on? On se s tím nějak srovná – ostatně, vzniklé nastavení mezi nimi mu vyhovovalo právě tím, že z něj neplynou žádné závazky, rozhodně ne do budoucna.

Jenže ta budoucnost už byla skoro tady. Za dva roky by měl odejít do Basileje. Ale proč zrovna za dva roky? Opravdu je nutné dodržet těch deset let od první návštěvy, jen proto, že to prostě tenkrát plácl? Proč ne dřív, proč ne později, proč už tam není dávno?

A musí to být právě Basilej, když Švýcarsko je krásné i v levnějších částech, a on už tak nějak cítí, že patří spíš mimo město? Musí to být koneckonců Švýcarsko, když skoro celá Evropa je nádherné místo k životu? A musí vůbec někam chodit, když i pár kilometrů od baráku (byť těch procházek bylo pořád míň a míň) je co vidět? Musí ho nějak trápit život v Česku, když už dávno mluví o svém odporu ke zdejším obyvatelům jen tak ze zvyku, a ve skutečnosti jsou mu cizí ty sebestředné poznámky shrnuté v oblíbeném prohlášení „to se může stát jenom tady“, které považoval za stejně namyšlené a plynoucí ze stejné do sebe zahleděnosti jako řeči o nejlepším pivu a

nejhezčích holkách – všude na světě jsou diletanti, kterým se nesejde uprostřed tunel budovaný ze dvou stran, všude je i něco dobrého, a všude nakonec záleží na tom, jak si člověk zařídí svůj vlastní život, tedy skoro všude; Vincent samozřejmě uvažoval pouze o těch místech, kde mají lidé tak obrovskou svobodu, že už ji ani nevnímají a pomateně štkají nad jejím nedostatkem.

Takovým místem je přece i tahle země, země, kde největší výkřiky o „diktatuře“ a „cenzuře“ padají v hlavním vysílacím čase nebo na sociálních sítích, kde je sdílejí miliony lidí. Argumenty pro to, aby zde zůstal, spojovala jedna věc – byly úplně zbytečné, protože ať by ho napadl sebepřesvědčivější, Vincent věděl, že ve skutečnosti z něj mluví jeho rostoucí touha po pohodlí.

Dalo se očekávat, že pohodlí bude pro Vincenta stále důležitějším prvkem v životě. V létě 2020 mu bylo, stejně jako Petrovi a Tomášovi, třicet let. A byť této hranici žádný zvláštní význam nepřikládal, bylo jasné, že k nějakým postupným změnám musí dojít. Vincent se trochu obával, co se za zbylé dva roky změní, a možná ještě víc, že se nezmění nic. A stalo se tak nějak obojí. Ty dva roky měly líné tempo, a přece uběhly naprosto splašeně. A změny, ke kterým docházelo, byly tak postupné a tak nenápadné, že si jich člověk zprvu ani nevšiml, a když je zaznamenal, těžko už mohl určit, co je změnou a co je jakýmsi vyvršením něčeho autentického, co bylo dosud skryto v

nitru. Proměňovali se v jiné lidi, nebo se stávali sami sebou?

Vincent si tu otázku kladl samozřejmě zejména v souvislosti s hudbou. Na podzim 2020 (nebo to bylo až 2021? Nedokázal si později vzpomenout, jak dny splývaly jeden s druhým, pořád jen regály a půllitr; kdy naposled zažil den za obzorem?) složil prvních pár tónů *Betonové pustiny*. Neznělo to špatně, ale Vincent se dopustil několika chyb – kromě toho, že začal pracovat dřív, než si vše pořádně rozmyslel a vytvořil nějakou strukturu, které by se mohl držet, bylo největší chybou to, že se neovládl a pustil část Daniele. Proč vlastně? Potřeboval povzbudit, potreboval slyšet, že ho někdo slyší, potreboval nakopnout k tomu, aby pokračoval?

Pokud by to tak bylo, Danielina reakce „Hmmm... *Kyvadlo* se dalo poslouchat, tohle mě vůbec nebere“ by ho jistě také nepotěšila. Jenže Vincent nestál o chválu; jasně formulovaná kritika by ho nezastavila. Vincentovým motivem, proč Daniele odhalil úvodních pár tónů, byla touha sdílet s někým radost z toho, že zase něco tvoří. A tady už byla Danielina slova dokonalým zabijákem. Neřekla, že to není dost dobré, neřekla „nelíbí se mi na tom tohle a tohle“ – Daniela odmítla, ve Vincentových uších, vůbec samotný fakt, že se o něco snaží.

Možná by Danielina reakce byla jiná, kdyby jí svých pár tónů nepřehrál krátce poté, co se na jedné HT-party vyspal s Veronikou. Ale to už nemělo smysl řešit.

A tak se snažit přestal. Poprvé se učil žít s tím, že v jeho budoucnosti opravdu žádná hudba není. A jelikož zároveň přijímal i fakt, že celé roky plánovaný odchod do Basileje byl také jen snem, vracela se ona otázka, jestli se bez těchto dvou věcí stává jiným člověkem, anebo naopak člověkem, kterým byl celou dobu, a jen si na něco hrál. Ať byla pravda jedno nebo druhé, v obou případech platil stejný závěr: jakožto člověk, který nemá nic z těch obvyklých věcí, o které se usiluje, jako kariéru, vztah, děti, dům, peníze, jakékoli hobby... jako člověk, který chtěl skládat hudbu a těšil se, že někam odejde, najednou neměl nic.

Nic nechtěl a na nic se netěšil. A nejpodivnější na tom bylo, že ani ve chvílích, kdy na něj tato skutečnost nejsilněji dolehla, nepřicházela očekávatelná frustrace – ne, Vincent se vlastně cítil dobře. Namlouval si, že oprostěním od tužeb člověk získává svobodu, i když věděl, že spíš než svoboda vede k jeho spokojenosti... pohodlí.

Vincent si prostě tak nějak zvykal. Byl zvyklý na HT-Mart, kde se cítil jako doma – díky svým téměř nulovým výdajům mu plat hlídače nepřišel nikterak nedostačující a případnému stereotypu se stále více vyhýbal zapojováním

do provozu obchodu; už o něm dávno věděl i Pavlův nadřízený a říkal vlastně totéž, co kdysi Pavel, tedy že dokud se z obchodu neztrácí zboží, je schopný nad tím přivřít oko. Byl už zvyklý být i v dědově domě – vzhledem k tomu, že mu dům patřil (byť oficiálně to nebylo dotaženo a nahlas pořád říkal, že o žádnéj barák nestojí, že tady prostě nebude), neměl kam odsud spěchat. Byl zvyklý na Danielu.

Mimo práci se viděli buď na Vincentově zahradě (kam Daniela už zase brávala s sebou Zuzanku; nakolik má snad zmatek v hlavě z toho, že její maminka tráví čas se svým oficiálně bývalým partnerem, úplně neřešili), nebo u Petra, nebo byli takřka v neustálém kontaktu přes telefon, nebo se Vincent dokonce postupně začal objevovat v Danielině bytě a choval (cítil?) se tam už zase jako doma; stejně jako ona u něj. A pochopitelně – v průměru nejméně dvakrát týdně se jeden u druhého zasekl na více než pár piv a v takovém případě pak do rána rozebírali HT-Mart a vlastní minulost, až nebylo skoro nic, co by o sobě navzájem nevěděli.

Tak tedy Daniela prorůstala do Vincentova života a zároveň do života Petra a Tomáše. To prorůstání mělo podobu poznávání toho, co bylo a už dávno není; nedocházelo k němu tak, že by spolu vytvářeli nějaké nové zážitky – pokud třeba Vincent vytáhl Danielu na kolo, dojeli nejdál k Rokli a už se dožadovala návratu (nedojela

dál než Helena, pomyslel si Vincent v cynické chvilce), což obvykle znamenalo, že se zastavili navštívit Tomáše v jeho vesničce a zpravidla tady taky nezůstalo u jednoho zdvořilostního piva.

Postupně se začali vydávat k Tomášovi cíleně, protože Petr byl stále více synem Starýho Peřana, tedy člověkem, který má potřebu být neustále zaneprázdněný nějakou činností, byť by to znamenalo dělat ji tak nějak napůl; Petr tedy kromě svého hlavního zdroje obživy občas chodil vypomáhat do ExtraTechu, mezitím vykonával všelijaké službičky pro otce („Mně to strašně vytáčí, že pískne a já musím jít, ale taky potřebuju, aby mi občas nakrmil ptáky.“), a tak na ně často jednoduše neměl čas. A pokud ho měl, pak i Petr přispíval k tomu, že s nimi Daniela tvořila velmi těsnou čtveřici; a i v tomhle případě šlo z velké části o vzpomínání na to, co už minulo.

Když Petr poprvé vyprávěl Daniele historky (které Tomáš už dávno znal) o natáčení ReŠnaGy, Vincent se k němu přidal a vesele je vylepšoval. Podruhé už byl méně nadšený a když se z nich stal jeden z Petrových spolehlivě vytahovaných námětů, Vincenta to otravovalo stejně jako množící se stesky nad tím, že „stárneme“. „Budeš to tak dlouho říkat jako vtip, až to začneš myslet vážně a bude z tebe otrávenej dědek,“ upozorňoval Petra a trochu se obával, že už k tomu došlo – byť Petr trávil mnoho času v rámci svých sokolnických ukázek mezi mladými lidmi

nebo dokonce dětmi, zároveň se mnohem víc pohyboval mezi vrstevníky svého otce a zdálo se, že částečně přebírá jejich podezřívavý postoj k „dnešní době“.

Petrovo strejcovatění, Tomášovy tendence za každou snahu vše shodit a negovat, Danieliny sebelítostivé výlevy... na každém z těch tří Vincent našel něco, co ho postupem času štválo, ale byl na ně zvyklý, měl je rád, a tak ten čas s nimi trávený pokračoval, dokud... dokud nepřestal pokračovat.

Začátkem roku 2022 začínal být Vincent nervózní. Hranice deseti let od Basileje byla jen symbolická, samozřejmě – zároveň se ale zdálo stále jasnější, že pokud ji nedodrží a neodejde, neodejde už nikdy. Ani kamkoli jinam. Bude navždycky v Ostrově a pořád ještě neví, jestli je s tím skutečně smířený, nebo je to jenom pohodlné a nic víc. Velký podíl na oné pohodlnosti měla existence jejich čtveřice loserů, ale to nebude trvat věčně. Nebo ano? A pokud ano, nebude nakonec Vincent dokonale umlácen stereotypem, nebude ho pořád více ubíjet ta neměnnost života bez dnů za obzorem?

První drobná změna přišla ze strany, ze které by ji Vincent čekal nejméně: Tomáš opustil pekárnu. Celé roky, co do něj Petr šil, ať využije možnosti bezplatné rekvalifikace a zaměstnání v ExtraTechu, Tomáš odolával. „Proč jako,“ říkal Tomáš, „stejně je to všude stejné a tys na to jenom nadával.“ „Nadával, no. To, jak tam teď chodím

jenom občas, je tak maximum, co tam vydržím. Ale ty jsi větší klidás, tebe nebudou tak nasírat ty poměry tam. A i kdyby jo, na to expedování se stejně furt stěžuješ, tak tady aspoň budeš mít minimálně dvojnásobek peněz."

„Dvě nejdůležitější měřítka, kterýma se Petr řídí: peníze a to, jestli má holku,“ zašeptal Vincent Daniele; naoko výsměšně, ale ve skutečnosti se pořád tak trochu snažil ho jí prodat – i když už to dávno považoval za beznadějné; ti dva spolu neskončí.

Tomáš pořád odolával a vymlouval se, až jednoho dne oznámil, že končí. A že do toho ExtraTechu tedy nastoupí. Nicméně se nezdálo, že by podlehl Petrovu tlaku, že by měnil zaměstnání s vidinou nějakého kvalitnějšího života – ne, prostě jenom u Kotrby dohnal do takové letargie, že se místo nějakého vlastního aktivního rozhodnutí nechal vést jakýmsi přírodním zákonem, nějaká odstředivka stereotypu ho prostě vykopla mimo dosavadní dráhu a on sáhnul po tom prvním, co se mu nabídlo, jako to ostatně udělal před lety, když ho Vincent ke Kotrbovi přivedl.

Druhá změna, která ovlivnila jejich životy, se taky týkala jedné změny pracovní pozice – respektive dvou. Pavlův šéf byl povýšen na ještě větší zvíře a v rozporu s dlouholetými sliby to pro vedoucího ostrovského HT-Martu neznamenovalo automatický posun na pozici oblastního. Místo toho se Pavlovým novým šéfem stal člověk, který přišel z konkurenčního řetězce. Jako kdyby

snad Pavlovo ponížení nebylo dostatečné, najednou mu diktoval, co má dělat, někdo úplně cizí, kdo se teprve musel zaškolit ohledně systému existujících v HT-Martu a kdo neskryval své znechucení tím, do jaké firmy se dostal – bylo evidentní, že své předchozí působíště neopustil zcela dobrovolně.

Vincent soudil, že to není jeho věc. Možná ho dokonce trochu těšilo, jak nový oblastní docela zametá s Pavlem Pitáčkem – ani po letech k němu nenašel tak úplně sympatie. Danieliny stížnosti, jak „ten vidlák“ narušuje zaběhlé pořádky, Vincenta taky nevzrušily, spíš otravovaly. Když oblastní přistihl Vincenta, jak se zapojuje do práce na prodejně, a udělal mu přednášku o tom, že je něco takového nepřípustné, pořád mu to bylo víceméně jedno. Když se ostatní prodejny na oblasti, které nedisponovaly tak sehraným týmem jako ostrovska filiálka, začaly pod novým vedením hroutit a musely tak na ně jezdit vypomáhat „Pavlovy holky“, nebyla to Vincentova věc ani zdaleka. A třebaže nového oblastního považoval za umaštěného burana, v debatách s Danielou se chytil pozice ďáblová advokáta a dotyčného spíše hájil, protože ho štvál Danielin hystericky odmítavý přístup k tomu, že by některé věci mohly být jinak.

Nebyla to jeho věc... a pak najednou byla.

Daniela Vincentovi zavolala v jeho volný den – podle hlasu nepochybně brečela.

„Asi budu bez práce,“ oznámila.

Vincent rozespale vzdychnul.

„Pohádala ses zase s holkama, nebo s tím moulou?“

Na to Daniela vychrlila historku o tom, jak dorazil hned ráno oblastní na prodejnu a vzal si ji na kuchyňku. Oznámil jí, že bude potřebovat její pomoc na jedné z karlovarských poboček – ta žádost nebyla nikterak nečekaná a nebyla ani kdovíjak přemrštěná, jenže Daniela odmítla z principu; prostě chtěla být „doma“, v krámě, na kterém jí záleží a kde se může roztrhat, protože to tady má prostě ráda. Řekla, že nikam nepojede. A on řekl, že ji tedy vyhodí – musel být nanejvýš zoufalý ze stavu, ve kterém se nacházely jeho ostatní prodejny, když se rozhodl vyhrožovat někomu tak nepostradatelnému pro ostrovský HT-Mart.

„Počkej – on tě normálně vydírá?“

Daniela přisvědčila. Pokusil se ji přimět k tomu, aby nedělala žádná ukvapená rozhodnutí – i když to považoval za marnou snahu; Daniela ve své impulzivnosti málokdy dala na dobré rady. Nicméně se ovládla, nedala okamžitě výpověď, a když dorazila odpoledne k Vincentovi, vysvětlila, že ten zmrd jí dal ultimátum – do konce týdne buď kývne na to, že stráví minimálně dva týdny ve Varech, nebo končí.

Seděli do noci u ohně na zahradě a rozebírali to ze všech stran. Vincent nebyl impulzivní jako Daniela, ale zatvrzelý byl ještě víc a měl na rozhodnutí celý den.

„Ty si dělej, co chceš,“ řekl jí nakonec, „ale já končím. Moje práce je hlídat, aby se neztrácelo zboží, aby vycházely inventury, a z toho se měří úspěšnost práce vedení. A já nebudu vyděračovi pomáhat k tomu, aby měl prémie.“

Tím se celá situace překloupila do podoby, kdy naopak Daniela přesvědčovala Vincenta, že to přece „není jeho věc“. Že mu to může být jedno. Že přece kvůli takovému mamlasovi neopustí „jejich krám“. Jenže pro Vincenta nebyla tak hrozná představa odchodu, protože ho zkrátka za „jejich“ nikdy nepovažoval, ať v něm trávil sebevíc času. A možná už toho času bylo opravdu zbytečně moc.

„Jestli půjdeš ty, půjdu taky,“ řekla Daniela.

„Záleží jenom na tobě. Já jsem rozhodnutej.“

„Ale co když nás to rozdělí? Co když půjdeme každé jinam a odcizíme se?“

Vincent už dávno nevěřil na to, že konkrétní životní rozhodnutí je až tak zásadní – každá jednotlivá volba je podle něj jen projevem nějaké komplexnější povahy člověka, která by dřív nebo později vedla k podobným důsledkům. Kdyby kdysi před lety neodešel ze školy tím

způsobem, kterým odešel, nejspíš by studium nedokončil nějak jinak, protože měl k němu zkrátka velice laxní přístup. Kdyby nezatratil Davida na základě jeho morálního selhání, rozešli by se kvůli něčemu jinému; i kdyby jen kvůli tomu, že Vincent, jak se ukazovalo, prostě tak nějak patřil sem, do Ostrova, a jeho několikaleté cestování při tvorbě „Gabriel kontra...“ bylo jen jakýmsi výkyvem z toho, kým opravdu je. A pokud se jeho a Danielina cesta mají rozdělit, nebude to kvůli tomu, že přestanou pracovat ve stejném obchodě.

Nevysvětloval jí to. Ani ji neuklidňoval, že se to nestane. Jen se opřel v křesle, díval se na hvězdy a věděl, že Daniela už ho zná natolik, aby věděla velice dobře, že si bude trvat na svém.

Jenže tam seděli moc dlouho na to, aby Vincent vydržel mlčet. Jak všechno převracel v hlavě, dostával na ni vztek. Ty obavy, že se „odcizí“, ten strach z „rozdělení“... Vincentovi to pořád víc připadalo jako způsob, jakým Daniela hledá cestičky, kudy Vincenta obvinít z toho, co je čeká. On řekl, že odejde. Ona řekla, že půjde taky. Ale bude to jeho vina, že? Až bude muset Daniela pracovat někde, kde nebude zdaleka tak ráda, až přijde o jeho společnost, až se všechno změní a třeba se rozpadne jejich čtveřice, bude za to moct Vincent?

Ten myšlenkový proces, který v něm probíhal, zatímco Daniela hleděla do plamenů a usrkávala z poslední

plechovky, jí taky nevysvětloval. Jen jí položil otázku, kterou si schovával už nějakou dobu.

„Jak dlouho spíš s Tomášem?“

## 14 Zatvrzelost & zklamání

„Ty nemluviš s Danielou?“ zeptal se otec, když v neděli odpoledne vezl Vincenta z Prahy.

„Jo, tak nějak už celý léto.“

Vincent byl už pár let přesvědčený, že na žádný další koncert nepůjde. Zvykl si, že živá hudba není nic pro něj – měl rád studiovou kvalitu pěkně do uší na procházkách, na které se začal v uplynulých dvou měsících zase vydávat, nebo ze své nabašené sestavy, která v domě u řeky nikoho nerušila. Chtěl si vychutnávat skutečně hudbu jako takovou; nepotřeboval být obklopen křepčícím davem, ani ho už na koncerty netáhlo nadšení z toho, že uvidí naživo své oblíbenec – na nějaké fanouškovství si připadal starý. Ale Kukulkan vidět musel.

Věděl už z dřívějška, že jejich vystoupení se svou precizností velice blíží tomu, co předvádějí na nahrávkách, a Vincent s postupem let stále více oceňoval

profesionalitu ve všech oborech. Navíc bylo zvykem, že na Kukulkan chodí spíše ta introvertnější, zasněnější výseč metalového publika, která si jde skutečně poslechnout hudbu, nikoli provozovat bordel pod pódiem. Když v noci dorazil do otcova bytu, aby zde přespal jako za starých časů, otec už spal – a tak se mohli dát do řeči až druhý den.

„Potkal jsem ji začátkem léta, když jsem přespával u našich během festivalu. Šla s malou a tím vaším kamarádem – oni jsou teď spolu?“

„Asi.“

„A to tě tak naštválo?“

„Ne, právě že vůbec, z toho jsem měl naopak radost,“ řekl Vincent a byla to pravda, i když „radost“ možná jeho dojem ze vzniklého vztahu nevystihovala úplně přesně; spíš to bral jako „vyhovující řešení“. Tušil nějakou dobu, že když rozpustí sešlost u Petra a on jede k sobě (nebo v případě větší únavy jen přeskočí přes plot a přespí v rodném domě), Daniela bere Tomáše na noc k sobě.

Bylo celkem jasné, že i když u Tomáše je ta pravděpodobnost o dost nižší než u kohokoli jiného, dřív nebo později z toho něco vzejde. Vincent už chápal, že Petr a Daniela k sobě cestu nenajdou, že budou vždy jen přáteli, a tak mu i tato náhradní kombinace přišla jako

celkem hezká záruka, že se jejich čtveřice jen tak nerozpadne – jenže se to všechno tak nějak semlelo s tím odchodem z HT-Martu...

Zatímco Vincent prostě oznámil svému šéfovi, že si má agentura do ostrovského krámu hledat jiného hlídače, a ze dne na den byl nezaměstnaný, Daniela, i s ohledem na to, že žíví dceru, musela zvolit zodpovědnější postup – výpověď dala, přesvědčit se nenechala, ale zároveň souhlasila, že odpracuje řádnou dvouměsíční výpovědní lhůtu. A i když se Vincentovi a klukům chlubila, jak vzdorovitě pracuje už jen tak napůl a má to tam na háku, zároveň se s výhledem na nadcházející období nezaměstnanosti snažila odnést si z těch zbylých dvou měsíců co nejvíc peněz, a tak byla v práci skoro pořád, brala směny navíc a téměř ji neviděli. I tak je ujišťovala, že se tam nepředře – a Vincent jí věřil; jako jeden z mála lidí se mu Daniela svou umíněností při troše snahy vyrovnala.

„Akorát že ty, když jedeš na půl plynu, pořád za tebou zůstane víc práce než za ostatními. Kromě Moniky a Veroniky, teda.“

„Veronika taky už není, co bejvala,“ zabrbkala Daniela. Vážně mu musí tu jedinou noc předhazovat i poté, co si sama někoho našla? Ale co.

„Tak co se stalo?“ vyzvídal otec.

Nevěděl tak docela, jak mu to vysvětlit. Ne proto, že by snad nechtěl – za těch pár let, kdy se otci přestal vyhýbat, si zvykl s ním mluvit otevřeně a považoval jejich vztah dokonce za nadstandardní; pořád trval na tom, že spousta lidí se svými rodiči tak dobře nevychází, a že tomu tak je i díky tomu, jak se onou devítiletou pauzou vyhnuli spoustě možných konfliktů. Během toho období, kdy už Vincent s Danielou nežil, ale stalo se z nich něco jako nejlepší přátelé, se téměř při každé otcově návštěvě Ostrova za ním zastavili, ona mu říkala Tomáši a on vole, a zdálo se, že není nic, o čem by s ním Vincent nemohl mluvit – jenže teď úplně netušil, jak podat něco, v čem se sám nevyznal.

Naposled se s Petrem a Tomášem viděl nějaké dva týdny po odchodu z HT-Martu; byl to jeden z těch večerů, kdy Daniela byla v práci a počítali s tím, že se k nim přidá později. Vincent si neprozřetelně postěžoval na to, jak jej náhle neomezené množství volného času užírá – jak měl předvídat, z Petrovy strany přišla reakce, která ho vytáčela.

„Lidi maj dneska moc volnýho času a myslí pak akorát na blbosti,“ řekl Petr a Vincentovi to znělo, jako kdyby jeho nejstarší kamarád chtěl za každou cenu ukázat, jak boomerovat. Další z řady těch strejcovských keců, jako když – on, který vystudoval pedagogickou fakultu! – blouznil o postradatelnosti humanitních oborů a o tom, jak se „ty mladý“ (Vážně to řekl? Vždyť je mu dvaatřicet!)

vyhýbají „pořádný práci“, jako kdyby si neuvědomoval, že on sám se odloučil od toho, co běžně lidi s takovými názory považují za pořádnou práci, že on sám se věnuje něčemu, co je vlastně naprosto zbytné, co nemá praktický užitek a právě proto je třeba to dělat, protože nikdo jiný to neudělá.

Chtěl mu to říct, chtěl mu říct, že jeho znechucení nad sebou samým nepramení z toho, že momentálně nevyměňuje svůj čas za peníze, ale z toho, že pořád nic netvoří, chtěl mu říct, že je to přesně naopak, že teprve když má člověk čas, myslí na ty opravdu důležité věci v životě, že žijeme v té požehnané době, kdy se lidi můžou věnovat pátrání po vlastní identitě místo toho, aby se navzájem propichovali pod tou či onou vlajkou.

Neřekl nic, protože to bylo příliš složité, protože už zase něco vypili a Vincent by nedokázal správně vypointovat svoje myšlenky, a i kdyby ano, už by ho nikdo neslyšel. Myslel jen na to, zda ostatním tyhle bariéry v komunikaci vadí jako jemu, a soudil, že pravděpodobně nikoli. A přece to nejlépe vystihl právě Petr, když později shrnul ono období slovy „vlastně jsme se neznali; vždycky jsme se sešli už pod vlivem“. Vincent neříkal nic a jenom vztekle bloudil v myšlenkách, a pak se vrátil a slyšel Tomáše, jak na Petra souhlasně reaguje.

„Chybí nám prostě, aby nám někdo dal do ruky zbraň a řekl ‚jdi‘,“ zablekotal. Tak už i on. Už i on jede řeči v tom

stylu, že „ty dnešní kluci by potřebovali vojnu“, jako kdyby neviděl kolem sebe, že ty předchozí generace, které vojnu prošly, nesestávají z jedinců fyzicky zdatných, odvážných, disciplinovaných... ne, tahle země je plná zlodějů, udavačů, alkoholiků, zbabělců a domácích násilníků. Vážně? Vážně ti v životě natolik chybí nějaký smysl, že tím jediným, co by ti dalo pocítit, že jsi naživu, by byly tyhle hrátky s pudem k smrti? A tohle říkáš ve chvíli, kdy bys měl létat na obláčku, protože já vím, že to mezi tebou a Danielou není jenom sex; pro tebe nemůže být, když je to poprvé, musíš být zamilovaný, že je to tak?

Neměl sílu ani na jednoho z nich, a když se s nimi nedokázal bavit o tom, co ho vytáčelo, nebyl zvědavý ani na prázdné řeči okolo; chtěl být sám, a tak byl – odešel dřív, než dorazila Daniela, a od té doby je neviděl.

„Mně nevadí, že jsou spolu. Mně vadí, že mi to neřekli,“ oznámil otci, i když to bylo trestuhodné zjednodušení, „takže od té doby na ně kašlu.“

Nebyla to pravda tak docela – minimálně Danielu párkrát viděl; tedy viděl ve smyslu zahlédl, když se vyskytla na jeho zahradě, zjevně ve snaze se tam s ním potkat. Dával si velký pozor, aby se to nestalo.

„Takže jsi byl bez nálady. Proto ses neukázal v červenci na festivalu?“

„Na karlovarské festival nechodím nikdy, protože se vždycky strašně stydím za to, že tam dávají těm zahraničním hostům ceny v podstatě za ochotu přijet. A co jsi tam dělal ty? Neříkal jsi kdysi v Procentáži, že od chvíle, co přejdeš na druhou stranu, už nebudeš o filmu psát?“

„Já tam nebyl jako novinář. Sháněl jsem peníze na nový projekt,“ vysvětlil otec a pak se zaculil. „Takže tys poslouchal Procentáž?“

„Pár dílů jsem si poslechl.“

Vincent se díval z okýnka. Cestu vlakem znal z dřívějších vzpomínek, ale i na silnici poznal, že budou co nevidět ve Varech. Bude zase zpátky doma; po krátkém zpestření v podobě koncertu a návštěvy otce ho čeká návrat k jeho samotě. Bude se zase procházet a povalovat, vyhýbat se Daniele a jeho jedinou společností budou ty dva tři podcasty, které začal poslouchat v poslední době. Jak dlouho se to dá vydržet? Věčně ne; koneckonců, co nevidět si bude muset zase najít zaměstnání. Vše ostatní vynechal, ale o tom, že ho čeká hledání nějakého způsobu obživy, se otci zmínil; ostatně to bylo jasné a na rozdíl od zbylých věcí se to nedalo skrývat.

„Popravdě jsem ti chtěl něco nabídnout. Říkal jsem si už od té doby, co jsi mi pouštěl *Nezastavitelné kyvadlo*, jestli bys zvládl napsat něco pro normální živý orchestr.“

„Eh... teoreticky. A co by to mělo být?“

„Ten ‚projekt‘, na kterém děláme, bude pohádka. Taková trochu modernější, ale zase to neznamená, že by měla mít jako soundtrack nějaké techno. Zvládl bys něco... klasičtějšího?“

Vincent nechtěl odmítat příliš příkře, a tak se napřed odpovědi trochu vyhnul.

„Pohádka. Takže už jsi přisedlal na tradiční český žánr.“

„Ten žánr se dá natočit na houby, nebo slušně. Říkáš to slovo ‚český‘ vždycky s takovým despektem?“

„To není despekt. Já už jsem pochopil, že kdybych žil kdekoli jinde, tak by mě štvali lidi tam. Ale prostě žiju tady a Čechy znám nejlíp. A i když vím, že tu nejsou objektivně horší lidi než jinde, prostě to má tady takovou speciální příchuť. Ta malost. Ta do sebe zabedněnost. A ta vlastně nemožnost to kritizovat, protože tím k ní člověk přispívá a dělá nakonec to samé co všichni.“

„Vážně nemáš ani trochu nějakého – já vím, že to zní strašně – národního cítění?“

„Národního? Ani v nejmenším. Já chápu, že žiju v nějaké zemi, kde jsem prostě občan, to je v pohodě. Nevadí mi tady platit daně, když vím, že díky tomu můžu třeba chodit po chodníku a mít k dispozici nějaké instituce, které bych

třeba mohl někdy potřebovat. To беру. A vlastně to tady mám rád, tu krajinu a tak. Ale že by mě s někým spojovalo, jakou mluvím řečí? Nebo že mám s někým společnou historii, když ji ti lidi ani neznají, a pokud ano, hledají v ní něco úplně jiného než já? Díky, ale fakt ne. Mám nějaký vztah k tomu, že jsem z Karlovarska. Že jsem z Evropy. Ale ten stupeň mezi tím, ten je mi ukradený.“

Zarazil se. Možná ho to až příliš rozhorlilo, jak delší dobu neměl příležitost s nikým mluvit.

„Oukej, ale když necháme stranou ten národní prvek, tak i v rámci toho, jak říkáš, občanství, snad nemáš nic proti tomu tu lokální kulturu trochu pozvednout, ne? Dělat věci pořádně.“

„Dělat věci pořádně, to rozhodně. Jenom si nejsem jistý, jestli zrovna pohádku. Mám s nimi taky problém, zdá se mi, že ten žánr je přebujelý, a zase hlavně tady. Že to přispívá k té infantilnosti, co vidím kolem sebe. Nejradši bych řekl, že pohádky jsou pro děti, ale vlastně si už myslím, že nejsou – podle mě – vhodné ani pro děti, teda ne tak, jak se tradičně dělají. Lidi si to pak totiž nosí do dospělosti, to jasné rozdělení dobra a zla, a pak ho hledají i ve skutečném světě. Východ a Západ, Kult a Loď, starý a mladý... lidi chtějí mít jasno a takhle si to zjednodušují.“

Vincent se v posledních dvou měsících opět tichými válkami zabýval prakticky neustále a sám nevěděl, jestli je

to onen útěk před vlastním životem, nebo je to jednoduše tím, že má po dlouhé době čas přemýšlet. Sám sebe přesvědčoval, v opozici k Petrovi, byť ho už měl jen v hlavě a reálně se s ním nemohl přit, že se opravdu člověk teprve při dostatku času může zaměřit na ty skutečně důležité věci. A nešlo jen o čas samotný, ale hlavně o to, kdy ten čas měl – navázal zase kontakt s nocí, který mu tak chyběl. Vincent se prostě nedokázal cítit sám sebou, dokud ho práce nutila být přes den vzhůru a v noci spát.

Když konečně řekl otci jasné „ne, děkuji, ale nemám zájem“, ten hlavní důvod stále nedokázal jasně zformulovat. Nešlo jen o to, že mu bylo nepříjemné využít možnost, o kterou se nijak nezasloužil – podobně jako když kdysi dávno odmítl Janinu nabídku. Tím nejdůležitějším byl fakt, že hudbu jednoduše nechce dělat pro peníze. Ani takhle jednorázově.

Byl celé roky zvyklý říkat, že bez ohledu na to, čím se živí, hudba je ta skutečná práce, jenže v posledku tento názor přehodnotil: hudba není skutečná práce, hudba je něco důležitějšího než práce. Hudba, tvorba, je čas, kdy je naživu. Tak proč netvoří? Možná nejde o to mít na to skutečně podstatné všechnen čas, možná jde o nějakou vyváženost. Možná by si měl konečně přiznat, že je jediné místo, kde dokázal něco kloudného složit. Možná tyhle poslední kilometry před Vary jsou den za obzorem.

„Chceš hodit k sobě, nebo pojeděš se mnou do Ostrova?“ zeptal se otec, když vjeli do města.

„Vyhod' mě u nádraží.“

Vincent čekal na nádraží na nejbližší vlak do Lokte. Co by se u kohokoli jiného působilo jako impulsivní jednání, u sebe vnímal jako jediné logické vyústění, ke kterému směřoval, aniž by si to do poslední chvíle uvědomil. Teď už ale věděl.

Bylo teprve šest hodin odpoledne, když dorazil k těm starým známým vratům, a ta byla zamčená. Vyhledal číslo na Kotrbovu pekárnu a za chvíli už slyšel z otevřeného okna v prvním patře zvonění telefonu.

„No prosím, pekárna?“ ozvala se paní Kotrbová.

„Dobrý den, tady Vincent... z Ostrova. Můžete jít prosím dolů?“

„Ježíš, copak jsme provedli?“

Pořád stejné.

Všechno bylo pořád stejné. Když mu otevřela, Vincent vešel dovnitř a hned zahlédl mladého – no, už ne tak mladého – Kotrbu s rukama od kvasu.

„Nudím se,“ oznámil Vincent, „nepotřebujete brigádníka na zbytek léta?“

„Klidně se rovnou převlečte,“ řekl prostě Kotrba.

Nebylo co řešit. Po přivítání s Michalem (kdy Vincenta nečekaně upřímně těšilo, že ho vidí), Vincent naprosto hladce vplul do provozu. Naskočila svalová paměť a Vincent hladce prováděl ty tisíckrát opakované pohyby. Možná skutečně právě tohle potřeboval. Pracovat někde, kde nemusí nic moc řešit, kde ve srovnání s HT-Martem není žádný stres, kde může v podstatě na autopilota strávit noc a zbyde mu dost mentální kapacity, aby se pokusil zopakovat to, co už se tady jednou povedlo. Možná tady opravdu vznikne *Betonová pustina*.

A najednou tam byl měsíc. „Zbytek léta“ protáhl do podzimu a i když Kotrbu držel v napětí, jestli tady nakonec zůstane, víceméně byl rozhodnutý. Věděl, že ho Kotrba potřebuje – ne že by se to tady snad bez Vincenta zhroutilo, fungovalo to bez něj doposud; ale když tady chyběla Houšková s Oldřichem a poslední měsíce už i Tomáš, hodila se každá ruka, a ještě víc taková, která už ví, co dělat.

Vincent byl na starém známém místě... a zároveň prožil ten nejosamělejší měsíc v životě. Když si s Michalem a Kotrbou vyměnili těch pár novinek za uplynulých deset let, následné řeči se moc neblížily tomu, co Vincent považoval za skutečný rozhovor. Objem výroby byl o něco málo menší než před lety, a tak Vincentovi zbývalo více energie, než by čekal – taky díky tomu, jak se naučil

pracovat úsporněji, elegantněji. Tu energii ale nevyužil na žádnou tvorbu.

Zvykl si chodit ráno domů pěšky. Dvacet kilometrů po cyklostezce při břehu Ohře, která už připomínala jen trochu silnější potok. Čtyři plechovky byly akorát na cestu a akorát na to, aby po příchodu domů padl do bezvědomí a vstal až večer a běžel na vlak. Neměl s kým mluvit, a vlastně ani nebylo o čem.

Miliony myšlenek, které se mu každé ráno cestou honily hlavou, stejně hned zapomněl, a další den myslel zase na to samé. Byl sám a docházelo mu, že se sám cítí celý život. Že to byl ten hlavní důvod, proč kdysi odešel od Daniely – protože se cítil sám, i když byl s ní. Přemýšlel, jestli je jeho neustálý pocit samoty něco, co vyvěrá jednoduše z jeho povahy, nebo je to něčím způsobené. Co když se tak cítí od té chvíle, kdy ho v pěti letech opustila Jana? Je možné, že by celý jeho život byl určen tím jedním momentem?

Definitivně se rozhodl zůstat, když mu došlo, že dělat zase tu samou práci jako dřív ho nudí, a nabídl tedy Kotrbovi, že bude expedovat. Tomášovu někdejší práci teď zastával Jirouš, kterého Vincent skoro neznal, protože chodil jen na ranní směny. Teď však musel přicházet každý den už v půl třetí ráno, aby stihl připravit noční výrobu pro všechny tři řidiče. A tak se místo otráveného Jirouše přesunul do expedice Vincent, Michalovi přidělili

zase zpátky Pavlu, která s ním pracovala do Vincentova zjevení, a vypadalo to, že všichni budou spokojeni.

„Jak se má Tomáš, líbí se mu v tom... no, kam to šel?“ ptali se občas Vincenta, a Vincent odpovídal vyhýbavě, aby nemusel prozrazovat, že už Tomáše nějakou dobu neviděl a patrně nikdy neuvidí. Až jednou, po přesídlení do expedice, se neudržel.

„My jsme si to tak jako vyměnili. Já dělám jeho práci a on dělá moji ženu. Teda bývalou a bývalou.“

„Tomáš má holku? No podívejme, tichá voda...“, podívil se Kotrba.

Vincent byl na Tomášově místě, ale začalo mu docházet, že ve skutečnosti sám sobě připomíná někoho jiného: dávalo vlastně naprosto krásný smysl, že už tady není Oldřich. Teď bude nový Oldřich on. Člověk, se kterým tady kdysi strávil čtyři roky, a přitom na něj nemá výraznější vzpomínku než to, jak se pořád chodil napít piva. Vincent v práci nepil, to ne, ale jinak si začínal připadat přesně jako tahle figurka, která kdysi k pekárně neodmyslitelně patřila.

Tohle je teď jeho budoucnost: stráví tady každou noc jako robot, ráno půjde tři hodiny domů, aby se vyčerpal dokonale, a usne při poslechu jednoho z těch několika podcastů, které vyměnil za Procentáž. Nic víc už není;

takhle teď vypadá jeho život a bude tak vypadat, dokud nepadne vyčerpáním, nebo hůř – dokud takhle neprožije těch pár desítek let, které mu zbývají na tomto světě.

Jeden víkend na konci září Vincenta navštívil otec přímo v domě u řeky. I když ho musel zklamat definitivním odmítnutím spolupráce, strávili spolu příjemné odpoledne. Vincenta však jen utvrdilo v přesvědčení o bezútěšnosti jeho situace; otec prostě nebude a nemůže být nějaký jeho felák, který by mu dělal společnost nějak výrazně častěji. V neděli se pak poprvé rozhodl absolvovat pěšky i cestu do práce – má-li se udržet, ať je to co nejdřív. Protože trochu neodhadl čas, dorazil těsně před osmou jako poslední – všichni už tam byli. Všichni kromě Pavly, která si i ve své nepostradatelnosti, o níž byla přesvědčena, dovolila vzít jednou za rok týden volna.

Místo Pavly měl u sebe Michal Natálii.

Zahlédl ji párkrát už v létě, když přicházela s hejnem brigádníků na ranní směnu, a považoval ji za jednu z nich. Pochopitelně, nebyla totiž o moc starší než ony. Zaslechl už i to jméno, když Michal s Pavlou trousili poznámky „ta na noční nepůjde, by se tady zase složila“ a podobně; nevěnoval jim větší pozornost než tu, kterou způsobilo, že se jmenovala stejně jako jeho dávná chvilková známost. Teď to jméno konečně dostalo obličej a Vincent získal příležitost si místo poslouchání Michalových a Pavliných

stesků nad mladými netáhly udělat vlastní obrázek jak o Natáliině přístupu k práci, tak o jejím charakteru.

Ten obrázek se začal rýsovat velice rychle a Vincent brzy neměl před očima žádný jiný.

„My se ještě neznáme,“ přišla k němu s nataženou rukou, když vyšel ze šatny. „Já jsem Natálie.“

„Já vím,“ řekl, a když se usmála a odběhla, byl zatím v klidu.

Podruhé na sebe narazili po pár minutách; tehdy mu prozradila, že už je tady rok a že „už by neměnila“. Bylo tak osvěžující slyšet někoho říct něco pozitivního o práci tady, místo věčného skuhrání, že se Vincent rozhodl Natáliinu společnost vyhledávat, jak to jen půjde. Prozradil jí, že se sem vrátil po letech, na chvilku.

„Já vím,“ řekla zas ona, „ale vy už nám nikam neodejdete.“

Vy už nám nikam neodejdete.

Vincent byl pořád v klidu. Nechápal tak docela, co se to děje, proč najednou není unavený a všechno jde tak nějak hladčeji. Je to prostě jenom holka, říkal si, devatenáctiletá holka. Ale přináší sem do té rutinní šedi něco... něco, kvůli čemu by si přál, aby Pavla měla volno častěji.

A pak najednou nebyl v klidu. Když přišel čas vsadit první chleba, poslal Vincent Michala pryč, že to Natálii naučí. Nešlo jí to; vyhazovala chleby z ošatek na plátno sazeče cik-cak, neuměla si rozvrhnout místo a bylo zjevné, že se jim tímhle stylem ani do pece nevejde celá várka. Přesto ji u třetího patra ze čtyř pochválil, protože nechtěl, aby byla otrávená a ztratila chuť se snažit. Natálie se rozzářila a dloubala ho do zad a v tom úsměvu bylo všechno: takhle nadšeně nereaguje člověk, který je zvyklý slyšet chválu, takhle reaguje někdo, kdo rok poslouchá, že zkurví, na co sáhne.

Vincentovi bylo naprosto jasné, jak vypadal Natáliin první rok u Kotrbů. Sám tím prošel před deseti lety. Tenhle kolektiv mezi sebe velmi pomalu někoho přijímá; tím spíš, když je to mladá hezká holka, ještě navíc s kroužkem v nose a způlky vyholenou rudou hlavou – samozřejmě, že zdejší majáky maloměšťácké morálky měly jasno, „co je zač“. Vincent měl tehdy před lety aspoň výhodu, že si staří Kotrbovi pamatovali jeho otce a babičku, byl tedy považován za kluka „ze slušný rodiny“.

Natáliin otec, na druhé straně, byl někdy dřív, nebo snad dosud, zavřený ve vězení – tolik si Vincent vybavil z útržků rozhovorů mezi Michalem a Pavlem. Zacvakávaly mu do sebe i další střípky informací, třeba o tom, jak po Tomášově odchodu měla Natálie zkusit expedovat a jak, podle Jiroušových slov, „ta blbka ani nepoznala velkou

bednu od malý“. No, kdo by nebyl zmatený, když ho zaučuje někdo s přístupem jako Jirouš? Kdo by to nevzdal po třech dnech a neutekl domů s pláčem?

A přesto tady zůstala a byla samý úsměv, a říkala, že ji ta práce baví, a Vincent vzpomínal na to, jak se v HT-Martě přichomýtl ke školením, která absolvoval Pavel Pitáček, kdy padaly věty o tom, že opravdovou motivací k výkonu nejsou pro lidi peníze, ale ocenění jejich práce, a i když se tomu tenkrát vysmíval, protože věděl o každé insolvenci a hypotéce, co jich holky mezi sebou měly, zároveň věděl, že částečně je to veliká pravda, že i když každý do té své práce chodí v první řadě pro výplatu, která potěší jednou měsíčně, trvalejší spokojenost člověku přinese, když slyší, že něco dělá dobře – rozhodně člověku jako Vincent. A Natálie mu připadala hodně jako on sám, ne teď, ale kdysi.

A tak se ten první týden snažil jí to tady zpříjemnit aspoň zčásti podobně, jak to tady ona prozářila jemu. Hledal každou příležitost, jak s ní prohodit pár slov – on, který se s cizími lidmi nikdy nepotřeboval vybavovat. Ona tvrdila o sobě to samé, ale zdálo se, že s ním nemá problém si povídat. Pobízel ji, ať chodí na noční častěji, i když bude Pavla v práci, nemusí být přece s Michalem u chleba, může střídat některou z holek vedle, říkal jí. A ona na to, že neví, ale že je tady rozhodně v noci větší pohoda, nechá si to projít hlavou...

„Není to pro každého, jasný,“ říkal Vincent. „Nechod jenom v noci, jako já a Michal – ale třeba střídat týden a týden?“

Měl sobecké pohnutky, samozřejmě – přál si, aby tu byla, protože mu pobyt zde dělal snesitelnějším. Ale zároveň se zdálo, že ona také vnímá Vincentovu přítomnost jako příjemnou změnu, a už v polovině týdne vyzvíдалa, jestli Vincent půjde i na páteční směnu. „Pojď, ať jsme tady zase spolu,“ říkala, a Vincent naoko brblal, že se mu moc nechce jít šestý den, ale dobře věděl, že si tu poslední směnu nenechá ujít.

„Máte tady jeden volný?“ přimotala se zas, už pokolikáté, k němu do expedice a ukazovala na bednu s čokoládovými šátečky. Dovolil jí jeden si vzít, a když se zakousla, změnila se zase vmžiku z drsňáčky v roztomilou holčičku.

„Takhle se vracím do dětství,“ řekla s plnou pusou. „Babča mi je nosila, když tady pracovala.“

„Pracovala tady? Není možný, že ji znám?“

„No, nevím. Ona tady uklízela,“ řekla a odběhla.

Takže Natálie je Josefčina vnučka. To částečně vysvětluje, proč má v její blízkosti ten nevysvětlitelný pocit, že je na světě něco správně, něco v pořádku, něco pozitivního. A taky se tím najednou zdála ještě uhozenější

ta druhá věc, která se s Vincentem děla a na kterou se usilovně snažil dávat si pozor. Byl si vědom toho, jak dlouho už je sám.

Věděl, že by se mu v tomhle stavu zalíbila každá, která moc nepáchne. Nemůže se přece zbláznit do holky, která je o třináct let mladší. Která mu vyká. O které vlastně pořád nic moc neví, i když by strašně chtěl. Nechápal, odkud se bere ta potřeba ji poznat, ale zdálo se, že na druhé straně se děje něco podobného. Nebo si to namlouval, viděl, co chtěl vidět, a slyšel, co chtěl slyšet, hledal ve slovech skryté významy a v náhodných dotycích záměr? „Znal jsem její babičku, do háje. Je to ještě dítě.“

Nevěděl si rady, a tak napsal Janě.

„Myslím, že je celkem jasný, co se tam děje,“ usoudila velká ségra. Samozřejmě. Vždyť všechny ty situace slyšela z Vincentova pohledu.

„Akorát je tady ještě jedna nemilá okolnost, kromě toho, že spolu pracujeme, že je tak mladá a tak dále.“

„Má kluka.“

„No.“

„To nemusí bejt nadvlouho, v jejím věku.“

To skutečně nemuselo. Nestálost mladých vztahů, která Vincentovi dávala naději, zároveň přinášela obavy. Protože

pak už by všechny ostatní překážky šly bez váhání stranou; fakt, že byla zadaná, byl tím jediným, co mu bránilo, aby si s ní něco začal. Ale opravdu mu to bránilo? Vincent věděl, že kdyby se rozhodl, celkem jistě by k něčemu došlo. Nebyl si tím jist na základě těch náhodných setkání z někdejších cest s Davidem; tehdy ostatně neměl stoprocentní úspěšnost a bylo mu to jedno, protože o nic nešlo – byla to hra a Vincent netrpěl potřebou za každou cenu vyhrávat. Na těch ženách, rozestých po Evropě, mu ve skutečnosti nezáleželo, byť k nim přistupoval s respektem – prostě k něčemu došlo a bylo to příjemné pro obě strany, nebo nedošlo a další den Vincent seděl zase s Davidem v letadle.

S Natálií to ale bylo něco jiného: svou sebejistotu zakládal na tom, co prožil s Helenou a s Danielou. A to byl zároveň důvod, proč se rozhodl v žádném případě do ničeho nepouštět: byl by to další vztah s něčím prohnilým už v samém zárodku. Helena byla mrtvá a Daniela dodnes v sebelítostivých chvilkách fňukala nad životem, který vedla s Márou. Ani za jedno Vincent nemohl, prostě se k tomu přimotal – ale tím, že jim „pomohl“ od něčeho, od někoho... jim umožnil přehazovat na něj odpovědnost za ten krok, který by bez něj neudělaly.

„Já nevím, ségro. Pořád jsem neslibil Kotrbovi, že tady zůstanu. Mám pocit, že buď musím odletět tisíc kilometrů daleko, nebo té holce zničím život.“

Ptala se, proč by jí ho ničil, a Vincent to neuměl vysvětlit. I když si opakoval, že za Helenin ani Danielin osud nemůže on, že obě už potkal v jaksi rozbitém stavu, těžko se dalo utéct před tím, že je potkal právě on. S Natálií nic nebude. Budou spolu pracovat, budou možná časem kamarádi. Ale nic víc. Nepříplete se mezi ni a jejího kluka – s jedinou výjimkou: pokud by zjistil, že na ni není hodný. Pak by musel, se smutkem v srdci, jí ho zbavit. Věděl, že by to dokázal a věděl, že by to nedělal pro sebe. Začínat vztah s někým, kdo má plnou hlavu někoho jiného, by nevedlo k ničemu pozitivnímu, ale musel by. Snad se to nestane. Snad už nikdy nebude u rozchodu dvou lidí jako urychlovač, spouštěč – velice pevně se rozhodl, že se tímto už nikdy nestane, tak pevně, že mu to vydrželo skoro celé dva týdny.

Zatím se však blížil ke konci toho prvního týdne, kdy Natálii znal. Znal... pořád o ní nic nevěděl, ksakru. Jen to, že má kolem sebe tu pozitivní auru, která se nedala vysvětlit. Cokoli řekla, znělo Vincentovi jako další důkaz, že tentokrát bude něco jinak. Lépe. Správně. „Já nepiju,“ prohlásila prostě, když došlo na nějaké žerty kolem lahve rumu do povidel. Jasně, mohlo to znamenat cokoli: lidi neříkají takové věci jen tak. Mohlo to znamenat, že skutečně nemá vztah k alkoholu; mohlo znamenat, že už ve svém věku toho stihla vypít tolik, že už se rozhodla od takových věcí oprostít. Vincent si vybral ten lepší výklad, stejně jako u všeho, co řekla.

„Myslím, že mi prostě hrabe,“ psal Janě, „že jsem jenom moc dlouho sám a ve skutečnosti pro ni nejsem nijak zajímavý. Taky čím bych byl. Já od začátku týdne nemyslím na nikoho jiného a ona si sotva všimla, že existuju.“

„Uvidíme,“ odpovídala Jana, „já tam nejsem. Nemůžu to posoudit.“

Ukázalo se, že někdo to posoudit může.

Přišel páteční večer a v pekárně se zjevila Vladka. Vincent už věděl, že Michalova žena, kterou kdysi považoval za vymyšlenou, skutečně existuje. Věděl i to, že po poslední mateřské nastoupila u Kotrby – chodila obvykle jen na ranní, protože se musela střídat s Michalem u dětí, a proto taky přijížděla ráno později než ostatní a Vincent ji dosud nepotkal. Na dnešek ale odevzdali tu svoji malou školku prarodičům, a tak Vincent zjistil, že je Vladka nejen skutečná, ale navíc nadmíru sympatická. A jak by mohla nebýt sympatická, když říkala Vincentovi to, co chtěl slyšet.

Vladka byla takzvaně „od rány“, což dávalo smysl. Slabší povaha by s Michalem nevydržela. Byla tedy dalším člověkem, se kterým se Vincent, oproti svým dřívějším zvyklostem, dal hned do řeči. Byla natolik bezprostřední, že se jí bez problémů přizpůsobil. Vyzvíдалa, co ho vedlo k návratu, jak je spokojený, když je zase zpátky.

„Pro mě je to trochu návrat domů,“ říkal Vincent otevřeně, „je tady všechno stejný jako tenkrát. Akorát teď je tady navíc Natálie.“

A pak už jen přikyvoval, když Vladka popisovala svůj názor na „Naty“, jak jí říkala. Je to hodná holka, šikovná, taky to neměla v životě jednoduchý („a kdo ne?“ řekl by normálně Vincent, jenže věci přestávaly být normální), ona se snaží, ale nikdo jí tady nic moc neukáže, tak jsem si ji vzala pod křídla, nikdo se s ní moc nebaví...

„Ale ty jo.“

„Já jo, já ji беру trochu jako dceru,“ řekla Vladka, „popravdě byla dneska odpoledne zase u nás.“

Vincent hodil nedopalek do plechovky a chystal se vrátit dovnitř.

„A mluvila jenom o tobě,“ ozvalo se za ním.

Věci vskutku přestávaly být normální.

Po zbytek noci se Vincent Natálii vyhýbal a místo toho se při každé příležitosti přimotal k Vladce.

„Pomoz mi,“ říkal jí, „to, co naznačuješ, je mi jedno – má boyfrienda a tečka. Ale pomoz mi ji přesvědčit, ať chodí častěji na noc. Já tady potřebuju nějakého parťáka, někoho, kdo ještě není ze všeho úplně otrávený. A jí by to

taky prospělo, nebýt pořád s těmi samými škeblemi na ranní. Můžu jí ledacos naučit.“

„Mně je jasný, že bys ji rád učil,“ hihňala se Vladka.

„Říkám ti, tímhle směrem to nehrň. Jde o práci. Pomoz mi,“ opakoval – vyslovil tu žádost za jedinou noc víckrát než za celý dosavadní život.

„Nene,“ smála se zas Vladka, „já si ji nechám pěkně u sebe přes den. Já potřebuju taky parťáčku.“

Až ráno, těsně před odchodem, se na Vincenta zadívala vážněji.

„Chceš pomoci?“

„Jo.“

„Dobře,“ řekla jenom a Vincent vypadnul do tmy.

Něco se děje, a on přesně neví co, ale nemůže na to být sám – dál už ne. Dvacet kilometrů se rozhodoval, a když dorazil k sobě, bylo jasné, že toho rána proběhne ještě jedna žádost o pomoc.

Vytočil Petrovo číslo a byl zvědavý, jestli ten moula, který se ani coby podnikatel nenaučil zvedat telefon, bude reagovat, a pokud ano, jak.

„Ty žiješ?“

Mohlo to být horší. Mnohem horší.

„Jo, zatím jo. Jenom mě tak napadlo... jak se mají ty dva? Všechno v pohodě?“

„Řekl bych, že jo. A ty se ještě někdy ukážeš?“

„Ani nevím.“

Poprvé za celý týden šel spát klidně; věděl, že pomoc dorazí.

Vstal pozdě odpoledne. Vyšel na zahradu a byla tam. Zcela přirozeně; Vincent by byl naopak v šoku, kdyby Daniela nedorazila.

„Ahoj,“ vzhlédla k němu od záhonu, o který kdysi společně pečovali, a v tom výrazu a tónu bylo všechno; celý večer a celá noc, které následovaly.

Přišla sama. Tomáš plnil svoje synovské povinnosti na nějaké rodinné grilovačce, kde měla být původně i Daniela. A popravdě chvíli byla. Ale on to na ní poznal, on ji poslal za Vincentem, protože věděl, že ho musí vidět, když dal najevo, že už se nebude schovávat. Jestli mu to bylo dvakrát příjemné? To je to poslední, co nás teď zajímá. My jsme jádro té čtyřky, my jsme ti nejlepší přátelé.

A tak se neschovával. Mluvil s Danielou o uplynulých měsících a přišly výčitky i vysvětlování, mluvil s ní o Natálii a v tu jedinou noc jí věřil, že nežárí, že má z něj skutečně

radost, když se tak tváří a když to říká, mluvil s ní jinak než za celé roky, co už ji znal, a poprvé měl pocit, že s ní mluví doopravdy; řekl to nahlas a ona to viděla stejně. Všechno bylo najednou jinak. Všechno bylo lepší. Objali se nad ránem, mohlo u toho zůstat, ale ještě se zdržela. Ještě bylo o čem mluvit. A tak mluvili.

A pak souložili.

U toho mohlo taky zůstat. Nemuselo to znamenat vůbec nic. Setkání dvou přátel, do kterého nikomu nic není. Kdyby se takhle po letech potkal s Táňou a oba byli zadání, taky by do toho nikomu nic nebylo. Byl by to jejich chvilkový návrat do minulosti, závan něčeho, co je jen mezi nimi dvěma, něco, co se nedá nazvat nevěrou, protože právo na minulost nemůže nikdo nikomu upřít, pokud si nedělá nároky na to, aby druhého vlastnil. Je to naše věc, na které není vůbec nic špatného.

Ale Tomášovi to říkat nebudeme, samozřejmě.

Nikdy by to nepochopil. Nikdo by to nepochopil.

Nikdo by nepochopil jejich zvláštní přátelství a to, jak jsou propojeni; jak jim stačí se na sebe podívat a vědí, tak jak byli zvyklí z HT-Martu. Mají mezi sebou spojení jako nikdo na světě. To neříkal Vincent ani Daniela; to říkal Tomáš, když se příští víkend sešli všichni – tedy skoro

všichni, protože Petr na poslední chvíli odpadl a vyrazil někam se svou dodávkou plnou ptáků.

Že se sejdou zase všichni, bylo rozhodnuto hned v neděli ráno, když Daniela odjížděla od Vincenta. Neřešili ani v nejmenším, jestli bude Tomáš souhlasit – až večer psala, že souhlasí.

Vincent se skoro těšil. Nicméně...

„Týden je dlouhá doba,“ napsal Daniele, a ukázalo se, že má pravdu.

Zatímco s Tomášem pořád ještě nepromluvil ani slovo, Danielu viděl každé ráno. Najednou nemohl podnikat své ranní cesty po cyklostezce. Nešlo o to, že by se mu přestalo chtít chodit – kdyby to bylo tak, mohl jet veřejnou dopravou. Ale Vincent od toho víkendového setkání už nedokázal být dál sám. Natálie ještě ten týden chodila na ranní směnu, jak byla zvyklá – Vincent ji sotva zahlédl, pozdravil nebo nanejvýš s ní prohodil dvě věty, ale i ty dvě věty poskytovaly dost materiálu na to, aby měl Vincent s Danielou co probírat celou cestu, když pro něj přijela, aby ho odvezla domů, než sama vyrazila do práce; přesunula se jen o pár metrů vedle HT-Martu do konkurenčního obchodu. Nikdo se nezmění.

Ve čtvrtek ráno se Vincent pokusil jít zase pěšky. Nakonec v půli cesty zase zavolal Daniele, ale než tak

učinil, přišla mu zpráva od Tomáše. Položil mu otázku, kterou Vincent navždy zatajil před Danielou – ale Tomášovi na ni odpověděl popravdě. A od té chvíle už se na víkend opravdu těšil, i když věděl, že to nebude snadné. Protože ta jediná zpráva od Tomáše znamenala pro Vincenta neuvěřitelnou proměnu, tedy spíš její příslib, jejich desetiletého přátelství. Poprvé. Poprvé dal Tomáš najevo snahu řešit něco skutečně osobního, něco důležitého. Neskryvat se před tím, že má taky nějaké city.

Vincent sám byl emocemi v tuhle chvíli zahlcen a kromě toho se věnoval usilovnému přemýšlení. A stav jeho mysli byl stavem naděje: teď bude všechno jinak. Má zpátky v životě Danielu, tím pádem se to srovná i s Petrem, se kterým si koneckonců nic neudělali, a s Tomášem bude po deseti letech konečně možné řešit kromě tichých válek i ty vnitřní. A možná, možná se v Natálii přece jenom nemýlí, i když zatím opravdu netuší, co se té holce honí hlavou a vším ostatním.

Možná se ty naděje mohly naplnit, kdyby Petr měl čas. Možná ne. Určitě ne; spíš by se všechno jen oddálilo.

V sobotu ráno vezla Daniela Vincenta domů naposled před plánovaným setkáním a tehdy to v ní vybublalo.

„No, mě to nebaví.“

Vincent si zprvu pomyslel, že Daniela reaguje na jeho další poblázněné rozebírání Natáliina úsměvu.

„Co přesně?“

„S Tomášem. Jaký je.“

A pak vysvětlovala, jaký je, a za každou větou znělo nevyřčené „není ty“.

Přesvědčoval ji, že všechno, co jí vadí, se zlepší. Když budou chtít. Že je všechno pro něj nové. Že když mu dá čas...

Možná, kdyby...

Byl to dlouhý týden a sobota se ukázala ještě delší. Když Vincent vstal, dorazil k němu Tomáš sám. Tak tedy Vincent konečně slyšel druhou stranu. A Tomáš mu kladl další otázky a Vincent opět odpověděl podle nejlepšího svědomí.

„Jestli tě tohle napadá po necelém půlroce vztahu, tak rozhodně ano. Ukonči to.“

„Děkuju,“ řekl Tomáš ten den poprvé a odjel za Danielou.

Vincent věděl velice dobře, že Tomáš nebude mít sílu to udělat. Snad ji bude mít ona. Oba vidí, že to nemá smysl. Oba se v tom plácají a snaží se o něco, co jim nepřináší

šťěstí. Ona se nudí a on se trápí a žárlí, a řekněme si popravdě – má důvod.

Čas setkání všech třech, po Petrově omluvě, pořád platil.

Vincent seděl na lavičce v parku, kde kdysi ztratil otce. Čekal, jestli dorazí spolu, zvlášť, jenom jeden z nich, nebo ani jeden. Stihl si dát dvě piva, dokud byl sám – stihl si uvědomit, že tahle lavička mu nestačí. Potřebuje si sednout na tu druhou co nejdřív.

Přišli spolu.

Idioti. Ona ho bude dál vodit za nos, i když k němu nic necítí. On se ve své prvně poznané zamilovanosti neodváží sebrat vlastní důstojnost. Idioti.

Dělal, jako by nic, zatím. S Danielou už ten týden měl napovídáno hodiny a hodiny, a dnes pro změnu probíral s Tomášem, co je nového u Kotrby – tedy nového... spíš, jak je vše při starém.

Přesunuli se pak k Daniele. Bylo už dávno po půlnoci, když Vincent s Tomášem na chvíli osaměli u stolu.

„Ona tě držela za ruku, ještě v parku. Když jsem se byl vymočít. Musel jsi ji odstrčit.“

„Říkal jsem ti to. Říkal jsem ti, co máš udělat.“

Daniela se mezitím vrátila.

„Já to nedokážu.“

„Já vím.“

Navzdory pokročilé hodině ještě Daniela tentokrát nebyla tak opilá, aby nepochopila, o čem mluví.

„Nedělej to,“ prosila Vincenta.

Bylo mu z ní zle. Po tom, co o něm ráno říkala... chce si ho držet dál jako hračku.

Co to před týdnem sliboval sám sobě?

„Tak si to řekněte. Udělejte to vy, nebo budu muset já.“

„Ne,“ řekla Daniela. Tomáš už neříkal nic.

„Dobře. Tomáši, odejdi pryč.“

„Nedělej to,“ zavzlykala Daniela.

„Odejdi, zapomeň na Danielu a najdi si někoho, s kým ti bude dobře. Vykašli se na holku, která se jezdí se mnou vyspat, zatímco ty s rodinou griluješ.“

„Věděl jsem to,“ hlesl Tomáš, a když podruhé ten večer Vincentovi poděkoval, bylo to to poslední, co mu přes pláč rozuměli.

Poděkoval mu za to, že už má jasno. Jenže Vincent věděl, že to nebude stačit. Bude hledat způsoby, jak ji omluvit, jak to zkoušet znovu, bude na ní viset. Pořád to není dost brutální.

Když se Tomáš přesunul do Zuzančina pokoje, aby naposled přespal v Danielině bytě, už neměla v očích slzy. Samozřejmě. Její pláč nebyl zdaleka tak hořký ani upřímný jako Tomášův.

„To je třetí můj rozchod, který máš na svědomí.“

„A ani to nebolelo. Ale tohle bude, aspoň doufám,“ řekl a odvedl ji do postele, kterou dělila od Tomáše jediná zeď. Věděl dobře, že Tomáš ještě nemohl stihnout usnout. Snad tohle bude stačit.

Když druhý den vstali, Tomáš byl pryč.

Strávili spolu nedělní odpoledne, než Mára přiveze Zuzanku. Povalovali se v mírné kocovině, něco málo snědli a povídali si. To kouzlo prvního setkání před týdnem pomalu mizelo, ale pořád ještě se zdálo, že spolu mluví tím jiným způsobem, který se odněkud tak náhle vzal.

„Pro něj to bude to nejlepší,“ řekl Daniele, „a ty si taky najdi někoho, koho budeš brát vážně.“

„Dost mi to komplikuješ, dokud jsi tady.“

„Mám odejít?“

Neodpověděla.

„A co bude dál s tou Natálií?“ zeptala se po chvíli.

„Dál? Uvidím. V první řadě musím letět do Basileje.“

## 15 Samota opětovaného chtíce

Než se Vincent skutečně vypravil na svoji dvoudenní návštěvu Basileje, uplynul měsíc, během kterého byla spousta věcí jinak a zároveň stejně.

Člověk si nejlépe zvyká na to, co už dobře zná – a Vincentovi se vracelo mnoho známého, byť vždy o kousek jiného než dřív. Práce v pekárně ho nepřestávala bavit, protože místo výroby chleba zůstal natrvalo v expedici, kde si mohl vytvořit svůj systém, a zároveň každý den přicházela nějaká zvláštnost, která mu práci zpestřila.

Michal ho nepřiváděl k zuřivosti, třebaže předčasně dědkovatěl a především ve dvojici s Pavlou se věnoval v jednom kuse stížnostem na poměry, na mládež, na vládu, na cokoli; jenže Vincent byl od něj v rámci pracoviště dostatečně daleko, aby na sebe nenechal působit jeho narůstající negativitu. S Danielou se vídal pravidelně každý víkend, a byl-li jeho kontakt s ní omezen na takto

pravidelná dvoudenní setkání, Vincentovi přinášel radost a těšil se na ni.

Právě pravidelnost byla překvapivě tím, co se mu začalo zamlouvat na jeho novém životním rytmu – ano, rytmus, opakování, rutiny. Vincent, který kdysi chtěl žít pro dny za obzorem, nacházel teď uspokojení v tom, jak se věci opakovaly, a necítil to jako pád do unaveného stereotypu. Naopak, zdálo se, že někam směřuje.

Co mu ta pravidelnost připomíná, proč se zdá, jako kdyby pořád ještě nebyla dostatečně vyladěná, co mu v ní chybí? Basilej snad odpoví; právě v kontrastu k rutinám jistě vynikne ten jeden bližící se dvouden za obzorem. Nechtěl tam jet na dovolenou, nechtěl tam zase být týden jako téměř přesně před deseti lety; potřeboval si jenom na chvíli sednout na lavičku na Kraftwerkinsel. Jeden večer a jedno ráno, to bude muset stačit; nedostaví-li se žádná magie takto, nepřijde vůbec. Koupil si letenky a potřebu dvou volných dní oznámil Kotrbovi na poslední chvíli; zaměstnavatel vždy vyjde více vstříc někomu, koho nemá jistého.

„Jsem hrozně zvědavá, co tam uvidíš,“ říkala Daniela celý měsíc. Ano, tím původním motivem pro návštěvu nejdůležitějšího města ve Vincentově životě bylo ujasnit si, co cítí k Natálii. Je zamilovaný? Vidí v ní možnou kamarádku? Nebo skutečně „jenom“ toho pracovního parťáka? Natálie skutečně začala střídat týden ranních a

nočních směn – zda to bylo na Vladčinu přimluvu, z její vlastní vůle, nebo na tom najednou trval Kotrba v zájmu nějaké zdánlivé spravedlnosti, aby si Racková nechodila jenom na ranní, Vincent netušil. Ale prostě to tak bylo, a Vincent začínal tušit, že bude mít jasno dřív, než se do Basileje vůbec vypraví.

Už nechodil do práce pěšky, ani se nenechal vozit Danielou; chodil na vlak, a když večer dorazil do Lokte, Natálie ho vyzvedla a šli do pekárny společně. Z těch párminutových hovorů o ničem začínalo být zřejmé, že jakékoli romantické představy jsou mimo: ona měla svůj vztah a on uznával, že o víc než vztah pracovní v jejím případě nestojí. Ale právě o její společnost v práci stál pořád víc, a bylo mu jasné, že se vlastně pokouší zreprodukovat to nejlepší, co kdy zažil s Danielou v HT-Martu. Být dobrý tým.

Člověk si zvyká nejsnáze na to, na co si zvykat nemusí. Přesto zůstával přítomen onen prvek jinakosti, něčeho nového, lepšího snad? I kdyby o sobě Natálie neříkala, že je pozitivní člověk, Vincent by z ní cítil jako nejvýraznější vlastnost právě tohle. A ona to říkala často, zejména při vyprávění o nepříjemných věcech. Vyprávěla mu o svém prvním roce u Kotrby, jak dokud se neobjevila Vladka, s nikým moc nevycházela, jak málem skončila, když ji Kotrba zkusil šoupnout do expedice po Tomášově odchodu, jak to má doma s mámou a za co byl její táta,

Josefčin syn, celé roky zavřený. Vladčino „ta holka to taky neměla v životě jednoduchý“ získávalo zřetelnější podobu, a o to obdivuhodněji působilo, že i nadále Vincent v Natáliině přítomnosti cítil ten podivný klid, to rozumově neuchopitelné vědomí, že něco je správně.

Pak se konečně vydal na cestu. Ještě ani neopustil republiku a byl si jistý tím, co mu během onoho měsíce docházelo. Stačilo, aby v Praze cestou na letiště viděl kolem sebe lidi, pro které bylo stejně jako kdysi pro něj zcela přirozené cestovat, nebýt zavrtaný někde v Lokti, bavit se o jiných věcech než o práci, zkrátka mít podobné životní nastavení jako on, byť ho už kolik let držel někde uvnitř sebe a na povrchu nebylo znát.

Natálie mu může být příjemná jako člověk, může mu na ní svým způsobem záležet, může ho samozřejmě přitahovat jako žena, ale nikdy nebude potenciální partnerkou, i kdyby časem nebyla s někým a odpadl tak ten nevlídný základ vztahu vzniklého na troskách vztahu předchozího. Tohle už bylo jasné beze zbytku pochyb, přesto Vincent tušil, že v Basileji najde ještě něco.

Nekonal se žádný zázrak, pochopitelně. Úplně normálně přistál; tentokrát jel do města autobusem a neztrácel čas deseti kilometry chůze – potřeboval být v centru včas, když má jen jednu noc. Ale právě v té normalnosti, v té přirozenosti, s jakou se pohyboval někde, kde dávno nebyl a přesto to tam znal, bylo úplně nové

kouzlo. Jít pak po břehu Rýna a nepotřebovat mapu, mít jasno, kam míří, cítit ten vzduch od řeky... Všechno bylo tak nějak na svém místě, a na svém místě byl i Vincent, když se posadil v soumraku na lavičku v nejzazším cípu ostrova.

Jestli mu tam něco došlo, pak to, že mu nic víc docházet nemusí – a zároveň v něm zůstávalo něco nedokončeného, něco, co si uvědomil až po návratu a k uvědomění mu pomohlo to, že tady byl.

„Našel jsem kličku,“ psal Janě, když druhý den ráno ještě jednou zašel na ostrov a pak hned odletěl domů, „nebudu nikomu ničit život, ani se nemusím stěhovat tisíc kilometrů daleko. Stačilo, že jsem doslova tisíc kilometrů letěl.“

„Jsi blázen,“ odpovídala Jana, „ale ráda to slyším.“

Přesto na stěhování došlo, a bylo to díky Natálii. Vzápětí po jeho návratu ho informovala o tom, že v Lokti je k dispozici malý byt přímo na náměstí. Zrekonstruovaný, podkrovní, levný.

„Vzala bych ho hned sama, ale teď si to nemůžu dovolit,“ říkala a Vincent ještě netušil, že to je kvůli dluhům, které platí za svého přítele.

„Dobře, tak já si domluvím prohlídku... a možná ti budu dlužit byt.“

„Já si to nějak vyberu,“ prohlásila.

„Jsem zvědavá, za jak dlouho se k tobě nastěhuje,“ řekla Daniela, když se Vincent bleskově přestěhoval do Lokte. Ještě před pár měsíci to bylo poslední místo na světě, kam by čekal, že se někdy přesune – a teď tady nejen byl, ale navíc necítil žádné zklamání z návratu do Lokte a do pekárny; právě naopak: cítil svou přítomnost zde jako to nejlepší, co ho mohlo potkat. Znovu a lépe. Když se tady naposled zhouplo Nezastavitelné kyvadlo, něco chybělo, na něco ještě nebyl připravený, v něčem ještě nebyl sám sebou.

Snažil se to vysvětlit Daniele. Pořád ještě cítil zbytky blízkosti z toho celonočního rozhovoru, kdy ho přijela zachránit. Řekl jí, jak mu došlo, že v té své nové náklonnosti k pravidelnému rytmu začíná slyšet, jak má vypadat a o čem má být Betonová pustina, že nakonec tím, co mu přinesla druhá Basilej, je návrat k tvorbě. Snažil se věřit, že tentokrát to bude Danielu zajímat, i když jako kamarádku a ne jako partnerku.

Daniela říkala, že z něj má radost a že je zvědavá, jestli to složí – poprvé takhle projevila zájem. Ale nevěřila mu, když mluvil o tom, jak vnímá Natálii. Samozřejmě. Daniela nemohla něčemu takovému uvěřit, Daniela si nemohla představit, že by někdo měl o jiného člověka jiný zájem než ten, který pociťovala ona. Vincentovi bylo jasné celou dobu, že když Daniela říkala „jsem zvědavá, co ti tam

dojde," přála si, aby to byla ona. Aby se vrátil a řekl „pochoпил jsem, že chci být s tebou.“ Věděl, že to myslela takhle, ale necítil žádné výčitky ohledně své jistoty, že nic takového se nestane – je přece dospělá, nijak ji nevodí za nos, říká jí otevřeně, jak to s ní má. Jsou kamarádi. Zvláštní, ale kamarádi.

A zatímco týdny v Lokti Vincenta postupně směřovaly k tomu, aby začal skládat, víkendy se vracely do starých kolejí. Vincent přijížděl do Ostrova k Daniele hned v sobotu ráno, a oproti svému sterilnímu bytu, který byl dokonalý, ale ne jako místo k životu, spíš jako ateliér, jako jednoúčelové místo, kde složí svůj monument, byl Danielin domov pohodlně zabydlený se vším, co k tomu patří, a postupně pořád víc se vším, co je na tom nepříjemné. Přijel a vykládal jí novinky, které mu došly o jeho skladbě – jak si ji napřed kreslí, jak vymýšlí tu strukturu, do které teprve rozmístí melodie, ve které objeví ty správné nástroje a zvuky...

A Daniela pořád ještě trochu předstírala zájem, jen se jí to dařilo stále méně. Vincent byl po noční směně, otevíral si tedy před zamýšleným krátkým spánkem pivo, jenže Daniela se k němu přidala, a tak nakonec často spát nešel a protáhli to do večera. A víkend tak často probíhal v podobě propité soboty a prospané neděle, a Vincent se tedy ani o víkendu nedostal na čerstvý vzduch; místo toho

zůstali s Danielou v posteli a dívali se v televizi na svoje nové guilty pleasure, rakouský seriál Policie Schladming.

Tenhle nenáročný seriál z prostředí rakouského venkova byl dalším pohodlným návratem k něčemu komfortnímu, známému. Navzdory moderním trendům se tvůrci nestyděli za to, že víceméně dodržují devadesátkový model předvídatelného epizodického vyprávění „co případ, to díl“, přičemž zároveň bylo vše natočeno v současné kvalitě a v každém díle se našla záminka pro to, aby se kamera kochala krásami přírody kolem Schladmingu až po nejvyšší vrcholek horského masivu Dachstein.

„Vidiš, i ti Rakušáci umí natočit blbej ‚americkej‘ seriál,“ řekl Vincent otci, když ho s Danielou navštívili u Reisů. „A u nás se nezmůžeme ani na tohle. Já se tam budu muset zajet podívat.“

„Tak jo, já pojedu s tebou,“ přidala se Daniela. Když pak zmizela něco probrat s babi Reisů, otec Vincentovi řekl: „Ta po tobě jde jako blázen,“ a Vincent ho odmávnul slovy: „Ale houby,“ a za chvíli už ji odvedl domů a běžel na vlak, aby odjel do Lokte odstartovat další pracovní týden.

Ty týdny během podzimu získávaly stále jasnější tvar, ve kterém se Vincentovi rýsovala podoba zamýšlené Betonové pustiny. Ještě na ní nepracoval – dal si čas dva měsíce, tedy do konce roku, „na přípravu“, a hledal svůj

dokonalý rytmus. Vyladřoval ideální čas, kdy po noční směně vstát, tvořil si pravidelný týdenní jídelníček, aby se nezdržoval řešením, co má nakupovat nebo vařit, testoval ideální trasu na správně dlouhou procházku, doobjednával těch pár základních kusů vybavení, aby jeho minimalistický minibyt nebyl úplně prázdným prostorem a zároveň zůstával místem, kde není nic navíc.

Něčím navíc v jeho bytě se jednou jedinkrát stala Natálie, když ho přišla vyzvednout o něco dříve a on ji vzal nahoru na kafe. Pak už se to neopakovalo a Vincent byl rád – nechtěl si nechat narušovat soukromí; naprosto mu vyhovovalo to, že na něj Naty čeká dole a on s ní jde těch pár minut do práce. Jejich společné cesty byly takovým předělem mezi Vincentovým odpolednem v myšlenkách věnovaných Pustině a nocí v pekárně, a on se na ně těšil, byť si během nich stihli vyměnit sotva pár vět a už bylo dávno jisté, že se jejich konverzace o moc neposune nad rámec odpovědi na otázku: „Jaký byl tvůj den?“

„Když jsem byla malá, ještě tady bylo dost vody pro lodě,“ poznamenala jednou, když šli při řece kolem Vincentova bývalého bytu z období první pekárny. Vincenta nejdřív pobavilo, jak Naty mluví o čase, kdy byla malá, jako kdyby to bylo strašně dávno – a pak si se zamrazením uvědomil, že opravdu stačí těch pár let, o kolik je mladší, aby už vyrostla ve světě, kde je normální, že v Ohři nejsou žádné ryby a jenom středem skoro

prázdného koryta se vlní ta troška vody, kterou nezachytila Rokle.

Čím více se utvrzoval v přesvědčení, že tahle mladá žena je ve skutečnosti ještě holka, a mizí tedy poslední zbytky potenciálu pro to, aby v ní viděl možnou partnerku, tím si zároveň začínal být jistější, že v jeho životě bude hrát zásadní roli jiného typu – přesněji ne v životě, ale v jeho tvorbě. Protože dosud byla Betonová pustina něčím sterilním, chladným, když ji Vincent zaleskl. Ale když se mu do těch záblesků budoucího díla začal vplétat Natáliin život, o kterém sice věděl pořád dost málo, ale sem tam od ní nějakou informaci pochytil, vysněná skladba začínala dýchat něčím živočišným, přibývaly do ní emoce a jakási naléhavost.

Vincent už neviděl jenom tu cyklostezku vedoucí k Mega, neviděl jenom Rokli a její bezprostřední okolí, ale i krajinu okolo, a v té krajině žili lidé, a nejdůležitějším z těch lidí byla Natálie, která nemohla tušit, jakou účast Vincent pociťuje při jejích občasných zmínkách o jejím dětství a dospívání v Lokti, odkud se sotvakdy podívala někam jinam. Ta samozřejmost, s jakou prozrazovala, že jejího otce zavřeli za neplacení alimentů, že se pak po boku její matky střídali tatínci nejrůznějšího typu, že jeden z nich pak taky měl problémy se zákonem „kvůli ní“, ne proto, že by ji tloukl, ale právě naopak...

Pro Natálii tohle byl normální svět, ve kterém žila, a kousek nad ním se Rokle pořád ještě plnila vodou i nezájmem, protože je přece o tolik pohodlnější účastnit se abstraktních tichých válek, než vykouknout z okna a zaměřit se na ty nejbližší věci, které se změnit dají, jen kdyby před nimi člověk neuhýbal.

Až začne po Novém roce skládat, bude to na dlouho. Bude to velká věc, delší než Kyvadlo. Bude to možná poslední věc, kterou složí, protože možná už nikdy nenajde odvahu se do něčeho tak obrovského pustit; bude to jeho pomník, a bude mít tvar života dívky, která se mu stala inspirací, aniž by to tušila. Vincent nahlédl v druhé Basileji do neskutečného světa, i když ne tak intenzivně, jako kdysi – ale o to trvalejší ty účinky byly a Vincent s nimi zůstával v kontaktu dosud; cítil při každém dalším rozhodnutí klid namísto nejistoty. Míří správně.

Nevidí do budoucnosti; neví tak docela, co bude na konci, ale je si jistý, že to bude správně. A jak ta skladba dostávala ve Vincentově hlavě podobu, zároveň přišla o jméno – protože „Betonová pustina“ je jenom nějaká chvilková nálada, nějaký stav na konci, ale celé to zní mnohem komplikovaněji, a Vincent nevěděl, jak to nazvat, a tak tomu začal prozatím říkat monument a opět si byl jistý, že název objeví v pravý čas.

Pokoušel se o tom mluvit s Danielou. Ta však ztrácela zájem, i když to popírala, a namísto rozebírání monumentu

se vyptávala na Naty – co je nového, co se o ní dozvěděl? A Vincent říkal, že v podstatě nic, protože to byla pravda, a pak jednou neprozřetelně prozradil, že mezi Naty a jejím klukem to asi trochu skřípe, že přišla jednou k Vincentově vchodu se slzami v očích a zmínila se o hádce. „To jsem zvědavá, za jak dlouho skončí s tebou,“ poznamenala zase Daniela, a Vincent na to, že nikdy, že spolu jenom pracují a občas si trochu popovídají.

„Ono to právě s tebou stačí,“ řekla, a Vincent neměl náladu se s ní dohadovat; stejně by jí nerozmluvil její falešné představy.

Jak dlouho vydrží takhle fungovat, jak dlouho budou Vincentovi víkendy s Danielou poskytovat potřebné přerušování jeho téměř meditativního stavu, ve kterém setrval přes týden? Obětoval přátelství s Tomášem, protože bylo jasné, že Tomáš mu nikdy neodpustí, co udělal pro jeho vlastní dobro. Ztratil tím i Petra; bylo jasné, že Petr bude stát za Tomášem. Potřebuje tedy, aby se na Danielu mohl spolehnout, když už „si ji nechal“, jak říkával, když spolu rozebírali události, které je přivedly tam, kde teď jsou.

Vždyť ona je na tom podobně jako Naty, pomyslel si Vincent – anebo snad ještě o kousek hůř. Dostala se z Ústí do Ostrova a tam se zasekla. Má dceru, která ji na jednu stranu nutí jít každý den dál, a na druhou jí drží na místě.

Má mě – a co z toho? Kde je v jejím životě nějaký den za obzorem? Kde je aspoň vyhlídka na něj, na co se těší?

„Víš co, pojedeme do Schladmingu,“ řekl jednu neděli, když se mu zas nedařilo ji vytáhnout z postele aspoň na krátkou procházku, a když sám na sobě pocítil, že mu to vlastně moc nevadí, protože právě tady a teď taky dává přednost pohodlí, „na jaře, abychom v horách nezmrzli.“

„Tak jo,“ odpověděla Daniela, a Vincent pro příštích pár týdnů měl pocit, že je před nimi něco, na co se můžou společně chystat a co oběma prospěje.

Vzhledem k tomu, že výlet pouhých několik set kilometrů za hranice nevyžadoval žádné zvláštní plánování předem, zůstal tento ledabyly odsouhlasený návrh viset v blízké budoucnosti bez nějakého zevrubného rozebírání. Brzy se však dostavila ještě bližší budoucnost: starý rok se přehoupl do nového a Vincent začal místo fantazírování skutečně zaznamenávat první opatrné náznaky toho, jak bude jeho monument znít.

Nejsilnějším Vincentovým dojmem z této nové skutečnosti bylo překvapení, či snad dokonce úžas – ono se to opravdu děje, opravdu zase něco tvoří, a víceméně tak, jak si naplánoval. Ono „víceméně“ znamenalo, že byl aktuálně nachlazený z pobytu v expedici, kde každý ranní příjezd toho či onoho řidiče znamenal průvan mrazivého lednového vzduchu, a tak některé dny zůstal odevzdaně v

posteli, a zatím necítil pražádné výčitky, protože mu v práci bránil skutečně jeho zdravotní stav, nikoli lenost.

V těch dnech, kdy se dokázal postavit na nohy a tvořit, čistého času této činnosti věnoval sotva třicet minut z předsevzaných dvou hodin – ale opět, i ten kousek času stráveného tou nejdůležitější věcí na světě mu přinesl nevídanou porci uspokojení a on šel večer s Naty do pekárny mnohem lehčím krokem a v noci pak ještě snáze odolával tomu, aby mu nějaké řeči ostatních zkazily náladu. Každý úspěšný den byl zároveň fascinující i přirozený: byl ten správný čas, zdálo se. Konečně.

Vincent měl tisíce poznámek nakreslených na papír, nabroukaných do telefonu, zapsaných do počítače. Věděl o monumentu nepřeborné spousty věcí a zároveň další teprve průběžně objevoval, a právě tím pro něj tvorba zůstávala zábavnou. Rozhodování, jak přesně dvě pasáže napojit, zda nakonec nezměnit jejich pořadí, či jestli nebude nejlepší v některé z nich změnit vybraný nástroj... pokaždé takto volil, sám sebe překvapoval, a pokaždé, i po té nejodvážnější změně si byl jistý, že si ji může dovolit, protože to vede ke správnému výsledku, a protože jeho globální plán je natolik stabilní, že jej žádná dílčí překopávka neroztrhá na kusy.

Uvažoval-li Vincent o velkoleposti vznikajícího díla, měl na mysli velkolepost neokázalou, vyvěrající z nitra a dosaženou postupným gradováním. Odmítal šokovat

posluchače zvukovým nárazem hned na úvod a tím otupit jeho smysly; namísto toho se, inspirován minimalisty klasické i populární hudby, odvažoval pracovat s náznaky či dokonce tichem, s velmi pozvolným rozvíjením jednotlivých výrazů – jedině trpělivý posluchač bude odměněn, jedině ten, který vydrží a pochopí jazyk té skladby, kterým k němu Vincent promlouvá: a naopak, bez pochopení úvodních minut a desítek minut, bez přijetí jejich pravidel a vcítění se do jejich světa nebude mít posluchač nic z toho, co následuje. Protože Vincent netvořil hudební skladbu; Vincent tvořil hudbu.

Když na přelomu března a dubna skutečně sedli s Danielou na vlak, měl Vincent hotových sotva patnáct minut, a bylo to v pořádku – vždyť se rozhodl věnovat svému monumentu rok. Nemělo smysl spěchat; vznikne to buď správně, nebo vůbec.

„Nejhustší železniční síť na světě, a stejně se po ní nedá nikam dostat,“ bručel Vincent otráveně, když kvůli zpoždění nestihli v Praze přestoupit na vlak do Linze. Zároveň ho ale vidina tří dnů strávených mimo domov uvrhovala do správně povznesené cestovatelské nálady, a tak po chvíli rozmyšlení Danielu popadl a rozhodl, že pojedou oproti plánu přes Vídeň.

Jak dlouho jsem ji neviděl, jak dlouho jsem s ní ani nepromluvil, napadlo Vincenta, když pak čekali v hlavním městě sousedního státu na další spoj. Ale nebylo dost

času a měl s sebou Danielu, a tak, i když věděl, že se Alice ve svém milovaném městě již natrvalo usadila a dokonce vdala, nepřipadalo v úvahu ani docela krátké setkání.

Do Schladmingu se konečně dokodrcali už za tmy. Dnes tedy už nic neuvidí, nedá se nic dělat – byla neděle, a tak pouze na benzínce naplnili jeho batoh pitím a vydali se hledat svůj rezervovaný hotel, což v nevelkém městečku nebyl příliš složitý úkol. Náročnější výzvou se ukázalo vstát druhý den rozumně včas na to, aby se stihli vydat alespoň na středně náročnou túru. Šli si tedy místo toho vyfotit pouze reálnou policejní stanici, kde se natáčela *Policie Schladming*, po zbytek odpoledne se pak poflakovali v těsné blízkosti městečka a najednou bylo odpoledne třetího dne a oni odjížděli domů.

Vincenta netrápilo, že výlet neproběhl tak docela podle představ – i v této podobě cesta plnila onu funkci krátkého osvěžení, nahlédnutí za obzor, i ty dvě hodinky, které využili ve Vídni k tomu, aby se naobědvali, v jeho mysli přetrvaly do dalších dní a týdnů. Jenže Daniela nic takového necítila. Věděl to, protože se jí zeptal. Mluvila o tom, jak je Dachstein krásný, i když ho zahlédli jen zdálky, ukazovala fotky, komu mohla, smála se při vyprávění, kolik zbytečně utratili za náhlé změny v trase a za nákup lokálního piva, ale to bylo všechno. Pro ni ten výlet neznamenal žádné chvilkové napojení na neskutečný

svět; naopak: utvrdila Vincenta v tom, jak je beznadějně obklopena světem skutečným.

Před necelými třemi lety, když ukončil jejich „oficiální“ vztah, aniž tušil, že na něj navážou přátelstvím přecházejícím postupně ve vztah „neoficiální“, mu Daniela po dvouměsíční odmlce jako jednu z prvních zpráv poslala velice důvěrnou otázku. Ptala se, zda mu nechybí mít někoho nablízku. „Nemyslím sex,“ vysvětlovala, „myslím doteky, hlazení...“ „Ne,“ odpověděl Vincent. Jednak měl v té době ještě pořád pocit, že by nebylo rozumné se k Daniele jakkoli přibližovat zpět, a zadruhé jí ono upřesnění té otázky nevěřil – u Daniely nemohlo platit „nemyslím sex,“ protože k němu vždy došlo; aspoň taková byla jeho zkušenost s ní – Daniela neznala vlastně jiný způsob, jak vyjádřit náklonnost.

Kdyby měl tehdy být upřímný, řekl by „ano, chybí, strašně – chybí mi lidský dotek, stejně jako ševel toho bytu obydleného dítětem, psem a vůbec námi, chybí mi to všechno, jen ne ty“. Dnes, po tom všem, čím spolu prošli, mu tyhle věci chyběly úplně stejně, protože narozdíl od sexu mezi nimi takřka neprobíhaly. A pokud si ještě navíc k tomu nemají o čem povídat, jaký to má smysl? V samotě opětovaného chtíče hrdina propadá zoufalství z osamění, když střídá nespočet partnerek a s žádnou nenaváže jakékoli hlubší spojení; Vincentovi, jak se ukázalo, ke stejným pocitům stačila jedna dokonale známá žena.

A tak, dva týdny po Schladmingu, navštívil Danielu naposledy.

Jeho náhlá samota byla úplně jiná než loni v létě. Ani v nejmenším se neobával, že mu začne Daniela chybět tak, jako mu ona a Tomáš (a Petr) chyběli naposled, když se od nich dočasně odstříhl. Čím to bylo? Opravdu pro něj hudba znamenala tolik, že její návrat do jeho života zaplnil místo vyhrazené jinak pro kohokoli blízkého? Zůstával v něm ještě pořád ten klid, který se mu rozlil po těle, když se vrátil z druhé Basileje? Dodala mu jakousi vyrovnanost druhá pekárna, díky které se cítil být někde, kam aspoň trochu patří, a v níž měl práci, za kterou se narozdíl od HT-Martu nestyděl? Hrála nějakou roli jeho mladá kolegyně, která se ani po měsících nestala čímkoli bližším, a přesto kolem sebe měla ten pozitivní náboj?

Bylo to asi všechno najednou, soudil Vincent. Všechno si to sedlo, a všechno jsou to věci, které musí vydržet tak, jak jsou, dokud nebude monument vystavěn. Dny za obzorem jsou hezká věc, ale tady v Lokti a tady ve mně musí všechno zůstat, jak to právě teď je, tím jsem si jistý.

A ještě jednu věc věděl velice dobře: musí být do nejvyšší možné míry opatrný. Protože samota, někdy ještě rychleji než začne bolet a trápit, může předvést svoje nejsilnější kouzlo: přivést člověka k šílenství.

Prvních několik týdnů bez víkendů u Daniely se zdálo být dokonalých. Vincent měl vyladěný svůj týdenní řád, přestal ho narušovat pravidelnými cestami do Ostrova a k monumentu přibývaly další a další minuty. Ano, byl sám, v Lokti neměl nikoho a kromě občasných zpráv s Janou se cítil uzavřený před světem, ale bylo to v pořádku. Netoužil, rozhodně ne v tuhle chvíli, po nějakém normálním, spořádaném životě – ostatně, jako kdyby vůbec něco takového existovalo.

Největší lež, jakou kdo může sám o sobě a sám sobě tvrdit, je prohlašovat se za normálního, soudil Vincent – a lidi z práce na tohle byli experti. Cokoli vybočujícího je tady na konci světa podezřelé, závadné... Nicméně, i když Vincent nebyl tak docela normální, zároveň byl nekonfliktní a v práci relativně výkonný, takže s ním nikdo neměl větší problém a dokonce ani Pavla se nevěnovala tomu, aby ho nějak extra zle pomlouvala; tedy ne nad povinnou míru.

Vincent zcela výjimečně v sobě našel pocit, že má dobrý život – i když je to dočasně a je to dané tím, že má rozpracované dílo, po jehož dokončení bude zapotřebí zase rozmýšlet, jak dál, kam dál, co dělat... ale to bylo daleko. Zatím dny ubíhaly v harmonickém střídání práce a tvorby a Vincent byl natolik soustředěný na svoje dílo a přicházel do práce natolik povznesený každým drobným úspěchem, že ho nedokázaly vyvést z míry ani Pavliny

řeči; naopak byl spokojený v roli pozorovatele a to, co slyšel, mu pomáhalo si dát dohromady celou tu skládačku.

Byl tak uvolněný, že si začal v práci prozpěvovat; to nikdy v životě nedělal. I když neuměl zpívat naprosto beznadějným způsobem a i když věděl, že se to už nikdy nenaučí, bylo mu to jedno – jestli ho někdo zaslechne, jestli sám sobě zní jinak, než by si představoval, nebyla naprosto vůbec důležitá věc. Ano, měl najednou dobrý život – ale má ho Natálie?

Z jeho mladé kolegyně se ani po půlroce nestala bližší mimopracovní kamarádka; ve volném čase se nevidali. Nebyl si jistý, zda se z její strany jedná o nezáměr, nebo zkrátka její vztah má takovou podobu, která nic takového neumožňuje, a nepátral po tom. Vincent zpětně rád, že se žádné mimopracovní setkávání nestalo zvykem – potřeboval využít veškerý volný čas.

O to víc však pociťoval, jak mu na ní záleží, když se každý sudý týden sešli spolu na noční směně. Když prozradila úvahy o změně zaměstnání, ten sobec v něm ji přesvědčoval „nebuď zbrklá, buď tady, dokud si nebudeš jistá, že je jinde něco lepšího; buď tady, dokud jsem tady já“. A když naopak říkala, jak to tady má pořád radši, nabádal ji zas, ať tu hlavně neztvrdne navždy – vždyť je toho na světě tolik, co může poznat, zkusit, kam se podívat; a s její povahou, s tím, jak se postavila všemu, co

měla za sebou, a jak se i teď stavěla k občas úmornému přebývání v Kotrbově pekárně, se rozhodně v životě neztratí.

„Hlavně ať se tady z tebe nestane druhá Pavla,“ řekl by nejraději, ale potřeboval by k tomu dodat tolik slov na vysvětlenou, že raději neříkal nic. Neměli možnost spolu mluvit; ne skutečně, hluboce, ne tak, jak by Vincent potřeboval – ale ne teď, někdy jindy, teď není správný čas. A přesto, i když jejich pár slov v práci a na cestě do ní považoval Vincent za pouhou povrchní zdvořilou konverzaci, podle Vladky Natálie stále opakovala, že se s Vincentem dobře mluví – to od ní slyšel snad pokaždé, když Vladku ráno potkal u nádraží, kam si chodil sednout s jedním rituálním pivem po práci, a ona zrovna vystoupila z vlaku poté, co ji doma u dětí vystřídal Michal.

„Ten její nestojí za nic,“ nezapomněla skoro pokaždé zmínit Vladka, „má ji jenom na peníze...“

Kdyby říkala něco horšího, kdyby snad zmínila, že je Natáliin přítel chorobně žárlivý, nebo že jí jakýmkoli způsobem ubližuje, bylo by to něco jiného – tam by snad Vincent navázal na své rozhodnutí z doby, kdy ji poznal, že v tom případě zapracuje na tom, aby jí z takového vztahu „pomohl“. Ale možná už ani tehdy ne; vzhledem k tomu, co se mezitím stalo mezi ním, Danielou a Tomášem, už by nepovažoval za ideální pasovat se do role někoho, kdo řeší cizí problémy. Mimoto Vladka o „tom jejím“ neříkala

nic, co by Vincenta úplně zhrozilo – to, že ho považuje za flákače a vyžírku, mohlo být docela klidně jenom jeho věkem. Vždyť byl ještě o rok mladší než Naty; nikdo neví, co se z něj vyvrbí. Vincent si dobře pamatoval sám sebe v tom věku.

„Potřebovala by někoho, jako jsi ty,“ říkala pak Vladka.

„Ale houby,“ mávnul Vincent rukou, opustil svou ranní společnost u vrat do pekárny a šel domů.

„Potřebovala by někoho jako ty“ – nesmysl. Ano, Naty působila v mnoha ohledech vyvrálá, zodpovědně, rozumně. Ale jak už Vincent pochopil za poslední měsíce, byl to především její kladný přístup k okolí, který způsoboval tento dojem u lidí, kteří ji, tak jako Vladka a on, znali především z práce. Ve skutečnosti, aniž by snad její chování v práci považoval za nějakou přetvářku, si byl jistý, že je Naty přece jenom pořád ještě v první řadě dospívající dívka, ve svých dvaceti nevyblbnutá; stačilo ji zahlédnout po Lokti jít s „tím jejím“ – po jeho boku to byla prostě normální holka, co se trochu klátí jako kluk. Je to holka. Je to dítě. Jak dlouho ještě bude, co mezi nimi probíhá a co je čeká, jaké zkušenosti si oba z toho raného, dost možná pro oba prvního vztahu odnesou, je jenom na nich.

„Když se potkají dva lidé, může to být to nejkrásnější, co kdy zažijí. Anebo si mohou navzájem ublížit tak strašným způsobem, že se z toho pak zotavují celý život.“ –

Vincentovi se zas vybavovala ta německá obálka Samoty, která ho kdysi, naoko ledabyly vyfocená vedle hrnku s kávou, inspirovala k tomu, aby navštívil Alici ve Vídni. Uvidí ji ještě někdy?

Jeden večer vyzvedla Naty Vincenta v slzách; tentokrát se ani nesnažila je skrývat. Mluvila o tom, jak se pohádali, protože se rozhodla se svojí matkou letět na dovolenou do Španělska. „Ten její“ byl proti, sám si nemohl ani s několikaměsíčním předstihem takovou cestu dovolit, a Naty trvala na tom, že tentokrát za něj platit nebude. Vyčetl jí potom kde co, zdálo se, že se octli na pokraji rozchodu. Krom pár slov neobratné útěchy Vincent nestihl cestou do práce nic moc víc říct ani od ní zjistit, a tak se odebrali každý na své místo a Vincent jen po celou noc každou chvíli zahlédl, jak Naty mačká něco na telefonu – ona, která i od těch pár slov s ním odbíhala zase rychle pracovat, ta zodpovědná Natálie, která si pomalu získávala jakési základní uznání už dokonce i u Pavly!

Ráno Vincenta překvapila ještě víc. Poprvé se k němu přidala i po práci a stejně jako on si koupila plechovku piva. Vincent tedy nezamířil k nádraží jako obvykle, ale šel rovnou domů, a Naty s ním. Nechtěl z ní nic tahat; člověku to po noční směně prostě nemyslí. Ani ona ho zprvu nezahrnula nářky nad tím, co se jí děje – jenže Naty přece nebyla zvyklá pít. V půlce plechovky navázala na večerní

rozhovor, a i když už byli dávno před Vincentovým bytem, ještě mnoho minut mluvili.

„Potřebuju už prostě na chvíli někam vypadnout,“ řekla Naty a mnula si obvázané zápěstí – měla další čerstvé tetování; na to, jak v souvislosti s plánovanou dovolenou mluvila o nutnosti šetřit, se jí poslední dobou obrázky na těle podezřele množily.

„Jsem pořád jenom s ním. S ním a s jeho kámošema. Já vlastně nikoho nemám.“

Vincenta při pohledu na její ruku napadlo, že možná opravdu jedinými chvílemi, kdy Naty není se svým přítelem, jsou ty strávené v tetovacím salónu ve Varech. Jistě tam nejezdí náhle tak často jen kvůli tomu, asi se jí to prostě líbí, ale stejně – těch pár desítek minut, během kterých snad má jedinou možnost aspoň trochu se nadechnout. Dva mladí lidé, kteří spolu tráví veškerý čas, mohou být buď šíleně zamilovaní, nebo stejným způsobem poškození. Problém nastává, když na tom nejsou oba stejně.

Už tam stáli příliš dlouho. Nasměroval ji k odchodu – chytla se ho a odmítala se hnout.

„Ne, já půjdu k tobě,“ řekla a ukazovala na jeho okna, „tam, můžu?“

Odstrčil ji. Vincent si celý život potřeboval všechno dobře promyslet, ale tady nebylo co. Nešlo o to, že by mu snad bránily nějaké jeho zásady vzít k sobě někoho zadaného a navíc o tolik mladšího (ostatně, kolik bylo jemu, když si začal s Helenou?). Ne, Vincent by neměl jakýkoli problém morálního charakteru s tím, co se mohlo stát. Problém měl s tím, že tady o něj vůbec nešlo. Že Naty ve skutečnosti myslela na někoho úplně jiného, že jen reagovala na celonoční hádku s „tím svým“. Z toho by Vincent nic neměl – a tak ji důrazněji poslal pryč, a byť jeho pohnutky byly sobecké, vnímal to jako správné rozhodnutí.

„Mám problém, ségro,“ napsal brzy Janě.

Protože i když to ráno odmítl Naty třeba jen o něco více vyslechnout, ve skutečnosti mu už na ní tak záleželo, že v následujících dnech, i když už byla klidnější, snažil se s ní probrat její trápení. Nešlo to úplně hladce – ne v tom velmi omezeném čase, a jiný neměli. Pořád byl rád, že Naty neomezuje jeho vlastní čas, a zároveň s ní tak strašně potřeboval mluvit. Ale jak, aniž by snaha o to působila dojmem zcela jiných záměrů, než jaké s ní měl?

Nechtěl jí dohnat k rozchodu a přetáhnout k sobě, ne, to už nikdy. Šlo mu o to samé, jako v práci – předat jí aspoň trochu z toho mála, co se v životě naučil. Ale jak by mohla tohle chápat, jak by mohla něčemu takovému věřit – tohle přece lidi nedělají; nikdo nejeví zájem o mladou atraktivní

dívku, pokud mu nejde o to, dostat ji do postele, že. Obzvlášť krátce poté, co se ona ve slabé chvílce pokoušela dostat do té jeho.

Jana reagovala vlídně a bezradně zároveň, byla daleko a i kdyby byla blíž, těžko něco dělat se situací, která se jí týkala ještě méně než Vincenta. A tak byl na to sám.

V zájmu toho, aby monument skutečně zněl, jak má, aby v něm bylo vše správně a na svém místě, aby se s něčím neunáhlil, chodil Vincent na stále delší procházky kolem Lokte. A popravdě se ani tak neprodlužovaly kvůli tvorbě, ale vlivem jeho nové duševní potavy. Myslel na to, jak vybruslit ze situace s Natálí, jak se zachovat nejlepším možným způsobem, a často byl venku tak dlouho, že už se ten den nestihl ke skládání vrátit. Už nestačilo vyběhnout do lesa a obejít půlkruh po kopci nad řekou s výhledem na hrad; často teď došel až k SolPolu nebo k Rokli.

Přehrada už byla plná. Těch pár metrů do výšky, co zde přibýlo za poslední roky, zvětšilo plochu hladiny tak, že skoro nedohlédl na druhý břeh. Rokle ohromovala, ale už ne jako nějaká megalomanská stavba – jak voda zaplavila okraje někdejšího lomu, působila samozřejmým dojmem, přírodně, jako kdyby zde byla odjakživa. Nebo měla být.

„Ta socha v tom kvádru už je,“ vzpomněl si Vincent na své prohlášení z dob, kdy skládal Nezastavitelné kyvadlo.

Cítil v případě svého monumentu to samé? Ano, něco velmi podobného. Zdálo se, že svými návraty na známá místa se setkává i se známými jevy. Něco se opakuje, nějaký vzorec... Ty vzorce nejsou dané nějakým nadpřirozeným způsobem, ale dají se dosadit, promyslet, učinit pomocí nich život pochopitelnějším. O to se přece snažíme všichni. Jen se to nesmí přehnat.

Davidův podpis na vnitřní straně hráze už nebyl vidět, přesto si na něj samozřejmě pokaždé vzpomněl. A nikdy nezapochyboval, že jeho rozhodnutí Davidovi neodpustit dávné chvilkové spolčení s autory Rokle bylo správné. Ty řeči o mocných silách, které vládnou a někdy je nevyhnutelné jim podlehnout, byly jen výmluvy. „Světů nikdo nevládne,“ odpovídal Vincent v těch nejtisších válkách všem šílencům, kteří se dětinsky zříkali odpovědnosti za vlastní život. Nevládne. Ale neznamená to, že se o to nikdo nepokouší.

Jistě jsou zde ty obrovské síly, které se pokoušejí ovládat celé dějiny, byť se skládají z jednotlivců tápajících, chybujících, zmatených. A stejně jistě se Kult švába projevuje i na té nejzákladnější úrovni vztahů. Vincent o tom musí vědět, vždyť sám, ač stále myšlenkově spřízněn s Prázdnou lodí, přejal nedávno metody Kultu a rozhodl za Tomáše, co je pro něj dobré. Má si to vyčítat? Má být k sobě stejně přísný, jako byl kdysi k Davidovi? Nebo ukonejší sám sebe výmluvou, že to „myslel dobře“?

I když nás někdy Kult švába vede k tomu, abychom rozhodovali za jiné o jejich vlastním dobru, na prvním místě je stejně vždy naše vlastní dobro. Proto ve jménu Kultu chceme přizpůsobit životy ostatních lidí tomu, co vyhovuje nám. A proto je taky ještě mnohem přirozenější, než s výmluvou na dobré záměry „pomáhat“, v souladu s duchem Kultu škodit. Dopustil se někdy Vincent tohoto? Vylil si někdy na někom svou zlost, zaútočil někdy na někoho, pomstil se někdy někomu? Byl přesvědčen, že nikoli. Ale co když se někdo mstí jemu?

Návraty na známá místa a návraty známých situací. Z období, na která dělil svůj život, byla nejdůležitější dvě: první pekárna a druhá pekárna, protože v obou tvořil. Z jeho cest byly nejdůležitější první Basilej a druhá Basilej – ze stejného důvodu. Natálie je vlastně taky druhá. Je jiná než první Natálie, kterou poznal – ale dostal se s nimi do vzdáleně podobné situace. Přesněji řečeno, ty dvě situace byly poměrně odlišné, ale podobu Vincent nacházel ve svém záměru „udělat všechno správně“.

Tehdy to znamenalo pustit se do standardního vztahu, pokusit se o něco krásného. Nevyšlo to a Vincent pak dlouho nic podobného nezkoušel; těžko se teď po letech rozhodnout, zda si má namlouvat, že v něm zklamání zanechalo tak velký šrám, nebo to jen uvítal jako výmluvu pro svůj nevázaný život v době cestování s Davidem. Dnes je jeho záměrem někomu pomoci, dokonce dvěma lidem

zároveň. Jenže o tom nikdo neví, kromě Jany. Jak ironické by bylo, kdyby právě v téhle chvíli, kdy se pokouší zachovat nejlepším možným způsobem, na něj někdo zaměřil svůj hněv, či dokonce pomstu?

Co když je to všechno jinak, než se zdá. A co když to bylo jinak už tenkrát.

Vincent stál na hrázi. Na jedné straně ta obrovská lesklá plocha, na druhé hluboko pod ním propast. Kolik lidí to odnese, až se všechno vyvalí ven, a kolik z nich zaslouženě? Stál na rozhraní skutečného a neskutečného světa, jenom nevěděl, na jaké straně který z nich je. To, co ho napadlo, mohlo snadno vést k dojmu, že už mu opravdu ze samoty přeskočilo. Jenže už jednou se trefil, a zrovna skoro na stejném místě. Měl pravdu, když odhalil Davida. Co když má pravdu i dnes?

Taková maličkost to tehdy byla. Ale mohla v ní narůstat, mohla se v ní postupem let měnit v něco, co pokládala za prapříčinu všeho, co se jí v životě nepodařilo, tak jako to dělají všichni. A když měla příležitost, pomstila se mu – tím nejvhodnějším způsobem, tedy tak, aby o tom vůbec nevěděl, aby prostě nechápal, co se to stalo, tak jako nechápala ona. A po letech možná došla k tomu, že jednou to nestačilo. Třeba už by si na něj ani nevzpomněla, ale když se u ní v salonu objevila druhá Natálie, spustil se nový příval nenávisti a ona začala pracovat na tom, aby ho zničila znovu.

Dneska už nestihne jednat; beztak by nevěděl, co přesně jí má říct. Ale hned druhý den si našel číslo do Martinina salónu a objednal se pod vymyšleným jménem; jeho hlas po těch letech nepoznala. Domluvili si termín až za týden, měl tedy nelidsky mnoho času o všem přemýšlet – a fakt, že ani v následujících všedních dnech nepřestal být přesvědčen o správnosti svého podezření, mu dodával jistotu: to nebyl nějaký záchvat šílenství, prostě to tak opravdu je.

Když k ní přišel, jeho obličej na rozdíl od hlasu poznala hned a přátelsky ho pozdravila. S úsměvem, ta falešná zrůda.

„Ty tady máš nějaké... sociální program? Slevy pro lidi, co si nemůžou dovolit tvoje standardní ceny?“

Zarazila se.

„To je zvláštní první otázka, po takový době, co jsme se neviděli. Hele, někdo mi to třeba splácí, ale – za chvíli mi přijde zákazník, nemohl bys-“

„Nikdo nepřijde. Já jsem se k tobě objednal.“

Se směsí zmatení a propukajícího vzteku se zeptala proč a co to má znamenat.

„Proč? Protože už je mi to všechno jasné.“

„Jestli to nehodláš vysvětlit, jdi pryč. Vůbec nechápu, co po mně chceš.“

„Já jsem taky tenkrát nechápal. O to ti šlo, že jo. A teď se chystáš využít Naty k tomu samému.“

„Co-to-meleš?“ vykřikla.

Všiml si, jak je napružená. Ona si snad myslí, že ji napadne – asi by to nebylo poprvé, co se s něčím takovým setkala. Ale teď nebylo namístě starat se o její trpké zkušenosti nebo ji dokonce litovat.

„Nikdy jsi mi neodpustila, jakým způsobem jsem se s tebou rozešel. Byl jsem dítě, Martino! Oba jsme byli, přece. A ty jsi asi pořád, jak to vypadá. Narafičila jsi na mě tenkrát v galerii setkání s tou druhou – teda první Natálií. Nechalas ji mě sbalit a odkopnout. A nestačilo ti to. Teď, po takový době, to chceš udělat znovu s Naty z Lokte!“

Ke vzteku se přidal úžas.

„Co to DOPRDELE meleš?!“

Musel popadnout dech.

„Naty z Lokte? Ta holka s červenýma vlasama, co ke mně chodí pár posledních měsíců? Já ani nevím, že tě zná!“

Najednou neměl co říct. Nepočítal tak úplně s tím, že bude Martina zapírat, až jí to vmete do obličeje.

„Ty vole! Že jsem ti neodpustila? To, cos mi tenkrát udělal, nebylo hezký, to ne. Ale nějaká praštěná pomsta po letech? Zbláznil ses? Měla jsem kluka, kterej mě mlátil. Měla jsem kluka, kterej mě znásilnil a ještě jsem pak musela jít na potrat. Moje první holka, díky který jsem si uvědomila, že chlapi nejsou pro mě to pravý, byla manipulativní svině, která mě jenom využívala. Můj vlastní otec... Mně ublížilo takových lidí, a ty se tyvole považuješ za natolik důležitýho, že bys mi stál za nějaký intriky, pomsty nebo co to tady bliješ ty čuráku?“

S Vincentem se všechno houpalo. Něco není správně. Něco zatraceně není správně. Teď už bylo jasné, na jakou stranu spadl z té hranice mezi skutečným a neskutečným světem. Ale tohle není den za obzorem, tohle je něco úplně opačného. Asi se neudrží na nohou. Chvíli ani nevnímal, jestli Martina ještě něco říká. Došel k jediné židli u stolku s kytkou a posadil se.

Netušil, jak dlouho tam sedí, když si všiml, že na něj pořád rozezleně mluví. Nereagoval, nesnažil se zachytit, co říká. Místo toho sám otevřel ztěžklá ústa.

„Jsem jako oni.“

„Cože,“ řekla zas, a už to skoro znělo víc unaveně než vztekle.

„Jsem jako oni, všichni. Promiň,“ vzhlédl k ní, „hrozně mě to mrzí. Dnešek. Všechno. Jsem jako oni... pořád myslím na to, jak se lidi chovají jako děti. Jak ta jejich dětinskost pořád dokola rozhoupává Nezastavitelné kyvadlo. Jak myslí na jednu stranu jenom na sebe, a na druhou se pořád vrtají v ostatních. Jak se přesvědčují, že za jejich nešťastný životy může každé kromě nich. A teď... mi to dochází. Dělam to samý. Vždycky jsem si myslel, že ne, že ve všem najdu, čím jsem si to způsobil – v dobrém i špatném. Co mám dobrýho, to jsem si oddřel. A co mi chybí, o to jsem se dost nesnažil. Sám rozhoduju. A přitom... když mě odkopla Táňa, hledal jsem nějaký vysvětlení, jak za to může ona. Chvilí jsem věřil tomu, že si mi otec mstí tím, že natáčí Baker Street. David... no, s tím jsem měl pravdu, ale tam nešlo vůbec o mě. Když mi Daniela řekla, že to, co skládám, se nedá poslouchat, prostě jsem přestal. Celý roky žiju v tom, že jsem tenkrát s první Natálií udělal všechno dobře, že jsem chtěl bejt nejlepší přítel na světě. Jenže já přehlížel, kolikrát za ty tři rande zmínila čerstvýho bejvalýho... Nedělal jsem to správně. A teď, druhá Naty... dávalo to smysl, víš. Protože co by na mě viděla? Dávalo smysl, že je to nějaká hra, nějaká špína, že ti jde o tu pomstu nebo co, nevím, je mi... to moc líto. Tohle teď. I to tenkrát. Celou tu dobu.“

Martina ho nepřerušovala. Když přestal mluvit, chvíli se na něj dívala, už bez výrazu. Pak se odvrátila a došla ke dveřím. Otočila klíčem a šla zpátky k němu.

Třásl se, když se k němu sehnula a položila mu ruku na tvář.

„Vincente. Co se to s tebou stalo?“

## 16 Prázdná loď

Jela autem nočními Vary. Kolem stanoviště taxíků u Tržnice zpomalila; nikdy nevíš, kdo se tam vmotá do silnice. Poslední dnešní jízda. Občas už měla dojem, že v autě tráví víc času než doma, v ateliéru nebo ve svém salonu.

Ostatně, neustále se musela mezi těmito třemi místy přesouvat – dneska zase, jeden klient dopoledne, jeden odpoledne, mezitím chvilka malování, odvézt ohřátý oběd Vénovi, a do toho dvakrát zkontrolovat doma Lenku, která byla nemocná. Teď jede za ní potřetí, pravděpodobně ji už nezastihne vzhůru, a zase cestou dělá to, co každý večer: místo aby konečně vypnula nebo si aspoň zrekapitulovala den, který má za sebou, myslí na zítřek. Co všechno musí stihnout.

Vybrala si to sama, jistě. Původní myšlenka byla, že když se jí podaří s tetováním aspoň trochu prorazit, umožní jí to svobodně tvořit a přitom se živit něčím, co je pořád dost

blízké jejímu oboru a taky ji to baví. Stalo se; jen jí to dávalo víc zabrat, než čekala. A v obou případech, tedy kolem podnikání i její „svobodné“ tvorby, byla podobná nutnost jednat neustále s lidmi, prezentovat se nějak na sociálních sítích, porovnávat příjmy s výdaji a dělat kompromisy.

Co by mi řekla ta patnáctiletá holka v roztrhaných džínách, která se přivazovala u drůbežárny a vůbec byla plná ideálů? Rozhodně vím, co bych řekla já jí: tys, holčičko, nemusela platit nájem, benzín, léky... Ugh, zním jako svoje matka. Za tou musím taky co nejdřív zajet. A do toho všeho tenhle nový „koníček“, který se zjevil před dvěma týdny: Vincent Reis. Ale udržovat konverzaci s ním si taky vybrala sama. Nic ji nenutilo pokračovat, když se u ní sesypal po tom svém výstupu. Mohlo zůstat u toho následného rozhovoru, kdy se jí napřeskáčku pokoušel vysvětlit, co ho k ní dovedlo.

Mohlo. A nemohlo.

Z těch zpráv, co si začali hned následujícího dne vyměňovat, si konečně poskládala nějaký obrázek o jeho situaci. Někaký podivný vztah, co měl za sebou, ztracená přátelství, návrat na místo, kde už to znal. Skládá po letech hudbu – konečně, hňup jeden.

A potkal tam Naty, tu milou holku s podholenou rudou hlavou, co k ní pár měsíců chodila a teď už ne, protože

šetřila na dovolenou. Martina si pamatovala velice dobře, jak ta holka vypadá – nebylo divu, že má Vincent zamotanou hlavu; ona sama se při jejích návštěvách musela ovládat, aby se jí fantazie nerozkutálela příliš daleko od Lenky. Jenže ono to bylo složitější, snažil se jí Vincent vysvětlit. Není do ní zblázněný, ne, vidí v ní něco jiného – osobu, která pro něj něco udělala, aniž to sama tušila, na které mu proto začalo záležet, které přeje, aby její život neustrnul v tom, že zůstane navždycky v Lokti, u Kotrby, s tím svým... Záleží mu na ní a zároveň z ní čerpá inspiraci pro ten svůj monolit, nebo jak tomu říká.

A do toho všeho se zdálo, že z Natáliiny strany probleskovaly jakési city toho typu, který by spíš čekala od něj. K ničemu mezi ní a Vincetem nedošlo, dál byla s tím svým, jenže si tím svěřováním o nespokojenosti Vincenta k sobě zase o něco víc připoutala – nemohla mu být lhostejná. Vincent líčil, jak to má on a dohadoval se, jak to má ona, ztrácel se a opakoval totéž jinými slovy. Když zmateně popisoval svoje komplikované city k té dívce, ve kterých se sám nevyznal, jen věděl, že nejsou romantické povahy, že ať je Natálie sebemilejší osoba, co prozáří místnost, není to prostě paní Vincentová, nechala ho Martina se v tom vykoupat – ale věřila mu.

Vincent Reis byl jediný člověk na světě, kterému Martina věřila, když řekl, že mu na Naty záleží „jinak“ – ne z nějaké zásadovosti, že by se bránil podlehnout dívce o

tolik let mladší a navíc zadané, ale že v ní vidí něco mezi kamarádkou a dcerou, a v první řadě jednoduše osobu, které přeje, aby k ní svět byl vlídnější.

„Jasně že ti věřím,“ řekla nakonec, „ty seš popravdě ten nejzásadovější člověk, jakýho jsem měla tu smůlu potkat. Akorát máš ty zásady hozený trochu jinak. Případ David a tak.“

„No, jinak... já Davida nechci rozebírat. Zklamal mě tenkrát, ale slíbil jsem si, že nebudu o jeho věcech mluvit. Taky pro mě hodně udělal, i když nemusel. A tak. Ale moment... jak jako 'smůlu potkat'?“

„Dvacet let ses neozval, ty lacinějšmejde!“

Jo. V tuhle chvíli ocenila, že si většinou místo textu vyměňují hlasové zprávy. Jen ať ji slyší. Vracet se k tomu nemusí. Nebude uražená. Ale ať si nemyslí, že když ve srovnání s jinými, co jí ublížili, zas tak vysoko nesahá, že je to úplně jedno. Jen ať to v tom hlase slyší. Ona si taky sama sebe poslechla – hrozný, nesnáším svůj hlas.

„To říká každěj. Já to měl úplně extrémně – a navíc mi ty hlasovky vždycky přišly jako způsob komunikace, ke kterému se uchylujou pologramotný lidi. Ale má to něco do sebe. Při vaření nebo tak, když nemůžeš psát... začal jsem je posílat i ségře. Myslim Janě. Ona je teda – no, tu si asi pamatuješ, vid’.“

„Pamatuju. Hodněs toho o ní tenkrát namluvil. Tys vlastně pořád jenom mluvil, když jsme chodili po Ostrově.“

„Vidíš? A přitom celej život poslouchám, jak jsem nekomunikativní. S Danielou jsme se o tom kolikrát dohadovali. Ona mi vyčítala tohle, a já zas jí, že žvaní jen pro to samotný žvanění. A řeší lidi a drby a pomlouvá... já chápu, že takhle lidi fungujou odjakživa. Že se tak ty společenský vazby utužujou. Ale stejně mě ty prázdný řeči štvaly. To samý Michal v práci... já už ho umím snést líp, než když jsem tenkrát poprvé ocházel. Ale von je prostě člověk, kterej furt mluví, i kdyby měl opakovat pořád ty samý vtipy. Pro mě je to člověk, kterej se bojí ticha – potažmo smrti, proto má asi tolik dětí. Jenže ono to nefunguje, když si tohle nevyřeší v sobě. Jenže on nevyřeší nikdy nic, protože zůstává na povrchu, protože má tu strašnou potřebu, aby s ním byl každej zadobře, takže každému všechno odkejvá, i kdyby to byly úplně protichůdný věci... a jednou to v něm bude muset vybublat. Já se taky vyhýbám konfliktům. Ale vycházet s někým mi nestojí za to, abych lhal. To radši jdu prostě pryč.“

„A teď dva tejdny děláš to samý, cos vyčítal tý tvoji bejvalý nebo tomu kolegovi. Mluvíš o ní, o něm, o tý jeho manželce, se kterou rozebíráš Natálii, o Lukášovi? O Petrovi, kterýho ses tři čtvrtě roku neviděl – tohle koukej spravit, nebo dojedu tentokrát já za tebou a srovnám tě. O

Natálii a tom jejím, kterýho ani neznáš. Řešíš, jací jsou oni, místo abys řekl něco sobě. Místo abys mluvil o sobě a o tom, jak seš strašně sám. Taky se něčemu vyhybáš."

„Ale nevyhýbám. S Petrem... to je nadelouho, uvidíme. A jo, já vím, že dělám jakoby to samý. Ale zároveň mi to přijde trošku jiný. Když mluvím o nich... já jim ale neříkám, že maj bejt takoví, jak chci. To je rozdíl mezi Kultem a Lodi, přece. Já jsem se teda vždycky považoval za člověka, kterej je víc na straně Lodi. Jenže pak jsem v té situaci mezi mnou, Danielou a Tomášem zvolil vlastně typickejš postup Kultu švába. Rozhodovat za někoho. Ono se to prolíná, podle toho, jak moc extrémně seš na jedný straně, začíná to připomínat tu druhou stranu. Já nemám rád teorii podkovy, přijde mi přesnější kyvadlo. Nebo jinak: Prázdná loď a Kult švába jsou jako starej a novejš jazz. Ve starým se snažily všechny nástroje přerušit ostatní, v nový si hrajou, jako by tam ty ostatní nebyly. Teď to dělám zas, vid'? Vyhybám se. Ale ne, já si to uvědomuju. A částečně Michalovi i Daniele dávám za pravdu. Ne s tím, že bych najednou byl fanda mluvení pro mluvení, o ničem... ale všimnul jsem si třeba minulejš rok, jak jsem se s Danielou a Tomášem poprvé nebavil, že jsem normálně začal, jak jsem chodil pěšky z Lokte, před cestou jsem si tam k tomu krámu u cyklostezky kupoval pivo, a já normálně začal vtipkovat s prodavačkama, jenom abych slyšel to lidský slovo, něco jinýho než o práci..."

„Vincente, já tě prosím. Skládej hudbu. Mluv o ní. Ale už nikdy, NIKDY nedělej hudební přirovnání. Ale jinak máš pravdu. Já taky vždycky měla blíž k Lodi. Jasně že jo. Holka a lesba k tomu? Co bys čekal. Ta podkova nebo kyvadlo... Těžko soudit. Nejsou to prostě dva dokonale zrcadlový protiklady, v tom je ten problém. Prolíná se to, obojí má v sobě kus toho druhýho. Kyvadlo... jo, jsou tam ty přehnaný reakce. Jsou tam ty zděšený konzervativní výkřiky, když někomu přijde jako přehnaná reakce něco, co ještě není ani narovnání nějakýho stavu. A zároveň se do toho ale někdo tak opře, že se považuje za hledače vyváženosti, a přitom se fakt přehoupnul na tu druhou stranu. Mám kolem toho spoustu hádek s lidma kolem Lodi, který znám. Jedna z těch prvotních základních myšlenek bylo rozhodování o vlastním těle – odtud Prázdná loď, žejo. Nepovažovat lidi, a hlavně teda ženy, s takovou samozřejmostí za chodící inkubátory, který nemaj jinou náplň v životě než se množit. Fajn. Když se některý radikálnější začaly dobrovolně sterilizovat, pořád se to dalo respektovat, jestliže to udělali dospělí svéprávní lidi. Ale když se pak doslechneš o tom, že tohle ládujou do hlav dvanáctiletým holkám, a vlastně i klukům, a o tu možnost volby je chtějí vlastně připravit... tak to s nějakým osvobozováním nemá nic společnýho. Urrgh, cos mi to udělal... už nahrávám stejně dlouhý zprávy jako ty.“

Bylo to jako seznamovat se s někým, koho potkal poprvé. I když Martina přeháněla a mluvili spolu před

kratší dobou než dvaceti lety, i tak prožili každý zvlášť natolik podstatný kus života, že se z nich staly dvě svébytné osobnosti, které přicházejí na to, že si mají tak trochu o něčem povídat i vedle opakovaného rozebírání Natálie.

A ohledně Naty skoro už nebylo co rozebírat – mezi nimi nic neprobíhá, ona zůstává se svým a on sám, a tak je to v pořádku. Protože pro něj ona není ta paní Vincentová, a on pro ni byl jen někým, kdo se jí na chvíli vloudil do mysli, protože prostě neviděla kromě toho svého a jeho přátel nikoho jiného, a protože byla zřejmě v práci pod masírováním ze strany kolegyň, které ji tlačily, aby se na toho moulu vykašlala a chňapla po tom, co je nasnadě. Zároveň měl Vincent jistotu, že nic nevznikne ani mezi ním a Martinou – fakt, že byla lesba, ho vlastně nadchl. Mohl v ní najít blízkého člověka bez rizika všech těch klíšé o tom, že mezi mužem a ženou neexistuje možnost přátelství.

„Zajímavá reakce. Kéž by to tenkrát všichni přijali takhle nadšeně,“ smála se hořce Martina, když jí to řekl, protože se vlastně nezdráhal jí říct cokoli – vždyť ho viděla se u ní v salonu totálně složit. „Hlavně teda doma. A hlavně můj otec.“ „Mně tvůj tatka taky dvakrát k srdci nepřiřostl,“ připomněl si Vincent poslední setkání s panem Králíkem. Zato Martina mu, i takhle na dálku, přirůstala k srdci překvapivě rychle. Jako někdo, koho poprvé potkal – a koho zároveň dávno znal, a měl k němu důvěru.

„Protože nikdo se tak úplně nezmění,“ poznamenal na podzim, když už byly téměř každodenní konverzace s Martinou další z jeho rutin. A to prohlášení znělo úplně jinak, než když s Danielou citovali Scarfa. Dřív v něm byla jistá porce zmaru, odevzdanosti – teď to myslel tak, a vracel se tím do úvah ze svého dospívání, že někdy možná není tak úplně nutné se měnit. Je možné vidět různé věci jinak, lépe, učit se něco nového, ale nemusí to znamenat změnu. Ten mýtus proměny, nápravy nějakého velkého omylu, který u sebe člověk má objevit, aby pak pokračoval v životě s nějakou nalezenou moudrostí, Vincent neuznával.

Bylo to příliš pohádkové, příliš ve své podstatě namyšlené, protože lidé, kteří takto objevili nějakou tu Velkou pravdu, tím jenom naskočili na další sadu omylů, ve kterých setrvávali a neviděli nic jiného – a všechno ostatní nenáviděli. Ne, není třeba se měnit a stávat se tak někým jiným – je třeba hledat, kým člověk už je, jenom to třeba nevidí. Možná k tomu jsou nutné dílčí změny; vlastně docela určitě člověk musí sem tam něco přehodnotit, ale neznamená to proměnu, znamená to stávat se sám sebou.

A Vincent Reis byl sám sebou; vždyť skládal hudbu. Monumentu přibývaly minuty, někdy rychleji, někdy pomaleji, ale zdálo se, že onen rok, který si na to vyhradil, bude stačit. Jenže vedle toho si Vincent taky musel přiznat, že už na to nemůže být sám. Nemůže tady prostě

být zavřený a skládat, vycházet z bytu jenom na noc do práce a jinak s nikým nekomunikovat. Potřeboval s někým mluvit víc než těch deset minut večer, kdy ho Naty vyzvedla a šli spolu do práce a řekli si, jaký měli den – nic víc tam nebylo, ona už si nestěžovala na svůj vztah a on se nevyptával, protože zkrátka stejně nebyla možnost s ní cokoli probrat ani jako kamarád.

Potřeboval si s někým povídat, aspoň na dálku. A tak skoro každý den nahrál něco Martině. Už dávno hlasovky místo textů posílal i Janě. Komunikoval takhle i s Vladkou, která stále měla utkvělou představu, že by se měl Vincent pokoušet o nějaký průlom s Naty – na rozdíl od Martiny Vladka odmítala pochopit, že Naty Vincentovi leží na srdci jako dobrá duše, která si zaslouží lepší život, ale ne život s ním. A pak Vincent poslal jednu zprávu i Alici, na kterou myslel od chvíle, kdy se s ní minul ve Vídni, aniž to tušila. Alice Vincentovi prozradila, že s manželem Robertem mají čerstvě třetího člena domácnosti, a vybídla ho, ať je někdy přijede navštívit, že může u nich pár dní zůstat – teď zrovna rekonstruuji kuchyň, tak mají doma trochu zmatek, ale klidně někdy později. A poslala mu fotky a Vincent říkal: „Wow, tak z týchle kuchyně mě ale nedostanete, tam bych vařil rád.“

Najednou, i když pořád pracoval na svém monumentu, ve Vincentově bytě mnohem častěji než hudba zněl jeho hlas. Ten hlas, který kdysi nesnášel, který mu připomínal

otce, který byl kdysi tak nespolehlivý, když měl zvednout telefon a něco vyřídit. Vincent mluvil a skládal a mluvil, a pořád to bylo málo. Kromě vlastní hudby si letos žádnou nepouštěl, protože se nechtěl rozptylovat – i tak si ale držel nějaký přehled o tom, co nového vychází, a množily se mu poznámky, co všechno si musí poslechnout, až po dokončení monumentu (a opuštění Lokte – kam půjde?) bude mít zase volný ten mentální prostor aktuálně okupovaný tvorbou a bude si moct poslechnout, co chce.

Zároveň se věnoval tomu, co kdysi nazval hudební teorií – všechny ty informace o vydavatelstvích a kapelách a jejich členech a vztazích mezi nimi... a pak začal mluvit i o tomhle. Napřed chvíli s Martinou, ale velice brzy pocítil potřebu vytvářet něco strukturovanějšího, jakousi audioencyklopedii, a protože to byla doba, kdy prostě každý musí mít svůj vlastní podcast, Vincent se nikterak nezdráhal téhle módě podlehnout a pod přezdívkou Ostrovan začal zveřejňovat svoje povídání – a k jeho překvapení se našlo poměrně hodně lidí, kteří ho pravidelně poslouchali a dokonce byli ochotni platit za prémiový obsah v podobě delších speciálních dílů.

„Vidiš, tak až si to tam doskládáš a vypadneš, máš něco, čím se budeš živit,“ říkala Martina, a Vincent se smál. „Ne, to by asi opravdu nefungovalo. Ono je to zase brzo přestane bavit.“ Ale konec roku se blížil, a byla pravda, že Vincent neměl vůbec rozmyšleno, kam se vydá, čím se

bude žít, co a kdy bude skládat po monumentu, který je pořád ještě bez názvu.

„Je pravda, že ten rok a půl, co tady dohromady budu, je tentokrát tak akorát. Já jsem si vypěstoval nějakou odolnost na to, co tady poslouchám, snesu Pavlu i starou Kotrbovou a tak, ale ten Michal mi dává zabrat. Dřív mě unavovaly ty jeho řeči jenom tím, že byly takový... maloměšťácký. Prostě to, co si nepřeju, aby tady semlelo Naty. Ten pohled na život bez nějakého rozhledu. Pohled bez rozhledu? To je fuk, víš jak to myslím. Ale přijde mi, že jak stárne, je čím dál víc frustrovaný a vyhřezává to v takové víc zlý podobě. On si prostě vymyslel nějakou historku, jak jedna ženská, co u nás pracuje, byla znásilněná, a furt o tom dělá nějaký vtipy – a mně nejde o to, že bych byl nějak útlocitný, víš dobře, že sám bych udělal i hnusnější vtip. Ale to, jakým způsobem to furt vytěžuje, i když tam nic vtipného není, a jak se ukazuje, že opravdu nejhnusněji se k ženám umí chovat ostatní ženy, protože ony na to naskakují a v podstatě ho motivují, aby v tomhle pokračoval... jedinej, kdo mu dal najevo, že to je za hranou, byla Naty. Řekla mu, že by si měl uvědomit, že to není nic příjemného. Víš, a to je zase věc, kdy mě mrzí, že nemáme tu podobu kamarádského vztahu, kde bych třeba mohl zjistit, jestli tím narážela na to, co se jí stalo v dětství, nebo je tam něco aktuálnějšího. Jestli ten její vztah je ještě chorobnější, než jsem si představoval. Já ho neznám, furt ho bráním a říkám si, že je prostě jenom blbej

mladej kluk, tak trošku nezodpovědněj a tak trošku línej, ale že v něm přece jenom něco musí být, když ho má ráda zrovna Naty... ale nevím, ve skutečnosti nic. Jo, už chci vypadnout.“

„Říkal jsi pořád, že tě inspiruje. Takže co, prostě ji takhle využiješ a pak se odstěhuješ a zase ji škrtněš ze svého života?“

„Využiješ? To je hodně silné slovo. Já... v tom, co skládám, prostě vidím její osud, jak jsem si ho poskládal z těch minimálních informací, které mi poskytla. Jak bude vypadat dál, jestli se tady fakt navždycky zazdí... je to její věc, její volba – i když já tam právě nevidím tu možnost volby. Přijde mi, že byla hrozně o něco ochuzená, že jí něco brání rozvinout, co v ní vidím. Ale možná to tam není. Nevím. Jak jsem mluvil o tom, že minulej rok touhle dobou mě to moje dosažení absolutní samoty nakoplo k tomu, abych najednou byl takovej otevřenej, spřátelil jsem se s Vladkou, chvíli jsem věřil, že to bude jiný s Danielou, na ještě menší chvíli, že to bude jiný s Tomášem... nakonec i to, že jsem se nějakým způsobem setkal s tebou... možná to s Naty bylo to samé. Možná to, jak pořád opakuji, že v ní vidím to pozitivní, je jenom... mnou. Že jsem byl tak jako správně načatej, když jsem ji poprvé potkal. Ale stejně. Něco v sobě má. A já nevím, jestli o to nepřijde. Občas už ji slyším říkat takový ty hlášky, co bys čekala od těch našich čtyřicátnic plus. A v podstatě každý den očekávám jednu

ze dvou informací: buď že je těhotná, a tím pádem fakt už navždycky připoutaná k němu a k Lokti, nebo že se teda rozešli. Ale co by to znamenalo dál, jestli by vydržela sama dost dlouho, aby si vybrala pořádně... možná by skončila s někým ještě horším. Ona se bojí být sama. Ona je prostě ten typ, co chce žít pro někoho. Jako Daniela. Jenom taková lepší verze, bez toho všeho hnusu, bez závislosti... Jasně, že bych ji nechtěl škrtnout, až odejdu. Chtěl bych tentokrát, abych o ní nějakým způsobem dál věděl. Ale bojím se toho, co vlastně uvidím."

Nakonec se obě očekávané informace dozvěděl najednou.

Když se Naty během noci dvakrát ujistila, že na ni ráno počká, bylo jasné, že s ním potřebuje mluvit. A i když pak první polovinu jejich cesty mluvila jen o práci, z jejího ledabylého tónu to bylo ještě jasnější.

„Už jsi řekl Kotrbovi, že odcházíš?“

„Brzo řeknu. Zbývají dva měsíce do konce roku, tak... ale nevím, jestli se trochu nezdržím. Mám skoro hotové to, co skládám, akorát – víš, pro mě je hrozně důležité to správně pojmenovat. A to chci udělat taky tady.“

„Já jsem zvědavá, jestli mi to pak pustíš. Budeš mi tady strašně chybět.“

„Prosím tě... ale jo, jasně že pustím. Pošlu ti to.“

„Možná už v té době taky nebudu v pekárně.“

„Zase se po něčem poohlížíš? Něco se objevilo?“

„Ne, ne... já tam nebudu a pak zase budu.“

Vincent nikam nespěchal. Seděli pak hodinu na lavičce, než se vydali každý do své postele.

„Řekl jsem jí na to těhotenství to, co bys asi ode mě čekala... a ona to čekala taky. Ona věděla přesně, co jí řeknu. Ale vzala to ode mě. Protože prý respektuje můj názor... je to praštěné. Ona to dítě strašně chtěla, i když viděla, že ten její – no, on už právě není její. Tím mě teda překvapila. Že prý mu po pár měsících přiznala, co se jí stalo ve Španělsku na té dovolené, kde byla bez něj. Já napřed myslel, že tam třeba někoho potkala, no a co, tak si aspoň jednou v životě trochu užila; já si nepřivezl z cest s Davidem ani blbou kapavku, tak co. Bylo by strašně nefér jí tohle vyčítat. Jenže ono se nic takového nestalo. Ona se mu přiznala k tomu, že jí tam vůbec nechyběl. A on jí prý řekl, že ona jemu taky ne, a že jsou spolu jenom ze zvyku, a kdeco... no, zkrátka nakonec, místo aby se ho zbavila, zbavil se on jí. A ona teda zůstane sama, akorát ne tak docela.“

Martina se ten den neozvala. Až dalšího dne, po první zprávě znějící pouze „tyyy vole. no tyvole“, vysvětlila důvod, proč včera na Vincentovu zprávu nereagovala.

„Měla jsem toho moc, a ještě jsem se zasekla s Vénou. To je ten bezdomovec ze spodního nádraží, jak mu kupuju a vozím ohřáté ty lasagne; on prostě nic jiného nejí. Jednou byly nějak v akci, takže ve všech varských HT-Martech vykoupené, musela jsem jet do Ostrova, aby neumřel hladu. Já ani nevím, proč to dělám. Teď už asi víceméně proto, abych měla co nejvíc těch krabiček. Já si je všechny schovávám, ještě nevím, jestli z nich bude socha, nebo nějaká koláž... takový praštěný projekt, no.“

Pak rozebírali Naty a její budoucnost, i když věděli, že k ničemu nedojdou. Rozhodla se, ví dobře, co jí čeká, oni dva s tím nic nenadělají, ani se od nich nic takového neočekává. Je blázen, ta holka – neuvěřitelně hodná a silná blázen. Zvládne to. „Akorát jí zkus říct, až začne jezdit na kontroly do Varů, ať se staví v centru Prázdné lodi. Ať na to není úplně sama. Tamty holky nejsou ten typ, co by jí cpaly do hlavy, že se má toho zbavit – podpoří ji. A co vůbec tvoje těhu?“

„Moje? Je to šílené, ale vlastně už jsem to složil. Před rokem jsem se rozhodl, že to zkusím. A teď ta věc existuje. Divné. Nemám vůbec nějaký slavnostní pocit, to už vím, že nic takového nepříjde, ale stejně. Už to jenom pojmenovat. Jenom.“

„Takže tam zůstaneš ještě po Novém roce, vidí. Vincente, já tě varuju. Jestli uděláš nějakou hloupost ohledně Naty...“

„Ale notak. Jasně že neudělám. Není paní Vincentová. Nemůže být. Je to prostě neuvěřitelně hodná holka... ale furt holka. I když z ní bude matka.“

„Sleduju tě, Reisi. A co ty tvoje další nepořádky? Nechceš ten čas navíc využít k tomu, abys trochu poklidil? Třeba s tím Tomášem?“

„S Tomášem? Ne, tam prostě není co urovnávat. Já si umím představit, že třeba někdy budu schopnej mluvit s Davidem. Chtěl bych se určitě někdy sejít s Petrem. Ale Tomáš... Víš, je to přes rok. A mně ten člověk prostě nechybí. Já jsem změnil trošku pohled na to, co jsem mu udělal – ale ne tak, že by to bylo z mé strany špatně. Ne, já to považuju za chybu z toho důvodu, že jsem to udělal pro někoho, kdo za to nestojí. Když jsem ho poznal, před asi dvanácti lety nebo tak, bavili jsme se, já si furt říkal, jak je chytřej a tak, jenže v jeho případě to jen tak něčemu nevěřit' nebylo... prostě, on je za každou cenu proti všemu. Já ho ke konci začal i testovat – řekl jsem třeba nějakou úplně stejnou věc, nějaké prohlášení, jako krátce předtím on – a jeho reakce byla stejně odmítavá, stejně arogantní, pohrdavá... takže bylo jasné, že nezáleží na tom, CO člověk řekne, že on musí být v opozici bez příčiny. Je to furt takovej edgy teenager, akorát přestárlý. Když je řeč o toxických lidech, myslí se tím většinou lidi, co nějak aktivně někomu škodí, to on nedělá, ale prostě jenom ten

jeho přístup ke všemu je... já takovýho člověka v životě nechci."

Martina už skutečně byla tím nejlepším přítelem. Přítelem, který se sice nezdráhá někoho poslat kam patří, ale Vincentovo rozhodnutí mu nerozmlouvá.

„Musíš vědět sám,“ řekla jen, a pak se ptala, na jak dlouho vidí to hledání názvu. Už to taky chce sakra slyšet.

„Tohle opravdu nevím,“ odpověděl Vincent v novém roce, „já teď po tom roce skládání odpočívám. Chodím teda do práce a nahrávám Ostrovana jak nepříčetný, ale ten stres z monumentu ze mě opadl. Užiju si tady takovej dojezd, a v blízký době se rozhodnu, jak dlouho chci ještě u Kotrby vydržet.“

Blížila se doba, kdy Naty bude muset s rostoucím břichem přestat pracovat. A do toho Vincentův odchod, jé, to bude řečí, jestli to nějak nesouvisí.

„Takže nakonec jsem se rozhodovat nemusel,“ napsal Vincent Martině na začátku jara, „ode dneška jsem oficiálně nezaměstnanej.“

„Ze dne na den? Takže ti přece jenom ruply nervy?“

„Ne. Měli jsme v kotrbárně požár.“

„A uvědomuješ si, že zaměstnání se dá opustit i bez toho, abys to tam podpálil?“

Vincent se v tom prvním svobodném dni byl projít, nechtělo se mu mačkat malá písmenka, a tak začal místo toho zase nahrávat.

„Já nic nepodpálil. Starej Kotrba asi při mletí strouhanky nahoře zahodil vajgl... nevím, to už je jedno. Každopádně tam začaly hořet prázdný pytle a pak všechno okolo. Já šel někdy před půlnocí nahoru pro něco, a zase jsem rychle běžel dolů. Měl jsem to blíž k hasičáku, tak jsem ho vzal a křiknul jsem na Michala, ať najde v mém telefonu číslo na hasiče – mám tam uložený přímo loketský od té doby, co... prostě je tam mám uložený, tak aby zavolał přímo jim a byli tu co nejdřív. No, nějak se celý to drámo seběhlo, nikdo neuhořel, vedoucí probuzenej... a když odjeli, Michal furt tak divně koukal. A pak začal řvát, že se má Kotrba rozhodnout, jestli tam bude von nebo já, protože, jak se ukázalo, první věc v mém telefonu, která na něj vyskočila, byla konverzace s Vladkou. Nenechal si vysvětlit, že o nic nejde, že jsem se s ní ve skutečnosti bavil akorát o Naty... prostě zatemněnej mozek žárlivce. Tak jsem nakonec řekl, že má vlastně pravdu, že bych tam neměl být. Vedoucí furt chtěl najít nějaký řešení a uklidnit to a tak, ale já mu řekl, že stejně jsem tam nechtěl být věčně, že v Michalovi má tu jistotu na další roky a tak, prostě jsem se sbalil a vypadnul. Zase... i když trochu jinak. No, a... moment, Naty píše.“

Vincent si přečetl zprávu od Natálie a spokojeně se usmál. Potěšilo ho, jak naříká nad jeho odchodem? Jistě. Ale ještě větší radost měl z toho, jak reagovala na nabídku, kterou jí napsal hned ráno.

„Wow. Fajn, já se budu tvářit, že tam opravdu začalo hořet z nějakýho jinýho důvodu, než že ses potřeboval odejít takhle velkolepě a nechat za sebou půlku Lokte spálenýho. A jakej je teď plán? Co budeš dělat? Co monument? Co na to říká Naty?“

„To je moc otázek najednou! Ale jasně, vlastně to je všechno jedna věc dohromady. S Naty to právě teď řeším. Teda ne, co budu dělat, ale... já už nepotřebuju ten byt tady. Ten, co mi vlastně dohodila ona a já jí ho jakože dlužil. Tak jsem jí hned ráno psal, že se prostě odstěhuju zpátky k řece. A majitelka bude určitě ráda, když za sebe budu mít hned náhradu. Zkrátka, právě v tuhle chvíli mi píše, že by to bylo super. Mně to ráno do sebe tak úplně zapadlo, že pro ni vlastně ten byt bude ideální. Bude mít ten svůj prostor, aby se nezbláznila z tý svojí matky, a zároveň jí bude mít pořád nablízku, když bude něco potřebovat. A vzhledem k tomu, že teda prozatím zůstala s tím svým těhotenstvím sama, stačí jí něco takhle malýho, hlavně když je to levný a čistý. A z mojí strany to považuju konečně za něco, co můžu udělat, aniž bych dělal něco jakoby za ní. Nic jí nedávám zadarmo, jenom jí poskytuju nějakou možnost. Jako kdysi Jana mně, když mě

nasměrovala ke Kotrbovi, ale makat už jsem tam musel sám. Ona to taky bude mít takový, jaký si to dokáže zařídit.“

„Nasměrovat... jo, to se mi asi líbí. Výjimečně ses možná trefil. Takže na to kývla, půjde do toho, sice s matkou za zády, ale dostatečně daleko. Hezký. A ty ten svůj přesun k řece bereš, předpokládám, jako dočasnej. Než najdeš název.“

„Jo, tak nějak. Já vlastně začal s tím Ostrovanem právě včas na to, že už mám dost odběratelů, abych nemusel teď úplně řešit nějaký příjem. Není to nafurt, nemůže být. Ani to, že budu v tom baráku – zbláznil bych se, být tam sám. Budu se muset zase někam přesunout, dělat něco jinýho... ale teď je to všechno tak nějak správně. Jako vlastně skoro všechno od té doby, co jsem potkal Naty. O kousek vedle, než bych čekal, ale správně. Odešel jsem jinak, než jsem chtěl, ale v ten nejlepší čas. A vůbec všechno je vlastně tak trochu o kousek vedle. Kdybys mě jako úplně malýho zeptala, co chci v životě dělat, určitě bych řekl, že chci být jako táta. Pak mi časem to jeho povídání o filmech přišlo trapný, že by měl radši sám něco zkusit a tak... a nakonec mluvím o hudbě. Nedělám recenze, prostě si povídám, co mi přijde zajímavý, ale je to podobný. Taky jsem si možná někdy dávno říkal, jak by bylo skvělý žít se hudbou – a v podstatě to dělám, i když ne tím skládáním, ale mluvením o ní. Jak říkám, není to

nafurt – nejde o to, že bych se nějak v tomhle našel a maloval si, že bude to moje vykládání věčně bavit dost lidí, nebo teda i mě. Nepovažuju svůj život za nějaký příběh o tom, jak jsem přišel na to, co mám dělat. Prostě to dělám, nedefinuju sám sebe tak, že bych byl ta věc, kterou dělám. Já jsem prostě Vincent Reis. Dělám tohle a pak budu dělat zas něco jinýho.“

„Ty příběhy, co říkáme sami sobě o vlastních životech... Tys říkal, že to nemáš rád. Že ti to moc připomíná pohádky, že si tím lidi zjednodušujou vidění světa. Ale stejně si každý nějaký ten příběh o sobě říká, pokud není úplně primitiv. Každý si tvoří nějakou tu svojí soukromou mytologii o tom, jak ho co dovedlo tam, kde je, kdo je. Jak ho něco poučilo, i kdyby to byly ty úplně nejjednodušší stereotypní věci. Ty to u sebe nevidíš?“

„Ale jo, pár takových věcí možná taky mám. Já se celý život zabývám těma myšlenkama o dospělosti, o infantilnosti, těma otázkama, nakolik máme svoje životy ve vlastních rukou a nakolik vlastně nechceme a necháváme si rádi něco diktovat, vlastně z pohodlnosti. A jak z toho potom jsou lidi akorát frustrovaný, protože si neuvědomují, že to dělají. Že se dobrovolně ponižují. Protože ta toxická infantilita, o který mluvím, se neprojevuje jenom tím sobectvím a absencí empatie, tím 'chci tohle a tamto, chci, aby byly věci podle mě'... projevuje se i naopak. Tím, že chceme mít ty 'nad náma',

od kterých si necháme říkat, co máme dělat. Jenže zároveň je pak nenávidíme. A nenávidíme se i mezi sebou, protože furt máme pocit, že ty ostatní, co jsou jakoby na stejný úrovni s náma, mají v týhle hře nějaký výhody. Vždycky je tam takový to 'já jedinej to mám nejtěžší, ostatní dostávají kdeco zadarmo' a tak. Víš, já si pamatuju jeden takovej den z dětství. Vlastně to byly dva dny po sobě; občas mi to trochu splývá, jak ta dětská paměť je nespolehlivá. Já tenkrát byl strašně naštvanej na Janu, protože zmizela na intr a najednou jsem ji neměl nablízku. Dlouho jsem si pak říkal, jak nějakým způsobem tenkrát skončilo moje dětství – v těch pěti letech – protože se mi v životě objevila nenávist. Jenže pak během let jsem začal považovat právě nenávist, v tý omezený, myšlení bránící podobě, za jednu z nejdětinštějších emocí. Tak jak by mohla souvislet s koncem dětství? No, a nakonec mi nějak došlo, že to tak opravdu bylo. Ale že jsem nepřestal bejt dítětem s tím příchodem nenávisti, ale s tím, že jsem jí nepodlehl. Já jsem prostě takovej, že si všechno radši desetkrát rozmyslím. A tenkrát jsem tak dlouho čuměl do blba, až mě najednou obklopila skoro celá moje rodina, naši byli ještě spolu, a prostě najednou všechno bylo v pořádku. Pak, časem, tyhle jistoty nějak přestaly fungovat, to jo, ale tu věc, že se nenechám strhnout, že se odmítám hádat a tak, to považuju, podle svých soukromých měřítek, za docela dospělý chování. Já nejsem nějak o moc třeba chytřejší než ostatní lidi, nebo morálnější, nebo

prostě kvalitnější člověk... ale nechat se unášet vztekem? To nedělám. Nejsem impulzivní. Teda většinou."

„Já už se tě bojím na něco zeptat," ozvala se zas Martina další den, „taky bych si ráda někdy pustila do sluchátek něco jinýho než tvoje mozkový pochody. Ale co ta Naty? Jste domluvený?"

„Jsme. Mám z ní radost. Furt to bude mít těžký, furt je asi už navždycky v Lokti... ale ona je prostě silná. Zvládne to. A jezdí do Varů za těma holkama z Lodi, podle všeho se vídá s takovýma, který neprožívaj Prázdnou loď tím negativním způsobem, tak snad jí to taky prospívá. Konečně taky zná jiný lidi než těch pár smažek kolem jejího bejvalýho... a než mě."

„Uvidíš. Já z ní cítila podobnou energii jako ty, i když jsem ji strávila nesrovnatelně míň času než ty."

„Aspoň nějakěj. Budeš moct posoudit, jestli ji v tom slyšíš, až pojmenuju monument a pošlu ti ho."

„To taky uvidíš. Ale teda... uvidíš ji? Myslíš, že zůstanete v kontaktu?"

„Já nevím. Teď jsou to jenom takový ty řeči, co lidi vždycky maj, když se loučej. Já tohle neříkám jenom tak, jasně. Já chci, aby to nebyl další člověk, o kterýho v životě přijdu. I když ho v tom životě mám jenom tak jako trošku. Nevím... dneska jsem jí dal klíče, odjel jsem a ona se

nastěhuje do mého bytu. Třeba si v něm taky pustí monument.“

„Odjel takhle narychlo? Tys jí tam nechal nábytek, žejo. Prostě ses musel předvést, a po tom 'nedávám jí nic zadarmo' jí dát aspoň něco, žejo.“

„Maličkost. Co bych s tím dělal.“

„Tak hlavně dělej, co máš. Čekáš, že se ti zjeví název u řeky, nebo chystáš nějakou cestu?“

„Mám nějakou představu, kam vyrazím.“

Po dvou týdnech, druhého dubna, odjel Vincent Reis vlakem do Vídně. A následující den se protrhla Rokle.

## 17 Pochod do moře

Nad jedinou vesničkou mezi Roklí a Loktem krátce po páté ráno poprvé zahřmělo.

Byl to první den po třech týdnech nepřetržitého deště, kdy ze zamračené oblohy nespadla zatím jediná kapka. Přesto ani těm, kdo už byli vzhůru, nepřipadalo na onom zvuku nic divného. Při druhém zahřmění si řekli, že to bylo už o něco blíž – co nevidět něco přijde. Pomalu svítalo. Velmi pomalu, v tom dni bez slunce.

Když se někomu podaří dokončit velký projekt, na kterém pracoval usilovně a dlouho, často takový člověk nesnáší otravné fráze o „úspěchu, který se dostavil přes noc“. I když takové komentáře mají znít oslavně a jsou doprovázené řečmi o talentu, snižují v očích toho, kdo tou věcí tak dlouho žil, všechnu tu práci, všechny ty detaily, které byly zapotřebí k dovedení oné věci do konce. Ty tisíce drobností, které musí do sebe zapadnout, nikdo nevidí. A s katastrofami to bývá podobné. Událost, o které

všichni vykřikovali „Šokující! Naprosto nepředvídatelné! Jak se to mohlo stát!“, ve skutečnosti žádným překvapením nebyla. A stejně ty výkřiky zněly. V médiích, která potřebovala na svoje zpravodajství upoutat v konkurenci všech ostatních, aby reportéři a moderátoři měli co jíst. Mezi lidmi, kteří tak sami sobě zacpávali uši před svým svědomím. Všude zněla tahle velká společná lež.

Varovné hřmění se ozvalo opravdu jenom dvakrát. Se třetím zvukem už se valila voda.

První ji uviděl Petr, který kolem Rokle jezdil ve svém džípu. „Honím ptáka,“ odpovídal ještě před chvílí nevrle, když mu volal loketský kastelán.

Samozřejmě, že ze všech jeho svěřenců mu musel uletět zrovna ten, kterého si pořídil před týdnem. Orel východní, největší orel světa, vrchol jeho sbírky. A samozřejmě, že ho ve svém odkládání povinností ještě nevybavil vysílačkou. Přespál dnes pod hradem, třebaže zbývalo pár týdnů do začátku sezóny, aby o svého nejcennějšího dravce nepřišel vinou nějakého vtipálka nebo zloděje – a ještě za tmy ho probudil šramot. Než přeběhl od stanu k ptákům, už ho jenom zahlédl odlétat. „Kdybych měl přijít o všechny svoje ptáky, přál bych si, aby mi zůstal aspoň Intík,“ říkal celý týden. To se mu splnilo.

Interstellara našel, ještě než se voda přihnala do Lokte. Přesto neměl nejmenší šanci vrátit se a zachránit ostatní. Orli žijí dlouho, a tak tenhle pták, který Petrovi pravděpodobně zachránil život, s ním zůstal navždy. Stal se svědkem jeho zhroucení po ztrátě celého živobytí, byl s ním v následných depresivních týdnech, byl u jeho rozhodnutí začít učit na ostrovské základce, a když Petr po čase rozjel v Ostrově sokolnický kroužek pro děti, Intík byl prvním dravcem jeho postupně znovu budované sbírky.

„Voda smetla všechno, co jí stálo v cestě,“ opakovalo se také dokola, a byla to další lež. I ta první vesnička stála dost daleko od polomrtvé Ohře, aby tady nikdo nepřišel úrazu. Pár zdevastovaných zahrad, vyvrácené stromy, jistě. V Lokti, kde se voda částečně zabrzdila okruhem okolo hradu, byly následky horší – tady už lidi museli utíkat. Ale utekli včas, a smrt čekala jenom Petrovy ptáky. Než voda dorazila do Varů, už o ní věděli skoro všichni, a navíc cestou ztratila něco ze své síly – a tak i tady všichni utekli včas; někteří naopak spěchali, aby si tu podívanou nenechali ujít. Přes Vary se nepřehnala žádná desetimetrová vlna – přesto vodu nebylo možné zastavit, a hrnula se tudy celý den. Nevyhnutelně, ale pomalu. Byla to svým způsobem pokojná katastrofa. Podobně jako ta, která přišla další den.

Petr zavřel orla do bedny v kufru a vyrazil zpátky do Lokte. Ještě tu spoušť neviděl, jenom tušil. „Zase

kastelán," říkal si s narůstající nervozitou, když mu zvonil telefon – ale bylo to jiné číslo. S Martinou Králíkovou před pár lety řešil nějaké vizitky, ale protože si zakládal na svém samorostství, málokterý kontakt měl uložený. Proč mu volá zrovna ona, podivil se, když zodpověděl její dotaz, jestli náhodou nebyl pod hradem a něco se mu nestalo. Ale Martina hned zavěsila a on neměl čas se zdržovat hloubáním nad jedním podivným telefonátem.

Martina právě jela opačným směrem. O svůj byt ve třetím patře se nemusela obávat; vyrazila tedy hned, jak jí při pohledu z okna došlo, co se děje. Ještě než se rozezněl poplach a sirény, seděla v autě a hnala se k Rokli. O tom, že bude na místě s dalšími dobrovolníky pomáhat profesionálům, se nemusela rozhodovat ani chvíli. Byla to prostě její povaha, nebo jako jedna z mála neuhýbala před svým svědomím, které jí připomínalo, jak dávno jako jedna z prvních pochopila, co je s plánem Rokle v nepořádku?

Věděli, že se to stane. Všichni to věděli. A nejlépe ti, kdo Rokli postavili. A bylo jim to jedno. Všechny ty argumenty o ekologii, všechny ty velkolepé plány, jak z Rokle po napuštění vytvořit ráj vodních radovánek, to nebyly podnikatelské záměry, nebylo to místo dlouhodobých investic. Byl to způsob, jak vyčerpat nehorázné množství dotací, jak si nechat zaplatit nekvalitně odvedenou práci, jak z toho celého vytáhnout nepředstavitelné množství peněz – tak obrovské, že ve srovnání s ním vůbec nestály

za řeč ty úplatky, které bylo zapotřebí rozdat starostům okolních vesniček a měst a odborníkům, jejichž souhlas bylo zapotřebí získat, než se na Rokli začalo pracovat. Jedna velká bublina, která když praskne, ani nebude zapotřebí někam s nakradenými penězi prchat před následky. Ono se to na někoho hodí. A i kdyby ne... zaplatit pár soudcům taky nebude problém.

Když Vincent Reis, toho času ve Vídni, mluvil o dnech za obzorem, měl na mysli ty svoje, soukromé. Ve Varech probíhal hromadný den za obzorem. Veřejný. Společný den, kdy večer bylo všechno úplně jinak, než ráno. A vlastně ještě dřív, než večer. V pět hodin ráno nikdo nepomyslel na to, co by se mohlo stát zrovna dnes. V pět hodin odpoledne, kdy se voda stále ještě hrnula, už všichni kolaps Rokle považovali za zcela samozřejmou věc, ke které prostě došlo a už vždycky sem bude patřit. I tak o ní pochopitelně mluvili velmi vzrušeně. Velmi vzrušeně ji prožívali. A zdaleka ne každý to celé bral jako takové dobrodružství, jako jednu velkou show.

Natálie měla strach.

Za ty poslední roky jejího dospívání se naučila obrnit proti tomu, co měla za sebou, i tomu, co ji nadále potkávalo. Považovala se za nebojácnou, a tak ji viděli i ostatní. Vždycky to byla Naty, kdo se zastal slabšího – a co slabšího, neměla problém ani postavit se mezi dva kluky dvakrát větší než ona, když hrozilo, že jeden druhému

ublíží. Natálie neměla strach z ničeho kromě toho, že zůstane sama. A najednou se nepředstavitelně bála.

Taky to nepřišlo zničehonic. V prvních čtyřech měsících jejího těhotenství se samozřejmě objevovaly obavy – z budoucnosti, jak to celé zvládne, jestli se něco nepokazí s tím, co v ní začíná růst, co bude potom... Byly to realistické obavy bez nějakého ochromení hrůzou, věcí, kterým stačilo se postavit čelem a řešit je. Ale dneska pár kilometrů od ní zkolabovala stavba z mnoha tun betonu. Jak může věřit, že se stejně nerozpadne něco mnohem křehčího?

Matka se pokoušela ji uklidnit. Ale slova útěchy od někoho, od koho člověk málokdy v životě slyšel něco hezkého, nemají moc velkou váhu. Začínalo jí být zle; i když přesvědčovala sama sebe, že se nic neděje, že si to jen namlouvá a nechává se strachem unést, cítila to pořád silněji. Chtěla do nemocnice ve Varech – matka jí řekla, že to není dobrý nápad, že tam teď bude spousta lidí, že by ji možná dlouhé hodiny nikdo ani nevyšetřil, že by jí tamní panika všeobecná panika jenom přitížila. Chtěla mluvit aspoň s někým z Lodi – holky nezvedaly telefon; ta jediná, která jí to netípla, řekla: „Máme spoustu práce, Naty, ty jsi těhotná, tak buď doma a v klidu sleduj, co se děje.“ V klidu! A sledovat, co se děje... Naty nemohla ani být v jedné místnosti s televizí, poté, co ji dopoledne matka probudila křikem, ať se jde podívat na tu spoušť.

Večer matku přemluvila. „Něco je špatně, mami, prosím,“ svíjela se a nemohla se nadechnout. A tak jeli. Silnice vedla dost daleko od řeky; cestou neviděly mnoho následků ranní katastrofy – taky proto, že už byla skoro tma. Ve Varech se ale pohledu na bezprostřední následky protržení Rokle nedalo vyhnout. Pod městským osvětlením a v ostrůvcích světla kolem zpravodajských štábů viděly, jak se od zámku Doubí, okolo dolního nádraží a ještě dál, k Mattoniho nábřeží, rozlévá to, co vstoupí do historie jako Karlovarské moře, Dvoudenní moře. Z vršku od nemocnice bylo vidět skoro celé. Být to o pár měsíců dříve, Naty mohla být jedním z těch stovek malých lidiček dole, kteří pobíhají dole. Bezstarostně, zdálo se – jen ve snaze pořídit co nejpůsobivější video, co nejdramatičtější výjev, zatímco jsou sotva po kolena ve vodě.

V nemocnici byl oproti očekávání relativně klid. Mohla tady klidně být už odpoledne, do háje. Mohlo jí už být lépe. Prohlédli ji, dali jí něco na uklidnění a řekli, že všechno vypadá v pořádku. Ať zůstane přes noc, ale nemá se čeho bát. Natálie jim nevěřila, ale prášky začaly zabírat a ona se omámeně rozloučila s matkou. „Mám tě ráda,“ zamumlala Naty, když ji matka nechala v nemocničním pokoji a vracela se do auta; trochu podrážděná, co ta holka vyvádí. Nikdy s ní nic nemůže být bez problémů.

Kdyby Naty tak rychle neusnula, určitě by ještě požádala druhou ženu v pokoji, ať vypne televizi. Na

obrazovce, stejně jako ten večer na většině obrazovek světa, se neustále opakovaly záběry z okolí Rokle, ze zaplavených Varů, z Lokte, který celý život nazývala domovem. A nejčastěji přímo od zničené přehrady – novináři byli z nejbližšího okolí brzy vyhnáni, a tak v prvních hodinách bylo k dispozici jen pár záběrů, které se točily pořád dokola. Ten ikonický obrázek trosek, který o něco málo později doprovázel na internetu slovníkové heslo „Kolaps Rokle“, a ještě později si ho lidé tiskli na trička.

První den Kolapsu Rokle pomalu končil. Ve Varech se narychlo ubytovalo třikrát víc novinářů než během filmového festivalu. Hoteliéři brblali, že musí nečekaně svolávat více personálu, a zároveň se jim do kas hrnulo velmi příjemné množství peněz. Všechna média, včetně zahraničních, která sem poslala svoje lidi, okamžitě rozeznala, že se jedná o událost, na které se vyplatí nešetřit. Ten večer vládl všeobecný pocit, že mají za sebou všichni kus poctivé práce, nikomu se nechtělo spát, i když bylo jasné, že zítra bude práce ještě víc. Byla to jedna velká párty a každý si ji chtěl užít, protože nebylo jisté, jak dlouho tohle nadšení z katastrofy bez obětí vydrží; jak dlouho to bude diváky zajímat.

Tomáš Reis ve Varech večer netrávil. Už dávno nebyl novinář. Přesto se hned, jak to bylo možné, dopravil z Prahy do rodného kraje. Syna měl v bezpečí v zahraničí, to

věděl – a jeho starí rodiče byli sice od řeky daleko, ale přesto jel za nimi, aby se ujistil, že nejsou příliš vyděšení. Cestou vyzvedl na druhé straně městečka svoji bývalou manželku a její matku; ani nevěděl, co ho to napadlo, po takových letech jim volat, jak jsou na tom. Sešli se tedy v pěti u Reisů a i když jemu samotnému občas zapípal telefon, vlastně se v jejich malé společnosti brzy cítil, jako by se nic nedělo.

Takové mělo být pro všechny i následující ráno: teď už se přece nic neděje. Jsme všichni trochu vyčerpaní, někteří zoufalí, a ti silnější z nás už pracují na tom, aby se věci daly do pořádku. Budeme si postupně zvykat, že se to stalo. Naučíme se s tím žít, budeme o tom vyprávět, budeme to rozebírat a hledat viníky, ale hlavně budeme rádi, že to dopadlo aspoň takhle. Mělo to být unavené, ospalé ráno.

A pro mnohé takovým ránem opravdu bylo; aspoň zpočátku. V lehké kocovině rozespale šátrali po drncících telefonech a mžourali do displejů. „Jak to, že ještě nejsi na místě? Co se to tam ztraceně děje?“ Co by se mělo dít, znělo v poloprobuzených hlavách. Je den po katastrofě, přece. Teď už bude jenom rutinní práce, vyškrabávání aspoň malých senzací ze dna událostí, hluboké lidské příběhy a názory znalců. Teď se nic dít nemůže, ještě pět minut. „Do města pochoduje tisíc lidí a ty se válíš na hotelu?“ A do prdele.

Existovala skupina lidí, která kolaps Rokle nejen očekávala, ale připravovala se na něj. Někteří žili ve Varech, jiní se rychle přihnali v noci ze zbytku republiky, další dorazili ze zahraničí. Předpovídali velice správně, co bude následovat okamžitě po varské potopě. Bylo jim jasné, že se Vary během několika hodin naplní reportéry, dobrovolníky, zvědavci... Že tady najednou bude ta nejvyšší možná koncentrace očí a kamer. Že se na Karlovy Vary bude aspoň pár hodin, možná desítek hodin, dívat celý svět. Takovou šanci není možné propásnout. Celou noc přibývali další a další na narychlo určeném místě mezi první vesničkou pod Roklí a Loktem. V tomhle improvizovaném táboře nespal nikdo; vzrušení jim to nedovolilo. S blížícím se ránem napětí rostlo. A pak, ještě za šera, se Prázdná loď vydala na pochod.

Od Varů je dělilo přes deset kilometrů. I to byl záměr: nemohli se jen tak zjevit zničehonic ve městě, vykřikovat nějaká hesla a rozpačitě vyčkávat, až si jich někdo všimne. Museli se pomalu blížit, nejasností svých záměrů probouzet ve svědcích pochodu hrůzu a zároveň si držet svoji identitu obětí: i po těch pár kilometrech dorazí do Varů utrmácení, zablácení, budou se brodit tou špinavou louží, Dvoudenním mořem, a tehdy teprve na ně namíří všechny objektivy. Plán nebyl chovat se agresivně, protože taková přece MY nejsme. Možná se cestou rozbije pár výloh; to k tomu patří. Ale i s tím, jak cestou přibývaly stále radikálnější výkřiky, cílem byl nenásilný protest. Proti

útlaku všeho druhu. Proti misogynii. Proti patriarchátu. Proti kapitalismu. Proti nespravedlnosti ve všech podobách. Proti značné části toho, co takzvaní normální lidé považují za skutečný svět. Jenže ať jsou záměry sebeušlechtilější, pokud někdo sám sebe definuje vyjmenováváním toho, proti čemu stojí, nevyhnutelně se stane tím, koho někdo identifikuje jako to svoje „proti“.

„Jste idioti!“ hulákal později Rudohlav do kamery, s berlemi pověšenými na zdi za sebou. Už dlouho se takhle nenaštal. Posledních několik let se jeho projev zmírňoval, jeho videa byla stále více vzdělávací místo názorových, jeho semtam ostřejší slovník nebo zvýšení hlasu byly prostě jenom jeho poznávacím znamením, jeho stylem, se kterým pracoval uváženě a promyšleně. Teď autenticky zuřil. „Jste idioti, když si vybíráte, komu fandit, když si namlouváte, že se ty dvě strany nechovají úplně stejně. A největší idioti z vás jsou ti, kdo si ji přivlastňujete a jste si tak jistí, že byla jedna z vás.“

Prázdná loď se blížila do města a byla očekávána. Celá tahle akce měla spíš myšlenkové vůdce než organizátory – těžko organizovat něco tak s roztržštěnou strukturou, něco, co velmi volně spojuje lidi natolik rozdílné věkem, pohlavím nebo tím, z jaké společenské vrstvy pocházejí. A tihle vůdci měli velmi přibližný plán. Bylo jim jasné, že spousta účastníků po cestě odpadne. Užijí si svých pět minut vzrušení, získají pocit, že se podíleli na něčem

velkém, a vrátí se ke svým životům. Jen malá část vydrží a ta bude pokračovat dál po proudu. Dojdou ještě pár kilometrů za město k vojenskému újezdu Hradiště a tam se usadí. Ne navždy, nehodlají vše zahodit a založit si vlastní stát podle svých pravidel, to ne. Prostě tam jen nějakou dobu zůstanou. Nikdo je nevyžene, nikdo si nedovolí proti nim zasáhnout – ne teď, když se dívá celý svět. Protože jestli ještě včera večer panovala představa, že pozornost věnovaná událostem ve Varech brzy opadne, tímhle její trvání podstatně prodlouží. Jsou na očích, jak chtěli. Jenom neodhadli, kolik z těch očí bude blíž, než by jim bylo milé, a kolik z nich patří přívržencům Kultu švába.

Stejně jako dávno dopředu každý věděl, jaký osud potká přehradu, ani Pochod nebyl tajemstvím. Nikdo z Lodi nežil v izolaci. Každý měl rodinu nebo nějakou její část, známé, každý se pohyboval na internetu. A každý někde něco utrousil. Nic konkrétního, jistě. Chtěli být tajemní. Říkali „netušíte, co se chystá“. Každý vypustil kousek informace. A ty kousky se daly složit dohromady. A složily. Zatímco Prázdná loď se celou noc shromažďovala kousek pod Roklí, Kult švába se připravoval přímo ve městě, u Horního nádraží. Bylo jich podobné množství, byli taky odsud i zdaleka, byli stejně nadupaní adrenalinem a čekali mezi stromy. V rachotu vrtulníků je tam dole nikdo neslyšel.

Prázdná loď dorazila. Mezi rozvodněnou řekou a plzeňskou silnicí čekali všichni ti narychlo ze spánku vytržení novináři. Roztrpčení z nečekaného probuzení se měnilo v nadšení: to bude materiál! Pochodující dav se pomalu posouval kolem plynárenské lávky k chebskému mostu a zatím nebylo vidět jeho konec. Kolik jich je? Někteří se snažili působit útrpně, měli na sobě falešnou krev, jiní vztekle skandovali, mnozí se smáli do objektivů a vesele mávali: proč se teď nějak hluboce zamýšlet nad tím, co nás sem dovedlo, když je to taková zábava. Jsme konečně tady. MY. Ta radost, když člověk někam patří. Dívejte se na nás.

Pár jednotlivců se odpojilo a ochotně odpovídalo do kamer. Opět neorganizovaně — to je přece jedno, to se nikdy neuhlídá, nemá smysl pokoušet se něco řídit. Jde o to vyslat signál. Mluvili s reportéry a poskytovali jim odlišné, někdy zcela protichůdné vysvětlení, o co jim jde. „Za rovnoprávnost žen.“ „Proti sexuálnímu násilí.“ „Za čistější planetu.“ „Proti diktatuře peněz.“ „Proti zotročování dělníků.“ „Jdeme si pro vaše děti!“ Nikdo ty výpovědi nepodrobil jakémukoli kritickému rozebírání. Proč taky. Dlouhé kecy nám sledovanost nezvednou. Potetovaná hlava s propíchaným obličejem, kterou budou mít diváci za blázna — to je něco jiného. Jo, jen ať se bere smrtelně vážně. Můžete to, prosím, zopakovat hlasitěji? Výborně, ukažte, jak máte po cestě roztrhané kalhoty. Nádhera.

Když si účastníci průvodu všimli prvních lidí běžících po Ostrovském mostě, napřed se zaradovali. Přidávají se k nám další! Má to smysl. Něčeho jsme dosáhli. Až zblízka rozeznali nenávist, která k nim hnala Kult švába na několika místech po levém břehu řeky. To už bylo pozdě.

Kde byla policie? Proč trvalo tak dlouho, než se objevila, proč první houkající vozy tak dlouho vyčkávaly za hradbou novinářů a na druhém břehu nebyly vůbec? V následujících týdnech se dokola spekulovalo, jestli šlo o prostou neschopnost a špatné vyhodnocení situace, nebo záměr. Všichni přece víme, kolik příznivců Kultu švába se v ozbrojených složkách vyskytuje. Je jasné, na jaké straně stojí takzvaní strážci zákona i armáda, která dorazila ještě později. Je to jasné, že? Oni prostě chtěli, aby si Kult připsal jedno krásné vítězství v reálném světě místo diskuzí na internetu, aby těm buznám a veganům a komoušům rozbili držky. Že je to tak? Jasná odpověď nebyla nalezena nikdy. Protože pravdy bylo na všem kousek.

Tady a teď o žádnou pravdu nešlo. Jediné, na čem záleželo, byl jasně rozeznatelný nepřítel. Teď konečně je všechno krásně přehledné. Dobro a zlo. My proti nim. Kult se přihnal k Lodi na třech místech a pochod se změnil v bitvu.

Bitva? Říkalo se tomu tak, už navždycky. Ale co mělo to opatrné pošťuchování společného s bitvou... Ať to

zúčastnění na straně Lodi i Kultu odmítali vidět sebevíc, podobali se navzájem natolik, že pro takzvaného normálního člověka byli téměř k nerozeznání. Toho, co je spojovalo, bylo mnohem víc než rozdílů. Vždyť mnohdy šlo o lidi navzájem příbuzné, mnohdy stačilo, aby se setkali v životě s pár jinými lidmi, a mohli stát na druhé straně. Ale to hlavní, co měli společné, byla jejich naprostá nezkušenost v boji. Byli zvyklí se zuřivě hádat, měli za sebou stovky hodin dohadování ve virtuálním prostoru i mentálních zápasů s vysněnými protivníky, se slaměnými panáky. Nikdo z nich nikdy nebojoval o život. Nikdo z nich nikdy nikoho nezabil. Zatím.

Od Tuhnického mostu po Ostrovský, od Meandru po soutok s Teplou. Dva kilometry strkanic, pošuchování, řevu. Zdálky to jako bitva opravdu vypadalo — možná taková trochu televizní než filmová, ale co. Další překvapení, ještě větší sledovanost. „Není to už trochu moc?“ zaváhali někteří z přihlížejících novinářů, ale nahlas křičeli na kameramany, ať hlavně nepřestávají točit. Tenhle den je lepší a lepší, rozhodně větší divočina než včera. Oni si ublíží. Oni se tam fakt navzájem pozabíjejí... Ale co. Jen ať mají, co chtěli. Neměli bychom přece jenom uvolnit cestu těm majákům, co se nám objevily za zády? Nebo aspoň sanitkám? Ještě chvíli. Ještě tam nikde neteče krev.

Pruh blikajících aut se tvořil v ulici Západní od přejezdu po nádraží. Další pruh, novinářský, byl blíž ke trati. Poslední

dvě skupiny už splývaly v jednu. Stahovali se navzájem do bahna rozvodněné Ohře; už byli tak promíchaní a špinaví, že útočili i na své soukmenovce. Na spoustě míst se vyskytla dvojice lidí, kteří se po sobě váleli a tahali se za vlasy, dokud jeden z nich nevykřikl heslo prozrazující, kam patří. Někdy to nestačilo. Teď přece nemůžu přiznat, že jsem zmateně napadl někoho, kdo ke mně patří. Stejně už je to jedno. Stejně ten člověk pode mnou určitě není tak přesvědčený jako já, tak správně na naší straně, tak bez vady jako já. Z opatrných šouchanců se stávaly rány uštědřené vsí silou. Tři vrtulníky prolétávaly nad celou scénou tam a zpátky; z jednoho z nich zněly výzvy k okamžitému nastolení pořádku.

Jeden z vrtulníků odstartoval od karlovarské krajské nemocnice. Měl to sem sotva pár set metrů. Byl přímo na místě. A byl tady úplně zbytečně, protože až se něco stane, nebude mít kde přistát.

Nakonec to bylo jedno. Protože i kdyby se někdo okamžitě spustil doprostřed kruhu vznikajícího kousek od Planárenské lávky, zrovna na místě, kde třikrát ročně stálo šapitó některého ze střídajících se cirkusů, bylo by i tak pozdě. Už se nedalo nic dělat.

„Zabili jste ji! Dost, přestaňte! Vy jste ji zabili!“ řval kdosi a všichni se začali rozhlížet a nervózně ochabovali ve svém úsilí někomu ublížit. Jako vážně? Někdo umřel?

Kruh kolem dívky trefené kamenem do hlavy se zvětšoval stejně jako kaluž krve v prachu.

První těžkooděnci rozrazili řady novinářů a začali pacifikovat nejbližší účastníky té frašky. Zbytečně — nikdo už se nesnažil pokračovat. Vrtulník pomalu přistával. Taky zbytečně.

Rozpaky. Jak se odsud co nejrychleji vypařit? Jsme celí od bláta, je na nás poznat, že jsme tady byli. Aspoň že ne od krve. Tak honem, nejkratší cestou domů, nebo aspoň co nejdál. Pěkně nenápadně, pomalu, ať ty sirény, co máme v zádech, nezastaví zrovna nás.

Bylo po pochodu i po bitvě. Pár lidí zvracelo.

## 18 Ostrov stříbrných snů

Nepočítal, kolik dní už bydlí u Alice. Nezáleželo na tom.

Vincent kdysi tu nejvýraznější Alicinu vlastnost nazval rozumností; během let se k ní přidala i zralost, určitá klidná sebejistota a rozhodnost. A jedině díky těmto vlastnostem si Alice dokázala v životě vybrat takového partnera, který měl dostatek důstojnosti a sebevědomí na to, aby ani na okamžik nepochyboval o jejím úsudku, když prohlásila: „Vincent je kamarád. Stalo se mu něco strašného. Zůstane u nás tak dlouho, jak bude potřebovat.“

V den, kdy se protrhla Rokle, byl Vincent ještě ve svém hotelovém pokoji; proseděl ho tam celý a dokola si pouštěl videa z té katastrofy. Profesionální zpravodajství i amatérské záběry z mobilních telefonů zaznamenaly spláchnutí Varů ze všech úhlů a ihned se ta událost také začala ze všech úhlů rozebírat; všechna ta vyjádření, ať byla zděšená, nebo to celé brala jako vzrušující podívanou, vlastně takovou hru, měla jedno společné: je

to zázrak, shodovali se všichni. Je zázrak, že se nikomu nic nestalo. Zaznělo to skoro v každém videu, které Vincent shlédł, a mnohá z nich viděl opakovaně. Vedle toho také ten první den znamenal několik důležitých telefonátů. Rodině, Martině, Naty... O Petrovi a pár dalších se informoval aspoň zprostředkovaně. A skutečně, zdálo se, že všichni jsou v bezpečí. Nikomu se nic nestalo.

Ten druhý den byl úplně jiný. V den Pochodu do moře viděl Vincent jedno jediné video a podívat se na něj znovu by nedokázal, ani to nepotřeboval. Tu červenou hlavu by poznal kdekoli.

I když do konce života ten výjev nevymazal z paměti, podívat se znovu na okamžik, který zastavil onu praštěnou parodii na bitvu, nemohl. A nesledoval ani další zpravodajství. Netušil tak, co všechno už se svět, strnulý na okamžik hrůzou, dozvěděl o dívce připravené o život dalším z milionu zhoupnutí Nezastavitelného kyvadla. A sám také zatím neznal žádné podrobnosti. Nevěděl, jak se ocitla ve Varech. Nevěděl, jestli se k bitvě přimotala náhodou, nebo záměrně, a pokud ano, na jaké straně. Nezáleželo na tom.

Stát se to o několik měsíců dříve, Vincent by si byl jistý, že Naty na to místo zamířila v nějaké naivně dobrotivé snaze té věci zabránit nebo někoho ochránit. Dnes si tak jistý nebyl. Už pochopil, že je Naty člověk jako každý jiný. A myslel-li na to, že tahle tragédie nemá konkrétního

viníka (třebaže nějaká konkrétní ruka musela hodit ten kámen), a že viníky jsme my všichni, kdo jsme proti tomu nic neudělali, kdo jsme věděli celé ty roky, jak Rokle dopadne... nezbývalo mu než si přiznat, že mezi ty viníky patří i ona. Že i v ní se začínaly rozvíjet ony temné stránky lidské povahy, které vedou k podobným událostem. Neznamenalo to samozřejmě ani v nejmenším, že by si Naty tento osud zasloužila. Nikdo si nezaslouží zemřít za to, že je tak trošku sobec, tak trošku dítě v dospělém těle, tak trošku slabý na to, aby se zachoval vždy správně. Ale zároveň... ano, byla i její vina, co se stalo. Vincent už Naty neměl na piedestalu, neměl ji tak idealizovanou, jak ji bezpochyby teď mají všichni, kdo se ve své namyšlenosti domnívají, že mají právo na názor, a kterým tahle jedna bitva tichých válek vydrží jako téma možná dva tři dny, než přepnou pozornost na dramatický rozvod dvou milionářů nebo nějakou podobnou sračku. Natálie ukončila svou obětí bitvu, zabránila možná mnoha dalším úmrtím, obletěla celý svět, a za týden si na ni nikdo nevzpomene.

Vincent nezapomene, pochopitelně. Seděl na podlaze v hotelu a zdrceně nechal ubíhat hodiny v nicnedělání a tichu. Včera touhle dobou telefonoval se všemi lidmi, na kterých v životě záleželo. Dnes nevytočil jedno jediné číslo.

Ticho přerušila Martina; kdo jiný.

„Nebud' sám, Vincente. Prosím, hlavně nebud' sám,“ řekla jako první věc, když telefon zvednul.

Neřekla „Víš o tom?“. Neřekla „Je mi to líto“. Neřekla, jak je to strašné, zbytečné, jak je to neuvěřitelně nespravedlivé. Nic z toho říkat nemusela; rozumělo se to samo sebou. Ani Vincent nemusel říkat spoustu věcí. Věděl, že ona ví.

Přesto zůstali spolu na telefonu viset, i když to znamenalo dlouhé minuty ticha. Nakonec se přece Vincent odhodlal promluvit.

„Všechno... To všechno, co jsem si nepřál, aby se s ní, a z ní, stalo, by bylo o tolik lepší než tohle.“

„Já vím.“

„Chybí mi. Jak dokázala jenom projít okolo a všechno bylo lepší.“

„Já vím. Vincente, nebud' sám. Nejsi sám. Jsem s tebou. Ale nebud' ani fyzicky. Jdi za Alicí.“

Nakonec ji poslechl, i když už byla naprosto nevhodná hodina.

Alice mu otevřela a když vešel, beze slova ho objala. Robert, rozpačitě postávající opodál v té drahé naleštěné kuchyni, taky mlčel. Promluvil však první, když se po chvíli Vincenta zeptal, jestli chce pivo.

„Ne, děkuju. Nedokázal bych přestat.“

Ani nevěděl, kdo z nich dvou vyzvednul jeho zapomenutý batoh v hotelu. Moc toho s nimi v ty první dny nenamluvil, ještě ani nevycházel ven, a oni ho nechávali být. Nechodili kolem něj po špičkách, to ne, ale Vincentovi došlo, jaké o něj mají obavy, jak ho považují za nepředvídatelného, když odmítli jeho nabídku, že jim pohlídná malou, když potřebovali oba najednou něco zařídit ve městě. Zkoušel je ujistit, že nechystá žádné hlouposti; asi mu tak úplně nevěřili. Nezáleželo na tom.

Vincent Alici a Robertovi nelhal; neměl žádné natolik černé myšlenky, že by mohly vést k nějakým sebezničujícím důsledkům. I ve chvílích největšího smutku nad ztrátou Naty věděl, že se zase zvedne a půjde dál. Jen zatím nevěděl proč, kvůli čemu. Ale zvedne.

Nespěchal. Netlačily ho povinnosti ani peníze. Měl předtočeno mnoho dílů *Ostrovana* – věděl, že až dojdou a on začne pokračovat, bude mít najednou spoustu práce. Což může být velice dobře. Pokud se opravdu do dalších dílů pustí. Zatím se nerozhodl. Nezáleželo na tom.

Rozhodování, navzdory oné absenci spěchu, probíhalo v podstatě neustále. Kdy odejde od Alice a Roberta? Kam půjde?

Vincentovo druhé kdyby: kdyby se to stalo před pár lety, nemohl by se vrátit do Varů a do rodné země vůbec. Propukla by v něm taková nenávist k lidem, kteří toto dopustili, takový odpor, že by mezi nimi jednoduše nevydržel. Bral by to jako definitivní výzvu k tomu, aby odešel do Basileje, nebo zůstal tady ve Vídni, nebo by našel nějaké úplně jiné místo. Dnes to viděl jinak. Bylo mu třicet čtyři let; podléhal vzteku ještě méně než dřív, a hlavně už dávno pochopil, že i když je jeho rodný kraj specifický a dodává lidem v něm žijícím příchut, kterou nikdo jiný nemá, uvnitř jsou opravdu všichni stejní. Všude nakonec záleží jenom na tom, koho si pustí k tělu.

V nicnedělání se zprvu těžko vysleduje nějaký řád, nějaké znovu vznikající rutiny, ale objevovaly se. Jedním ze způsobů, jakým se svým hostitelům odvděčoval, byly takřka každodenní obědy. Vincent se tak na chvíli zaměstnal, rozptýlil... zabavil, dokonce. Bavilo ho vymýšlet rozmanitější pokrmy, než když si vařival pro sebe. Bavilo ho i to, jak mu tuto činnost komplikovaly ohledy, které bral na jemnější dětské chutě. Večer sedával s Robertem na terase. A přes den začal vyražet na procházky.

Napřed nechodil daleko. Pohyboval se víceméně v centru. A četl si o věcech, které kolem sebe viděl.

Jeho nejoblíbenějším místem zůstávala kavárna u Říšského mostu. Teprve nedávno se dozvěděl, že onen most není původní. Prvního srpna 1976, v pět hodin ráno,

se původní most zhroutil a zabil jediného člověka. Ne víc, ne méně.

Kdysi, krátce poté, co Vincent viděl, jak Alice miluje město na Dunaji, objevil pro sebe město na Rýnu. Tyhle dvě největší evropské řeky, které tečou každá na jinou stranu, se v mnoha prvních desítkách kilometrů vyskytují v těsném sousedství. A o další kilometry dál jsou propojeny průplavem Rýn–Mohan–Dunaj. Kanál tak ambiciózní, že jeho výstavba se neobešla bez komplikací. Dvanáctého března 1979 voda zabila dvanáctiletou dívku, jejíž jméno ani není zmíněno na pamětní tabulce v kameni, připomínajícím toto neštěstí. Jedna oběť.

Dělo se to všude. Ignorance, diletantství, šetření na nesprávných místech. To, co se stalo ve Varech, se mohlo stát, a dělo se, všude. A zároveň... to přece musí fungovat i naopak. Zároveň tam, odkud Vincent pochází, mohou vznikat stejně dobré věci, jako jinde na světě. Lidé jsou všude stejní. Skoro.

A pak tu byli ti konkrétní lidé, které Vincent znal a nazýval svým světem, ať jsou jakkoli daleko. Ano, mohl být kdekoli na světě, a byl by s nimi. Ale reálně jsou fyzicky všichni tam, skoro na jednom místě. Kromě Alice má všechny, na kterých mu záleží, nadohled od Varů. Tak proč tam nebýt taky.

Byl víceméně rozhodnutý. Věděl, že se vrátí. Jenom to nejde teď.

Protože monument ještě není hotový. I když má všechno nahráno, celých šedesát minut, pořád je té věci jenom polovina, dokud nemá název.

Říkal to Martině, když se sem tam ozvala. Proč se ozývá zřídka a proč jí hned v den Pochodu trvalo tak dlouho, než se dozvěděla o Naty a zavolala Vincentovi, vysvětlila snadno – Martina totiž okamžitě po kolapsu Rokle vyrazila na místo s dalšími dobrovolníky pomáhat, kde se dalo.

„Vy tam ještě pořád máte co odklízet a opravovat?“ podivil se Vincent po pár týdnech.

„Právě teď se tady hodí každej další člověk. Ti, co se nadšeně nahrnuli a spíš se tu chtěli vyfotit, jak ušlechtilé pomáhají, už jsou pryč.“

Martina zůstávala. Byla dokonce pryč ze svého bytu tak dlouho, že aktivní sousedé nechali dovnitř naběhnout hasiče ve snaze identifikovat podivný zápach.

„Věna mě pár dní neviděl... Nevím, jestli ho dovnitř vehnala obava o mě, nebo měl prostě hlad. Každopádně se ke mně vloupal, vyžral ledničku a umřel v mojí posteli.“

„Eh. To mě mrzí. Vím, že jsi ho měla ráda.“

„Ráda... nevím. Říkám si, že aspoň umřel takhle, místo toho, aby někde umrznul. Teď nevím, co dřív. Tady je pořád spousta práce, měla bych řešit zámky, vyhodit postel...“

„Měl bych přijet a pomoci vám.“

„Zas takovej rozdíl by jeden člověk neznamenal. Ty máš důležitější úkol, Vincente. Najdi ten název. Udělej pro ni to jediné, co se teď udělat dá. Udělej to pro ni. A pro sebe.“

Vincent věděl, že to tak je. Že musí, a že to udělá. Ale co dál?

Vrátí se do svého domu u řeky. Stál dostatečně daleko od Rokle, aby nebyl smeten – aspoň podle informací od matky zůstal dům nedotčen, a díky tomu, že Ohří zase protékalo téměř obvyklé množství vody (byť špinavější), zdálo se tam údajně na první pohled všechno být skoro jako dřív.

Jenže ono to nebude jako dřív, až se Vincent vrátí. I když Natálie u něj doma nikdy nebyla, octne se přece jen na místě o dost bližším místům, na kterých ji poznal a potkával. A teď si s sebou přiveze vzpomínky na ni, kterých se nikdy nezbaví. Vzpomínky – a představy. Ať je jakkoli marné zabývat se tím, co by mohlo být, kdyby, stejně to bude dělat. Samozřejmě. Svým návratem znovu

přiživí bolest, která tady ve Vídni postupně alespoň trochu polevovala. Ale musí to být.

Čekají ho bezesné noci a prázdné dny, ve kterých, ať by se jakkoli zaměstnal, bude stále něco chybět. I kdyby jenom ta možnost užít se tím, že se mu Naty neozve. Jak strašně by jí teď přál, aby se mohla rozhodnout na něj zapomenout, ignorovat ho a nesplnit sliby, vymazat ho ze svého života. Jen kdyby ten život měla.

Za smysl svého vlastního života kdysi Vincent považoval dny za obzorem. Když pochopil, jak jsou a musí být vzácné, považoval za důležitější jejich hledání. Pak došel k tomu, že nemusí hledat a tvořit jen tu totální podobu, tu za obzorem – že mnohem snadněji, i když také s jistým úsilím, se dají prožívat stříbrné dny. A nakonec pochopil, že i stříbrný den je tak velký požadavek, že ve skutečnosti považuje za dobrý život ten, ve kterém jsou stříbrné sny – chvíle, kdy tvoří, kdy sní o tom, co bude, a kdy vzpomíná, co bylo. Stříbrných snů se nevzdá, i když některé z nich bolí. A nikdo mu je nemůže vzít. Budou s ním, kamkoli by šel – i tak půjde do svého domu u řeky. Právě proto, že nemusí. Vráti se jako svobodný člověk.

Hledání správného názvu bylo také svobodné. A zároveň to byla povinnost. Povinnost, kterou uložil sám sobě – musí to udělat správně.

Bylo jasné, že musí v názvu zachytit Natálii. Bylo to celé o ní, bylo to o ní víc, než tušil, dokud skládal. Ta smršť na konci, kdy monument velkolepě vrcholí, získala jiný smysl, než plánoval, ale bylo to tak, jak to mělo být. I název musí mít správný smysl. Musí v něm být ona.

A zároveň to nesmí nikdo poznat; snad kromě pár lidí, kteří ho znají a vědí. Nemůže na události těch dvou dnů odkazovat způsobem, který by kdokoli rozklíčoval. Nemůže být člověkem, který těží z tragédie a vydobyde si z ní pro sebe cokoli podobného úspěchu. Natálie tam musí být i nebýt zároveň.

Třetí Vincentovo kdyby: kdyby se to celé stalo dřív, procházel by se na místech bez lidí. Hledal by stále odlehlejší zákoutí, kde nebude rušen, kde se bude moct ponořit do svých úvah a prožitků. Mířil by za tichem a samotou. Ale už takový nebyl. Ona taková nebyla. Natálie se nejvíc ze všeho bála samoty – vlastnost, kterou jí Vincent vyčítal a dokonce se blížil k opovržení. Teď už nebylo co vyčítat; zůstalo jenom nenaplnitelné přání jí splnit, co si přála. Nebýt sama.

Tak se procházel pořád jenom po městě. Tam, kde bylo lidí co nejvíc. Kde byli turisté, rodiny, děti. Kde zněl smích.

Vincent sám se jednou zasmál, když seděl na trávě u zámku Schönbrunn a nadohled měl Gloriet, od kterého ho dělila Neptunova fontána. Zasmál se, když kdosi hodil

příliš silně klacek a jeho pes pro něj skočil právě do oné fontány. Po jaké době se dočkal na vlastní tváři aspoň chvilky smíchu? Nebyl to smích radostný ani úlevný, nespadlo z něj ani na chvíli nic z toho, co jej tížilo. Přesto se po chvíli zasmál podruhé.

Protože pochopil, že jako už víckrát v životě hledá něco, co dávno našel.

Celý rok mluví o monumentu. A tak je to správně. Zůstane to takhle, jen s jednou jedinou změnou, která znamená vše. Bude tam a nebude tam, postaví pro ni ten jediný pomník, který dokáže, a nikdy se to nedozví nikdo, kdo k ní nemá dostatek respektu, aby si zasloužil to vědět:

[monumeNt]

Odešel a zamířil strávit svou poslední noc v Alicině domě. Každý člověk, kterého potkal, musel vidět velice zřetelně, co Vincent prožívá. Nezáleželo na tom.

Věděl, že dnes v noci bude spát klidně. Ale ještě ne.

Do světa to vypustí až později. Teď tu věc pošle jenom jednomu člověku. Martina má dost svých starostí a je to dlouhé; nemá smysl čekat na reakci. Přesto zatím zůstával vzhůru.

Po hodině a dvou minutách mu zapípala hlasovka. Krátká.

„Slyším ji.“

„To je dobře,“ odpověděl jenom a usnul.

Když ještě býval rozhodnutý, že jednou odejde do Basileje, často si tu chvíli představoval. Jistě, takový proces je složitější a delší než jedna chvíle. Přesto to býval jeden z jeho stříbrných snů, dokola opakovaná představa toho symbolického momentu, kdy třeba zažádá o občanství. Představoval si, jak i s tou jistotou správnosti jeho rozhodnutí bude těžké udělat některé z těch symbolických kroků. Jak se mu sevře hrdlo, až se zeptají, odkud pochází.

Vrátit se nebude o nic jednodušší. Bude to vlastně velice podobné... jen o kousek vedle, než plánoval. Vždycky je to o kousek jinak.

Druhý den byla sobota. Rozloučil se s Alicí a Robertem. Nemohl posoudit, nakolik se jim uleví a nakolik jsou upřímná jejich slova, že jim bude chybět a že se má určitě zase někdy ukázat. Nezáleželo na tom.

Jel vlakem. V Praze na něj čekala Jana, že prý se zrovna stejně chystá do Ostrova a může ho svézt. Netušil, jestli cestu opravdu plánovala, nebo se chce jenom dozvědět, v jakém stavu se vrátil. Nezáleželo na tom.

Co bylo třeba si říct, řekli si už v uplynulých týdnech. Jeli skoro celou cestu mlčky. Až těsně před Varami se na něj zašklebila.

„Tak jaké máte dnes plány, pane?“

Vždycky aspoň o kousek.

„Na dnešek žádný, ségro. Zítřka se uvidím s Petrem. Volal jsem mu cestou... on má ten svůj smysl pro dramatickost, tak se sejdem u Rokle. U toho, co z ní zbylo.“

„Fajn. A chceš teda hodit k řece, nebo jedeš se mnou domů?“

Sejdou se na místě, kde se před skoro dvaceti lety rozpadla RešnaGa. Dopřeje mu to. A sobě taky. Je teprve poledne; nechce svého nejstaršího kamaráda potkat dřív, než jak se domluvili.

„Ke mně. Ale domov neříkám ani jednomu z těch míst.“

Jana zakroutila hlavou, podobně jako její sestra. Ale ne zle, ne otráveně. Bylo v tom smíření, pochopení. Respekt.

„Pořád se to nezměnilo?“ zeptala se i tak.

Za oknem ubíhala ta nejznámější krajina na světě.

Můžeš si to představovat, jak chceš. Můžeš to plánovat. Můžeš počítat se vším. A stejně je to vždycky aspoň o kousek jinak.

Trochu se mu zamotala hlava, než odpověděl.

„V zemi betonu a deště se nikdo nezmění.“